

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1990-1991

22 MEI 1991

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
uitgebracht door de heren Jos Bosmans en J. Verheyden

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs en Vorming besprak in de week van 13 tot 17 mei 1991 het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (Stuk

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer A. Schellens.

Vaste leden : de heer Jos Bosmans, mevrouw A. Leysen, de heer C. Moors, mevrouw Nelis-Van Liedekerke, de heren F. Sarens, M. Van Peel ;

de heren E. Baldewijns, A. Schellens, W. Seeuws, J. Verheyden ;

de heren E. Beysen, W. Taelman, E. Vandersmissen ;

mevrouw N. Maes, de heer L. Vanhorenbeek.

Plaatsvervangers :

de heren P. Breyne, J. De Seranno, M. Didden, P. Hermans, M. Olivier, R. Vannieuwenhuyze ;

de heren A. Beckers, P. Chevalier, R. Garcia, E. Pinoie ;

de heren R. Deswaene, E. Flamant, mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck ;

de heren H. Lauwers, R. Van Hooland.

Zie :

502 (1990-1991)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

— Nrs. 2 tot 6 : Amendementen

502 (1990-1991) — Nr. 1). Met toepassing van artikel 18, punt 2 van het Reglement van de Vlaamse Raad worden de volgende voorstellen van decreet samen met het voorliggende ontwerp van decreet behandeld :

— het voorstel van decreet van de heren J. Ansoms en J. Van Hecke c.s. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen

- 117 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

— het voorstel van decreet van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

- 169 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain, machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

- 170 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer M. Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen

- 172 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel “Geschiedenis van de Vlaamse Beweging”, in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs

- 186 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse Cultuur

- 211 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heren E. Baldewijns, C. Moors, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg

- 231 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heren C. Moors, E. Baldewijns, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende uitbreiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg

- 235 (1988-1989) — Nr. 1

— en het voorstel van decreet van mevrouw N. Maes houdende oprichting van een leerstoel Vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitair onderwijs

- 484 (1990-1991) — Nr. 1

Met toepassing van artikel 18, punt 1, b) van het Reglement van de Vlaamse Raad wordt aan de tekst van het ontwerp van decreet voorrang verleend.

Samen met het voorliggend ontwerp van decreet wordt het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen behandeld.

Voor het verslag van de bespreking van dit bijzonder ontwerp wordt verwezen naar het Stuk 503 (1990-1991) — Nr. 4.

Het verslag werd door de Commissie voor Onderwijs en Vorming op 22 mei 1991 met 7 stemmen bij 2 onthoudingen goedgekeurd.

1. PROCEDUREDEBAT

Een lid stelt dat aan de voorliggende ontwerpen van decreet een jaar voorbereidend werk werd besteed. Het betreft hier zeer belangrijke ontwerpen, zowel qua volume als qua inhoud. Het gaat dan ook volgens de spreker niet op om de twee ontwerpen in de Commissie aan een hels tempo gedurende slechts 5 dagen te behandelen.

Het lid meent dat een grondige en gedegen bespreking in de Commissie de kwaliteit van het parlementaire werk zal verhogen en dat een ruim overleg in de Commissie zal toelaten om met inhoudelijke correcties en tekstcorrecties te vermijden dat in de toekomst fouten moeten worden rechtgezet.

De spreker pleit voor redelijkheid bij het vastleggen van de commissiewerkzaamheden en vraagt dan ook om eventueel de besprekingen over meer dan één week te spreiden. Bovendien kan het argument van de tijdsdruk niet worden ingeroepen. Het volstaat dat de ontwerpen tegen de maand juli in de openbare vergadering worden gestemd. ,

De Voorzitter wijst erop dat door de Commissie reeds verscheidene hoorzittingen zijn gehouden ter voorbereiding van de behandeling van de twee voorliggende ontwerpen (zie bijlage 1). Tevens was er in de Commissie een consensus om de week van 13 tot en met 17 mei 1991 voor te behouden voor de besprekingen van de ontwerpen op de universiteiten. De Voorzitter meent dat met de medewerking van alle leden een vlotte en gedegen bespreking kan worden gehouden.

De heren Jos **Bosmans**, R. Verheyden en J. Deswaene worden voorgedragen als verslaggever bij het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Voor het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen worden de heren R. Van Hooland en M. Van Peel voorgedragen.

Op voorstel van de Voorzitter benoemt de Commissie met acht stemmen tegen drie de heren Jos **Bosmans** en J. Verheyden tot verslaggevers van de bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en de heren R. Van Hooland en M. Van Peel tot verslaggevers van de bespreking van van het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.

II. INLEIDING DOOR DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS

1. Algemene situering van het ontwerp-decreet

Nu de Vlaamse Gemeenschap voor het eerst zelfstandig haar eigen universitair beleid kan bepalen, hebben de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad de belangrijke opdracht de richting te bepalen waarin zij de top van het Vlaams onderwijssysteem, zijnde de universiteiten, willen laten evolueren. Zoals het Vlaams regeerprogramma van 14 februari 1989 vooropstelt, moet dit beleid zijn gericht op de verbetering van de kwaliteit en op de internationalisering van het academisch onderwijs en van het onderzoek over alle particuliere en subregionale belangen heen.

In zijn advies van 29 april 1989 stelt de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) terecht dat de universiteiten vandaag voor volgende hoofduitdagingen staan :

1. meekunnen in de toenemende competitie, die het gevolg is van de internationalisatie (cfr. Europa 1992) ;

2. alle universitair talent mobiliseren, dit wil zeggen de sociale doorstroming van de jongeren naar de universiteit, die vooral in de perifere provincies onvoldoende is, te verbeteren (Verslag van de werkzaamheden van de VLIR, 1989, bladzijde 6).

Hierop inpikkend beoogt voorliggend ontwerp-decreet de realisatie van volgende acht doelstellingen :

1. een betere omschrijving van de universitaire opdrachten, met inbegrip van het nader uittekenen van het universitaire onderwijsprofiel ;

2. de reeds decennia lang gevraagde modernisering van de wetgeving op het toekennen van de academische graden gekoppeld aan een reeks nieuwe onderwijskundige bepalingen en een betere rechtsbescherming van de student ;

3. een rationalisatie en programmatie van het academisch onderwijsaanbod ;

4. het scheppen van een passend kader voor een dynamisch personeels- en arbeidsvoorwaardenbeleid ;

5. het invoeren van de notie kwaliteitsbewaking in het academisch onderwijs ;

6. het uitbouwen van een nieuw financieringsstelsel voor de universiteiten, dat, zoals het Vlaams regeerprogramma van 14 februari 1989 het stelt :

- het onderscheid maakt tussen de onderzoeks- en onderwijskredieten, waarbij enkel deze laatste strikt de fluctuaties van het aantal studenten zullen volgen ;

- het begrip financierbare student nader preciseert ;

- rekening houdt met de noodzakelijke onderwijsbegeleiding in enerzijds de basisopleidingen en anderzijds de voortgezette opleiding ;

- afhankelijk wordt gemaakt van het opnemen van nieuwe taken zoals het open hoger onderwijs en een volwaardige aggregatieopleiding, van een vereenvoudiging van opties en studierichtingen en een rationelere taakverdeling tussen de verschillende universiteiten ;

- de autonomie van de instellingen grondig versterkt ;

7. het bevorderen van de internationalisering van het academisch onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek ;

8. het tot stand brengen van een vereenvoudigde en vooral eenduidige universitaire regelgeving passend in de Europese regelgeving.

Samen met het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen beoogt dit ontwerp van decreet een grondige herziening van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens gecoördineerd bij het Besluit van de Regent van 31 december 1949, van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat, de wetten van 22 april 1958 en 2 augustus 1960 inzake de universitaire investeringen en van de wet van 27 juli 1971 betreffende de financiering en de controle van de universitaire instellingen. Deze wetten en hun uitvoeringsbesluiten worden aan de gewijzigde omstandigheden aangepast en ondergebracht in slechts twee decreten die samen een soort tweeenheid vormen.

2. Een betere afbakening van de universitaire zending

De kerntaken van de universiteiten zijn van oudsher het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs. Recent kwam daar meer in het algemeen nog de dienstverlening aan de gemeenschap bij.

In de huidige wetgeving worden deze universitaire kerntaken niet duidelijk omschreven. Bovendien worden zij er slechts toebedeeld aan het voltijds onderwijzend personeel.

Het is aangewezen de drie kerntaken niet alleen aan het voltijds academisch personeel toe te wijzen, maar eveneens en rechtstreeks aan de universiteit als geheel. Artikel 4 van het ontwerp van decreet definieert universiteit in deze zin. Een universiteit is een instelling die in het belang van de samenleving terzelfder tijd werkzaam is op het gebied van het **wetenschappelijk** onderzoek, het academisch onderwijs en de wetenschappelijke dienstverlening.

Wetenschappelijk onderzoek vormt de eerste essentiële kerntaak van universiteiten. Het onderzoek speelt een belangrijke rol bij de opleiding van studenten en nieuwe generaties van onderzoekers, en bij de instandhouding en productie van de basiskennis en de bijhorende kennisoverdracht. Het gaat hier voornamelijk om fundamenteel of ongebonden onderzoek, zijnde het belangloos zoeken naar steeds nieuwe inzichten op alle terreinen van het menselijk weten.

Het verzorgen van op het wetenschappelijk onderzoek gestoeld onderwijs is de tweede kerntaak van de universiteit. De termen „op wetenschappelijk onderzoek gestoeld onderwijs” geven aan dat de essentie van het academisch onderwijs vervat ligt in de intense wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek.

Ten slotte belast artikel 4 van het ontwerp van decreet de universiteiten met wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap. Het woord wetenschappelijk wijst erop dat deze dienstverlening, net zoals het academisch onderwijs, doordrenkt moet zijn met op de universiteit verworven wetenschappelijke kennis. Deze dienstverlening kan de meest diverse vormen aannemen : instaan voor de gezondheidszorg in de academische ziekenhuizen, adviezen aan de overheid of particulieren, deelname aan het bestuur van bepaalde maatschappelijke diensten, steun bij het organiseren van wetenschappelijke manifestaties en niet in het minst de kritische vraagstelling aangaande het maatschappelijk gebeuren met aanduiding van de gewenste oriëntaties.

Bovengenoemde drie opdrachten worden uitdrukkelijk terzelfder tijd aan elke universiteit afzonderlijk en aan de universiteiten gezamenlijk opdragen. Zoals het Vlaams regeerprogramma stelt, moeten de universiteiten onderling tot een grotere samenwerking komen zowel ten aanzien van de weinig gevolgde academische opleidingen als ten aanzien van de voortgezette opleidingen en het fundamenteel onderzoek.

Daarnaast zijn er op tal van andere domeinen samenwerkingsovereenkomsten mogelijk met andere instellingen, onder meer met de instellingen van het hoger onderwijs van het lange type. Deze samenwerking kan verschillende vormen aannemen zoals het gezamenlijk aanwenden van de sociale voorzieningen voor de studenten, het ter beschikking stellen van een wetenschappelijke en andere infrastructuur voor gezamenlijk projectmatig onderzoek, het gezamenlijk tewerkstellen van onderwijzend of wetenschappelijk personeel, het creëren van bruggen tussen de twee soorten onderwijstypes. Dit alles kan leiden tot een kwaliteitsverbetering van beide onderwijstypes.

Ook met andere wetenschappelijke instellingen, het bedrijfsleven en de overheid buiten het onderwijs zijn **samenwerkingsakkoorden** inzake opleiding en onderzoek gewenst. Artikel 4, tweede lid van dit ontwerp-decreet voorziet hiertoe in het noodzakelijke decretale kader.

3. Een modernisering van de wetgeving op het toekennen van de academische graden

De huidige wetgeving op het toekennen van de academische graden dateert qua gedachtengoed nog uit de vorige eeuw en uit de eerste helft van deze eeuw (1850, 1890 en 1949). Zij vertrekt van de idee dat de overheid eenzijdig de maatschappelijke doelstellingen kan bepalen en de daarop gerichte processen centraal kan sturen.

De veranderingen in het economisch productieproces, voortgestuwd door de technologische vernieuwingen en de sociaal-culturele impact ervan op onze samenleving, leiden tot een steeds grotere kennisintensiteit van de productie en van vele andere activiteiten. Zo wordt onze beroepsbevolking hoger en intensiever opgeleid en neemt de betekenis van het wetenschappelijk onderzoek voor de produkt- en maatschappijvernieuwing steeds verder toe.

Deze groeiende kennisintensiteit van onze economische bedrijvigheid vereist een blijvende toelevering van hoog gekwalificeerde arbeidskrachten die de internationale competitie doorstaan. Volstrekt evenwaardig hieraan is het recht van elk individu op een zo breed mogelijke sociale en culturele ontplooiing.

De universiteiten zijn en blijven verantwoordelijk voor de vorming van deze hoogopgeleiden. Zij moeten in de eerste plaats jongeren voorbereiden op de maatschappelijke uitdagingen van morgen zodat ze verantwoordelijkheden kunnen opnemen ter handhaving van onze internationale zending en concurrentiepositie. Naast de traditionele groep jongeren uit het secundair onderwijs verlangen ook steeds meer volwassenen een eerste of bijkomende universitaire vorming. Dit stelt specifieke eisen aan de organisatie en het aanbod en onderstreept de nood aan deeltijds onderwijs.

Dit alles vereist enerzijds een hoger tempo voor de noodzakelijke inhoudelijke vernieuwing van de curricula en van de onderzoeksprogramma's. Anderzijds neemt hierdoor de variëteit van gewenste opleidingen en opleidingsonderdelen sterk toe. Een en ander brengt mee, dat een gedetailleerde centrale sturing van de procesvoering ten aanzien van het academisch onderwijs en wetenschappelijk onderzoek niet langer houdbaar is. Noodzakelijke aanpassingen en vernieuwingen slepen in een centrale overheidssturing te lang aan. Toenemende variatie en snelle veranderingen vergen van de instellingen een efficiënt adaptatievermogen. Universiteiten moeten snel kunnen inspelen op gewijzigde behoeften en de gewenste waaier van opleidingen in allerlei gedaanten kunnen aanbieden.

Ondanks talrijke partiële wijzigingen, blij ken de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden sinds geruime tijd onvoldoende functioneel voor de ontwikkeling van het academisch onderwijs. Het kunstmatige onderscheid tussen de academische en de wetenschappelijke graden, dat trouwens reeds door de Commissie van de Europese Gemeenschappen werd aangeklaagd, het wettelijk vastleggen van studierichtingen en vooral de wettelijke inhoudelijke bepaling van de curricula, leggen de zelfstandige **ontwikkelingsmogelijkheden** van onze universiteiten, met het oog op de Europese concurrentiestrijd, te veel aan banden. De VLIR vraagt in zijn advies van 29 april 1989 terecht om een **hervor-**

ming van de wet op de academische graden om, zoals in onze buurlanden, flexibel op de actuele opleidingsnoden te kunnen inspelen. Een herziening van deze wetgeving werd trouwens uitdrukkelijk in het Vlaams regeerprogramma van 14 februari 1989 aangekondigd (Stuk 19 (1988-1989) — Nr. 2 bladzijde 21).

Na ruime consultatie van alle betrokkenen (VLIR, studenten, beroepsorganisaties enzovoort) stelt het ontwerp-decreet volgende belangrijke wijzigingen voor.

1. Het opheffen van het onderscheid tussen de academische (wettelijke) graden en de zogenaamde wetenschappelijke graden en het verlenen van een volledige **programmeervrijheid** aan de instellingen wat de hen toebedeelde opleidingen betreft.

2. De indeling van het academisch onderwijs in de academische opleidingen, voortgezette academische opleidingen en de postacademische vorming.

De academische opleidingen sluiten aan bij het secundair onderwijs. Zij omvatten een gradueel progressieve inwijding in het algemeen wetenschappelijk denken en een onderdompeling in een specifiek wetenschapsgebied. Die inwijding culmineert uiteindelijk in de mogelijkheid tot zelfstandige beoefening van de wetenschap en het zich eigen maken van een wetenschappelijke *habitus*.

De voortgezette academische opleidingen omvatten qua inhoud en niveau, verschillende vervolgopleidingen : de aanvullende opleidingen, de specialisatie-opleidingen, de **doctoraatsopleidingen** en de academische lerarenopleidingen.

De postacademische vorming, ook wel postuniversitair onderwijs genoemd, blijft buiten deze voortgezette academische opleidingen. Postacademische vorming slaat op korte opleidingen of seminaries tot bijscholing, herscholing of recyclage van de afgestudeerden en zit eigenlijk te paard op het academisch onderwijs en op de maatschappelijke dienstverlening van de universiteiten. Met deze uitzondering van de navorming van leraren, valt deze post-academische vorming in beginsel niet ten laste van de onderwijsbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

3. De groepering van de academische opleidingen in achttien studiegebieden.

Artikel 19 van het ontwerp-decreet groepeerde de academische opleidingen in achttien studiegebieden. Deze studiegebieden bestaan uit één of meer wetenschapsrichtingen, delen van studiegebieden genoemd.

De decretaal vastgelegde studiegebieden hebben een dubbele functie. Enerzijds fungeren zij als instrument om het academisch onderwijs af te lijnen ten aanzien van de andere door de Vlaamse Gemeenschap bekostigde onderwijsvoorzieningen, in het bijzonder ten aanzien van het onderwijs van academisch niveau. Anderzijds begrenzen zij de **programmeervrijheid** van elke universiteit. Op grond van hun huidige bestand aan studierichtingen krijgen de universiteiten aan de hand van een conversie-operatie een aantal studiegebieden toegewezen. Deze studiegebieden lijnen de **ontwikkelingsmogelijkheden** en de activiteiten van iedere instelling af. Universiteiten kunnen buiten de hen toegewezen studiegebieden geen examens afnemen noch door de overheid erkende diploma's uitreiken. De studenten die buiten de toegewezen studiegebieden worden ingeschreven, zijn a fortiori niet financierbaar.

Belangrijk in het ontwerp van decreet is het begrip opleiding. Een opleiding is bepaald als een samenhangend geheel

van onderwijs- en andere studieactiviteiten gericht op welomschreven doelstellingen die de universiteiten in of over een hen toegewezen studiegebied of deel van een studiegebied als studierichting organiseren.

Bij de discussie tussen de Gemeenschapsminister van Onderwijs en de VLIR over de hervorming van de wetgeving op de academische graden dook de vraag op wie zich uiteindelijk met de structurering van opleidingslijnen moet belasten : de decreetgever, zijnde de Vlaamse Raad, de reglementerende overheid, zijnde de Vlaamse Executieve, de gezamenlijke universitaire instellingen, zijnde de VLIR of de afzonderlijke instellingen via hun programmeervrijheid binnen de hun toegewezen studiegebieden ?

Uiteindelijk werd gekozen voor een gemengd systeem. De Vlaamse Raad bekrachtigt in artikel 20 de bestaande academische opleidingen en vult ze voor een beperkt aantal instellingen aan met een aantal nieuwe academische opleidingen. Aan de Vlaamse Executieve wordt in datzelfde artikel de opdracht gegeven om deze bestaande academische opleidingen te coördineren, te uniformiseren en te groeperen. Artikel 21 geeft dan aan de Vlaamse Executieve de mogelijkheid om deze lijst volgens bepaalde criteria aan te vullen met nieuwe academische opleidingen. Volgens artikel 22 kunnen de universiteiten dan deze nieuwe academische opleidingen organiseren op voorwaarde dat zij een bestaande academische opleiding inleveren. Inzake de voortgezette academische opleidingen genieten de universiteiten van een zeer grote vrijheid. Zij kunnen quasi alle aanvullende opleidingen, specialisatie-opleidingen en doctoraatsopleidingen organiseren die aansluiten bij de hen toegewezen studiegebieden.

Met dit gemengd systeem wordt de momenteel als zeer star omschreven centrale sturing van de academische opleidingen door de decreetgever vermeden. Anderzijds blijft de maatschappelijke herkenbaarheid en vergelijkbaarheid van de academische opleidingen bewaard.

Het behoort derhalve in de eerste plaats tot de verantwoordelijkheid van de universiteiten samenhangende opleidingen van voldoende niveau met een zekere maatschappelijke herkenbaarheid en vergelijkbaarheid aan de Vlaamse Executieve voor te stellen. De Vlaamse Executieve waakt erover dat deze opleidingen aansluiten bij de (achttien) studiegebieden. Het bekostigingsmechanisme, dat rationalisatie- en programmatienormen inhoudt, zal inzake programmering regulerende effecten hebben en ervoor zorgen dat de opleidingen de vraag op de arbeidsmarkt en de maatschappelijke ontwikkelingen volgen.

Het bepalen van de inhoud van de diverse academische en voortgezette academische opleidingen wordt in artikel 11 het ontwerp-decreet volledig overgelaten aan de autonomie van de afzonderlijke universiteiten. Van het systeem dat in het voorontwerp aan de Raad van State werd meegedeeld en dat erin bestond dat de VLIR de eindtermen en de minimale onderdelen van de academische opleidingen zou vastleggen, werd uiteindelijk omwille van de grondwettelijke bezwaren vanwege de Raad van State afgestapt.

Ook het systeem dat door de Raad van State in zijn advies wordt voorgesteld en dat een decretale vastlegging van een minimumprogramma per opleiding inhoudt, werd uiteindelijk niet aanvaard.

De opmerking van de Raad van State dat door het niet decretaal bepalen van minimumprogramma's de nationale en internationale vergelijkbaarheid van de diploma's, onder meer met het oog op het vaststellen van hun gelijkwaardigheid en de toegang tot de beroepen, wordt bezwaard, is

immers, zoals breedschoots aangetoond in de memorie van toelichting irrelevant en bovendien onnodig en onwenselijk.

4. De uitdrukking van de omvang van de onderwijs- en andere studieactiviteiten in studiejaar en studiepunten.

De academische opleidingen worden in elke cyclus ingedeeld in studiejaar. Een studiejaar komt overeen met een samenhangend geheel van onderwijs- en andere studieactiviteiten die een modale voltijdse student gedurende één **academiejaar** van circa 1 oktober tot circa 15 juli kan verwerken.

Het ontwerp van decreet voorziet voor elke universiteit in de verplichting om haar onderwijs- en ander studieaanbod te kwantificeren en te specificeren in studiepunten. Dit kwantificeren geschiedt volgens een door de Vlaamse Executieve voor de Vlaamse Gemeenschap geijkte norm waarin wordt uitgegaan van volgende beginselen :

1° elke universiteit moet studiepunten invoeren, zowel voor de academische als voor de voortgezette academische opleidingen ;

2° de studiepunten slaan op onderwijs- en alle andere studieactiviteiten ;

3° een studiejaar omvat ten minste 1500 en ten hoogste 1800 onderwijs- en andere studiepunten ;

4° de universiteiten ramen zelf het urengewicht van de onderwijs- en andere studieactiviteiten die zij organiseren.

De universiteiten zijn derhalve verantwoordelijk om zelf de onderwijs- en andere studieactiviteiten van elk onderdeel van een opleidingsprogramma te ramen. Zij drukken deze raming op een uniforme wijze uit in gehele studiepunten. Studenten die gebruik willen maken van buiten de instelling gegeven onderwijs, bijvoorbeeld in het kader van Erasmus of die veranderen van universiteit, hebben het recht om te weten waar zij precies aan toe zijn.

De Vlaamse Executieve is ervan overtuigd dat de invoering van dergelijk uniform voorgeschreven studiepuntensysteem onontbeerlijk is voor de toekomstige ontwikkeling van het academisch onderwijs.

De introductie van dergelijk studiepuntensysteem biedt immers volgende voordelen :

1° de studieomvang van elk opleidingsonderdeel of vak wordt gekwantificeerd ten behoeve van de studenten ;

2° de geleverde prestaties in andere binnen- of buitenlandse opleidingen kunnen min of meer worden gewogen waardoor de uitwisselbaarheid van onderdelen wordt verhoogd en de erkenning van de gelijkwaardigheid van diploma's wordt vereenvoudigd ;

3° de mobiliteit van de studenten wordt bevorderd ;

4° vormen van deeltijds onderwijs en open onderwijs worden vergemakkelijkt.

De door de Vlaamse Executieve te hanteren puntennorm sluit best aan bij het overdrachtsysteem van **studiebelastingpunten** van de Europese Gemeenschap, het European Community Course Credit Transfer System.

De te kwantificeren onderwijs- en andere studieactiviteiten worden in het ontwerpdecreet ruim opgevat. Zij bestaan uit alle aan de student opgelegde onderwijs- en andere studieactiviteiten.

5. Het invoeren van het onderscheid tussen **contactonderwijs** en open onderwijs, deeltijds en voltijds onderwijs.

Het ontwerp van decreet beoogt een grotere flexibiliteit van het onderwijsaanbod onder meer door de universiteiten voortaan in de gelegenheid te stellen om naast het traditionele voltijds contactonderwijs ook onderwijs in de vorm van open onderwijs en als deeltijds onderwijs aan te bieden.

6. De bevordering van een vlottere overgang van het secundair onderwijs naar het academisch onderwijs.

De toegang tot het universitair onderwijs is in Vlaanderen volkomen vrij. Behoudens het beroepsonderwijs geeft elke vorm en richting van het secundair onderwijs toegang tot om het even welke studierichting in het hoger onderwijs. Alleen voor de toegepaste wetenschappen is er een toegangsexamen. Deze situatie is uniek in Europa en geldt voor alle EG-studenten.

De democratische toegang tot het academisch onderwijs blijft een grote uitdaging. De democratisering die overigens niet mag worden verward met de participatie is niet voltooid en blijkt zelfs te stagneren.

Het studierendement van de eerste kandidatuur is beperkt en leidt tot een verlenging van de studieduur. Cijfers voor het academiejaar 1988-1989 wijzen uit dat amper 44,1 ten honderd van de in het eerste jaar ingeschreven **generatiestudenten** slaagden in de eerste en de tweede zittijd samen. Voor het HOLT liggen de cijfers iets hoger.

De slaagkansen in het hoger onderwijs hebben niet alleen te maken met motivatie en capaciteiten. Ook de studiekeuze speelt een belangrijke rol. Heel wat studenten schatten de studies die hen te wachten staan en het peil dat van hen wordt verwacht, verkeerd in. Het is daarom belangrijk de studenten hierbij te begeleiden, zowel op het niveau van het laatste jaar secundair onderwijs als net vóór en tijdens het eerste jaar hoger onderwijs. Dit kan door hen via verschillende kanalen alle nodige informatie ter beschikking te stellen over voorkennis en niveau die van hen worden gewenst, door hen te begeleiden tijdens de eerste kandidatuur en door hen instrumenten aan te reiken waarmee zij hun eigen mogelijkheden en vorderingen kunnen evalueren.

Om het aantal mislukkingen in het eerste jaar van het hoger onderwijs zowel aan de universiteiten als aan de instellingen voor hoger onderwijs buiten de universiteit te reduceren, worden in het ontwerp-decreet een reeks begeleidende maatregelen voorgesteld, uitgewerkt in een actieplan van tien punten.

7. De verplichting voor de universiteiten een **onderwijs- en examenreglement** uit te werken ten behoeve van de studenten.

Het universiteitsbestuur is verplicht voor iedere door de universiteit aangeboden opleiding een onderwijsregeling vast te stellen. De onderwijsregeling omvat de doelstellingen, de inhoud, de omvang en de inrichting van het onderwijs. Zij geeft per studiejaar nauwkeurig het aantal uren hoorcolleges, werkcolleges en praktische oefeningen aan. Onder praktische oefeningen verstaat men het maken van scripties, het maken van proefontwerpen, het uitvoeren van **onderzoeksopdrachten**, het deelnemen aan veldwerk en excursies, het doorlopen van stages en het participeren aan alle andere **onderwijsactiviteiten** gericht op het bereiken van de beoogde vaardigheden.

Behoudens een onderwijsregeling moet het universiteitsbestuur ook een examenregeling vaststellen waarvan de essentiële delen in het ontwerp van decreet zijn opgenomen.

De academische graden kunnen ook worden verleend door

de examencommissies van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Executieve is belast met een regeling omtrent deze aangelegenheid. Zoals in de huidige wetgeving wordt hier gedacht aan een gedecentraliseerde regeling. De examinandus kiest het onderwijsprogramma van één van de universiteiten. De examencommissie bestaat dan uit de leden van het academisch personeel van die instelling voor wiens onderwijsprogramma de examinandus koos. Als voorzitter fungeert een onafhankelijke buitenstaander.

Door hun uitreiking, met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens het decreet, zijn de diploma's van rechtswege erkend. De nu bestaande eerder symbolische bekrachtiging door een bijzondere bekrachtigingscommissie (artikel 41 tot en met 45 van de gecoördineerde wetten van 31 december 1949 op het toekennen van de academische graden) vervalt. Bekrachtiging van alle academische graden is alleen al wegens de tijdrovende praktische organisatie niet houdbaar.

8. Een wijziging van de regelgeving met betrekking tot de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's.

De bestaande bevoegdheidsverdeling tussen de **onderwijs**-soverheid en universiteiten omtrent het toekennen van gelijkwaardigheid aan buitenlandse diploma's — de overheid voor de wettelijke graden en de universiteiten voor de wetenschappelijke graden — wordt in het ontwerp van decreet als volgt gewijzigd.

De Vlaamse Executieve bepaalt de algemene **gelijkwaardigheidsmaatregelen** en regelt de voorwaarden en de procedure waarbij buitenlandse diploma's of getuigschriften die niet onder deze algemene gelijkwaardigheidsbeschikkingen vallen als volledig gelijkwaardig kunnen worden erkend.

De universiteiten nemen particuliere **gelijkwaardigheidsbeslissingen** wanneer geen algemene regelgeving voorhanden is. De door de universiteiten verleende gelijkwaardigheid kan volledig of partieel zijn. Volledige gelijkwaardigheid kan slechts worden verleend voor buitenlandse diploma's en getuigschriften ter waarde van een diploma van een academische opleiding van de eerste cyclus, het kandidaatsdiploma. Voor alle andere door de universiteiten verleende academische graden kan het universiteitsbestuur slechts partiële gelijkwaardigheid erkennen. Bij partiële gelijkwaardigheid moet het universiteitsbestuur bepalen over welke **opleidings**-onderdelen nog met goed gevolg examen moet worden afgelegd om de desbetreffende academische graad te verwerven.

9. De onderwijstaal.

Ter vervanging van artikel 4bis van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat bevat het ontwerp van decreet een nieuwe bepaling opgenomen over de onderwijs- en bestuurs taal aan de universiteiten. Hierin wordt een subtiel en zeer delicaat evenwicht gezocht. Enerzijds is er de evidente noodzakelijkheid om het Nederlands verder als wetenschappelijke taal te ontwikkelen en te gebruiken. Anderzijds bestaat de behoefte om de Vlaamse studenten een groter wetenschappelijke talenkennis bij te brengen zodat ze anderstalige wetenschappelijke publikaties vlot kunnen doornemen, ten volle kunnen deelnemen aan de onlangs op gang gekomen mobiliteit van de Europese studenten en zich soepel kunnen inschakelen in de internationaliserende arbeidsmarkt van hogeropgeleiden.

Basisbeginsel is en blijft dat het academisch onderwijs aan de Vlaamse universiteiten in het Nederlands moet worden gegeven. Limitatieve uitzonderingen worden toegestaan.

4. De rationalisatie en programmatie van het academisch onderwijsaanbod

In de afgelopen jaren werd zowel in politieke als universitaire kringen een soms zeer passionele discussie gevoerd over hetgeen de enen als actualisering en de anderen als expansie van het universitair onderwijsaanbod bestempelden. Hieronder verstaat men de uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid van een aantal onvolledige universitaire instellingen en de opheffing van de in 1982 ingevoerde programmastop voor alle universiteiten. In brede kringen werd tevens gepleit voor een rationalisatie van het bestaande academisch onderwijsaanbod.

Diverse wetsvoorstellen en voorstellen van decreet werden ingediend. Deze voorstellen beogen de uitbreiding van het onderwijsaanbod van de Katholieke Universiteit te Leuven, afdeling Kortrijk enerzijds en het Limburgs Universitair Centrum anderzijds.

In de regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve van 14 februari 1989 is omtrent deze problematiek de volgende passage opgenomen :

“Ten aanzien van de volgende problemen :

- de rationalisatie en programmatie van het universitair onderwijsaanbod ;
- een rationeler spreiding van het universitair onderwijsaanbod ;
- de leefbaarheid van sommige instellingen inzonderheid de integratiepolitiek van de EHL in het LUC zal op korte termijn advies worden gevraagd aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid en de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Daarna en vooraleer een beslissing te nemen zal de Vlaamse Regering de Vlaamse Raad verzoeken zich zo spoedig mogelijk uit te spreken. Hoe dan ook zal de Vlaamse Raad zich tegelijkertijd en eveneens op korte termijn dienen uit te spreken over de leefbaarheid van sommige instellingen inzonderheid de integratieproblematiek van de EHL in het LUC.,,

Samengevat beoogt het ontwerp-decreet volgende beperkte geografische uitbreiding van het academisch onderwijsaanbod.

1° in het Limburgs Universitair Centrum : toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, kandidaat-handelsingenieur en **handelsingenieur** kunnen worden verleend ;

2° in de Katholieke Universiteit te Leuven, afdeling Kortrijk : toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

3° in het Universitair Centrum Antwerpen : toegepaste biologische wetenschappen waarvoor de graad van kandidaat bio-ingenieur kan worden verleend.

Behoudens deze beperkte geografische aanpassing van de onderwijsbevoegdheid van enkele universitaire instellingen, heft het ontwerp van decreet de zogenaamde programmastop op die de overheid bij het KB nr. 81 van 31 juli 1982 invoerde, dit is het artikel 48quater van de wet van 27 juli 1971.

Deze tijdelijk opgevatte programmastop in afwachting van programmatieregels vastgelegd bij een koninklijk besluit ter uitvoering van de wet van 2 februari 1982 tot toekenning van bijzonder machten aan de Koning, is, zoals de Vlaamse Interuniversitaire Raad in zijn advies van 29 april 1989 aangeeft, een ware hinderpaal voor het universitair aanbod en dit voornamelijk om twee redenen.

1. Een universitair onderwijssysteem moet veeleer worden gestimuleerd dan ontmoedigd, laat staan worden verhinderd, om met zijn programma's in te spelen op de veranderingen in wetenschap en samenleving.

2. Met dit stelsel van programmastop wordt een beweging aangemoedigd van verandering onder de norm van status quo. Dit leidt voor studenten en publiek tot onduidelijkheid, in het aanbod en vermoedelijk ook tot uiteenlopendheid in de toepassing van de financieringswetgeving. Zo wordt bijvoorbeeld de opleiding informatica in verscheidene universiteiten binnen de opleiding wiskunde georganiseerd, wat volgens alle deskundigen tot een veel te wiskundige inslag van deze opleiding leidt.

De Vlaamse Executieve treedt deze uitgangspunten van de Vlaamse Interuniversitaire Raad bij. Artikel 141 van het ontwerp-decreet bepaalt dat met ingang van het **begrotingsjaar 1992** - en dus op basis van het aantal studenten ingeschreven op 1 februari 1991 — alle nog niet voor financiering in aanmerking genomen opleidingen voor de berekening van de onderwijslast van een instelling in aanmerking zullen komen, indien zij berekend over een periode van de twee voorafgaande academiejaren een gemiddelde van 40 ingeschreven studenten in de eerste cyclus, 20 studenten in de tweede cyclus en 20 studenten in elk jaar van een aanvullende opleiding of specialisatieopleiding halen. Indien een opleiding op basis van een interuniversitair akkoord slechts op één plaats in het Vlaamse land wordt aangeboden, worden deze **programmatiseringsnormen** verlaagd tot respectievelijk 20 en 10 studenten. Onder de nog niet voor financiering in aanmerking genomen opleidingen worden zowel de sinds de **programmastop** van 1982 opgestarte opleidingen, als alle nog op te starten opleidingen bedoeld voor zoverre zij uiteraard vallen binnen de onderwijsbevoegdheid van de betrokken instellingen. De financiële weerslag van deze operatie werd voor het **begrotingsjaar 1991 en 1992** in zeer grote mate geneutraliseerd. Voor de daaropvolgende jaren kan dit voor de Vlaamse Gemeenschap een **meerkost** meebrengen, die evenwel door de in artikel 143 genomen rationalisatiemaatregel gedeeltelijk wordt gecompenseerd.

Een actualisering of modernisering van het academisch onderwijsaanbod kan uiteraard niet voorbijgaan aan de overdreven versplintering en blijvende onderbezetting van sommige opleidingen die op verscheidene vestigingsplaatsen worden aangeboden. Ondanks vele beloften zijn de verschillende universiteiten er niet in geslaagd om tot een redelijke taakverdeling te komen.

Het is duidelijk dat de overheid de quasi-volledige goed berekende kost moet blijven dragen van zowel het academisch als voortgezette academisch onderwijs. Wel dient zij de verregaande versplintering van opleidingen tegen te gaan en te zorgen dat dun bevolkte opleidingsprogramma's slechts op één, of een zeer beperkt aantal plaatsen worden aangeboden. Het invoeren van een minimumbezettingscijfer als **financieringsvoorwaarde** voor een bepaalde opleiding vormt hier toe een uitstekend middel dat ook op andere **onderwijsniveaus** wordt toegepast. Opleidingen zijn volgens artikel 142 van het ontwerp-decreet voortaan slechts financierbaar als zij in de eerste cyclus ten minste 20 en in de tweede cyclus ten minste 10 ingeschreven studenten tellen. Aanvullende opleidingen en specialisatieopleidingen moeten de laatstgenoemde norm in elk studiejaar behalen.

Conform de grondwettelijke gewaarborgde rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden in onze Gemeenschap geldt de hierboven beschreven **rationalisatienorm** niet voor een aantal sterk ideologisch geladen op-

leidingen, zijnde wijsbegeerte, moraalwetenschappen, godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht. De Vlaamse Interuniversitaire Raad kan afwijkingen op bovenvermelde minimumbezetting toestaan om het organiseren op één plaats in het Vlaamse land veilig te stellen. Ten slotte kunnen de universiteiten ook samenwerken om een bepaalde opleiding op één plaats te organiseren.

Artikel 143 ten slotte bepaalt dat de Vlaamse Executieve na advies van de VLIR de rationalisatienormen mag verhogen doch niet verlagen. Zoals de SERV het in zijn advies van 20 februari 1991 ten aanzien van dit ontwerp bepleit, geschiedt dit best na een evaluatie van de rationalisatie en programmatie in de VLIR.

5. Een dynamisch personeels- en arbeidsvoorwaardenbeleid

De kwaliteit van een universiteit wordt in de eerste plaats bepaald door de kwaliteit van het personeel. De universiteiten staan of vallen met de kwaliteit van hun academische staf en van hun dienstverlenend administratief en technisch personeel.

De wetenschap en de techniek, de onderwijsinhouden en de methodiek evolueren de laatste tijd zo snel dat de universiteiten rechtstreeks in staat moeten zijn hierop flexibel in te spelen. De internationale evolutie dwingt de universiteiten tot het voeren van een aangepast personeelsbeleid voor hun academisch en niet-academisch personeel. Bij gebrek daaraan dreigen de universiteiten hun meest bekwame werknemers te verliezen. Het universitair personeelsbeleid moet dus attractief zijn zodat de best gekwalificeerde krachten zich gemotiveerd voelen om hun loopbaan aan de universiteit uit te bouwen.

In het Vlaams regeerprogramma van 14 februari 1989 wordt dit voornemen als volgt uitgedrukt : “In het universitair onderwijs zullen, binnen de budgettaire enveloppe, de voorwaarden inzake loopbaanverloop, werving en weddenvaststelling van het personeel worden versoepeld, zodat waardevolle wetenschappers en hooggeschoolde technici kunnen worden aangetrokken. „

Rekening houdend met de voorgestane universitaire autonomie moet dit personeelsbeleid in de eerste plaats aan het bestuur van elke universiteit toekomen. De universiteitsbesturen moeten dan de nodige instrumenten bekomen om personeelsleden op elk vereist niveau te kunnen aantrekken en te behouden.

Toch kan het personeelsbeleid niet volledig vrij aan elk universiteitsbestuur worden overgelaten. Het personeelsbeleid heeft immers rechtstreeks te maken met de arbeidsvoorwaarden van de vele bij de instellingen werkzame personen, die behoefte hebben aan duidelijkheid en zekerheid over hun rechtspositie. Een zekere bescherming van hun positie door de organiserende of subsidiërende overheid blijft noodzakelijk. Bovendien heeft het gevoerde personeelsbeleid in hoge mate invloed op de financiële situatie van de instelling, zodat de overheid ook uit dien hoofde de nodige zorgvuldigheid aan de dag moet leggen.

Het voorliggend ontwerp van decreet poogt deze niet altijd overeenstemmende belangen met elkaar te harmoniseren en erover te waken dat het overmatig behartigen van het ene belang niet ten koste gaat van het andere.

In concreto houdt het volgende aanpassingen inzake het universitair personeelsbeheer in.

1. Het tot stand brengen van een eengemaakte academi-

sche loopbaan. Het ontwerp-decreet maakt nog alleen een onderscheid tussen het zelfstandig en het assisterend academisch personeel.

Bij het zelfstandig functionerend academisch personeel voorziet het ontwerp van decreet in vier graden : docent, hoofddocent, hoogleraar en gewoon hoogleraar. Elk van deze vier graden is een benoemings- of bevorderingsgraad. Dit betekent dat de tewerkstelling gedurende een bepaalde termijn in een bepaalde graad van rechtswege geen **graadverhoging** meebrengt. Wil een universiteit iemand van haar academische personeelsleden bevorderen, dan zal zij moeten nagaan of deze persoon beantwoordt aan de door haar voor elk van deze graden voorafgaandelijk vastgelegde inhoudelijke criteria. Anciënniteit is derhalve geen voldoende motivering voor een bevordering.

Zoals voorheen kunnen deze vier graden zowel voltijds als deeltijds worden uitgeoefend. Voltijds zelfstandig academisch personeel is vast benoemd. Deeltijds zelfstandig academisch personeel kan vast worden benoemd of kan tijdelijk — maximum zes jaar, maar hernieuwbaar — worden aangesteld. Deze categorie kan zowel forfaitair per onderwijsuur als procentueel ten aanzien van een voltijds ambt worden vergoed. Een deeltijds gewoon hoogleraar wordt net als vroeger buitengewoon hoogleraar genoemd.

De ambten van bibliothecaris, werkleider, repetitor, conservator , conservatorgeaggregeerde, hoofdbibliothecaris, taallector, geassocieerd docent of geassocieerd hoogleraar worden door dit ontwerp-decreet, met uitzondering van een uitdovend kader, afgeschaft. Personen die nu een dergelijke functie bekleden moeten binnen het jaar na de inwerkingtreding van dit decreet in één van de vier bovenvermelde graden worden opgenomen.

Bovengenoemde vier graden zijn volgens het ontwerp samen belast met de drie primaire universitaire opdrachten : academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en activiteiten van wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap. In hoeverre deze taken in teamverband moeten worden uitgeoefend, welke de hiërarchische verhoudingen zijn tussen deze graden en aan welke voorwaarden men moet voldoen om een welbepaalde graad te bekleden, laat het ontwerp uiteindelijk over aan de verantwoordelijkheid van iedere universiteit.

De opname van het huidig vastbenoemd wetenschappelijk personeel in een eengemaakt academisch korps brengt weliswaar geen weddeverhoging mee. Toch levert dit het **vastbenoemd** wetenschappelijk personeel enkele belangrijke voordelen op. Zo krijgen zij, net zoals de andere leden van het academisch korps, officieel het recht om zelfstandig academisch onderwijs en onderzoek te verrichten. Bovendien kunnen zij volwaardig deelnemen aan de verkiezingen voor de bestuursorganen van de universiteit en hebben zij, voor zover het decreet of het bestuursreglement van de universiteit dit niet beperkt, het recht om zelf deel uit te maken van deze bestuursorganen.

Door dit ontwerp-decreet wordt ook definitief afgestapt van de “cursusselarij”, of de overwaardering van het doceren van een bepaalde cursus in de academische loopbaan. Ongeacht hun graad krijgen de leden van het academisch personeel voortaan een vakgebied toegewezen. Binnen dit vakgebied verdeelt het universiteitsbestuur, of de organen die het aanwijst (vakgroepen, departementen), de te verrichten onderwijs- en onderzoeksopdrachten en de dienstverlening aan de gemeenschap over al het tot de vakgroep behorend zelfstandig academisch personeel. Elk van deze drie universitaire opdrachten wordt voortaan als evenwaardig ingeschat. De

best geschikte en meest gemotiveerde persoon wordt met elke opdracht belast.

Naast het zelfstandig academisch personeel kan het universiteitsbestuur twee soorten assisterend academisch personeel aanstellen : de assistent en de doctor-assistent. Beiden staan het zelfstandig academisch personeel bij in de drie bovengenoemde taken. Zij kunnen dit in een voltijdse of deeltijdse, zij het steeds tijdelijke opdracht doen.

De assistent is in feite een medewerker in opleiding. Hij ontvangt — zoals de onderzoeker in opleiding bij het NFWO of IWONL — een doorgedreven academisch onderwijs, hetzij een doctoraatsopleiding of een individuele opleiding en begeleiding. Voorts heeft hij in beginsel het recht om een doctoraatsproefschrift voor te bereiden. Hieraan kan hij de helft van zijn werktijd besteden. In de andere helft moet hij de opdrachten uitvoeren die het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten hem oplegt.

Om een aantal specifieke taken van praktijkgebonden onderwijs te vervullen, kunnen de universiteiten voortaan ten belope van minimum tien procent van de personeelsformatie van hun assisterend academisch personeel — de assistenten en de doctor-assistenten samen — een aantal assistenten zonder doctoraatsverplichting voltijds of deeltijds aanstellen. Deze praktijkassistenten staan, voor zover hun opdracht reikt, volledig ter beschikking van de universiteit. Na een aantal jaren dienst kan de universiteit hen de titel van praktijklector verlenen.

Doctor-assistenten zijn personen die reeds een tijdlang doorgedreven academisch onderwijs hebben genoten en een doctoraatsproefschrift hebben afgewerkt. Zij kunnen als volleurde onderzoekers voor onderwijs- of **onderzoekopdrachten** worden ingezet, zij het onder de verantwoordelijkheid van het zelfstandig academisch personeel.

In tegenstelling met vroeger worden de doctor-assistenten niet meer vast benoemd. Zij vormen een tijdelijk kader van getalenteerde, juist gepromoveerde onderzoekers, die later een vooraanstaande positie in de wetenschap of maatschappij kunnen bekleden. Om meer ervaring op te doen met het wetenschappelijk werk of om zich wat nader te kunnen oriënteren vooraleer een beslissing te nemen over hun toekomst, worden zij gedurende maximum drie jaar (twee jaar met een verlenging van één jaar) aan één of meer universiteiten tewerkgesteld. Na verloop van deze tijd kunnen deze "**post-docs**," hun vorming in een excellente prestatiegerichte omgeving tot haar recht laten komen in het universiteitsbestel (via een benoeming in het zelfstandig academisch korps) of elders in de samenleving. De verhouding tussen het aantal assistenten en het aantal doctor-assistenten is decretaal niet vastgelegd. De universiteiten beslissen hierover autonoom.

2. Een versoepeling van het wervings-, **weddevaststellings-** en loopbaanbeleid.

De wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universiteiten vertrouwde de formatieopbouw aan de universiteiten in hoofdzaak toe aan de universiteitsbesturen. Binnen een beperkt aantal ruim gestelde wettelijke omkaderingsnormen voor het onderwijzend en wetenschappelijk personeel bepalen de universiteiten vrij hoeveel personeelsleden zij op welk niveau inzetten. Uiteraard moeten zij daarbij rekening houden met de beschikbare financiële ruimte.

Deze quasi-autonome formatiebepaling wordt door niemand in vraag gesteld. Zelfs omtrent de wettelijke omkaderingsnormen, thans vervat in de artikelen 29 en 40 van bovenvermelde financieringswet, zijn er van de kant van de universiteiten geen opmerkingen. Wel vragen zij uiteraard dat deze

omkaderingsnormen worden geadapteerd aan de integratie van het vastbenoemd wetenschappelijk personeel en van het onderwijzend personeel in één academisch korps.

Toch vinden de universiteiten dat er binnen het budget nog meer mogelijkheden moeten komen om een meer efficiënt aanwervings-, bezoldigings- en loopbaanbeleid te voeren. De arbeidsvoorwaarden van het universitaire personeel zijn volgens hen te veel afgeleid van het eerder rigide statuut van het overheidspersoneel. Voornamelijk om de concurrentieslag met het bedrijfsleven aan te gaan, vragen zij vooreerst een verruiming van de gronden voor tijdelijke en deeltijdse aanstellingen. Verder bepleiten ze het wegnemen van alle belemmeringen voor vlotte overstapregelingen tussen de universiteiten, het bedrijfsleven en de overheid en de mogelijkheid tot een grotere beloningsdifferentiatie.

Het statuut van het academisch personeel werd reeds door de wet van 21 juni 1985 vrij grondig gewijzigd. Deze wet herdefinieerde onder meer het voltijds statuut, bepaalde de grenzen voor het uitoefenen van bezoldigde nevenactiviteiten en voerde een grotere soepelheid in qua interne organisatie en qua opdrachtsbepaling die aan het universiteitsbestuur werd toebedeeld. In alle universiteiten worden deze wijzigingen als zeer heilzaam ervaren. Zij worden in het voorliggende ontwerp dan ook behouden.

Ter uitvoering van het Vlaams regeerprogramma dat de voorwaarden inzake loopbaanverloop, werving en weddevestiging van het universitair personeel wenst te versoepelen, wordt in het ontwerp-decreet nog meer tegemoet gekomen aan bovenvermelde verzuchtingen. Zo wordt het bestuur van alle universiteiten, met inbegrip van dit van de gemeenschapsuniversiteiten, thans volledig verantwoordelijk voor het formatie-, benoemings- en loopbaanbeleid en de flexibele taakinfilling van geheel zijn personeel. Voorts krijgen de universiteiten nu ook de mogelijkheid om enigszins — naar boven toe — in te grijpen in de financiële arbeidsvoorwaarden.

Om de beste krachten aan te werven of te behouden en een grotere mobiliteit tot stand te brengen tussen de universiteiten of met de privé-sector, creëert het ontwerp voor het academisch personeel volgende bijkomende mogelijkheden :

1° personen met uitzonderlijk hoge wetenschappelijke kwaliteiten kunnen, mits uitvoerige motivering, direct in elke graad — zelfs in die van gewoon hoogleraar worden benoemd ;

2° de prestaties verleend in andere wetenschappelijke diensten kunnen voor de weddeanciënniteit in aanmerking worden genomen ;

3° bij elke benoeming na een openbare vacature kan het universiteitsbestuur één of meer anciënniteitstoeslagen toekennen om iemand met een hogere wedde uit de privé-sector of een buitenlandse universiteit te kunnen aantrekken ;

4° het zelfstandig academisch personeel kan vlot overstappen naar een deeltijdse betrekking buiten de universiteit, met mogelijkheid om binnen de termijn van zes jaar opnieuw voltijds te worden met behoud van alle rechten, inclusief de geldelijke anciënniteitsrechten ;

5° het academisch personeel van één instelling kan, mits vergoeding, in een andere instelling worden tewerkgesteld.

Ook ten aanzien van het niet-academisch personeel, het directiepersoneel, het administratief en het technisch personeel, is in een zekere versoepeling voorzien :

1° de werving kan voortaan in elk van de graden van de toepasselijke loopbaanstructuur, mits wordt voldaan aan de vereisten nodig voor de goede uitoefening van de functie. Dit geldt zowel voor voltijdse, deeltijdse, vaste als tijdelijke betrekkingen ;

2° wat de geldelijke en dienstanciënniteit betreft, worden voortaan alle diensten gepresteerd in de openbare sector, in een andere universitaire of wetenschappelijke instelling, of in de privé-sector, voor zover zij als nuttige ervaring gelden, gelijkgesteld met diensten in de betrokken universiteit ;

3° ten slotte worden voor de berekening van de geldelijke anciënniteit de deeltijdse prestaties bij een overschakeling naar voltijdse prestaties op een objectieve wijze in rekening gebracht.

6. De kwaliteitszorg

Het is volkomen terecht dat de overheid in ruil voor een ruimere beslissingsbevoegdheid en een grotere **bestedingsvrijheid** van de toegekende middelen, belangrijke eisen gaat stellen aan de kwaliteit van het academisch onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek. Deze overheidscontrole moet meer inhouden dan een louter toezicht op het naleven van administratieve formaliteiten en budgettaire bevelen. Een objectieve analyse van de kwaliteit van het academisch onderwijs en onderzoek vormt een wezenlijk facet van de globale beoordeling. Een kwaliteitsvol onderwijs en onderzoek is de tegenprestatie voor een grotere zelfstandigheid. **Responsabilisering** houdt een stelselmatig verantwoord beleid in, waarbij ook rekenschap wordt afgelegd over het zo efficiënt mogelijk gebruik van de gemeenschapsmiddelen.

Het bevorderen of afdwingen, gebeurlijk van overheidswege, van een permanente evaluatie betekent geen inbreuk op de autonomie van de universiteit. Het hoeft zeker niet te leiden tot onnodige overheidsbemoeienis of bureaucratische geplogenheden. De verzelfstandiging van de universiteit kan slechts baat vinden in een zo objectief mogelijke analyse. De overheid moet hierbij niet zelf in de plaats treden van de academische overheid. Ze dient er wel over te waken dat de universiteit haar verplichtingen van kwaliteitscontrole nakomt.

Zoals elders in Europa en de Verenigde Staten van Amerika wordt in dit ontwerp-decreet aan de onderwijsoverheid, wat de kwaliteitsbewaking betreft, een eerder afstandelijke rol toebedeeld.

In het voorliggende ontwerp moeten de universiteiten volgens artikel 122 in de eerste plaats zelf de wijze bepalen waarop zij hun kwaliteitsbewaking zullen uitvoeren. Uitgangspunt van het ontwerp-decreet is dat de universiteiten hun kwaliteitsbeoordeling regelmatig zelf zullen doorvoeren en dat zij uit de beoordelingsresultaten in de redelijkheid noodzakelijk geachte consequenties zullen trekken.

Deze verplichte zelfevaluatie geschiedt volgens het ontwerp zoveel mogelijk gezamenlijk, bijvoorbeeld via door de VLIR georganiseerde visitatiecommissies die best internationaal zijn samengesteld. Zij moet bovendien geschieden over alle werkzaamheden van de universiteit, dit wil zeggen zowel over hun activiteiten van onderwijs, onderzoek als wetenschappelijke dienstverlening ten voordele van de samenleving. De Vlaamse Executieve zal op voorstel van de VLIR de modaliteiten van deze regelmatige zelfevaluatie nader bepalen. De resultaten moeten openbaar worden gemaakt.

De overheid moet er wel **op** toezien dat de **plannings-** en evaluatieprocessen degelijk en ordentelijk plaatsvinden en

voldoen aan objectieve, internationale erkende maatstaven. Zij dient er ook over te waken dat de gebruikte selectie- en beoordelingscriteria worden bekendgemaakt en voortdurend aan elkaar getoetst.

Om eventueel te oordelen of de universiteiten bij hun kwaliteitsbewaking adequaat handelen, kan de Vlaamse Executieve via een commissie van onafhankelijke deskundigen, zelf onderzoek verrichten naar de kwaliteit van de werkzaamheden van een universiteit of een vergelijkend onderzoek instellen naar de activiteit van meer universiteiten of delen ervan, bijvoorbeeld bepaalde opleidingen of faculteiten.

Dit initiatief van de Vlaamse Executieve is opgevat als een subsidiaire **werkwijze** en is gebonden aan een aantal decretale voorwaarden, met name een beoordeling door onafhankelijke deskundigen en de openbaarheid van hun oordeel voor de betrokken instellingen. De eis van deskundigheid slaat zowel op de gehanteerde beoordelingsmethode als op het referentiekader van de beoordeling. De eis van onafhankelijkheid impliceert dat de deskundigen elk voor zich of samen over een voor het te beoordelen terrein voldoende maatschappelijke oriëntatie beschikken. De eis van openbaarheid veronderstelt dat het rapport van de deskundigen niet alleen een besluit bevat, maar ook voldoende zinvolle informatie verschaft over de wijze waarop dat eindoordeel tot stand kwam, zodat het eventueel afdoende kan worden geverifieerd.

Afschaffing van overheidsbemoeienis op verscheidene terreinen en vergroting van de interne bestuurskracht van de universiteiten kunnen slechts worden verdedigd indien de universiteiten de hen toegemeten vrijheid werkelijk voor vernieuwing en kwaliteitsverbetering gaan benutten. Als voornaamste bekostiger van het academisch onderwijs en wetenschappelijk onderzoek moet de onderwijsoverheid uiteindelijk over het nodige instrumentarium beschikken om deze voortdurende kwaliteitszorg desnoods van de universiteiten af te dwingen.

Het belangrijkste instrument van de onderwijsoverheid is in dit kader de mededeling van het oordeel van de deskundigen voor passend gevolg aan de Vlaamse Raad. Alhoewel van deze maatregel uiteindelijk een preventief karakter wordt verwacht, schept hij nochtans voor de Vlaamse Executieve de effectieve mogelijkheid om de universiteiten er uiteindelijk toe aan te zetten hun wezenlijke opdrachten blijvend te vervullen. De Vlaamse Raad kan immers tot diverse maatregelen besluiten zoals het niet meer erkennen van de diploma's of het niet meer financieren van bepaalde opleidingen, de afschaffing of de vermindering van de financiering van bepaalde onderzoeksprojecten.

7. Een aangepaste financierings- en controleregeling

De zorg van de overheid voor het academisch onderwijs en onderzoek komt het scherpst tot uitdrukking in de financiering van de verschillende universiteiten. Bij het vastleggen van het desbetreffende budget weegt de Vlaamse Raad ieder jaar af wat het academisch onderwijs en onderzoek de Vlaamse Gemeenschap waard is in relatie tot andere noden en wensen. Bovendien waakt de overheid er nauwkeurig over dat de financieringscriteria overal op dezelfde objectieve wijze worden toegepast en in verhouding staan tot de diverse taken die zij aan de universiteiten opdraagt.

De algemene grondslagen van deze financieringssystemen zijn in het voorliggende ontwerp van decreet vastgelegd. Binnen deze algemene randvoorwaarden komt het aan de uni-

versiteiten toe de beoogde doelstellingen concrete vorm en inhoud te geven. Zij alleen beschikken hiervoor over de nodige expertise. De rol van de overheid moet beperkt blijven tot het scheppen van een gunstig kader dat de universiteiten in staat stelt kwalitatief hoogstaande eindprodukten af te leveren.

Het bestaande financieringssysteem van de universiteiten vormt de belangrijkste belemmering voor het oplossen van een aantal belangrijke knelpunten in de universitaire sector die in de memorie van toelichting worden uiteengezet.

De nieuwe formule werkt deze knelpunten weg. Voor de financiering van de werkingsuitkeringen van de universiteiten steunt zij op enerzijds de som die elke universiteit ontvangt en anderzijds op de globale som voor alle universiteiten die in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1991 werd ingeschreven. Het betreft in totaal 14.420 miljoen frank, met inbegrip van de sommen ter uitvoering van de overeengekomen sociale programmatie voor het onderwijs en een aanvullend bedrag van 53,7 miljoen frank voor de delging van het deficit van het Universitair Centrum Antwerpen.

Vanaf 1992 bestaat de werkingsuitkering voor elke universiteit uit de werkingsuitkering voor 1991 die wordt vermindert of vermeerderd met een variabel gedeelte dat evenredig is met de onderwijsbelasting in die instelling. De som van het variabel gedeelte van alle universiteiten samen bedraagt 50 ten honderd van de werkingsuitkeringen voorzien in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1991. Dit bedrag evolueert voortaan met de daling of stijging van de onderwijsbelastingseenheden in een bepaald jaar ten aanzien van de onderwijsbelastingseenheden vastgelegd op 1 februari 1991. De studentenaantallen die in een bepaald begrotingsjaar in rekening worden gebracht, zijn deze die op 1 februari van het voorgaande academiejaar werden geteld. De onderwijsbelasting van een universiteit is de som van het aantal studenten per financieringsgroep (A, B of C) vermenigvuldigd met een puntengewicht (A=1, B=2 en C=3). Die puntengewichten komen nagenoeg overeen met de verhoudingen gehanteerd in het huidige forfaitaire bijdragesysteem per student.

In het decreet is een jaarlijkse aanpassing opgenomen voor de ontwikkeling van de kosten waarbij voor 80 ten honderd rekening wordt gehouden met de eenheidsloonkost en voor 20 ten honderd met de consumptieprijzen.

Ter compensatie van de aangroei van de onderwijsbelastingseenheden ten gevolge van de opheffing van de remwet worden vanaf 1994 aanvullende werkingsuitkeringen voor een bedrag van 106.2 miljoen toegevoegd. Daarvan wordt in 1992 een derde toegevoegd en in 1993 twee derde. De verdeling van deze aanvullende werkingsuitkering gebeurt rekening houdend met enerzijds het geraamde aandeel van elk van de universiteiten in het totaal van alle onderwijsbelastingseenheden na rationalisatie en programmatie en anderzijds met de evolutie van de onderwijsbelastingseenheden per instelling. Dit aanvullend deel is forfaitair.

De tussenkomst van de overheid voor de **werkgeversbijdragen**, die dienen te worden betaald teneinde een gelijkwaardig financieel statuut te waarborgen, wordt decretaal ingeschreven en vanaf 1993 tot 1996 jaarlijks verhoogd.

De voordelen van het nieuwe financieringssysteem zijn de volgende :

1. het nieuwe financieringssysteem is kostenbeheersend voor de overheid. De sedert 1982 niet gefinancierde studenten worden in het nieuwe systeem geïntegreerd. Enkel als

de studentenpopulatie in 1992 nog zou toenemen, zal er voor de gemeenschapsoverheid een **meerkost** zijn. Bij daling van het aantal studenten vermindert uiteraard de **onderwijsbelasting** met een minuitgave tot gevolg. Schommelingen in het aantal studenten blijven dus een rol spelen, zij het minder uitgesproken dan in het huidige systeem ;

2. de bekostiging van deeltijdse vormen van academisch onderwijs wordt voor de overheid financieel draagbaar en beter beheersbaar. In het nieuwe financieringsmechanisme beïnvloedt het aantal studenten immers niet meer zo sterk de overheidsbijdrage ;

3. de financiële last van de buitenlandse studenten wordt voor de overheid budgettair haalbaar en wordt gespreid over de instellingen en de overheid. Hetzelfde geldt voor de opheffing van de programmastop ;

4. met een grotendeels gegarandeerde basisbekostiging is een belangrijke randvoorwaarde vervuld om tot een echte rationalisatie van het academisch opleidingsaanbod te komen ;

5. door het toekennen van een vaste basisallocatie komt het wetenschappelijk onderzoek wat losser te staan van het academisch onderwijs. De band tussen beide mag evenwel niet verloren gaan ;

6. daar de nieuwe bekostigingssystematiek een **basisfinanciering** waarborgt, kunnen de universiteiten hun werkzaamheden en activiteiten beter plannen en deze neerschrijven in meerjarige ontwikkelingsplannen.

Naast de bekostiging van de gewone werkingsuitgaven draagt de gemeenschapsoverheid een verantwoordelijkheid voor de verstrekking van gelden ten behoeve van investeringen in terreinen, gebouwen en andere goederen van onroerende aard. De bepalingen van onderhavig ontwerp van decreet beogen een fundamentele wijziging van het tot op heden bestaande systeem van financiering door de Vlaamse Gemeenschap van de universitaire investeringen van onroerende aard.

De huidige regeling vervat in de wetten van 22 april 1958 en 2 augustus 1960, met een forfaitaire verdeling van de kredieten, staat reeds lang bloot aan rechtmatige kritiek : relatief beperkt investeringsvolume, gedeeltelijke **debudgettering**, hoge uitvoeringslast, overdreven gedetailleerde voorschriften, beperkte eigen beleidsruimte van de instellingen.

Deze kritiek richt zich vooral op de fysische en financiële normen die door het koninklijk besluit van 27 december 1974 aan de universitaire investeringen van onroerende aard zijn gekoppeld. Vooreerst zijn de vigerende **m2-normen onrealistisch** laag en houden ze onvoldoende rekening met de evolutie van de studentenaantallen en de verschuivingen tussen de studierichtingen onderling. Bovendien ervaren de universiteiten dit **m2-carcen** als een hinderpaal voor de uitvoering van hun normale opdracht en hun ontplooiing als onderzoekscentra. Het geeft voortdurend aanleiding tot ingewikkelde betwistingen en leidt tot een enorme bureaucratische energieverstopping zowel bij de overheidsadministratie als bij de universiteiten.

De door de Vlaamse Executieve ontworpen nieuwe regeling is conceptueel een stuk eenvoudiger. Zij is logisch en billijk daar ze voorziet in objectieve verdeelsleutels. Bovendien komt ze tegemoet aan de verzuchtingen naar een grotere autonomie van alle universiteiten.

Vooreerst vervalt het onderscheid inzake **financieringsmechanisme** tussen enerzijds de gemeenschapsuniversiteiten en

anderzijds de vrije universiteiten. De in dit ontwerp vervatte regeling voorziet in een eenvormige financieringswijze voor alle gerechtigde universiteiten. De investeringsuitkeringen van de universiteiten worden nu vastgesteld middels een formule analoog met deze gebruikt voor de bepaling van de werkingsuitkeringen. Uitgangspunt is de in de begroting 1991 gedebudgetteerde voorziene globale inschrijving voor de universiteiten, zijnde een bedrag van 550 miljoen frank.

De investeringsuitkering aan iedere universiteit omvat een forfaitair gedeelte plus een basisbedrag per m² vermenigvuldigd met het theoretisch benodigd aantal m².

Het forfaitair bedrag en het basisbedrag per m² is decretaal vastgelegd. Het bedrag van het variërend gedeelte verbonden met de theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte van iedere universiteit, wordt bepaald door de theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte van iedere universiteit te vermenigvuldigen met het basisbedrag. De theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte voor onderwijs van iedere universiteit is gelijk aan de som van de produkten van het aantal studenten uitgedrukt in financierbare eenheden enerzijds en de theoretisch benodigde oppervlaktenorm per financieringsrichting ($A = 10 \text{ m}^2$, B en $C = 40 \text{ m}^2$) anderzijds.

Beide bedragen worden jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de bouwkosten. De Vlaamse Executieve bepaalt de aanpassingscoëfficiënt in haar jaarlijkse **begrotingsinstructies**.

De concrete berekening gaat dus nog enigszins uit van het aantal m² nodig voor elke financierbare student al naargelang van de studierichting, de zogenaamde gemiddelde fysische normen. De bedoelde **m²-normen** vormen evenwel niet langer een belemmerende factor, dit wil zeggen een **maximumdrempel** boven **dewelke** niet mag geïnvesteerd, maar worden nu als louter financieringscriterium gehanteerd.

Bovenvermelde regeling blijft evenwel beperkt tot de investeringen voor onderwijs, onderzoek en administratie en wijzigt niets aan het huidig financieringssysteem voor studentenrestaurants en tehuizen, de zogenaamde investeringen voor de sociale sector. Dit laatste financieringssysteem blijft zoals vroeger functioneren via leningen met rentetoelagen waarvan de financiële lasten met de inkomsten en subsidies van de sociale sector zelf worden terugbetaald.

Het hierboven reeds bekritiseerde koninklijk besluit van 27 december 1974 op de fysische en financiële normen dat langdurige, omslachtige en voorafgaande controleprocedures oplegde, wordt opgeheven. Deze opheffing geldt inclusief de bestreden desaffectatieregels en procedures voor de gebouwen die wegens veroudering of overheveling naar een andere sector buiten gebruik werden gesteld.

Dit neemt niet weg dat de Vlaamse overheid in de mogelijkheid moet blijven de correcte aanwending van de door haar verstrekte investeringskredieten na te gaan. De bevoegde dienst van het departement Leefmilieu en Infrastructuur wordt met deze opdracht belast. De universiteiten moeten voortaan een vijfjaarlijks investeringsplan opstellen. Dit investeringsplan kan jaarlijks worden aangepast, rekening houdend met de realisaties, noden en beschikbare middelen.

De jaarlijkse toelagen van de Vlaamse Gemeenschap voor investeringsuitgaven worden voortaan gestort in een Fonds voor onroerende universitaire investeringen dat elke universiteit opricht. In dit fonds vallen voorts de opbrengsten van de verkoop of enigerlei exploitatie van gesubsidieerde onroerende goederen van de academische sector, de eigen financiële opbrengsten van dit fonds en de middelen die de univer-

siteit uit haar patrimonium of op een andere manier aan dit fonds toevoegt.

Dit fonds vormt vanaf heden de financiële basis voor de universitaire investeringen voor onderwijs, onderzoek en administratie, hetgeen uiteraard de (mede-)aanwending van eigen patrimoniale middelen voor deze investeringsuitgaven niet uitsluit. De begroting van dit fonds wordt verwerkt in de jaarlijkse begroting van de universiteit en ter goedkeuring aan de Vlaamse Executieve voorgelegd. De in de begroting voorziene inkomsten voor investeringen omvatten een specificatie van de middelen van het Fonds voor onroerende universitaire investeringen en van alle andere middelen die de universiteit in het desbetreffende jaar wil aanwenden voor investeringen. De in de begroting voorzien **investeringsuitgaven** leggen nauwkeurig de verschillende soorten investeringen vast die de universiteit in het desbetreffende jaar van plan is uit te voeren, met inbegrip van de fysische raming van deze voorgenomen investeringen. Inkomsten en uitgaven inzake investeringen van een bepaald begrotingsjaar moeten aansluiten bij het vijfjaarlijks investeringsplan.

De ex-post controle op de juiste aanwending van de verkregen toelagen voor investeringen gebeurt via het normaal toezicht van de commissarissen van de Vlaamse Executieve, de onderwijsadministratie en het Rekenhof. Oneigenlijk gebruik van deze toelagen wordt gesanctioneerd door het in mindering brengen van toekomstige kredieten.

Binnen hun decretaal voorziene opdracht qua onderwijs, onderzoek en dienstverlening aan de gemeenschap, kunnen de universiteiten vrij beschikken over hun onroerende installaties of goederen, ongeacht of deze investeringen met overheidssubsidies werden gerealiseerd. Bij vervreemding van een onroerend goed dat geheel of gedeeltelijk met toelagen van de Vlaamse Gemeenschap werd verwezenlijkt, dient de opbrengst ervan gestort in het Fonds voor onroerende universitaire investeringen. Dit fonds mag uitsluitend worden aangewend voor andere onroerende investeringen met het oog op onderwijs, onderzoek en administratie.

Als belangrijkste kapitaalverstrekker van het academisch onderwijs en onderzoek blijft de onderwijsoverheid algemeen verantwoordelijk voor de adequate en doelmatige besteding van de terbeschikkinggestelde middelen. Met het oog op een zorgvuldige controle en verantwoording zijn in het ontwerp van decreet een aantal specifieke instrumenten opgenomen.

Vooreerst zijn er een aantal nauwkeurige bepalingen opgenomen omtrent het opstellen en de goedkeuring van de begroting.

1. In afwijking van de bestaande regeling bevat de jaarlijkse begroting niet alleen de inkomsten en uitgaven ten laste van de werkingsuitkeringen van de Vlaamse Gemeenschap, maar tevens een **gespecificeerd** overzicht van alle **investerings**-inkomsten en — uitgaven, sociale inkomsten en uitgaven ten voordele van studenten, en de onderzoekstoelagen en uitgaven waarvoor overheidsbijdragen worden verleend.

2. De Vlaamse Executieve behoudt de bevoegdheid om de begroting van de universiteit te toetsen aan de eisen van het bij of krachtens een wet of decreet bepaalde. Voorts blijft ze erover waken dat de financiën van de universiteit op termijn niet in gevaar komen. Rekening houdend met de in het ontwerp-decreet voorgestane nadruk op de controle ex post, zal het toezicht van de Vlaamse Executieve in wezen tot een marginale toetsing beperkt moeten blijven. Wel moet de Vlaamse Executieve uitdrukkelijk nagaan of de begroting in evenwicht is, of de personeelsformaties niet zijn overschreven, of de geplande investeringen kloppen met het **investe-**

ringsplan en of de voorschriften tot presentatie van de **begroting** zijn nageleefd.

3. In het ontwerp-decreet wordt ook vastgelegd welke maatregelen de Vlaamse Executieve kan nemen indien aan die eisen bij of krachtens een wet of een decreet niet is voldaan. Deze maatregelen zijn te beschouwen als een **ultimum remedium**. In zulke gevallen zal de Vlaamse Executieve eerst een procedure in gang zetten, waarbij zij in eerste instantie de universiteit verzoekt de begroting te wijzigen. Brengt de universiteit onvoldoende wijzigingen aan, dan worden de maandelijkse uitkeringen herleid tot één twaalfde van de uitkeringen van het vorige begrotingsjaar. Daar de **weddekosten** circa 80 ten honderd van de werkinguitkeringen van de universiteiten uitmaken, is het niet mogelijk om andere sancties, zoals bijvoorbeeld het inhouden van één of meer maandelijkse schijven te overwegen. Het is de bedoeling een evenwicht na te streven tussen enerzijds de rechtszekerheid voor de instelling en anderzijds de controle vanwege de overheid.

4. De regels omtrent het opstellen van de **personeelsformatie** worden niet alleen behouden, maar zelfs enigszins verscherpt. De personeelskost vormt de zwaarste post in de begroting van de universiteit. Een te liberale **benoemingspolitiek** leidt ipso facto tot een deficit van de universiteit. Als redelijke norm geldt 80 procent. Universiteiten die deze norm overschrijden, dienen maatregelen te treffen om hun personeelslast te drukken beneden deze norm. Wanneer de door de universiteit opgestelde personeelsformatie in een bepaald begrotingsjaar evenwel meer dan 85 procent van de jaarlijkse werkingsuitkering bedraagt, wordt de universiteit verplicht om samen met de begroting een financieringsplan in te dienen waarbij wordt aangegeven op welke wijze, binnen een termijn van 5 jaar, de financiële herstructurering van de universiteit, bijvoorbeeld met de beschikbare reserves, zal worden gerealiseerd. Zolang de Vlaamse Executieve dit financieringsplan niet heeft goedgekeurd, kan in de instelling niemand meer worden benoemd of aangesteld ten laste van de werkingsuitkeringen.

Ten tweede is er de jaarrekening waarin de universiteiten al hun inkomsten en uitgaven, baten en lasten, ook die van hun eigen vermogen, moeten verantwoorden. Dit document moet door de nadruk op de controle ex-post aan belang winnen en, samen met het jaarverslag, de kern vormen van de controle door de gemeenschapsoverheid ter vervanging van de vroegere gedetailleerde begrotingsgoedkeuring. In het ontwerp zijn enkele bepalingen opgenomen die tot een snelle en efficiënte afhandeling van de verantwoording bijdragen. Zo zal de verplichte indiening van een jaarverslag vóór 31 mei na het voorafgaande begrotingsjaar, gevolgd door de publikatie in het Belgisch Staatsblad, deze procedure bevorderen. De onderwijsadministratie zal van het controleren van deze jaarrekeningen één van haar hoofdopdrachten moeten maken. Nadere voorschriften omtrent de presentatie van de jaarrekening zullen de verantwoording van het financieel beheer en de geleverde prestaties inzichtelijk maken, zodat deze kunnen worden vergeleken met de bedoelingen van de verschillende uitkeringen en toelagen van de Vlaamse Gemeenschap en met het begrotingsdocument.

Derde nieuwigheid is het jaarverslag met daarin, voor zover van belang voor de **bekosting/afrekening**, de cijfers omtrent de voor de financiering relevante grootheden. De mogelijkheid richtlijnen te geven voor de inrichting van de jaarrekening en het jaarverslag, realiseert een zorgvuldig netwerk waarin de controle en verantwoording, inclusief een verrekening, op een meer doeltreffende wijze dan thans tot stand kan gebracht worden.

Ten vierde worden de jaarrekeningen via de **Gemeenschapsminister** van Begroting overgemaakt aan het Rekenhof voor het traditionele toezicht en visum.

Ten slotte wordt het reeds bestaande toezicht van de commissarissen van de Vlaamse Executieve gehandhaafd.

8. Internationalisering en inschakeling in Europa

De internationalisering wint in toenemende mate aan belang voor de economische en de culturele ontwikkeling van de Vlaamse Gemeenschap. Daardoor wordt de internationale dimensie ook voor het academisch onderwijs een essentiële factor. In het voorliggend ontwerp van decreet krijgt de internationale dimensie en de Europese integratie maximale aandacht.

1. Alle universiteiten krijgen de mogelijkheid om met internationale instanties of buitenlandse universiteiten vlot overeenkomsten te sluiten. Zo kunnen ze internationale **netwerken** inzake onderwijs en onderzoek opzetten. Een deel van de werkingsuitkeringen kan hieraan worden besteed.

2. De universiteiten kunnen buitenlandse gastprofessoren of buitenlandse ruilhoogleraren aantrekken. Voorts is het toegelaten keuzevakken, programma's ten behoeve van buitenlandse studenten en voortgezette academische opleidingen in een andere taal te doceren.

3. De verplichting om academisch en wetenschappelijk personeel van Belgische nationaliteit aan te werven, wordt afgeschaft. De gelijkwaardigheid van Europese diploma's en zelfs andere buitenlandse diploma's als aanwervingsvoorwaarde is verzekerd.

4. Niet-Belgische onderdanen van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen komen zoals de Belgen in aanmerking voor financiering. Daarnaast zijn nog een reeks andere buitenlandse studenten financierbaar.

5. Zowel wat de academische als de voortgezette academische opleiding betreft, wordt een grotere **programmeervrijheid** aan de universiteiten verleend. Aldus wordt het mogelijk soepeler in te spelen op nieuwe noden die zich vanuit de Europese integratie aandienen, maar ook om buitenlandse studenten aan te trekken.

6. Een naar Europese normen overdraagbaar **studiepuntenstelsel** zal worden ingevoerd. De universiteiten kunnen zelf de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's en getuigschriften erkennen.

7. Het te ontwikkelen systeem van kwaliteitszorg moet bij de kwaliteitsbewaking de internationale dimensie incalculeren. Dit zal niet alleen het geval zijn bij het opstellen van de internationaal aanvaarde kwaliteitscriteria, maar tevens bij het opzetten van specialisatie en vooral van **onderzoekersopleidingen**.

8. Het College voor de Ontwikkelingslanden, nu nog verbonden aan het RUCa zou bij decreet moeten worden omgevormd tot een Interuniversitair Instituut voor de Derde Wereld dat de economische en administratieve problemen van deze landen bestudeert en een voortgezette academische opleiding aan onderdanen uit deze gebieden verschaft.

Deze opening naar Europa en de rest van de wereld zal uiteraard door de universiteiten zelf moeten worden gerealiseerd. De Vlaamse Gemeenschap kan hiertoe slechts onrechtstreeks bijdragen onder meer door in aparte kredieten voor internationale samenwerking te voorzien waaruit ook de universiteiten kunnen putten.

9. Vereenvoudiging en verduidelijking van de universitaire regelgeving

Ook vanuit legistiek standpunt betekent het **ontwerp-decreet** een aanzienlijke verbetering ten aanzien van de heersende universitaire regelgeving.

Vooreerst wordt er in het ontwerp een eenduidige terminologie gebruikt. In de vroegere wetgeving werd bijvoorbeeld een bepaalde personeelscategorie nu eens als academisch dan weer als onderwijzend personeel bestempeld. Een andere groep betitelde men soms als administratief en technisch personeel en dan weer als administratief, gespecialiseerd, meesters-, vak- en dienstpersoneel. Men sprak van cursussen, studieprogramma's en studierichtingen zonder de juiste betekenis ervan aan te geven enzovoort.

Ten tweede is de terminologie in het ontwerp-decreet aangepast aan de realiteit van de staatshervorming. Begrippen zoals de Koning, de Staat, de Minister van Onderwijs of de Minister tot wier bevoegdheid het wetenschapsbeleid behoort zijn systematisch vervangen door de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Gemeenschap.

Ten derde werden de reeds vaak fragmentair gewijzigde wetten en koninklijke besluiten op de organisatie, de financiering en controle van de universiteiten en de toekenning van de academische graden nu samen met een reeks andere afzonderlijke wetten of decreten samengebracht in twee ontwerp-decreten die nauw op elkaar inspelen. Daarenboven werden deze wetten en koninklijke besluiten ontdaan van een verouderde terminologie en niet meer toegepaste wetsbepalingen of uitvoeringsbesluiten. Enkele andere afzonderlijke wetten of uitvoeringsbesluiten werden in het ontwerp van decreet geïntegreerd zodat de universitaire regelgeving nu meer coherent overkomt.

III. ALGEMENE BESPREKING

A. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

1. Algemene beschouwingen

Een lid merkt op dat het opvalt dat de onderwijsdiscussie gefaseerd en per onderwijsniveau wordt gevoerd. Men verliest te veel uit het oog dat het onderwijs een geheel vormt, waar alle schakels in elkaar moeten passen.

De primordiale discussie, te weten de ontwikkeling van een algemene onderwijsvisie, ontbreekt nog steeds. Het valt niet te begrijpen dat in een land waar de leerplicht recent werd verlengd tot 18 jaar, men bewust het algemeen onderwijsdebat uit de weg blijft gaan.

Het lid vraagt zich af hoe de socioloog, die de **Onderwijsminister** is, dit aan zich voorbij kan laten gaan.

Ook in dit decreet betreffende de universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap vindt men volgens de spreker nauwelijks een algemene visie terug. Nergens wordt bijvoorbeeld de plaats en de functie van de universiteit in de samenleving geschetst.

De door iedereen erkende noodzakelijkheid om de overgang tussen het secundair onderwijs en het universitair onderwijs vlotter te laten verlopen, krijgt volgens de spreker te weinig aandacht. Anderzijds is het onbegrijpelijk dat de basis waarop dit ontwerp stoelt de subregionalisering van de Vlaamse universiteiten is. Het is een basisopstelling die haaks staat op de internationalisering, waarvan de Europese **inte-**

gratie een zeer voornamelijk component is. Vlaanderen bereidt zich voor op de nieuwe Europese realiteit met het versplintelen van het universitair aanbod.

De spreker vraagt zich af of dit geen paradox is : het geeft het gevoel dat men via de renaissance naar de middeleeuwen terugkeert.

Een ander lid feliciteert oprecht de Gemeenschapsminister met het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten. Vele parlementsleden, de spreker inclusief, dachten een jaar geleden nog dat het onmogelijk was om in Vlaanderen tot een universitair decreet te komen. Het ontwerp van decreet is een veel omvattende regeling van het universitair gebeuren. Dit is volgens de spreker een krachttroef indien men weet welke de vele tegengestelde belangen zijn die bij dit gebeuren betrokken zijn. Er zijn de tegenstellingen tussen de universiteiten onderling, de tegenstellingen tussen universiteiten en HOLT-instellingen, de ideologische en filosofische spanningen en de subregionale spanningen. Er waren dus genoeg angelen waar de Gemeenschapsminister kon intrappen, maar die hij omzichtig heeft weten te omzeilen.

Het ontwerp van decreet biedt volgens de spreker een harmonisch en evenwichtig geheel.

Het lid zegt dat het belangrijk is dat voorafgaandelijk aan de parlementaire discussie een ruim maatschappelijk debat heeft plaatsgehad. Er werd soms ridiculiserend gesproken over de diverse versies van voorontwerpen die hebben gecirculeerd, maar deze voorontwerpen hadden tot gunstige gevolg dat vele betrokkenen grondig werden geïnformeerd over wat hen desgevallend te wachten stond.

Zowel de Vlaamse Executieve, de fracties als de commissieleden hebben kunnen vaststellen dat er een heel actieve en deskundige lobbying op gang is gekomen. Dit hoeft niet te verwonderen. Universiteiten en HOLT-instellingen hebben maatschappelijk nogal wat invloed en weten die efficiënt aan te wenden. Er zijn volgens de spreker weinig ontwerpen van decreet waar op zo'n grote schaal en op een dergelijke efficiënte manier belangen werden behartigd. Dit is een merkwaardige maar daarom geen negatieve vaststelling. De spreker hoopt dat groepen die maatschappelijk minder sterk staan even deskundig zouden kunnen lobbyen en hun belangen verdedigen. Dit is meestal niet het geval en de spreker verwijst naar de behandeling van het decreet op de basiseducatie.

Een ander lid beaamt dat het ontwerp een evenwichtig project is, ook omdat het is gebaseerd op het politiek akkoord van 22 oktober 1989.

De spreker is verheugd dat sinds de communautarisering van het onderwijs in Vlaanderen heel wat decretaal werk is geleverd. Men is er ook in geslaagd een basisregelgeving voor het universitair onderwijs op poten te zetten. Men mag niet vergeten dat al sedert enkele decennia wordt gezocht naar oplossingen voor de diverse problemen van het universitair onderwijs.

Bij het opstellen van een dergelijk decreet moet worden uitgegaan van de actuele behoeften en noden. Het voorliggende ontwerp is volgens het lid een evenwichtig pakket. Er zijn de diverse wensen voortkomend uit het vele lobbywerk en anderzijds wordt men geconfronteerd met een beperktheid aan budgettaire middelen. Het is dus zeer moeilijk om bij een opbod tussen de regio's, een opbod tussen de instellingen zelf en de soms zeer sterke tegenstellingen aanwezig in de universitaire wereld tot een harmonieus en uitgebalanceerd geheel te komen.

Het lid waarschuwt er voor zich niet te gemakkelijk te laten verleiden om bepaalde groepsbelangen te verdedigen. Iedereen heeft bij de bespreking van dit ontwerp bepaalde belangen te verdedigen en de spreker geeft als voorbeelden : de Vlaamse aanwezigheid in Brussel, de noodzaak voor sommige instellingen om de investeringsmiddelen op te trekken, de uitbouw van de sociale infrastructuur, de sociale aanpak voor het probleem van het boventallig personeel, de **campus**-beveiliging enzovoort. Aan al deze wensen is een prijskaartje verbonden en dit maakt het moeilijk om, rekening houdend met de beschikbare middelen, tot een algemeen kader te komen.

Hetzelfde lid legt er de nadruk op dat dit ontwerp op tal van vlakken duidelijkheid brengt. Er wordt duidelijkheid gebracht op het vlak van de begrippen, de opdracht van de universiteiten, de studieprogramma's, de studieomvang, de onderwijsbevoegdheid, de mogelijkheid van bruggen, het inschrijvingsgeld, de studievoortgang en de studieduur, de gelijkwaardigheid van de buitenlandse diploma's, het taalgebruik, de indeling van het academisch personeel en de taakverdeling, de kwaliteitsbewaking, het begrip **onderwijsbelastingseenheid**, de financierbare studenten enzovoort. Voor sommige van die punten is detailkritiek mogelijk, doch men moet beseffen dat met dit ontwerp voor al deze aangelegenheden nu een decretale onderbouw aanwezig zal zijn.

Een lid zegt dat het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap binnen zijn partij goed werd onthaald. Het gaat om een fundamenteel ontwerp. Het voorontwerp is als het ware het resultaat van een indirecte inspraak. Rechtstreeks werd invloed uitgeoefend door lobby's die door de Commissie voor Onderwijs en Vorming werden ontvangen en gehoord. Onrechtstreeks werd via goed georganiseerde lekken de tekst van de verschillende versies verspreid, met als gevolg veel reflectie en bijhorende protesten. Dit zal de Gemeenschapsminister hebben toegelaten om op regelmatige tijdstippen de tekst bij te sturen, afhankelijk van de omvang die het protest aannam. Het lid heeft felicitaties voor de Gemeenschapsminister voor het tijdig klaar krijgen van het ontwerp. De spreker meent dat er door de inspraak — zowel rechtstreeks als onrechtstreeks — kan worden gesproken van een breed maatschappelijk debat, zij het dat dit debat wat gefragmenteerd werd gevoerd.

Hij stelt tot zijn genoegen vast dat een aantal opmerkingen en suggesties die door zijn partij werden geformuleerd in het ontwerp hun neerslag hebben gevonden.

Een ander lid beoordeelt het ontwerp-decreet zeer positief. Het is het resultaat van intensief overleg en de spreker heeft bewondering voor de wijze waarop de **Gemeenschapsminister** als het ware dit mijnenveld is doorgekomen.

Ook dit lid meent dat een evenwichtig ontwerp voorligt. Het biedt een panorama van oplossingen voor verschillende delicate problemen van het universitaire veld. Voor het eerst sinds tientallen jaren zal het Vlaamse universitaire leven met een nieuwe regelgeving kunnen worden gedynamiseerd. Het zal de universiteiten een nieuw elan kunnen geven, ook op het Europese vlak.

In de memorie van toelichting wordt geregeld naar de Europese uitdaging verwezen. De spreker citeert een studie waarbij de honderd grootste universiteiten in Europa werden vergeleken. De Europese Gemeenschap telt niet minder dan 3.500 hogere onderwijsinstellingen. In die studie die niet gebaseerd was op de studentenaantallen, maar wel op kwali-

tatieve criteria, scoren de Vlaamse universiteiten niet zo hoog. Dit ontwerp kan daar verandering in brengen

Een lid drukt zijn algemene waardering uit voor de twee ontwerpen van decreet die ter stemming liggen. Men kiest voor rationalisatie van het universitair onderwijs en de gemeenschapsuniversiteiten, de vroegere rijksuniversiteiten, verwerven een grotere autonomie. Deze versterking van de autonomie impliceert dat de universiteiten in de toekomst meer verantwoordelijkheid dragen, maar ze zullen meer dan in het verleden rekenschap van hun beheer moeten afleggen. De spreker betreurt dat de ontwerp-decreten niet in het kader van een ruimer debat over de verhouding tussen universiteit en samenleving besproken konden worden en hoopt dat dit debat in de toekomst vooralsnog zal kunnen plaatsgrijpen.

Een ander lid beschouwt het totstandkomingsproces van de thans voorliggende ontwerpdecreten op het hoger onderwijs als uitgangspunt om enkele bedenkingen met betrekking tot de evolutie van het Vlaamse politieke bestel te formuleren.

De spreker verwijst in de eerste plaats naar de talrijke versies van het ontwerp-decreet die het huidige decreet op het universitair onderwijs voorafgingen en die de raadsleden enkel via de bevriende onderwijskringen en **studentenorganisaties** konden bemachtigen. De Gemeenschapsminister achtte het zelfs niet nodig de leden van de Commissie voor Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad inzage te verlenen in eerdere versies van het ontwerp-decreet. Het argument dat de Gemeenschapsminister hiervoor hanteert, namelijk het feit dat deze eerdere versies niet goedgekeurd waren door de Executieve, weegt volgens het lid niet op tegen het argument dat de leden van de Commissie voor Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad niet betrokken werden bij de voorbereiding van het universitair decreet.

Het voorliggende ontwerp van decreet kwam volgens het lid tot stand op basis van onderhandelingen met de verschillende drukkingsgroepen uit de onderwijswereld en het resultaat is een compromis dat de leden van de Vlaamse Raad enkel mogen goedkeuren. Aan de leden van de Commissie voor Onderwijs en Vorming werd zelfs gevraagd tijdens de commissiebesprekingen van dit decreet geen intempestieve amendementen, dat wil zeggen ongepaste, op een ongelegen moment komende, amendementen in te dienen. De spreker noemt de totstandkoming van dit decreet dan ook een frustrerende en surrealistische aangelegenheid, en dit geldt des te meer omdat het hier geen alleenstaand geval betreft. De impact van de parlementsleden op het wetgevend werk daalt systematisch ten voordele van de inbreng van allerhande adviescomités die een steeds grotere inbreng in de **totstandkomingsfase** van de wetten en decreten verkrijgen.

In dit verband dient ook verwezen naar de adviezen van de Raad van State. Deze heeft er reeds meermalen op gewezen dat de Executieve en de Executieve-instanties te veel bevoegdheden naar zich toe trekken ten **nadele** van de Vlaamse Raad. Indien het voorliggend ontwerp-decreet op het universitair onderwijs wordt goedgekeurd geeft de Vlaamse Raad zijn inspraak volledig uit handen ten voordele van de VLIR en de Executieve. Volgens de Raad van State komen een groot aantal van deze bevoegdheden van rechtswege toe aan de Vlaamse Raad.

Vervolgens wijst de spreker op het schrille contrast tussen enerzijds de voorbereidingsfase van dit decreet op maatschappelijk- en regeringsniveau, namelijk meer dan een jaar, en anderzijds de tijd die werd uitgetrokken voor de beraadslaging in de Vlaamse Raad, namelijk vijf dagen.

Het lid betreurt eveneens dat de Vlaamse Raad tot nu toe steeds een groot onderwijsdebat uit de weg is gegaan. Nadat enige tijd geleden het middelbaar onderwijs werd hervormd komt nu het hoger onderwijs aan bod maar eigenlijk mogen beide vormen niet los van elkaar worden beschouwd. De Vlaamse Raad zou zich moeten bezinnen over de fundamentele opdrachten van het onderwijs in onze samenleving, en dit over de grenzen van de verschillende onderwijsniveaus heen. Dan zou het misschien duidelijk worden hoe het mogelijk is dat een samenleving die bijna 50 ten honderd van haar begroting aan onderwijs besteedt toch nog steeds 150 à 200.000 analfabeten telt.

Als laatste illustratie van de politieke vervlakking die ook het onderwijsdebat kenmerkt, verwijst spreker naar de voorbeelden van wat zij 'postmodernistisch formalisme' noemt die in het ontwerp-decreet zijn gesloten. Hiermee wordt bedoeld dat voor een zelfde inhoud een ander adjectief wordt gehanteerd en dit om de burger in de waan te brengen dat er effectief iets is veranderd terwijl dit eigenlijk niet het geval is. Als voorbeeld geldt het gebruik van de term „academisch onderwijs” voor onderwijs verstrekt aan de universiteit, daar waar vroeger de term „universitair onderwijs” werd gebruikt en de term onderwijs op „academisch niveau” voor onderwijs verstrekt door het HOLT, daar waar men vroeger de term onderwijs op „universitair niveau” hanteerde. De zin van dergelijke woordenwisseling ontgaat het lid. Hij vraagt zich tevens af waarom zo nodig de term arts moet worden gebruikt als blijkt dat de Vlaming vanuit zijn traditie minder met deze term vertrouwd is.

Ten slotte acht de spreker het noodzakelijk enkele mythes met betrekking tot het hoger onderwijs te doorprikken. Zo is de stelling dat de kredieten voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek voortdurend dalen overtrokken. Dit debat is niet vrij van overdrijvingen. En ook de bewering dat de slaagpercentages van de eerste generatiestudenten voortdurend dalen gaat niet op. Enkele decennia geleden lagen deze percentages niet hoger dan nu. De spreker vindt het zelfs een merkwaardige vaststelling dat ongeacht de snelle toename van het aantal studenten de slaagpercentages over de tijd heen vrij constant blijven en hij vraagt zich af of de universiteiten zich hier geen vragen bij zouden moeten stellen.

Een ander lid merkt op dat het de eerste maal is dat Vlaanderen een zelfstandig universitair beleid kan uitstippelen en dat de Vlaamse Raad doel, opdracht en organisatorisch kader van het hoger onderwijs kan vastleggen. Hij betreurt dat de huidige ontwerp-decreten echter zonder inbreng van de Vlaamse Raad tot stand zijn gekomen en verwijst naar soortgelijke ervaringen in het verleden. Hij hoopt dat het Vlaamse Parlement zich in de nabije toekomst alsnog zal kunnen bezinnen over richting en prioriteiten van ons onderwijs in het licht van de snel naderende 21e eeuw.

Het ontwerp-decreet op het universitair onderwijs bevat zowel aspecten van rationalisatie en programmatie van het universitair aanbod als van kwaliteitscontrole, beheersstructuren en verduidelijking van de universitaire opdracht. De spreker betreurt dat dit ontwerp achter de coulissen en volledig in samenspraak met de belangengroepen uit de universitaire wereld tot stand is gekomen en dat het niet het resultaat uitvloeisel is van consultaties en overleg op brede basis zoals voor een dergelijk belangrijk decreet verwacht kan worden. Tijdens de besprekingen in de Vlaamse Raad kunnen geen wijzigingen aan de fundamentele opties van het ontwerp decreet meer worden aangebracht.

2. Het politiek akkoord

Een lid zegt dat de universitaire expansie, die het gevolg is van het politiek akkoord, gesloten tussen CVP, SP en VU, terecht een storm van kritiek heeft ontlokt. Het akkoord is immers een koehandel zonder voorgaande, ingegeven door provincialistische overwegingen en doòr de bekommernis om politici die uitbreidingsbeloftes deden geen gezichtsverlies te laten leiden.

Alleen een volledig gemis aan beleidsvisie kan de integratie van de Economische Hogeschool Limburg (EHL) in het Limburgs Universitair Centrum (LUC) en de oprichting van een richting bio-ingenieur in het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen verklaren, om niet te spreken van de juridische draak, die de toegepaste economische wetenschappen in de KULAK moet mogelijk maken.

De partij van de spreker verzet zich dan ook met alle kracht tegen dit nefaste akkoord.

In verband met de denigrerende opmerkingen van een lid omtrent het politiek akkoord over de zeer beperkte universitaire expansie merkt een andere spreker op dat het voorliggend ontwerp veel meer bevat dan de voorziene *mini-expansie*. Anderzijds diende het probleem van de expansie te worden opgelost vooraleer men het veel belangrijker kader, dat thans voorligt, tot een goed einde kon worden gebracht.

Het lid meent dat vanuit een puur rationele benadering — maar het is niet altijd eenvoudig om een onderscheid te maken tussen een dergelijke en een subregionale benadering — gesteld kan worden dat in het politiek akkoord een aantal elementen zitten die er beter niet in hadden gezeten. Het is evenwel precies de functie van een politiek akkoord om ergens een evenwicht te vinden. De term politieke compromis is dus helemaal niet denigrerend.

Het lid geeft toe dat hij vanuit subregionaal oogpunt bepaalde problemen heeft met het feit dat een aantal bepalingen van het politiek akkoord niet volgens de letter van het akkoord zijn toegepast. De spreker meent als Antwerpenaar dat de kandidaturen in de toegepaste wetenschappen daar dienden te worden georganiseerd. Indien evenwel rond een politiek akkoord een meerderheid is gegroeid, moet dit akkoord worden gehonoreerd.

Een ander lid geeft de aspecten aan van het politiek akkoord die voor zijn fractie en partij belangrijk zijn :

- er zou naar worden gestreefd om aan de instellingen meer autonomie en meer verantwoordelijkheid toe te kennen. In de concretisering ervan is men zover gegaan voor de twee rijksuniversiteiten een afzonderlijk ontwerp van bijzonder decreet op te stellen ;

- er diende meer deregulering en soepelheid te worden bereikt op het vlak van het personeelsbeleid en het academisch vlak. Hetzelfde wordt betracht ten opzichte van structuren waar samenwerking en overleg mogelijk worden gemaakt ;

- er werd gepoogd om de leefbaarheid van verschillende instellingen te garanderen. Ook daar is men volgens de spreker in geslaagd.

De leefbaarheid van een aantal instellingen wordt verzekerd door het uitvoeren van een *mini-expansie* voorzien in de provincies Limburg, Antwerpen en Kortrijk.

Een lid ontkent niet dat het *mini-akkoord* bij hem zekere vragen heeft opgeroepen. Ook hij beseft dat dit knelpunt diende te worden opgelost, vooral omdat er binnen de *aca-*

demische wereld geen consensus kon worden bereikt. De spreker had liever een academisch akkoord gezien, maar op een zeker ogenblik diende de ontstane patsituatie te worden gedeblokkeerd en zijn de partijvoorzitters dan ook **tussengekomen**.

Een ander lid vraagt zich af of de regionale spreiding van het universitair aanbod wel te verzoenen is met het streven naar rationalisatie van het hoger onderwijs zoals dit in het regeerakkoord werd ingeschreven. Er wordt opgemerkt dat het politiek akkoord dat in dit verband werd gesloten wellicht te weinig rekening heeft gehouden met de werkelijke regionale noden aan universitair onderwijs.

De ondertekenaars van het politiek akkoord van oktober 1990 waren er volgens een lid van overtuigd dat de problematiek van de leefbaarheid en de regionale expansie van de universiteiten nu definitief van de baan zou zijn. Het politiek akkoord heeft echter veel kritiek gekregen omdat het alle kenmerken van verzuiling en regionaal politiek getouwtrek draagt. Tegenover dit akkoord stelt de partij van de spreker dat een onafhankelijk studie bureau een analyse van de **pro**grammatiebehoeften van het hoger onderwijs moet uitvoeren. Enkel op basis van dergelijke objectieve studie kan tot uitbreiding van het universitair aanbod besloten worden.

3. Grondwettelijke bezwaren

Een lid zegt dat omwille van ideologische en filosofische redenen de grondwetgever steeds bijzondere aandacht heeft besteed aan onderwijs. De grondwetgever heeft zich laten leiden door het principe dat in onderwijsmateries aan de wetgevende macht voorrang moet worden verleend worden op de uitvoerende macht.

De wetgever heeft zich vroeger, maar ook in de recente voorbije jaren, te gemakkelijk bezondigd aan het delegeren van de toegewezen bevoegdheden aan de uitvoerende macht. Een quasi systematische verglijding van de bevoegdheden van de wetgevende naar de uitvoerende macht was er het gevolg van. In deze legislatuur is deze situatie gewijzigd.

Het Arbitragehof kan immers de grondwettigheid van de onderwijswetgeving toetsen aan de artikelen 6, **6bis** en 17 van de Grondwet. Dit houdt onder meer in dat voortaan een decretaal kader niet meer zal volstaan om de bevoegdheden aan de Vlaamse Executieve te delegeren. Dit is in het kader van het huidige ontwerp bijvoorbeeld belangrijk in verband met het HOLT en inzonderheid in verband met de vlottere overstapregeling van de handelshogeschoolstudenten naar de universiteiten, die later verder zal worden ontwikkeld. Dit houdt vanzelfsprekend in dat de decreetgever moet trachten eventuele latere moeilijkheden — ingevolge de **grondwettig**heidstoetsing — zoveel mogelijk te vermijden.

In dit opzicht is het volgens het lid opmerkelijk dat het advies van de Raad van State inzonderheid de aandacht vestigt op, enerzijds het feit dat de Vlaamse Executieve zichzelf te veel macht wil toebedelen en anderzijds op de stelling dat het ontwerp van decreet de VLIR ruime **beslissingsbevoegd**heid geeft.

Het is belangrijk te weten of de Gemeenschapsminister, samen met de Raad van State en een meerderheid in de Vlaamse Raad van oordeel is dat :

— het gros van de normeringsbevoegdheden bij de overheid moet blijven ;

— het opstellen van de lijst van de opleidingen die worden gefinancierd door de overheid, niet zomaar mag worden overgedragen aan de Vlaamse Regering (artikelen 19 en 20) ;

— de omvang en de financiering van de academische leraaropleiding door de decreetgever moeten worden vastgelegd en niet het voorwerp kunnen uitmaken van een besluit van de Executieve (artikelen 13 en 131) ;

— het studiepuntenstelsel, één van de fundamenteën voor een academische studieopleiding, zeker in het decreet zelf moet worden opgenomen. Van deze bespreking moet overigens gebruik worden gemaakt om te beraden welke initiatieven die op Europees vlak ter zake worden genomen het best ongewijzigd worden overgenomen, teneinde de mobiliteit naar instellingen in de andere lidstaten van de EEG met zo weinig mogelijk problemen te laten verlopen (artikel 13, 2e lid) ;

— de gedelegeerde bevoegdheid aan de Vlaamse Executieve om de bij decreet vastgelegde rationalisatienormen te verhogen, een bevoegdheid is die de decreetgever moet regelen. Het **weze** trouwens onderstreept dat de in artikel 142 geformuleerde tekst het gevaar inhoudt dat de normen zodanig de hoogte worden ingestuurd dat kleine instellingen hiervan de dupe zullen zijn.

Dit zijn stuk voor stuk vragen waarvan het lid meent dat met quasi zekerheid kan worden gesteld dat het Arbitragehof de visie van de Raad van State zal volgen, zodat de aangehaalde artikelen uit het ontwerp-decreet de **grondwettigheidstoets** niet zullen doorstaan. Zijn fractie doet een beroep op de meerderheid om de geciteerde artikelen dermate te wijzigen opdat tegemoet wordt gekomen aan de wil van de grondwetgever. De spreker vraagt noch min noch meer van de meerderheid een consequente houding.

4. De democratisering van het onderwijs

Volgens een lid is het hoofddoel van de uitbouw van het hoger onderwijs het waarborgen van de gelijke behandeling van alle studenten. Op dat vlak blijft er nog werk te verrichten. Het ontwerp betreffende het HOLT zit weliswaar in de pijplijn, maar daarmee wordt niet alles geregeld. Er moet wel worden toegegeven dat het niet mogelijk is om al die elementen in één keer te regelen.

Volgens de spreker dient de vraag te worden gesteld hoe het zit met de democratisering van het hoger onderwijs. Elke stap die op het onderwijsvlak wordt gezet, zou een verbetering moeten zijn. De vraag moet worden gesteld of dit ontwerp van decreet zal toelaten het potentieel aan studenten, afgestudeerden, onderzoekers en academisch personeel te vermeerderen en of te verbeteren.

Een lid merkt op dat niettegenstaande alle inspanningen die op het vlak van de democratisering van het onderwijs werden en worden verricht, het aandeel van de lagere sociale strata van de samenleving in de universitaire **studentenpopulatie** gering blijft. Het lid meent dat op dit vlak dringend iets moet worden gedaan, eventueel met betrekking tot de studiebeurzen.

5. De financiering

Een lid meent dat het politiek akkoord kon worden gerealiseerd via een aantal hefbomen, waarvan de nieuwe **financieringsregeling** er een is. Men is erin geslaagd het wetenschappelijk onderzoek en de elementaire werking van de universiteiten te waarborgen ongeacht de wisselvalligheid van de studentenaantallen.

De financieringsregeling is volgens dit lid een van de positieve elementen uit het decreet. Begrippen zoals „**financierbare student**” en „**onderwijsbelastingseenheid**” worden duidelijk omschreven.

Een ander lid benadrukt dat hier wordt gesproken over een materie die betrekking heeft op een kleine 15 miljard frank. Aanvankelijk werd gesteld dat de door het decreet gecreëerde stelsel een nuloperatie diende te impliceren. Anderen pleitten voor een gevoelige aangroei van de gelden bestemd voor de universiteiten.

De spreker wil van de Gemeenschapsminister vernemen hoeveel dit ontwerp aan de gemeenschap zal kosten, eventueel opgesplitst per instelling.

In verband met de financiering van de werking meent een lid dat het voorstel van de Gemeenschapsminister om deze financiering gedeeltelijk los te koppelen van de studenten-aantallen in de goede richting gaat. Het verleden heeft immers aangetoond dat een te sterke binding tussen het aantal studenten en de subsidies leidt tot een concurrentieslag tussen de universiteiten met alle nadelige gevolgen vanden op het vlak van de kwaliteit en bovendien de rationalisatie en een taakverdeling tussen universiteiten onmogelijk maakt.

De Gemeenschapsminister wil dat bij de start van het nieuwe stelsel elke instelling hetzelfde bedrag zou ontvangen als vandaag. De door hem gehanteerde cijfers voor het vastleggen van het forfaitair en veranderlijk gedeelte, zijn evenwel gebaseerd op ramingen. Dit is volgens het lid een uiterst gevaarlijk procédé dat voor de instellingen tot grote verrassingen kan leiden die achteraf niet meer corrigeerbaar zijn, daar de basiscijfers bij decreet worden vastgelegd. Het voorgestelde stelsel leidt dan ook tot grote ongerustheid.

De fractie van de spreker zou de zaken anders aanpakken. Naar haar mening is het enkel mogelijk tot een echte inter-universitaire samenwerking te komen wanneer de instellingen de zekerheid wordt geboden dat ze gedurende een bepaalde tijd kunnen blijven beschikken over de enveloppe die hen momenteel wordt toegekend, ongeacht de evolutie in het studentenaantal. Daarom pleit het lid nogmaals voor een bevrozing van de subsidies op het niveau van vandaag gedurende vijf jaar. Na afloop van deze termijn kan dan progressief een nieuw financieringsmechanisme worden ingevoerd met een onderzoeks- en onderwijscomponent, waarbij alleen de laatste studentgevoelig zal zijn.

Deze nieuwe financieringswijze zal niet dezelfde criteria mogen hanteren voor het initieel en het post-initieel onderwijs. Bepaalde specialisatie- en aanvullende programma's die een bijkomende professionele vorming bieden aan personen die reeds houder zijn van een universitair diploma, dienen volgens het lid op een andere wijze te worden gesubsidieerd dan het eerste en tweede cycluseducatie. Voor dergelijke programma's moet door de universiteit een aangepast inschrijvingsgeld kunnen worden gevraagd. In het voorontwerp bekwam de universiteit deze vrijheid niet, vermits — net zoals voor het initieel onderwijs — ook voor het post-initieel onderwijs door de Vlaamse Executieve een maximum-inschrijvingsgeld zal worden vastgelegd.

Met betrekking tot de financiering van de investeringen meent het lid dat de wijze van financiering die werd uitgewerkt voor de investeringen, niet opgaat. Zij is immers niet consistent met de regeling die werd getroffen voor de werksuiteringen, vermits zij enerzijds volkomen de onderzoekscomponent miskent en anderzijds niet vertrekt van het bestaande financieringsniveau van de voorgaande jaren.

De voorgestelde werkwijze zal bepaalde instellingen niet meer toelaten het bestaande en door de Ministerraad van 3 juli 1987 geautoriseerde patrimonium in behoorlijke voorwaarden in stand te houden.

De partij van de spreker is, naar analogie met de werksuiteringen-

toelagen, ook voor de investeringskredieten voorstander van een bevrozing van de huidige situatie gedurende 5 jaar

De vraag die zich volgens de spreker opdringt, is welke garantie de overheid kan bieden voor de rechtszekerheid op het vlak van de in het ontwerp van decreet voorziene financiering.

Met een ongewijzigde onderwijsbegroting stevent de Vlaamse Gemeenschap — die, zoals de Franstalige Gemeenschap, te lang teert op de wittebroodsweken van de financiering van Gewesten en Gemeenschappen — af op een financiële catastrofe. Een gewaarborgde financiering voor 1992 — toevallig of niet ook het einde van de proportioneel samengestelde Executieve — is te kort om de nieuwe financieringswijze te evalueren, ook al voorziet het ontwerp in aanvullende uitkeringen en investeringen tot en met respectievelijk 1994 en 1996. Er weze daarbij opgemerkt dat de Raad van State in zijn advies stelt dat de vastlegging van de aanpassingscoëfficiënt voor de werkings- en de investeringsuitkeringen in de jaarlijkse begrotingsinstructies een essentieel punt van de financiering van het universitair onderwijs uitmaakt en bijgevolg bij decreet moet geschieden.

Een lid stelt enkele vragen bij het financiële luik van het ontwerp-decreet. Welke is de kostprijs van deze verregaande hervorming ? Behelst deze ook een financiële rationalisatie zodat verwacht mag worden dat het universitair beleid in de toekomst opnieuw in het teken van ontwikkeling in plaats van op inkrimping gericht kan worden ?

België staat volgens een lid binnen de EEG bekend als het land dat, op Denemarken na, in termen van aandeel in het BNP, het kleinste budget aan fundamenteel wetenschappelijk onderzoek spendeert. In tegenstelling tot andere EEG-landen zoals Nederland en Duitsland heeft België er in het verleden bovendien voor geopteerd alle middelen voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek ter beschikking te stellen van de universiteiten. De Vlaamse Gemeenschap heeft deze fundamentele optie overgenomen. De financieringsenveloppe voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek werd in het verleden echter volledig afhankelijk gesteld van het studentenaantal van de universiteiten, wat in veel gevallen de basisopdracht van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek negatief beïnvloedde. Het lid uit zijn grote tevredenheid over het feit dat het ontwerp-decreet voorziet dat de financiering van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in de toekomst nog slechts voor 50 ten honderd afhankelijk gesteld zal worden van het studentenaantal.

Een ander lid vraagt zich af welke de financiële weerslag zal zijn van dit ontwerp van universitair decreet op de begroting.

6. De rationalisatie en de programmatie

Een lid meent dat zoals alle vorige decreten, ook dit decreet wordt gekenmerkt door rationalisatiemotieven. De vraag die zich opdringt is hoe men de in het decreet voorgestelde rationalisatienormen in overeenstemming kan brengen met het politiek akkoord over een nieuwe geografische spreiding van het universitair onderwijs en inzonderheid met een verruiming van onderwijsbevoegdheden voor de vroegere universitaire instellingen en met de gelijkschakeling van sommige HOLT-instellingen met de universiteit.

De fractie van de spreker is van oordeel dat rationalisatie en programmatie — die onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn — op een andere wijze dienen te worden aangepakt.

Indien men volgens de spreker echt wil rationaliseren, dan

moet men de vraag durven stellen hoeveel universiteiten Vlaanderen nodig heeft en welke hun optimale geografische spreiding zou moeten zijn. In het plan met betrekking tot een universitair beleid voor Vlaanderen van 1 juni 1989, heeft de partij van de spreker gepleit om het universitair onderwijs te hergroeperen rond vier grote universitaire polen : Gent (RUG), Leuven (KUL), Brussel (VUB), en Antwerpen (RUCA, UFSIA, UIA). Vlaanderen kan zich geen bijkomende grote universitaire centra veroorloven.

Met betrekking tot de programmatie is de partij van het lid voorstander van de opheffing van de programmastop, om de instellingen toe te laten in te spelen op de veranderingen in wetenschap en samenleving. Het lichten van de **programmastop** dient evenwel aan bepaalde voorwaarden te worden gekoppeld, teneinde verspillende doublures te vermijden. Het is essentieel dat men in de toekomst eindelijk komt tot taakverdeling onder de instellingen en tot meer interuniversitaire samenwerking, een conditio sine qua non willen de Vlaamse universiteiten in het Europa van morgen een volwaardige plaats verwerven.

De in het ontwerp van decreet opgelegde programmatienormen zijn vrij hoog wat discriminerend kan werken in geval van een opleiding die ingevolge rationalisatiemaatregelen niet langer kan worden gesubsidieerd.

Het ontwerp-decreet voorziet dat een studierichting die tijdens de voorbije twee jaar gemiddeld niet een bepaald aantal studenten haalde (20 in de eerste en 10 in de tweede cyclus van het initieel en post-initieel onderwijs) niet meer wordt gefinancierd. Bij strikte toepassing van dit beginsel is het niet denkbeeldig dat in Vlaanderen bepaalde opleidingen in de toekomst aan slechts één enkele, hooguit twee universiteiten zullen kunnen worden verstrekt.

Bij het lid dringt zich onmiddellijk de vraag op hoe, mits toepassing van de in het ontwerp voorziene **financieringswijze**, de vrije keuze dan kan worden gewaarborgd.

De notie dat de rationalisatienormen niet van toepassing zijn op opleidingen die een sterk ideologische inhoud vertonen, is — volgens de spreker — een onvoldoende waarborg om mogelijke discriminatie van levensbeschouwelijke minderheden uit de weg te gaan. Daarvoor wordt immers een te beperkte interpretatie gegeven aan de notie sterk ideologisch geladen opleidingen.

Volgens artikel 141, alinea 2, 1° kan hieronder enkel en uitsluitend het onderwijs in de wijsbegeerte en **moraalwetenschappen**, alsmede de godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht worden begrepen. Hier legt het ontwerp getuigenis af van een veel te enge visie. Naar het gevoel van het lid moet men er vanuit gaan dat quasi alle studies in de humane wetenschappen in ruime mate een levensbeschouwelijke connotatie bezitten, inzonderheid de geschiedenis, de politieke wetenschappen, de criminologie.

Ook de exact wetenschappelijke opleidingen hebben volgens de spreker een ideologische dimensie, bijvoorbeeld de biotechnologie, maar ook de geneeskunde. De parlementaire behandeling van de wetgeving op de zwangerschapsonderbreking heeft voldoende aangetoond dat in bio-ethische kwesties levensbeschouwelijke opvattingen een fundamentele rol spelen. Indien men in de Vlaamse Gemeenschap het begrip vrije schoolkeuze niet wil laten vervallen tot een ijdel woord, dan is het geboden om in een ruimere opsomming van ideologisch gebonden opleidingen te voorzien in art. 141, tweede lid, 1°.

Door de spreker zal tijdens de artikelsgewijze bespreking

een amendement worden ingediend en daartoe wordt gerekend op de medewerking van de meerderheid en inzonderheid op de medewerking van SP en W.

In verband met de rationalisatie meent een ander lid dat het zeer moeilijk is precies te bepalen wat de rationalisatie exact moet inhouden. Het ontwerp van decreet moet het mogelijk maken de studies die op de jeugd een onvoldoende aantrekkingskracht hebben, te beperken. Dit is een belangrijk gegeven. De rationalisatieverplichting kan vanuit politiek oogpunt niet worden genegeerd.

Volgens een lid staan rationalisatie en programmatie weliswaar ingeschreven in het universitair decreet, maar dit sluit volgens spreker niet uit dat er in de toekomst nog meer nieuwe opleidingsvormen kunnen ontstaan dan nu reeds het geval is.

7. De vraag naar nieuwe opleidingen

Een lid vestigt de aandacht op de vraag naar nieuwe opleidingen vanuit de universiteiten zelf. Deze vraag wordt enerzijds gevoed door het ontstaan van zeer gespecialiseerde vakgebieden zoals informatica en biotechnologie, maar anderzijds ook door het grote succes van postuniversitaire centra, de nood aan bijscholing en de opkomst van het tweede diploma. De programmastop die in 1982 werd ingevoerd, speelt in dit verband vooral in het nadeel van de kleinere universiteiten die, in tegenstelling tot de grotere, over geen onrechtstreekse financieringsbronnen beschikken die hen toelaten op eigen initiatief en met eigen middelen toch nieuwe programma's aan te bieden.

8. De Antwerpse situatie

Een lid zegt dat, ondanks veel lobbywerk over de partijgrenzen heen, het opvalt dat in het ontwerp van decreet, zelfs in zijn 16de versie niet, niet de minste aandacht wordt besteed aan de evolutie naar een grotere eenheid van de drie Antwerpse instellingen binnen de Universiteit Antwerpen.

Indien aan dit euvel niet tegemoet wordt gekomen, betekent zulks een achteruitgang ten opzichte van de wet tot oprichting van de **UIA** en ten opzichte van het door de drie Antwerpse instellingen ondertekende **samenwerkingsakkoord**.

Gelet op het feit dat de voorgestelde regeling met betrekking tot de inrichting van **TEW** te Kortrijk strijdig is met het politiek akkoord en vooral een zeer storende factor zal worden voor de verdere werking van het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen, moet met de meeste klem worden aangedrongen opdat volgende zinsnede aan artikel 26 wordt toegevoegd :

“Wanneer tussen de Antwerpse Universiteiten een overeenkomst wordt gesloten in verband met hun structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en **programmatie** van het onderwijsaanbod in het raam van de Universiteit Antwerpen, zal de onderwijsbevoegdheid van de Universiteit Antwerpen worden uitgebreid.,,

Het lid doet een beroep op alle Antwerpse leden van de Vlaamse Raad om dit amendement mede in te dienen en te bepleiten en hij doet een beroep op alle andere collega's in de Vlaamse Raad om dit amendement te steunen.

Alleen mits toevoeging van dit amendement aan het ontwerp van decreet zal de Antwerpse gemeenschap zich kunnen erkennen in het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

De spreker herinnert eraan dat in 1970 Antwerpse politici wiens namen in de herinnering voortleven en waarbij hij denkt aan P.W. Segers, Jos Van Eynde, Frans Grootjans, Frans Detiège, Lode Craeybeckx die, onder de stuwning van de gouverneur Andries Kinsbergen, tegen de stroom in de Antwerpse Universiteit hebben gesticht. Vandaag is de Antwerpse Universiteit, met haar ruim 8.000 studenten, uitgegroeid tot de derde grootste universiteit van Vlaanderen. Door de samenwerking over de partijpolitieke grenzen heen is de Antwerpse Universiteit bovendien een uniek pluralistisch initiatief.

Die glorierijke beweging van de zeventiger jaren, moet in de negentiger jaren worden overgedaan. Als de politici de toekomst van de jeugd veilig willen stellen, dan moeten zij, tegen de wil in van sommigen — als dat zo is, wat niet zeker is — het éénwordingsproces van de Universiteit Antwerpen concreet gestalte geven. Niemand kan het zich daarbij veroorloven verstopperij te spelen. Het lid verzoekt de decreetgever met nadruk de Universiteit Antwerpen de politieke ondersteuning te geven die haar toekomst, ook wetende dat decreten slechts om de twintig jaar worden herbekeken.

Met betrekking tot de Antwerpse situatie zegt een ander lid dat op een zeker ogenblik vanuit de Antwerpse Universiteit en vanuit alle Antwerpse politieke partijen heftig werd gereageerd tegen een onaanvaardbare discriminatie. Deze bestond in een onderscheid tussen de zogenaamde volledige universiteiten en de zogenaamde onvolledige universiteiten en de discriminatie die daarvan het gevolg was op het vlak van de programmeervrijheid en het inrichten van nieuwe opleidingen. De eensgezinde Antwerpse politieke en universitaire wereld vond dit onaanvaardbaar. Het lid wijst erop dat de bepaling tussen de diverse versies en in het voorontwerp was binnengeloodst.

Het lid meent dat de decretale onderbouw van het éénwordingsproces van de Antwerpse Universiteit op zich een goede zaak is, maar de spreker meent dat de Antwerpse instellingen zelf moeten weten waar zij precies naar toe willen.

Het voorstel van een lid dienaangaande is de bijna letterlijke overname van een tekst vermeld in de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, bladzijde 9) waar staat : „wanneer tussen de Antwerpse universiteiten in het kader van het bovenstaande een overeenkomst tot éénwording wordt afgesloten inzake structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en programmatie, zal de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging van deze overeenkomst de onderwijsbevoegdheid bij decreet laten uitbreiden”.

Het lid verwijst naar een andere passage in de memorie van toelichting die even juist en behartenswaardig is, namelijk dat de Antwerpse universitaire instellingen op dit ogenblik zelf al stappen naar een grotere éénwording zouden kunnen zetten. De Antwerpse instellingen zijn nog niet toegekomen aan de bepalingen die als mogelijkheid vervat liggen in het decreet van 1978. Er zijn volgens de spreker nog mogelijkheden op het vlak van de financiering, de universitaire vertegenwoordiging, de onderwijscurricula, het gebruik van de gebouwen, de onderzoeksraad enzovoort.

Het lid meent dat het éénwordingsproces moet worden gesteund in de zin van een confederale structuur. Het unieke pluralistische experiment moet niet worden platgewalst onder een eenheidsstructuur. Anderzijds zijn er nog zeer vele en zeer nuttige stappen mogelijk om tot een grotere éénwording te komen. Het is dus onterecht om de bal in het kamp van de decreetgever te werpen. Zeker na de goedkeuring van

deze ontwerpen is het ogenblik aangebroken dat de universitaire instellingen zelf de nodige stappen zetten.

Een ander lid gelooft dat het eenmakingsproces van de Antwerpse Universiteit moet worden gestimuleerd, zeker in Europees perspectief. Dit lid beaamt dat de mensen ter plekke een grote verantwoordelijkheid dragen.

9. De Limburgse situatie

Het lijkt een lid niet zinvol de problemen van het LUC, om enerzijds zijn studentenbevolking op peil te houden en anderzijds toegang te krijgen tot onderzoeksfinanciering, op te lossen via de integratie van de Economische Hogeschool als een Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen. Deze oplossing is immers regelrecht in strijd met het streven naar rationalisatie en betekent de definitieve stap in de richting van een vijfde universitaire pool in Vlaanderen, in afwachting dat Kortrijk de zesde wordt.

Een lid vraagt of uit deze stelling kan worden afgeleid dat de fractie van de vorige spreker de integratie van de EHL in het LUC niet wil.

Het lid repliceert dat hij persoonlijk tegen die integratie is gekant. De spreker verwijst naar het plan dat zijn partij in 1989 omtrent onderwijs heeft uitgewerkt.

Het debat moet volgens de spreker veeleer worden verlegd naar het gemotiveerd verzoek van het academisch kader van het LUC om toegang te krijgen tot de financieringskanalen van het wetenschappelijk onderzoek. Het LUC telt immers een reeks gekwalificeerde vorsers en heeft onmiskenbaar een wetenschappelijk potentieel opgebouwd. Dit aanwezig onderzoekspotentieel moet volwaardig kunnen worden gevaloriseerd. Daarom dient een gepaste formule te worden gevonden om het LUC toegang te verlenen tot de **onderzoeksfinanciering**.

Gelet op onder meer de juridische structuur van het LUC is de associatie met de Universiteit Antwerpen ongetwijfeld de meest geschikte formule. Bovendien wordt hierdoor de noodzakelijke concentratie van het onderzoek in grotere entiteiten bevorderd. Deze associatie kan worden gerealiseerd parallel met de integratie in een confederaal model van de drie Antwerpse instellingen tot de vierde Vlaamse universiteit.

Een ander lid benadrukt dat het principe van de integratie van de EHL in het LUC reeds in 1985 is goedgekeurd in de nationale Commissie voor Onderwijs. Op grond van een reeks van argumenten had de partij van de spreker toen al een positieve ingesteldheid ten opzichte van de integratie. Er was de problematiek van de scholarisatie van de Limburgse jeugd. Er was de gehele economische problematiek van de Limburgse regio.

De spreker herinnert eraan dat reeds in 1965 — toen voor Antwerpen, Bergen en Namen inspanningen werden geleverd — er werd vooropgesteld dat ook voor Limburg de integratie zou worden verwezenlijkt.

Een ander lid meent dat rationeel gezien aan de wensen van de Limburgers tegemoet mag worden gekomen. Aan de Limburgse provincie was een universiteit beloofd. In 1985 werd de integratie alleen door de **alarmbel** van de Franstaligen verhinderd. De integratie was opgenomen in het regeerakkoord.

Een spreker drukt zijn tevredenheid uit over de verruiming van het regionaal aanbod aan universitair onderwijs in het

algemeen en over de integratie van de Limburgse Economische Hogeschool in het LUC in het bijzonder. Hij benadrukt dat hierdoor de regionale participatie aan het hoger onderwijs in de betrokken regio's positief beïnvloed wordt, alhoewel op dit vlak ook belangrijke andere factoren van sociaal-economische en sociaal-culturele aard en de organisatie en kwaliteit van het secundair onderwijs een belangrijke invloed uitoefenen. Er wordt tevens benadrukt dat de integratie van de Limburgse Economische Hogeschool in het LUC een belangrijke hefboom betekent voor de leefbaarheid van het LUC en dat deze integratie tevens illustratief is voor het duidelijk afgebakend verschil dat er volgens dit decreet tussen HOLT en universitair onderwijs bestaat.

Een ander lid ergert zich over deze uitlating en stelt dat de integratie van de Limburgse Economische Hogeschool in het LUC juist illustratief is voor het feit dat er geen duidelijk verschil bestaat tussen HOLT en universitair onderwijs.

De spreker repliceert en stelt dat de handelshogeschool van Antwerpen in de jaren '60 bewust heeft geweigerd te fusioneren met de handelshogeschool van de Jezuïeten die toen tot volwaardige economische faculteit werd omgevormd, omdat zij op die manier haar zelfstandigheid zou verliezen. De Limburgse hogeschool geeft daarentegen bewust haar zelfstandigheid op. Het lid voegt er nog aan toe dat het LUC nog graag een uitbreiding met bepaalde kandidatuurrichtingen had gehad maar hij begrijpt dat dit in het kader van de uitvoering van het bestaande politiek akkoord momenteel niet mogelijk is.

10. De Brusselse situatie

Voor de andere onvolledige instelling (UFSAL) dient volgens een lid een associatie met de KU Leuven te worden overwogen, waarbij de onderwijsbevoegdheid dan wel tot het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde beperkt dient te blijven.

II. De universitaire opdrachten

Een lid heeft vragen bij de tweede opdracht van de universitaire instellingen, met name het wetenschappelijk onderzoek. De spreker verwijst naar het advies van de SERV waarin wordt gesteld dat Vlaanderen een ernstige achterstand heeft op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek. België en Vlaanderen liggen merkelijk onder het Europees gemiddelde wat de onderzoekskredieten, uitgedrukt in procent van het BBP betreft. Het lid wil weten of dit ten opzichte van andere Europese instellingen — zeker op termijn — geen ernstige handicap betekent.

Het feit dat de universiteiten van de overheid te weinig middelen krijgen, heeft de universiteiten verplicht om met het bedrijfsleven projecten op te zetten en nieuwe onderzoeksdomeinen aan te snijden. Dit heeft op zich ongetwijfeld positieve effecten. Het onderzoek door het bedrijfsleven gefinancierd kan dicht bij de maatschappelijke werkelijkheid staan dan bepaalde vormen van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Anderzijds zijn aan die samenwerking wel een aantal risico's verbonden. Op dit ogenblik komt tien tot honderd van de onderzoekskredieten van de Belgische universiteiten van het bedrijfsleven. Dit kan op termijn de onafhankelijkheid van de universiteiten en het wetenschappelijk onderzoek bedreigen en leiden tot een sterke oriëntatie naar bepaalde onderzoeksdomeinen. Het lid vraagt zich af de groeiende invloed van de ondernemerswereld op de universiteiten eventueel de autonomie — die met dit ontwerp van decreet wordt beoogd — van de universitaire instelling kan beknotten.

Wat de opdrachten van de universitaire instellingen betreft, maakt een lid opmerkingen bij de derde opdracht, namelijk de dienstverlening van de universiteiten. De spreker situeert dit in een regionaal verband. Hij vraagt zich wel af of het niet noodzakelijk is dat deze dienstverlening preciezer wordt omschreven.

Ook een ander lid wil verduidelijking over de formulering van de opdracht maatschappelijke dienstverlening. De spreker heeft het gevoel dat de definiëring nogal vaag is gebleven. In de memorie van toelichting worden voorbeelden gegeven, zoals de academische ziekenhuizen, een kritische evaluatie van de maatschappelijke evoluties enzovoort. Het komt de spreker voor dat de universiteiten in het verleden al deze taak op zich namen en dat dit hier niet zo specifiek moet worden bepaald.

Volgens het lid mag de maatschappelijke dienstverlening ook niet worden verengd tot de regio, zoals een vorige spreker opmerkte. Het betreft een algemene dienstverlening aan de samenleving.

Het lid merkt op dat deze maatschappelijke dienstverlening geen criterium is voor financiering. Deze dienstverlening is één van de drie opdrachten van een universiteit maar blijkens de tekst zullen universiteiten die deze opdracht ter zijde laten, daar niet voor worden gesanctioneerd.

Andere universiteiten die deze taak wel ter harte nemen, krijgen geen extra middelen voor deze inspanningen.

Alhoewel het ontwerp-decreet een belangrijke verbetering op het gebied van de financiering van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in het vooruitzicht stelt, vreest een lid dat hiermee niet alle problemen met betrekking tot deze specifieke opdracht van het universitair onderwijs van de baan zijn. Vlaanderen telt momenteel slechts drie vakgroepen met internationale bekendheid — twee in Leuven en één in Gent — en om deze internationale faam te handhaven, is samenwerking tussen de universiteiten absoluut noodzakelijk. Op deze manier kan enerzijds meer aan specialisatie gedacht worden en krijgen anderzijds nieuwe vakgroepen grotere mogelijkheden om zich ook op internationaal vlak te manifesteren.

De verruiming van het regionaal universitair aanbod beantwoordt ongetwijfeld aan de functie van maatschappelijke dienstverlening die het decreet wil bevorderen. De spreker benadrukt dat het hier echter slechts één aspect van maatschappelijke dienstverlening betreft en dat het hoger onderwijs meer moet bijdragen tot het vormen van een kritische zin bij de jongeren dan vandaag het geval is. Dit is des te meer noodzakelijk omdat de maatschappelijke stroming vandaag te weinig dynamiek vertoont, te veel economisch gericht is en te weinig gekenmerkt wordt door maatschappelijke betrokkenheid.

Met betrekking tot de drievoudige opdracht van de universiteiten wordt door een lid betreurd dat deze drievoudige opdracht wel uitvoerig werd beschreven in de memorie van toelichting maar in de tekst van het decreet slechts gedeeltelijk of zelfs helemaal niet voorkomt. Hierdoor zullen ongetwijfeld problemen rond de uitvoering rijzen. Het lid betreurt alleszins dat de opdracht van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek niet meer als de primordiale opdracht van de universiteiten wordt beschouwd. Hierdoor wordt **contract**-onderzoek naar Amerikaans voorbeeld aangemoedigd wat spreker als een zeer gevaarlijke evolutie beschouwt. Het wetenschapsbeleid ontsnapt meer en meer aan de democratische discussie en planning.

12. De universitaire autonomie

Volgens het lid is het de grote verdienste van dit ontwerp dat een grote autonomie wordt gegeven aan de instellingen, die volgens sommige instellingen nog te stringent zou zijn. Een absolute programmeervrijheid is niet mogelijk omdat die zal leiden tot wildgroei en overlapping. Een centraal gedirigeerde programmatie beknot anderzijds de autonomie. Met dit ontwerp wordt volgens de spreker een goed evenwicht gevonden.

Volgens een lid is de autonomie veel minder verregaand dan uit het bijzonder decreet blijkt. De dubbele bevoegding van de VLIR enerzijds en de Executieve anderzijds blijft bestaan en het lid noemt dit de bestendiging van het dubbele wafelijzersysteem. De VLIR is bovendien een typisch overlegorgaan wat impliceert dat dit orgaan eerder naar een compromis van de wensen van de verschillende universiteiten dan wel naar de beste oplossing zal zoeken. Rationalisatie en taakverdeling zijn met andere woorden met zulke bevoegdende overheid niet gebaat. De spreker erkent dat het hier een moeilijk probleem betreft, maar vraagt zich toch af of geen betere oplossingen mogelijk waren geweest indien men de kans had gehad er dieper op in te gaan.

13. De interuniversitaire samenwerking

Een lid meent dat dit ontwerp van decreet er de universiteiten toe zal verplichten om samen te werken, vooral op het vlak van het postuniversitair onderwijs.

14. De relatie universiteiten – HOLT

Een lid meent dat dit een penibele problematiek blijft. Hij wijst op de problemen in verband met het inschrijvingsgeld, de sociale toelagen enzovoort. Deze problemen moeten dringend worden opgelost.

Over het onderscheid tussen de universitaire en de HOLT-opleiding heeft de Commissie volgens het lid veel verschillende klokken horen luiden. Met het ontwerp op de universiteiten wordt getracht aan zaken en instellingen die historisch zijn gegroeid een decretale onderbouw te geven. Een aantal onderscheiden die worden ingevoerd tussen universiteiten en HOLT-instellingen komen nogal kunstmatig over. Veel argumenten die door het HOLT naar voren worden gebracht zijn zinvol.

Anderzijds is het volgens de spreker niet mogelijk om in Vlaanderen vijftientig universitaire instellingen bij te creëren.

Een lid vindt het spijtig dat niet precies is bepaald wat de plaats is van respectievelijk de universiteiten, de HOLT-instellingen en de instellingen van het hoger onderwijs van het korte type binnen het globale hoger onderwijs. Er is nog een zeer groot en belangrijk veld van hoger onderwijs waar nog decretaal moet worden opgetreden. Het ware volgens het lid interessant geweest indien men vooraf van gedachten had gewisseld over de preciese taakverdeling tussen de diverse vormen van hoger onderwijs.

De spreker verwijst in dit verband naar een artikel in het tijdschrift Brandpunt van februari 1991, waar het advies van de Hoge Raad wordt weergegeven dat handelt over de verschillende doelstellingen die in het hoger onderwijs kunnen worden nagestreefd. Men had misschien, vooraleer de universitaire regelgeving te moderniseren beter eerst onderzocht wat in het hoger onderwijs gemeenschappelijk is, om vervolgens daaruit de eigenheden van de diverse vormen vast te leggen.

Het lid dat eerder grondwettelijke bezwaren heeft geuit tegen een aantal bepalingen in het ontwerp meent dat ook met betrekking tot het gelijkheidsprincipe de meerderheid moet worden gewezen op haar bijzondere verantwoordelijkheid.

De Raad van State heeft volgens het lid zeer terecht grondwettelijke bezwaren tegen het voornemen van de Vlaamse Regering om één categorie van studenten van het HOLT, die van de handelshogescholen, makkelijker te laten doorstromen naar de universiteit dan de andere studenten van het HOLT (architecten, industrieel ingenieurs, vertalers/tolken).

De Raad van State laat daarover geen onduidelijkheid bestaan. Indien voor die ongelijke behandeling geen uitleg kan worden aangereikt die meer inpasbaar is in de rechtspraak van het Arbitragehof, moet die bepaling geacht worden in strijd te zijn met de artikelen 6 en 17 van de Grondwet.

Het lid zegt dat er geen uitleg kan worden gegeven die meer inpasbaar is in de rechtspraak van het Arbitragehof, omdat de ongelijke behandeling van de HOLT-richtingen immers haar oorsprong vindt in de onorthodoxe integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het Limburgse Universitair Centrum.

Die onorthodoxie, ter uitvoering van het politiek akkoord, had tot gevolg dat een oplossing moest worden gevonden voor de andere economische hogescholen. De ene onorthodoxie leidt, volgens het lid, tot een andere, die volgens het ontwerp wil dat de kandidaten in de handelswetenschappen van het HOLT een zo goed als rechtstreekse toegang tot de tweede cyclus van het universitair onderwijs hebben (artikelen 34, 37 en 83).

Het lid meent dat de jure zulks betekent dat men nu niet minder dan 5 faculteiten economie in Brussel en 3 in Antwerpen zal hebben, waarbij studenten, wetenschappelijk personeel en onderwijzend personeel aan verschillende kwalificaties moeten voldoen.

Het lid vraagt zich af hoe zulks valt te rijmen met de rationalisatienormen waarvan dit ontwerp van decreet gewag maakt. Hiermee wordt anderzijds duidelijk aangetoond dat niet kan worden voorbijgegaan aan de discriminerende behandeling van de andere HOLT-richtingen. Het gelijkheidsprincipe wordt hier met de voeten getreden.

Wat het onderscheid tussen HOLT en universitair onderwijs betreft vraagt een lid méér duidelijkheid. Het universitair onderwijs heeft duidelijk een eigen identiteit en het zou onverantwoord zijn de illusie te wekken dat elke student uit elke afstudeerrichting van het middelbaar onderwijs met succes universitaire studies zou kunnen aanvangen. HOLT en HOKT hebben hun eigen waarde, maar het opzet van deze studierichtingen is fundamenteel verschillend van deze van het universitair onderwijs. De spreker is er wel voorstander van dat ook in de toekomst de vrije keuze van iedere student voor universitair onderwijs gewaarborgd blijft.

Wat de onderwijsopdracht van de universiteiten betreft, meent een lid dat het onderscheid dat in het decreet wordt gemaakt tussen het onderwijs dat aan de universiteiten en aan het HOLT wordt verstrekt, namelijk academisch onderwijs aan de universiteit versus onderwijs van academisch niveau aan het HOLT, in de praktijk niet houdbaar is. Daarom trent moet worden begrepen dat dit criterium niet geschikt is om de grens tussen HOLT en universitair onderwijs af te bakenen.

De realiteit is dat Vlaanderen vandaag een aantal instellin-

gen telt die de titel van universiteit hebben terwijl een aantal andere, evenwaardige instellingen, dit universitair karakter om historische redenen niet hebben terwijl zij toch onderwijs van academisch niveau verstrekken. Het is niet omdat men aan de universiteit academisch onderwijs verstrekt dat alle opleidingen aan de universiteit een universitair karakter hebben en het is niet omdat men stelt dat men aan het HOLT onderwijs van academisch niveau verstrekt dat dit onderwijs fundamentele verschillen vertoont met het onderwijs dat aan de universiteiten wordt verstrekt.

De realiteit is dat de universitaire en HOLT-opleiding voor bepaalde richtingen dusdanig gelijklopend is dat het in het decreet gehanteerde afbakeningscriterium in de praktijk niet houdbaar is. De spreker verwijst in dit verband naar de recente problemen met de architectenopleiding aan de RUG die in feite een kopie is van de architectenopleiding aan het HOLT. Spreker vermoedt dat dergelijke gevallen zich in de toekomst nog meer zullen voordoen omdat de universiteiten meer en meer toegepaste opleidingen naar zich toe trachten te trekken.

Het lid stelt dat enkel door een duidelijke afbakening tussen de opdrachten van de universiteit enerzijds en deze van het HOLT anderzijds dergelijke problemen van vervlechting en concurrentie in de toekomst vermeden zullen kunnen worden. Het decreet bepaalt wel dat de universiteiten naast de nu bestaande achttien studiegebieden voortaan nog enkel nieuwe programma's kunnen organiseren mits toestemming van de VLIR, maar volgens de spreker zou deze bevoegdheid zelfs beter naar de Vlaamse Raad worden overgeheveld. De kern van het probleem situeert zich volgens het lid op het vlak van de erkenning van de HOLT-diploma's op Europees vlak. De studenten van het HOLT hebben dank zij het ontwerp-decreet weliswaar de garantie dat hun diploma van universitair niveau is, maar welke waarborgen biedt dit decreet hen op de Europese markt ?

Het lid vraagt ter afronding van deze beschouwingen dat de Executieve hem op basis van het voorliggende ontwerp-decreet waterdichte waarborgen zou bieden dat de HOLT-diploma's ook op Europees vlak als universitair erkend zouden worden. Indien moest blijken dat het criterium academisch onderwijs en onderwijs van academisch niveau het breekpunt moest vormen voor de Europese erkenning, dan vraagt het lid zich af of het niet nodig is het decreet op dit punt te amenderen.

De relatie tussen het HOLT en het universitair onderwijs is niet verscherpt, integendeel. Bovendien bevat het ontwerp-decreet op dit vlak enkele tegenstrijdigheden. Zo wordt enerzijds gesteld dat de integratie van HOLT-instellingen in universiteiten, op enkele welbepaalde gevallen na, onmogelijk wordt, terwijl anderzijds de mogelijkheid wordt gecreëerd dat bepaalde instellingen die vroeger enkel onderwijs van de eerste graad mochten inrichten in de toekomst ook onderwijs van de derde graad kunnen inrichten. Hier rijst de vraag of het landschap van het hoger onderwijs hiermee wel duidelijker en overzichtelijker is geworden.

Het lid vreest van niet. Het argument van de Gemeenschapsminister, namelijk dat universiteiten en HOLT-instellingen het allemaal maar zelf moeten oplossen, bevat misschien wel een basis van waarheid, maar dan bestaat het grote gevaar dat de studenten het slachtoffer van deze neutrale politiek van de overheid zouden worden. Studenten van het HOLT verkeren nu in de waan dat zij een diploma van universitair niveau zullen behalen, maar wat met deze erkenning op Europees vlak ? De neutrale opstelling van de Executieve op dit vlak is niet verantwoord. Hier blijkt nogmaals

de grote noodzaak aan een grootschalig onderwijsdebat. Enkel in dergelijk debat kan de relatie tussen universiteiten, HOLT en HOKT duidelijk worden. Er dient wel erkend dat de betrokken instanties dikwijls uit eigenbelang zelf weigerachtig staan tegenover dergelijk debat.

Een lid acht de verhouding tussen het HOLT en het universitair onderwijs zoals deze in het ontwerp-decreet werd vastgelegd onaanvaardbaar. Het HOLT wordt als **tweede-rangsonderwijs** beschouwd en de mythe van de universitaire suprematie wordt bevestigd. De bestaande hiërarchie wordt gebetonneerd en hij ziet hierin een ernstige belemmering om in de toekomst tot een ernstige samenwerking tussen het HOLT en de universiteiten te komen. De spreker ziet hierin de invloed van de VLIR die de universitaire macht wil afschermen. De partij van de spreker pleit daarentegen voor vlotte overgangsmogelijkheden en een vlotte samenwerking tussen beide types van hoger onderwijs. Op termijn en in het kader van Europa 1992 kan het onderscheid tussen universitair onderwijs en HOLT niet in stand gehouden worden. De Siëna-groep van de EG, bestaande uit deskundigen uit de academische en onderwijswereld en het bedrijfsleven, pleit eveneens voor een evenwaardige behandeling van beide types van hoger onderwijs en onder druk van de EG zal Vlaanderen in de toekomst onvermijdelijk in deze richting evolueren. Beide types van onderwijs zullen, ondanks de pogingen van de VLIR, evenwaardig worden.

15. De kwaliteitsbewaking

Wat het aspect van de kwaliteitsbewaking van de universiteiten betreft, zegt een lid dat hij enige moeite heeft met de regeling zoals ze nu is vervat in het ontwerp. Sommige vorige versies regelden deze problematiek op een duidelijker en betere wijze. Wellicht is een stuk efficiënte lobbying van de universiteiten samen hier niet vreemd aan. Volgens de spreker zijn de in het ontwerp geformuleerde principes wel goed, maar uiteindelijk is toch wel in een vrij vrijblijvende constructie voorzien. Er is een comité van deskundigen dat de Executieve kan aanstellen en dat een rapport aan de Vlaamse Raad kan overmaken. Iedereen weet volgens het lid dat het al zeer beroerd moet zijn vooraleer dergelijke maatregelen worden getroffen.

Het lid vindt de universitaire autonomie een zeer goede zaak en die wordt in het ontwerp zeer goed verwoord, maar de zwaar subsidiërende overheid is toch wel gerechtigd de kwaliteit te bewaken. In het ontwerp wordt volgens de spreker een te afgezwakte regeling vastgelegd.

Bovendien moeten de universiteiten er zich voor hoeden om corporatistisch op te treden en elkaars gebreken toe te dekken.

Het decreet bevat een pleidooi voor kwaliteitsbewaking. De universiteiten beschikken over de middelen en het personeel en er mag op dit vlak dan ook een inspanning verwacht worden. Een spreker waarschuwt de universiteiten dat ze zich niet langer zouden laten leiden door het criterium van het aantal studenten, want dit heeft in het recente verleden steeds in het nadeel van de kwaliteit gewerkt. De spreker ziet een contradictie tussen het gegeven dat de Gemeenschapsminister enerzijds erkent dat alle vroegere methodes van controle, inclusief de zelfevaluatie door de universiteiten, gefaald hebben en het feit dat het project van **kwaliteitsbewaking** dat nu in het decreet wordt voorgesteld teruggrijpt naar de reeds beproefde en niet geslaagde methode van zelfcontrole door de universiteiten. Er wordt weliswaar ook voorzien in een inbreng van de VLIR en de Executieve, maar het accent ligt toch bij de universiteiten zelf. Het lid vraagt zich

af wanneer de Vlaamse Raad het eerste evaluatie-rapport ter inzage zal krijgen. Hij meent dat op het vlak van de kwaliteitscontrole meer elementen van afdwingbaarheid in het decreet ingebouwd moeten worden, te meer indien men er rekening mee houdt dat jaarlijks 14 à 15 miljard frank gemeenschapsgeld rechtstreeks naar de universiteiten vloeit.

16. De overgang van het secundair naar het universitair onderwijs en de studiebegeleiding

Een lid meent dat sommige voorontwerpen op dit vlak een meer bevredigende regeling hadden ontwikkeld. De lijst van tien voorgestelde maatregelen is wel nuttig, maar de spreker vraagt zich af op deze maatregelen de slaagcijfers zullen omhoog krikken.

De spreker geeft grif toe dat het niet eenvoudig is om voor dit probleem draconische maatregelen te nemen, zeker al men de vrije toegang tot de universiteit wil blijven belijden. Het lid zegt voorstander te zijn van een oriënteringsproef — die in een van de voorontwerpen was voorzien — maar dit voorstel werd deskundig afgemaakt door allerlei **drukkings**-groepen en partijen. Deze oriënteringsproef was geen toegangsexamen, maar wel een mogelijkheid voor de afgestudeerde scholieren om vrijblijvend hun eigen profiel en bekwaamheid te testen.

Een dergelijke vrij blijvende maar verplicht te organiseren oriënteringsproef is volgens het lid een wijze tussenoplossing tussen de totale vrijheid en het systeem van toegangsexamens.

Een ander lid verklaart tegenstander te zijn van een systeem van numerus clausus, ook al bestaat dit systeem in geheel Europa. Principieel moet men zich daartegen verzetten en moet men voorstander blijven van de democratisering van het onderwijs. Anderzijds moeten toch technieken worden ontwikkeld waarbij de studenten op een preventieve wijze zichzelf kunnen beoordelen. Het lid is het dan ook eens met de vorige spreker dat het te betreuren is dat de idee van een oriënteringsproef is verlaten. Deze proef was geen uitsluitingsproef noch een toegangsexamen.

Zoals de vorige spreker betwijfelt het lid of de tien voorgestelde maatregelen — die op zich goed zijn — wel het gewenste succes zullen opleveren en het aantal mislukkingen zullen reduceren. Hij merkt bovendien op dat sommige van die maatregelen reeds bestaan, zoals het monitoraat en de practica die door assistenten worden begeleid.

Het aantal mislukkingen in de eerste kandidatuur is indrukwekkend en de spreker benadrukt de grote drama's die daarmee gepaard gaan, zowel in hoofde van de studenten als van hun families. Daar moet te allen prijze iets aan gedaan worden.

Een lid stelt dat het ontwerp pas af zal zijn naar de studenten toe indien op het vlak van de sociale begeleiding de nodige verfijningen worden doorgevoerd. Op het vlak van de studiebegeleiding zal nog een complement noodzakelijk zijn.

17. Het studiepuntenstelsel

Het systeem van de studiepunten verdient volgens een lid waardering. Dit stelsel moet het mogelijk maken de mobiliteit tussen de studies, de richtingen, de instellingen en de universiteiten te vergemakkelijken. Met dit systeem wordt een kaart getrokken voor de toekomst, vooral in Europees perspectief. Sinds jaren hebben leden de mond vol van bruggen die her en der dienden te worden gecreëerd. Met dit systeem wordt die wens concreet gerealiseerd.

18. De relatie met de Open Universiteit

In de ontwerp-tekst is bepaald dat de universiteiten de mogelijkheid hebben om open hoger universitair onderwijs te ontwikkelen. Anderzijds bestaan nu reeds initiatieven in die zin. In dit ontwerp wordt daar niet naar verwezen. Een lid wil weten hoe die decretale **opdracht** in verhouding staat met de reeds bestaande initiatieven inzake de Open Universiteit waarvoor op de begroting 38 miljoen is uitgetrokken.

19. De terminologie

Een lid situeert de organisatie van het Vlaams universitair onderwijs in het kader van Europa 1992. Louter formeel beschouwd dienen titulatuur en organisatie meer afgestemd op de gebruiken in de overige Europese landen. Zo vraagt spreker zich af of het gebruik van de titel 'licentiaat' nog wel opportuun is. In het kader van het streven naar een harmonisatie op het Europees **niveau** zou het gebruik van de term 'meester' wellicht meer aangewezen zijn. Wat de organisatie van de universiteiten betreft moet men vanuit dezelfde achtergrond nog méér dan in het decreet het geval is kiezen voor 'faculteiten' en 'departementen' als basisorganisatie van de universiteiten. Faculteiten worden ingericht in functie van de bestaande studiegebieden en opleidingen ; departementen staan in voor de zorg van de verschillende **wetenschapsdomeinen**. Ook inhoudelijk zou het hoger onderwijs meer afgestemd moeten worden op Europa 1992. Met het oog op de internationale vergelijkbaarheid van de opleidingen zou er tussen de Vlaamse universiteiten meer standaardisatie nagestreefd moeten worden dan nu het geval is. Het **ontwerp-decreet** geeft de universiteiten op dit vlak nog te veel vrijheid.

20. Het beheer en het personeelsbeleid

Een lid formuleert enkele opmerkingen bij de bepalingen betreffende het personeelsbeleid. De artikelen met betrekking tot de ontwikkeling van een dynamisch en samenhangend personeelsbeleid, het bevorderen van de functionele mobiliteit en de valorisatie van het academisch personeel dat onderverdeeld wordt in zelfstandig academisch en ondersteunend academisch personeel, worden positief onthaald maar toch resten enkele vraagtekens. Zo rijst de vraag naar de zin van de titel van 'hoofddocent' als het niet in de bedoeling ligt dat de hoofddocent de leiding zou hebben over ondergeschikt personeel en het lid vraagt zich af of niet beter gesproken zou worden over 'ondersteunend' in plaats van over 'assisterend' academisch personeel. De bepalingen met betrekking tot de renumeration van het academisch korps worden minder gunstig beoordeeld. Volgens de spreker is hier geen sprake van een fundamentele herwaardering en blijft het personeel van de Vlaamse universiteiten ook na dit decreet financieel ondergewaardeerd, en dit zowel volgens internationale als volgens intersectoriële normen. De spreker vreest dat de universiteiten er niet in zullen slagen de beste krachten aan zich te binden alhoewel erkend wordt dat dit niet alleen een probleem van renumeration maar bijvoorbeeld ook van loopbaanperspectieven is.

Een spreker apprecieert tevens dat de ontwerp-decreten oplossingen of suggesties voor oplossingen bevatten voor enkele problemen betreffende het beheer van de universiteiten. Er wordt verwezen naar het probleem van de interne organisatie, de flexibiliteit van het personeel, de kwaliteitsbewaking en het groot aantal mislukkingen bij de eerste **kandidatuur**-studenten.

De partij van een lid kan zich ook niet akkoord verklaren met de geringe studentententamenbreng in het beheer en het beleid van de universiteiten. Inspraak van studenten wordt

nog steeds niet als een recht beschouwd. In de **gemeenschaps-universiteiten** komt er een beperkte **studentenvertegenwoordiging** in de Raad van Bestuur, het bestuurscollege en de Academische Raad. In de andere universiteiten wordt er een studentenraad opgericht, maar het is de universiteit die bepaalt welke thema's in deze raad aan bod kunnen komen. De partij van de spreker komt op voor een stemgerechtigde vertegenwoordiging van studenten én personeel op alle beleidsorganen van de universiteit, gaande van de VLIR tot departements- en faculteitsraden.

21. De Europese dimensie

Daarnaast maken ook Europa 1992 en, meer algemeen, de mundialiseringstendens volgens een lid, een hervorming van het hoger onderwijs noodzakelijk. De EG is weliswaar niet rechtstreeks bevoegd voor onderwijs maar door allerlei vormen van onrechtstreekse tussenkomst, zoals door de werking van uitwisselingsprogramma's zoals ERASMUS en wetenschappelijke samenwerkingsprogramma's zoals COMETI' en LINGUA heeft de EG de facto een belangrijke invloed op de werking van de nationale onderwijsstructuren gekregen. Dit geldt des te meer daar ook de toegang tot de vrije beroepen en hieruit voortvloeiend de erkenning van de diploma's een Europese problematiek is geworden. De tendens tot mundialisering van het internationaal economisch leven verscherpt nog de noodzaak tot hervorming van de nationale onderwijsstructuren. Internationale bedrijven stellen eigen eisen aan afgestudeerden, gericht op internationale samenwerking en communicatievaardigheid. Hieruit vloeit ook voor de universiteiten een steeds grotere nood aan internationale samenwerkingsverbanden voort.

22. Het taalgebruik

Het ontwerp-decreet wil het gebruik van het Nederlands aan de universiteiten veilig stellen en met dit doel wordt het gebruik van andere talen in het universitair onderwijs tot het minimum beperkt. Enkel in vier in artikel 56 van het decreet bepaalde uitzonderingsgevallen mag in een andere taal dan het Nederlands gedoceerd worden. Een lid vindt dat op dit gebied meer soepelheid noodzakelijk is. Zo moet het ook in het kader van specifieke uitwisselingsprogramma's met buitenlandse universiteiten en in colleges die zowel door Nederlands- als anderstaligen gevolgd worden, mogelijk zijn een andere taal dan het Nederlands als voertaal te hanteren. Een dergelijke open houding getuigt volgens spreker van een volwassen houding ten opzichte van de eigen taal.

Met betrekking tot het gebruik van het Nederlands als voertaal aan de universiteiten wordt door een lid gepleit voor een nog grotere beperking van vreemde talen dan nu ingeschreven in artikel 56 van het decreet. Kennismaking en aanvaarding van de Vlaamse cultuur impliceert het gebruik van het Nederlands als voertaal. Noordnederlandse toestanden waarbij het Engels als spreektaal aan de universiteit algemeen aanvaard wordt, moeten worden vermeden. Met dit doel werd door de spreker reeds een amendement ingediend.

Ook moet worden erkend dat zonder Limburgse politiek druk Vlaanderen zou zijn bespaard gebleven van een universitaire expansie-poespas, waarvan de Onderwijsminister slechts de architect is in opdracht van de Limburgse bouwheer.

Er moet volgens de spreker verder worden gebruik ge-

maakt van de hele politieke trukendoos, met een politiek akkoord er bovenop. Dit politiek akkoord wordt bovendien niet consequent vertaald in het ontwerp van decreet.

Wat is het resultaat van dit alles ? Sommigen, waaronder nogal wat rectoren, doen nogal optimistisch over dit ontwerp-decreet. Anderen wijzen, volgens de spreker, terecht op de creatie van een universitaire doolhof.

Een vraag is volgens het lid te weinig gesteld, maar is toch ongelooflijk cruciaal : wordt het niveau van het universitair onderwijs verbeterd ingevolge de toepassing van dit ontwerp-decreet. Met andere woorden, zal de student van een betere opleiding kunnen genieten ? Zullen de jongeren beter zijn voorbereid op de maatschappelijke uitdagingen die hen morgen te wachten staan ? De spreker meent dat men jammer genoeg op deze vragen het antwoord schuldig moet blijven. Hij vraagt zich dan ook af waartoe dit alles dient.

Een ander lid besluit zijn tussenkomst over het universitair decreet met te stellen dat dit voor hem alleszins een goede stap in de richting van de ontwikkeling van een 'Universiteit Vlaanderen' is. Tot besluit feliciteert het lid de Gemeenschapsminister met zijn ontwerp-decreet dat hij als zeer evenwichtig bestempelt maar dat op bepaalde punten toch voor correctie vatbaar is.

Als besluit stelt een lid dat het ontwerp-decreet op het universitair onderwijs weliswaar bepaalde goede elementen bevat maar dat de echte problemen van het universitair onderwijs niet aangepakt maar daarentegen bestendigd worden. Hoogstens plakt men een nieuwe naam op een oud gegeven.

B. ANTWOORD VAN DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS

Vooraf dankt de Gemeenschapsminister de commissieleden voor hun omstandige beschouwingen en fundamentele uiteenzettingen. Hij beantwoordt vervolgens de vragen en opmerkingen van de leden.

1. Algemene bemerkingen

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de Vlaamse Raad en zijn leden thans worden gevat door een ontwerp met een lange voorgeschiedenis. De Executieve en de Gemeenschapsminister hebben dit ontwerp eerst uitgewerkt met de betrokken sectoren, om het dan uiteindelijk hier voor te leggen, voor de ultieme bespreking in de Vlaamse Raad. Het is, aldus de Gemeenschapsminister, een normale gang van zaken dat nu pas aan de volksvertegenwoordiging het ontwerp voorgelegd wordt. De Gemeenschapsminister wijst erop dat hij tussen voorontwerp en uiteindelijke bespreking hier in de Commissie, vaak over diverse onderdelen van dit ontwerp via vragen of interpellaties met de leden heeft van gedachten gewisseld. Het uiteindelijk afgewerkt ontwerp, goedgekeurd door de Executieve, wil de Gemeenschapsminister hier verdedigen. Hij gelooft er ook in.

De Commissie hier kan uitspraak doen en heeft ook nog een belangrijke kans tot inbreng via bijvoorbeeld opmerkingen, vragen of amenderingen.

Het verwijt van een gebrek aan toekomstvisie en globale aanpak weerlegt de Gemeenschapsminister. Hij heeft zijn toekomstvisie reeds herhaaldelijk weergegeven bij de andere decreten maar men kan toch niet alles ineens. Hier gaat het

nu over het universitair onderwijs. Later zal nog een ontwerp van decreet over het HOLT worden neergelegd. Ook aan een regeling voor het HOBV wordt gedacht.

In verband met het breed maatschappelijk debat zijn er twee tegengestelde polen mogelijk, afhankelijk van de gezichtshoek van waaruit men vertrekt. Hier in dit decreet is ter zake een goed evenwicht bereikt.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat nog nooit een decreet is tot stand gekomen via een zo brede discussie in zoveel sectoren van de samenleving. De Vlaamse Raad is weliswaar de laatste instantie, aan wie het eindresultaat wordt voorgelegd, maar ze heeft ook het laatste woord.

2. De universitaire autonomie

Op de vraag naar de rol en de verantwoordelijkheid van de verschillende betrokken instanties in de universitaire wereld, bevestigt de Gemeenschapsminister dat het hier gaat om de herdefiniëring van de rol van de overheid van de universiteiten in globo en van de universiteiten specifiek.

Het resultaat is dat er via het decreet minder **overheidsin-**mening en meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de universiteiten is ingebouwd.

De rol van de VLIR is decretaal beperkt tot een louter adviserende rol en de Executieve kan zich slechts mengen binnen de krijtlijnen, voor haar uitgetekend door de Vlaamse Raad. De Gemeenschapsminister heeft alle vertrouwen in dit concept. Het is geen “tabula rasa,, maar men is uitgegaan van wat nu bestaat, in zijn historische context. Er is plaats voor iedere universiteit, die een eigen specifieke rol kan spelen met de mogelijkheid de eigen autonomie waar te maken. Een oplossing dus met een goed evenwicht bij de **her-**definiering van de rol van de universiteit.

3. Lerarenopleiding

Wat de lerarenopleiding betreft gaat het hier om een **fun-**damentele herschikking, aldus de Gemeenschapsminister.

Niet alleen vanuit de universiteiten, maar ook vanuit de normaalscholen dient de opleiding te gebeuren, via overleg en samenwerking.

Dit dient decretaal te worden geregeld.

4. Studiepuntenstelsel

Dat het systeem van de studiepunten nog niet verder is uitgewerkt, verklaart de Gemeenschapsminister door het feit dat er ter zake een Europees systeem in de maak is, waarop nog wordt gewacht.

5. De verhouding HOLT-instellingen en de universiteiten

Wat de vragen betreft over de economische hogescholen verwijst de Gemeenschapsminister naar de memorie van toelichting van het ontwerp (Stuk 502 (1990-1991) -Nr. 1, bladzijde 73 en 74) waar uitvoerig de regeling en de achtergronden ervan worden uiteengezet. Het gelijkheidsbeginsel bestaat er ter zake in dat “ongelijke situaties,, op “ongelijke,, manier worden behandeld.

Vele sprekers hebben het hier gehad over de relatie tussen de universiteiten en het HOLT. Daarin wil de **Gemeen-**

schapsminister duidelijkheid. Essentieel is dat de universiteiten aan wetenschappelijk onderzoek doen, én aan wetenschappelijk onderwijs. Het HOLT heeft voornamelijk professioneel gericht onderwijs als taak, maar kan wel betrokken worden bij het wetenschappelijk onderzoek van de universiteiten. Daartoe dienen „bruggen” gebouwd en tevens dient te worden voorzien in soepele overgangen van het HOLT naar het universitair onderwijs in opleidingen die inhoudelijk dicht bij elkaar liggen.

Er wordt ter zake nog verwezen naar de memorie van toelichting.

In verband met het onderscheid tussen academisch onderwijs en onderwijs van academisch niveau verwijst de Gemeenschapsnaar zijn vroegere uiteenzetting over de verhouding tussen universitair onderwijs en het HOLT.

Over een aantal jaren zal er opnieuw een evaluatie nodig zijn van de verhouding tussen de universiteit en het HOLT.

Op het Europees niveau mag het verschil tussen beide geen probleem zijn, want het gaat daar in wezen alleen over de toegang tot het beroep. Wel is een minimum-studieduur nodig.

Er kan geen discriminatie zijn vanuit HOLT naar de universiteiten toe. De Gemeenschapsminister geeft als voorbeeld de elkaar aanvullende functies van industrieel en burgerlijk ingenieur. Beiden doen mee aan het wetenschappelijk onderzoek elk vanuit zijn achtergrond en specifieke opdrachten.

6. De financiering

De Gemeenschapsminister verduidelijkt nogmaals dat er gekozen is voor een basisfinanciering en daarbovenop een bijkomende financiering volgens het aantal studenten. Alle betrokken universiteiten waren hiermee akkoord. Voor alle details verwijst de Gemeenschapsminister naar bijlage 2 — „Financiële fiche universiteiten 1992-1996”.

7. De Antwerpse kwestie

In verband het eenwordingsproces van de Antwerpse Universiteit verwijst de Gemeenschapsminister naar de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, bladzijde 9).

Hij wil via het decreet het eenwordingsproces ondersteunen door de componenten aan te reiken van wat zo'n proces inhoudt. Het voltooiën van de eenwording geschiedt dan door de betrokken universiteiten zelf.

De politieke beleidswereld neemt hier het voortouw op de universiteiten met betrekking tot wat voorheen tot stand is gekomen.

De Gemeenschapsminister schetst ter illustratie nog eens bondig de historiek en geeft tevens een actuele doorlichting van de huidige situatie die hij erg ingewikkeld noemt.

Hij besluit dat via dit ontwerp van decreet het eenwordingsproces wordt op gang gebracht en dat eens dit proces is voltooid, er een nieuw decreet met betrekking tot de uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid van de Universiteit Antwerpen dient te komen, nadat de Antwerpse universiteiten zelf een overeenkomst tot eenwording hebben gesloten..

De Gemeenschapsminister vindt dat het lid terecht heeft

gereageerd op de voorzien „volledige” en „onvolledige” instelling, wat voor de Antwerpse instellingen zou discriminerend geweest zijn. Dat onderscheid is weggefallen. Alle universiteiten krijgen nu een gelijkwaardige behandeling. De decreetgever dient zich nog uit te spreken over de precieze inhoud.

8. Het politiek akkoord

De Gemeenschapsminister wijst erop dat er een initieel politiek akkoord is want bij de vorming van de regering werd de grondslag gelegd van dit decreet via de regeerverklaring.

Daarna werden bijkomende concrete afspraken gemaakt en is alle geconcretiseerd via dit decreet. Er is geen bedoeling tot expansie, aldus de Gemeenschapsminister. Binnen het raam van de 3 gekende factoren is zelfs gestreefd naar rationalisatie.

De Gemeenschapsminister benadrukt nogmaals dat dit decreet geen universitaire expansie inhoudt maar wel een verzekerde financiering. Er is wel een **meerkost** maar die blijft toch beperkt.

9. De kwaliteitsbewaking

Deze bestaat via de in te voeren verplichte zelfevaluatie van de universiteiten, waarvan de Executieve het raam vastlegt (zie artikel 122). De Executieve kan via de **visitatiecommissies** van onafhankelijke deskundigen tot openbare rapportering van de evaluatie besluiten. De Vlaamse Raad zal dan het laatste woord hebben en er kan bijvoorbeeld worden besloten tot het niet meer erkennen van de diploma's.

10. Overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs

De oriëntatieproef is nu alleen facultatief. De vrije keuze wordt gehandhaafd maar toch wordt de keuze meer verantwoord gemaakt vanuit een betere voorbereiding en de Gemeenschapsminister verwijst naar het actieplan in de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, bladzijde 27). Door dit actieplan en een aldus beter georganiseerde studiebegeleiding zullen de slaagkansen van de 1ste **kandidatuurstudenten** aanzienlijk kunnen stijgen. Een overzicht van de slaagpercentages in de eerste kandidaturen wordt als bijlage 3 toegevoegd.

De Gemeenschapsminister vraagt zich af of dit principe van de vrije keuze nog lang kan worden aangehouden. Vroeg of laat zullen andere modaliteiten dienen uitgewerkt.

II. Studiebeurzen

Wat de opmerkingen in verband met de sociale verdeling van de studiebeurzen betreft deelt de Gemeenschapsminister een tabel met interpretatie mee over De sociale afkomst van de bursalen — Evaluatie 1975-1987 (bijlage 4).

De studiebeurzen bij het HOBu zullen via het decreet op het HOBu wellicht kunnen worden afgeroomd ten voordele van de studiebeurzen in het universitair onderwijs. Het is gebleken dat in het HOBu wellicht de beurzen zijn toegekend zonder dat de sociale noden zijn gebleken. De Executieve, waarvan de Gemeenschapsminister de tolk is, zal daartoe de krachtlijnen aan- geven : door de beurzen te verhogen kan meer sociale rechtvaardigheid bereikt worden.

12. De Limburgse situatie

Verschillende leden hebben hier de historiek geschetst. De huidige keuze ter zake heeft de goedkeuring van de Limburgers.

De Gemeenschapsminister meent dat een universiteit met 700 studenten niet leefbaar is. Als men zo'n universiteit niet wil afschaffen dan moet men ze leefbaar maken, wat heeft geleid tot de huidige operatie tot incorporatie van de Economische Hogeschool in het LUC.

13. Het open hoger onderwijs

Deze onderwijsvorm dient ook hier te worden besproken. Er is een voorontwerp van decreet klaar, waarover de Executieve weldra beraadslaagt. Dit alles kadert in het concept van het open hoger onderwijs, dat reeds in de rest van de EG-landen is uitgebouwd.

14. De universitaire opdrachten

De concretisering ervan verschilt van instelling tot instelling.

De nadruk dient daarbij gelegd op de maatschappelijke rol. Het is ook een element van evaluatie bij de kwaliteitsbewaking.

Op vragen en kritiek ten overstaan van de onvoldoende middelen voor het wetenschappelijk onderzoek, repliceert de Gemeenschapsminister dat de begroting 1991 ons leert dat de kredieten voor het wetenschappelijk onderzoek stegen van 18,7 miljard naar 20 miljard frank, zijnde een stijging van 6,9 ten honderd. De gegevens zien er in detail uit als volgt : luidens een studie van het CHEPS (Center for Higher Education Policy Studies) scoort België in EG-verband tussen de 4e en 6e plaats. Een lid heeft nog andere cijfers ter zake, die deze informatie enigszins tegenspreken. Een vervolledigd pakket van gegevens is als bijlage 5 toegevoegd.

Voor de vraagstelling van een lid over het feit of we wetenschappelijk nog wel voldoende niveau hebben en of er niet meer geld voor het wetenschappelijk onderzoek nodig is, verwijst de Gemeenschapsminister deels naar de cijfergegevens die hij heeft meegedeeld naar aanleiding van gelijkaardige vragen.

Verder stelt de Gemeenschapsminister dat wetenschappelijk peil een kwestie is van personen én onderzoeksteams die mekaar vinden.

Hier en daar hebben de Vlaamse universiteiten nog zeer sterke wetenschappelijke speerpunten (Plant Genetic Systems) naast zwakke punten.

Het zal voor de Vlaamse universiteiten een hele opdracht zijn zich in de Europese context op het wetenschappelijke vlak waar te maken.

Indien een universiteit nu nieuwe studierichtingen wil, dan dient het andere richtingen die minder succesvol zijn te laten vallen. Zo zal de Universiteit Antwerpen bij de eenmaking dienen te kiezen voor die studierichting waaraan het meest behoefte is en waarnaar het sterkst wordt gevraagd. Deze problematiek dient te rijpen, en het zou best zijn dat de instellingen ter zake afspraken maken. Tot nu toe zijn de universiteiten daartoe nog niet bereid maar ook hier meent de Gemeenschapsminister dat de politieke wereld ter zake moet sturen en knopen moet doorhakken.

Het betrokken lid verduidelijkt zijn standpunt over het

wetenschappelijk onderzoek. Er dienen meer middelen te worden voorzien voor het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, gezien de trend tot internationalisering van de wetenschap. Er zal meer samenwerking en specificatie dienen te gebeuren, vermits we niet op alle terreinen kunnen uitblinken.

Met de strekking van dit standpunt kan de **Gemeenschapsminister** akkoord gaan, wat er, volgens hem, nogmaals op wijst dat het uitbouwen van de wetenschappelijke samenwerking moet gebeuren maar dat daarvoor veel tijd nodig is.

15. De interuniversitaire samenwerking

De Gemeenschapsminister kan het eens zijn met het concept maar ziet dit niet als een grote gefusioneerde instelling. De dynamiek van de verscheidenheid van de historisch en sociologisch verschillende instellingen dient te worden gerespecteerd.

Het is de taak van de VLIR de samenwerking tussen de verschillende instellingen te evalueren en te versterken. De valorisering van de samenwerking zit ingebakken in de nood samen te werken in Europees verband.

16. Het beheer van de universiteiten

Over de opmerkingen van het lid ter zake kan de Gemeenschapsminister nogmaals verduidelijken dat er slechts één leiding is met een globale verantwoordelijkheid en dat is de functie van de rector. De instelling heeft bovendien rechtspersoonlijkheid. Nu moet men komen tot een nieuw **organigram** dat tot sanering moet leiden (proces dat reeds was gestart in 1981 maar met weinig resultaten). Door het aanstellen van een kwaliteitsvolle beheerder en zijn adjunct, (bijgestaan door 3 mandaathouders) die ook verantwoordelijkheid voor het beheer dragen moet men komen tot een modern management en een beter beheer.

Dit is de essentiële gedachtengang geweest, aldus de **Gemeenschapsminister** die concludeert dat de bestaande toestand moest worden gewijzigd via de inbreng van nieuwe krachten.

17. De democratisering van het onderwijs

De Gemeenschapsminister meent dat er een essentieel verschil is tussen participatie en democratisering.

Democratisering betekent dat alle talent, ongeacht zijn sociale herkomst aan bod dient te komen, ook wat betreft de toegang en het doorlopen van het universitair onderwijs.

Participatie 'is de deelnemingsgraad aan het universitair onderwijs vanuit het secundair onderwijs. Nu is er recent een verhoogde deelname van de meisjes. De **Gemeenschapsminister** meent dat het plafond van de **participatie** vanuit het middelbaar onderwijs nu bereikt is, omdat het aandeel vrouwelijke studenten niet meer zal aangroeien en bij de mannelijke studenten reeds sinds jaren een plafond was bereikt.

18. Het taalgebruik

De vraag van een lid om in het academisch onderwijs — meer bepaald in het post-graduaat een andere doceertaal te voorzien dan het Nederlands dient volgens de Gemeenschapsminister met de nodige omzichtigheid te worden benaderd.

Het Nederlands moet ook als wetenschappelijke taal worden gevaloriseerd, maar tevens mogen wij ons niet isoleren.

In sommige gevallen zullen mogelijk andere talen kunnen gebruikt worden voor projecten of leergangen.

C. REPLIEKEN

Naar aanleiding van de ministeriële definitie van de begrippen participatie en democratie wijdt een lid uit over deze problematiek en brengt het in betrekking met de uitbreiding van de KULAK.

Vooreerst stelt het lid vast dat het aantal studenten aan de KULAK sinds 1984-1985 stagneert rond gemiddeld 905 en dat van de generatiestudenten rond gemiddeld 460 (in dit document is een student een universiteitsstudent ; een generatiestudent is hier steeds een generatiestudent van een eerste jaar : dit is een student die zich voor het eerst in een eerste jaar aan een Belgische universitaire instelling heeft ingeschreven).

De evolutie van het aantal studenten aan de KULAK ziet er als volgt uit :

Academiejaar	Aantal studenten	Aantal generatiestudenten
1984-1985	1.000	510
1985-1986	907	406
1986-1987	845	432
1987-1988	814	390
1988- 1989	920	529
1989-1990(*)	946	492

(*) Cijfers op 15.01.1990 ; voor de andere jaren op 1 februari.

Bron : KUL

Deze stagnatie heeft duidelijk iets te maken met het beperkte aanbod aan studierichtingen aan de KULAK. Uit recente gegevens blijkt immers dat West-Vlaanderen en Limburg, de twee provincies met gering universitair aanbod en enkel op kandidatuurniveau, precies ook veruit de laagste proportie vertonen aan generatiestudenten die in de eigen provincie studeren. (West-Vlaanderen 19,8 % en Limburg 14,7 %).

Men zou kunnen veronderstellen, aldus het lid, dat West-vlaamse studenten, zo ze dan al niet in de eigen provincie studeren, zich wellicht inschrijven aan verder afgelegen universiteiten. Uit een statistische studie van de participatie van de achttienjarigen in het universitair onderwijs blijkt echter dat de deelname van de Westvlaamse studenten beduidend ten achter blijft bij die van het totale Vlaamse Gewest (dit zijn de vijf Vlaamse provincies, zonder Brussel, Vlaams Brabant bestaat uit de arrondissementen Leuven en Halle-Vilvoorde). De participatiecoëfficiënt 1988-1989 in West-Vlaanderen (12,8 %) is lager dan gemiddeld (14,0 %) en is de tweede laagste onder de vijf Vlaamse provincies, na Limburg (10,0 %).

Bovendien blijkt dat de cijfers voor West-Vlaanderen in sterke mate bepaald worden door de bijzonder gunstige cijfers voor het arrondissement Brugge. Brugge haalt inderdaad een participatiecoëfficiënt van 16,0 % (tegenover 14,0 % voor het Vlaams Gewest) waar de rest van de provincie slechts 11,8 % scoort. Brugge is historisch geörienteerd op de vlot bereikbare steden **Gent/Brussel/Leuven** waar een volledig universitair aanbod is. Voor de overige arrondissementen lijkt het ontbreken van een gemakkelijk te bereiken uni-

versitair centrum met ruim aanbod een rem te zetten op de universitaire participatie.

Ook de evolutie van de participatie van de West-Vlaamse studenten aan het universitair onderwijs is zorgwekkend. De groei van de participatiecoëfficiënt verloopt trager voor West-Vlaanderen en Limburg dan voor de andere provincies, zowel ten opzichte van het basisjaar 1969-1970 als ten opzichte van 1982-1983 (recordjaar voor het aantal generatiestudenten in het Vlaamse Gewest, nl. 11.491). Een redelijke verklaring voor dit fenomeen is de afwezigheid van een volledig universitair aanbod in deze provincies.

Ook de participatie van West-Vlaamse vrouwelijke studenten blijft achterlopen op het gemiddelde. Het betrokken lid trekt dan een aantal besluiten.

De noodzaak aan regionale en gediversifieerde universitaire centra kan moeilijk betwist worden : zij staan in voor wetenschappelijk ondersteund onderwijs, gerichte research op niveau en soepele navorming. Aldus ontstaat een dynamische wisselwerking met de economische activiteiten van de regio. Een vruchtbare interactie vereist echter een ruim regionaal universitair aanbod met een aan de regio aangepaste diversificatie van disciplines.

De vlotte bereikbaarheid van een universitaire basisopleiding blijft ook vandaag nog een belangrijke factor. Men mag aannemen dat het aanbieden in eigen regio van een aantal groeirichtingen meerdere studenten zal aanzetten de stap naar de universiteit te wagen. Dit is dus ook belangrijk voor de democratisering en de participatie.

Om al deze redenen is dus ook een uitbreiding van het universitaire aanbod in de regio Kortrijk zeer wenselijk.

De Gemeenschapsminister deelt de zorg van het lid naar meer participatie en democratisering. De bruggen naar de universiteiten dienen gemakkelijker te worden gemaakt. Dat geldt zowel voor de KULAK-campus als voor het LUC. De versteviging van deze universitaire instellingen en hun verbinding met andere universiteiten is gunstig voor de participatie maar het houdt geen expansie in, wel een verzekering van hun leefbaarheid.

Een lid druk de vrees uit dat we weldra met 6 of 7 volwaardige universiteiten zullen worden geconfronteerd in plaats van met de grote 4 zoals afgesproken.

Hij vindt dat dit decreet alles te maken heeft met expansie en het betoog van vorige spreker staat zijn vrees ter zake. Het lid is voor participatie en democratisering maar stelt vast dat men in Vlaanderen alle steden kan bereiken binnen een beperkte tijdsduur. Bovendien is het goed eens van de eigen regio weg te gaan en de horizon aldus te verruimen. In het UIA waren veel Westvlaamse studenten ingeschreven maar door dit decreet zullen ze wegvallen. Het lid is dan ook teleurgesteld over dit ontwerp van decreet.

Hetzelfde lid verwijst nogmaals naar zijn algemene beschouwing. Als de Executieve zich openstelt voor wezenlijke verbeteringen, dan zal dit moeten blijken uit de artikelsgewijze bespreking. De Gemeenschapsminister verwijst voor de vraag naar het globale concept over de **onderwijsproblematiek** naar zijn boek, aldus het lid. Maar dit concept zou in deze vergadering dienen voorgelegd en besproken. De bespreking over dat concept wordt volgens het lid minder opportuun naargelang wordt gevorderd met het stemmen van decreten. Het betrokken lid heeft ten slotte nog een aantal bijzondere opmerkingen. Hij twijfelt er aan of hij in de feiten ook het vooropgestelde principe „**minder** overheid, méér verantwoordelijkheid” zal terugvinden. De vooropgestelde **be-**

heersformule lijkt niet in die richting te gaan. Blijft de rol van de VLIR louter adviserend ? De Gemeenschapsminister beaamt dit. Het lid vraagt zich dan af in hoeverre men zal opgewassen zijn tegen 'de bescherming van het eigenbelang van de VLIR. Wat de lerarenopleiding betreft hebben verschillende sprekers hun tevredenheid uitgedrukt. Ook het betrokken lid is tevreden met de herschikking van de lerarenopleiding maar het optrekken van de opleiding met 1 jaar is niet voldoende programmatorisch onderbouwd.

Wat de integratie van de economische hogescholen betreft citeert het lid een volgens hem merkwaardige uitspraak van de Gemeenschapsminister namelijk „dat ongelijke situaties op een ongelijke manier dienen te worden behandeld”.

Dit stemt niet overeen met de ter zake gemaakte opmerkingen van de Raad van State, aldus het lid, dat nog stelt dat heel het decreet is gebaseerd op de integratie van de economische hogescholen. Die basis is verkeerd, aldus het lid, en het resultaat is een scheef gebouw. Wat de financiering betreft dringt de spreker erop aan het criterium van het studentenaantal niet volledig uit te sluiten. Bij ongewijzigd budget stevenen we op een catastrofale toestand af zoals in de Franse Gemeenschap. Ook de Vlaamse onderwijswereld zal binnenkort af te rekenen hebben met grote budgettaire tekorten, aldus het lid.

Dit laatste wordt tegengesproken door de Gemeenschapsminister, die andermaal naar de meegedeelde cijfers verwijst (bijlage 2). De budgettaire situatie voor 1992 zal identiek zijn aan die van 1991.

Het betrokken lid besluit ten slotte met te stellen dat dit ontwerp niet zozeer het resultaat is van lange inspraakrondes, maar eerder de neeslag „van een politiek akkoord over een politiek akkoord”.

Een ander lid wil nog een aantal bedenkingen kwijt.

In verband met de verhouding universiteit-HOLT, stelt hij dat democratisering geen nivellering naar beneden mag betekenen of slecht begrepen spreiding van de instellingen. Hij is verheugd over de door de Gemeenschapsminister vermelde bruggen. In verband met de autonomie en de verhoging van de verantwoordelijkheid vraagt hij zich af hoe ver de vrijheid van de gemeenschapsuniversiteiten gaat om zich te organiseren.

Verder vraagt hij aan de Gemeenschapsminister of een verhoogde remuneratie mogelijk is, waarop deze bevestigend antwoordt.

Er zal in deze sector wel een fundamentele keuze moeten gemaakt worden tussen aantal werknemers en niveau van de salarissen. Dat zal eerder gaan in de richting van een beperking van het personeel. De budgettaire ruimte is eerder krap te noemen, hoewel we voor de globale begroting kunnen putten uit de middelen van het Vlaams Gewest.

In verband met de Universiteit Vlaanderen begrijpt het lid het standpunt van de Gemeenschapsminister, die voorstander is van meer samenwerking in plaats van het te zoeken in één gigantische structuur. Waar worden in beide decreten echter stimuli of premies voorzien voor interuniversitaire samenwerking ?

De Gemeenschapsminister bevestigt dat dit wel degelijk in de tekst van het decreet is opgenomen. Hij zal er bij de behandeling van de artikelen op wijzen.

Het betrokken lid meent dat ook een duidelijk onderscheid dient gemaakt tussen bestuur en beheer, anders holt men de verantwoordelijkheid van de instelling uit.

De Gemeenschapsminister beaamt dit : er zal ter zake een zeer goede keuze dienen gemaakt.

Het lid oordeelt verder dat er veel valt te zeggen over het breed maatschappelijk debat. Soms wordt er cynisch gesproken over de vele versies van dit decreet. Hij besluit met te stellen dat het opzet van dit decreet zou moeten zijn, „minder overheid en méér universiteit”.

Een ander lid wil in zijn repliek het over twee belangrijk punten hebben.

Inzake de kwaliteitsbewaking vraagt hij dat de fracties nog een na denken over de inhoud van artikel 122. Oorspronkelijk waren in dit artikel met betrekking tot de **kwaliteitsbewaking** veel sterkere bepalingen vervat. Die zijn er nu uit verdwenen en wat rest zijn zeer zwakke **controlemogelijkheden**, zwakker nog dan die in het middelbaar onderwijs.

De Gemeenschapsminister verwijst naar de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) Nr. 1, bladzijde 41)

en naar wat hij daar elders reeds over zei.

Ingevolge een opmerking van de Raad van State werd de sanctiebevoegdheid aan de Vlaamse Raad toegewezen. De Gemeenschapsminister acht het aangewezen hierover bij de betrokken artikelen een definitieve invulling te geven.

Een lid heeft het vervolgens nog over de eenwording van de Antwerpse universiteiten. Hij verwijst naar wat daarover vermeld staat op bladzijde 9 van de memorie van toelichting onder punt 3 (Interuniversitaire samenwerking en samenwerking met andere instellingen). (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1)

Het lijkt de Vlaamse Executieve aangewezen dat de Antwerpse universiteiten eerste een overeenkomst sluiten waarna de eenwording via een decretale regeling een feit wordt.

Hoe moet men dit begrijpen, aldus de vraagsteller. Hebben de Antwerpse universiteiten alle mogelijkheden van het decreet van 1 augustus 1978 opgebruikt ?

De Gemeenschapsminister stelt duidelijk dat de Antwerpse universiteiten zelf stappen dienen te zetten om tot een overeenkomst tot eenwording te komen inzake structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en **programmatie**, dan pas zal de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging van deze overeenkomst de onderwijsbevoegdheid bij decreet laten uitbreiden. Hierover gaat de grote meerderheid van de Antwerpse instellingen akkoord maar het dient nog te gebeuren, aldus de Gemeenschapsminister. Tot zolang kunnen de instellingen van de Antwerpse Universiteit geen nieuw studie-aanbod creëren.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 1

Algemene bespreking

AFDELING 1

Begripsbepalingen

Artikel 2

Bij artikel 2 is er een amendement bij punt b van de heer R. Van Hooland c.s., ertoe strekkend de term „vakgebied” te vervangen door „wetenschapsdomein”. De indiener vindt dat deze term beter verwijst naar academische activiteitsgebieden onder meer als voorwerp van organisatie in de vorm van departementen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3).

De Gemeenschapsminister repliceert dat deze term „vakgebied” taalkundig aanvaard is en conform is met de terminologie in de Nederlandse universitaire wetgeving. Er is in het samenwerkingsakkoord „G.E.N.T” overigens besloten dat de terminologie in beide landen zoveel als mogelijk op elkaar zal worden afgestemd. Bovendien is het begrip „departement” dat zowel een betekenis kan hebben binnen de faculteit als boven de faculteit, hier niet opgenomen, maar kan door de universiteiten zelf worden voorzien.

Het amendement wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen.

Bij punt 2 e heeft een lid bezwaar tegen de term „nader” onderdeel. Wat betekent dit ?

De Gemeenschapsminister verwijst naar het voorbeeld vermeld op pagina 60 van de memorie van toelichting.

Bij punt 2 g wordt eveneens een amendement ingediend door de heer L. Van Horenbeek c.s., ertoe strekkend de tekst te vervangen door de volgende bepaling :

„g. Academiejaar : een periode van één jaar die aanvangt rond 1 oktober en eindigt rond 30 september van het daarop volgend jaar. ”.

De indiener vindt het verkieslijk dat het feitelijk begin van het academiejaar licht kan variëren van jaar tot jaar, om het aantal onderwijsweken van de feitelijke jaarindeling optimaal te kiezen.

Vanzelfsprekend belet dit niet dat de aanstelling van personeel voor een bepaald academiejaar ingaat per 1 oktober om de weddeberekening te vereenvoudigen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3).

De Gemeenschapsminister merkt op dat de huidige tekst het gevolg is van een opmerking van de Raad van State en dat de tekst de universiteiten niet belet om zoals in het verleden hun academiejaar officieel rond 1 oktober te openen.

Het amendement wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen.

Het ongewijzigde artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 5 onthoudingen.

AFDELING 2

Toepassingsgebied

Artikel 3

De Gemeenschapsminister merkt op dat de notie volledige

en onvolledige universiteiten is weggefallen. Het zijn nu allemaal universiteiten, ook de samenstellende onderdelen van de Universiteit Antwerpen.

Een lid merkt op dat de voormalige RUG en RUCA, waarbij het predicaat „Rijks” is weggefallen, nu eigenlijk respectievelijk zouden moeten worden genoemd : „Universiteit van de Vlaamse Gemeenschap te Gent” en „Universitair Centrum van de Vlaamse Gemeenschap te Antwerpen”.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat de 2 universiteiten hun oude afkorting wensen te blijven gebruiken en niet de titel van „Universiteit van de Vlaamse Gemeenschap” wensen. Sommige leden hebben bezwaar dat de universiteiten veto's stellen tegen officiële benamingen, zoals universiteit van de Vlaamse Gemeenschap.

Een ander lid vreest dat men hier een slechte start neemt : de aanhef van artikel 3 suggereert dat alles wat volgt als een volwaardige universiteit wordt beschouwd, met de **expansie**-mogelijkheden van zo'n universiteit. Zijn vrees dat we weldra zullen worden geconfronteerd met het bestaan van 6 universiteiten wordt bevestigd door de tekst van artikel 3.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat alle hier opgesomde universiteiten dienen te worden beschouwd als echte volwaardige universiteiten met hun volwaardige universitaire zending zoals omschreven in het decreet, maar dat sommige — meer dan andere — niet het hele onderwijspectrum aanbieden.

Een lid sluit daarbij aan. De opsomming zegt enkel dat het decreet op deze instellingen van toepassing is. Het zegt niets over het statuut of de kwaliteit van de instelling. Het gaat hier enkel over historisch gegroeide namen waarop we ons niet blind mogen staren.

We moeten vermijden aldus het lid dat wij via een verschillende naamgeving zouden suggereren dat er ook een kwalitatief onderscheid bestaat tussen de diverse universiteiten.

Het zijn allemaal volwaardige universiteiten, aldus het lid, waarvan sommige met een beperkt aanbod van leergangen.

De Gemeenschapsminister beaamt dit volledig.

De heer E. Beysen dient vervolgens een amendement in ertoe strekkend op de eerste regel van het artikel het woord „universiteiten” te vervangen door het woord „instellingen” (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3)

Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen tegen 12.

Een amendement van de heer R. Van Hooland c.s. ertoe strekkend op de eerste lijn de woorden „**volgende** universiteiten” weg te laten en 5° te vervangen door „**de Gemeenschaps**-universiteit Gent” wordt verworpen met dertien stemmen tegen twee (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3)

Het artikel wordt ten slotte ongewijzigd aangenomen met 10 stemmen bij 5 onthoudingen.

HOOFDSTUK II

Universitaire zending

Artikel 4

Dit artikel wordt zonder opmerkingen met eenparigheid van stemmen aangenomen.

HOOFDSTUK III

Academisch onderwijs

In samenhang met dit hoofdstuk worden de volgende voorstellen van decreet behandeld :

- het voorstel van decreet van de heren J. Ansoms en J. Van Hecke c.s. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen

- 117 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

— het voorstel van decreet van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

- 169 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain, machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

- 170 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel “Geschiedenis van de Vlaamse Beweging,, in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs

- 186 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse Cultuur

- 211 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heren E. Baldewijns, C. Moors, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg

- 231 (1988-1989) — Nr. 1

— het voorstel van decreet van de heren C. Moors, E. Baldewijns, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende uitbreiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg

- 235 (1988-1989) — Nr. 1

— en het voorstel van decreet van mevrouw N. Maes houdende oprichting van een leerstoel Vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitair onderwijs

- 484 (1990-1991) — Nr. 1

Afdeling 1

Definitie en Doelstellingen

Artikel 5

Bij artikel 4 wordt door de heer E. Beysen c.s. een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) dat ertoe strekt de tekst van dit artikel aan te vullen als volgt : „... in

zijn geheel niet alleen bijdraagt tot de algemeen menselijke vorming, maar ze ook actief stimuleert. Het bereidt voor op de ...“.

De verantwoording luidt als volgt :

„In dit artikel spreekt men alleen van een bijdrage tot de algemeen-menselijke vorming. Dit is veel te zwak geformuleerd, het academisch onderwijs moet in concreto ook impulsen geven aan de algemeen-menselijke vorming. Het sociaal vormend aspect mag zeker niet uit het oog verloren worden.”

De Gemeenschapsminister repliceert dat de door het amendement beoogde toevoeging in fine van artikel 5 overbodig is. Hij is van oordeel dat de bijdrage tot de **algemeen-menselijke** vorming het actief stimuleren ervan impliceert.

Vervolgens wordt door de heren G. Janzegers en W. Van Durme een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) dat ertoe strekt in de tekst van dit artikel, op de tweede regel, de zinsnede „**dat** verstrekt wordt door de universiteiten, in zijn geheel” te vervangen door de woorden „van het hoogste niveau, dat”.

De verantwoording luidt als volgt.

„De oorspronkelijke tekst ontzegt de benaming “academisch onderwijs”, aan andere opleidingen die zich voor het overige in niets onderscheiden van de opleidingen aan de universiteiten. De studie-inhoud moet primeren op bepaalde statussymbolen die de indruk wekken van een ongegrond corporatisme.”

Door de heer J. Van Looy (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) wordt eveneens een amendement ingediend op dit artikel. De vervanging op de tweede regel van dit artikel van de woorden „dat verstrekt wordt door de universiteiten in zijn geheel bijdraagt tot” door de woorden „**van** het hoogste niveau, dat bijdraagt tot” beoogt een verruiming van het academisch onderwijs, aldus de verantwoording van de indiener.

De te vervangen woorden „**dat** verstrekt wordt door de universiteiten” ontzeggen de benaming „academisch onderwijs” aan andere opleidingen die zich voor het overige in niets van de opleidingen aan de universiteiten onderscheiden. Dit zou kunnen lijken op niet gegrond corporatisme vanwege de universiteiten. Het decreet moet de mogelijkheid laten het HOLT als academisch onderwijs (buiten de universiteit) te erkennen (via een ander decreet, speciaal voor het HOLT).

Het feit dat men het structureel element : „verstrekt door de universiteiten” vermeldt, bevestigt volgens de indiener dat er weinig **andere** kwalitatieve argumenten zijn om het onderwijs van de universiteiten te onderscheiden van dat aan de instellingen voor hoger onderwijs van het lange type.

Uit de tekst van artikel 37, tweede lid, kan men afleiden dat er academisch onderwijs kan bestaan buiten de universiteit. Dit blijkt eveneens uit de opmerking van de Raad van State (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, blz. 196). En als volgens de gemachtigde van de Executieve de afgeleverde titel alleen al dezelfde rechten geeft als aan de afgestudeerden van de universiteit (cf. advies van de Raad van State — Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, blz. 206) is er geen reden om deze regel niet toe te passen voor alle gediplomeerden van het HOLT die dezelfde titel dragen (cf. licentiaten).

Een lid merkt in verband met dit amendement op dat er inderdaad vooral gestreefd wordt naar een verruiming van het academisch onderwijs. Hij verwijst ter zake naar het advies van de Raad van State op artikel 5 (Stuk 502 (1990-

1991) — nr. 1, blz. 196). Het amendement beoogt het **HOLT**-onderwijs onder te brengen bij het academisch onderwijs. Hij verwijst naar de stelling van de Gemeenschapsminister bij de algemene bespreking, waarin deze stelde dat de inhoud van het beroep en de beroepselementen op het Europese vlak zullen worden bepaald.

Wat de regeling van de inhoud van de opleidingen betreft meent het lid, dat men dit aan de universiteiten kan overlaten. Wat de inhoud van het beroep betreft, moeten de universiteiten beantwoorden aan de beroepsvoorwaarden. In België is deze stelling perfect verdedigbaar, omdat in de opleiding ook de beroepselementen worden opgenomen, mits toekenning van een zekere autonomie aan de universiteiten (bijvoorbeeld opleidingen geneeskunde, apotheker, industrieel ingenieur). Hij wijst vervolgens op de brede waaier van opleidingen en systemen op het Europese vlak.

De erkenning van het HOLT als onderwijs van „academisch niveau” zou kunnen leiden tot een depreciatie ervan. Hij verwijst in deze context naar de verdeeldheid op het Europese vlak tussen de burgerlijke ingenieurs en de industriële ingenieurs. Nationaal kan deze situatie bijgestuurd worden, doch op het Europese vlak is dit moeilijker. Vervolgens stelt hij de vraag of de toekenning van het academisch niveau aan HOLT-opleidingen niet het gevaar inhoudt dat de erkenning van deze diploma's op het Europese vlak problematisch wordt.

Het lid verwacht hierop van de Gemeenschapsminister een concreet antwoord.

De Gemeenschapsminister stelt dat academisch niveau geen enkel gevaar inhoudt met betrekking tot de erkenning op het Europese vlak.

De Gemeenschapsminister pleit voor het behoud van de specifieke eigenheid van het academisch onderwijs, duidelijk afgescheiden van het onderwijs van academisch niveau. De aangegeven dimensies zijn wezenlijk en wel doordacht. Hij vraagt hieraan niet te tornen.

Hetzelfde lid merkt vervolgens op dat de **Gemeenschapsminister** hier het standpunt vertolkt van de Vlaamse Executieve. Er bestaat ter zake een politiek akkoord. Hij blijft echter van oordeel dat er te weinig waarborgen in de tekst van het ontwerp van decreet ingebouwd zijn op het Europese vlak. Hoe moet men stelling nemen op het Europese vlak ?

Het lid merkt op dat het begrip „universiteit” in de omringende landen op een zeer verscheiden manier wordt ingevuld. Hij stelt dat er in Frankrijk vele speciale scholen bestaan die een hogere kwalificatie bezitten dan de universiteiten.

Er moet een duidelijk antwoord komen op de concrete vraag hoe men aan de HOLT-opleidingen en de gediplomeerden ervan, de garantie kan geven dat er op het Europese vlak inzake de erkenning van diploma's geen problemen rijzen.

Een ander lid stelt in deze context het probleem van de formele instemming op het Europees vlak. Beslissingen worden genomen inzake de gelijkwaardigheid van de opleidingen. Het lid verwijst naar de malaise op het Europese vlak tussen de twee verenigingen van Vlaamse Ingenieurs. Ter zake wijst het lid ook op het overleg in het Adviescomité voor Europese Aangelegenheden. Hetzelfde lid stelt vast dat de formele instemming van de betrokken lidstaten nodig is. Zij vraagt aan de Gemeenschapsminister of het weigeren van onze instemming met een voor ons niet passende gelijkwaardigheid de rechtsongeldigheid voor gevolg heeft.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat de Europese Richtlijnen betrekking hebben op de toepassing en de uitoefening van het beroep. Op het Europese vlak spreekt men zich niet uit over de terminologie van de betrokken opleiding, die als één van de elementen, de toegang verzekert. Of dit nu een universiteit is of een hogeschool, of een polytechnische school, of academisch niveau is of van academisch onderwijs, het doet niets ter zake.

Op het Europese vlak kan slechts reglementerend via richtlijnen, volgens een bepaalde procedure, worden opgetreden naar de beroepsuitoefening toe. Het is de Vlaamse Gemeenschap die op het Europese vlak mededeling zal doen, dat zij, gestoeld op haar grondwettelijke autonomie, het academisch onderwijs en het onderwijs van academisch niveau, als gelijkwaardig beschouwt, met telkens naar onze ordening toe de elementen die ter zake zijn voorzien.

De Gemeenschapsminister merkt op dat inzake de **HOLT**-opleidingen via projectmatige samenwerking inzake wetenschappelijk onderzoek de link met de universiteiten wordt gelegd.

De Gemeenschapsminister stelt voorts dat „academisch niveau” en academisch onderwijs gelijkwaardigheid inhoudt. De finaliteit van **HOLT** en universiteiten wordt voor intern gebruik duidelijk bepaald en de **samenwerkingsmogelijkheden** worden decretaal omschreven.

De Gemeenschapsminister stelt dat dit aldus aan de Europese Commissie zal worden medegedeeld en dringt aan op het behoud van het onderscheid.

Hetzelfde lid vestigt de aandacht van de Commissie op een uitspraak van het Europese Hof van Justitie in verband met een Nederlandse arts die in België gestudeerd had en in Nederland niet toegelaten werd tot het artseneroep omdat zijn opleiding onvoldoende was.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat in casu de **praktijkelementen** bepalend zijn voor de uitoefening van het beroep. Een bepaalde praktijkervaring om het beroep uit te oefenen is gewenst. Ook in België is voor de uitoefening van het artseneroep na 6 jaar theoretische kennis een bepaalde praktijkervaring nodig (stage).

Het lid wijst op de algemene globale omschrijving van het begrip „opleiding” in het decreet. Het lid stelt vragen in verband met de garantie voor de industriële ingenieurs, zodat hun opleiding niet als onvoldoende zou worden gekwalificeerd.

De Gemeenschapsminister verwijst ook naar het ontwerp van **HOLT**-decreet .

Het lid wijst op de bekommernissen die leven in de **HOLT**-sector. Men verwacht een antwoord op deze problemen.

De Gemeenschapsminister merkt op dat er verschillende soorten ingenieurs zijn (industriële ingenieur, bio-ingenieur, burgerlijk ingenieur, ingenieur-architect enzovoort), allen van het hoogste niveau. De Gemeenschapsminister stelt dat de gelijkwaardigheid wordt benadrukt door te stellen dat ze van hetzelfde niveau zijn, met de specificiteit dat in deze structuren een aantal **explicitaties** worden gegeven aan dezelfde elementen ter onderscheiding van universiteiten naar **HOLT** toe. Hij is gekant tegen een volledige gelijkschakeling. Het is de specificiteit die als onderscheidend element werkt, niet het niveau.

Een ander lid merkt op begrip te kunnen opbrengen voor het onderscheid. Verder stelt hij een aantal concrete vragen

met betrekking tot de stageverplichting voor de uitoefening van een vrij beroep. Inzake de uitoefening van het **artsenberoep** wenst hij te vernemen of de stage in de zeven jaar opleiding begrepen is. Quid op het Europese vlak ?

De Gemeenschapsminister deelt mede dat op het Europese vlak een ruime stageperiode wordt opgelegd. In België is deze ook reeds gedeeltelijk in de basisopleiding voorzien.

Nog een ander lid vraagt aan de Gemeenschapsminister hoe men kan vermijden dat gelijkwaardige en gelijkaardige opleidingen in andere Europese landen meer voordelen bieden qua toegang tot het beroep dan onze identieke opleidingen. Wat is de concrete bijdrage van dit decreet om hieraan te remediëren ? Het lid meent dat het decreet ter zake geen oplossingen aanreikt. Hij meent dat de opvolging op het Europese vlak wel wenselijk is.

Een ander lid weerlegt deze stellingname. Volgens hem bestaat er wel degelijk een verband tussen de opleiding en de toegang tot het beroep wat de gelijkwaardigheid betreft. Hij verwijst naar de opleiding pedagogisch onderwijs die in Frankrijk „van universitair niveau” en in België behoort tot het HOKT-onderwijs.

Vervolgens stelt dit lid dat een industrieel ingenieur in het onderwijs niet als licentiaat wordt betaald.

Een ander lid vervolgt met te stellen dat de marktwaarde van het diploma hoger ligt dan de aangeboden bezoldiging in het onderwijs.

In verband met de hierboven besproken amendementen van de heer G. Janzegers c.s. (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) en J. Van Looy (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) verklaart de Gemeenschapsminister ten slotte dat hij duidelijk heeft uiteengezet in zijn algemene inleiding dat het wezenlijke kenmerk van het academisch onderwijs erin bestaat dat het gestoeld is op wetenschappelijk onderzoek en aldus bijdraagt tot de dimensie van zowel de algemeen-menselijke vorming als de voorbereiding tot de zelfstandige beroepsuitoefening van de wetenschap of de toepassing van de wetenschappelijke kennis.

Hij stelt dat deze specifieke omschrijving naar het academisch onderwijs toe goed gewikt en gewogen werd. Hij vervolgt dat er geen sprake kan zijn, via deze beide amendementen, HOLT-instellingen tot universiteiten of universitaire instellingen te verklaren. Hierover mag volgens de Gemeenschapsminister niet de minste twijfel bestaan.

Het amendement van de heer J. Van Looy wordt ingetrokken.

Het amendement van de heer E. Beysen c.s. wordt verworpen met 3 stemmen tegen 12.

Het amendement van de heer G. Janzegers c.s. wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen, waarna artikel 5 met 12 stemmen bij 3 onthoudingen wordt aangenomen.

Afdeling 2

Structuur van het academische onderwijs

Artikel 6

Door de heer R. Van Hooland c.s. wordt een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) dat ertoe strekt de tekst van dit artikel te wijzigen als volgt : „Het academi-

sche onderwijs verdient onderverdeeld te worden in "graduaat-opleidingen (1e en 2e cyclus), postgraduaat-opleidingen (3e cyclus) en academisch permanente vorming".

Hij verantwoordt zijn amendement als volgt.

Het is betwistbaar en verwarrend het academisch onderwijs onder te verdelen in academisch onderwijs en post-academisch onderwijs, terwijl de permanente vorming — in feite postacademisch — ook academisch genoemd wordt, Gradaat en postgraduaat zijn internationale en sedert lang in Vlaanderen gebruikte termen.

De Gemeenschapsminister refereert ter zake naar een brief van het Nationaal Comité van de Vlaamse Universiteitsprofessoren dat wordt geleend door professor Van Gerven. Hij stelt dat hij opteert voor het behoud van de bestaande terminologie. Op de voorstellen geformuleerd door het Nationaal Comité van de Vlaamse Universiteitsprofessoren kan niet worden ingegaan.

De Gemeenschapsminister meent dat het begrip „graduaat” geen goede benaming is. De term „graduaat” komt ook voor in het HOKT. Bij academische opleidingen is het een volwaardige opleiding aan de universiteiten. Voortgezette opleidingen zijn diegene die voorkomen in aanvulling of in specialisatie of in de lerarenopleiding of het doctoraat. Zij zijn niet nodig opdat iemand zich als een volwaardige academisch gevormde op de arbeidsmarkt zou kunnen profileren. De Gemeenschapsminister meent dat moet ingegaan worden tegen de trend tot het behalen van een tweede of derde diploma. De academische opleiding biedt ter zake een voldoende voorbereiding.

De postacademische vorming komt na het behalen van het academisch diploma. Zij omvat korte cycli, seminaries enzovoort. Hiervoor wordt niet gelegifereerd en is er ook geen financiering.

Hij pleit voor het behoud van de voorgestelde terminologie, en steunt hiervoor op de resultaten van het georganiseerd en geïnstitutionaliseerd overleg in de VLIR, met de representatieve vertegenwoordigers van de Vlaamse universiteiten.

In de VLIR werd een absolute consensus ter zake bereikt. De Gemeenschapsminister wenst hierop niet terug te komen.

Een lid merkt op dat in de verschillende voorbereidende teksten van het ontwerp de termen initieel en postinitieel onderwijs voorkwamen. Deze termen werden later vervangen, door academisch en postacademisch onderwijs. Hij vraagt hierover toelichting.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de term „initieel” de indruk wekte dat men slechts in een beginfase was. Om een volwaardige academische opleiding te bekomen, was de term initieel niet aangewezen. De Gemeenschapsminister stelt dat de terminologie weldoordacht werd en dat hierover in de VLIR een consensus werd bereikt.

Het amendement van de heer R. Van Hooland c.s. wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen, waarna artikel 6 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikel 7

Door de heer E. Beysen c.s. wordt een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) dat ertoe strekt de

graad „arts” te vervangen door „doctor in de genees-, heel- en verloskunde”.

De verantwoording van het amendement luidt als volgt.

De academische graad van doctor in de genees-, heel- en verloskunde dient in het decreet behouden. De invoering van de titel van „arts,, zal een ongehoorde discriminatie te weegbrengen voor de studenten, niet alleen ten aanzien van de Franstalige „docteurs en médecine,, in Wallonië en Brussel, maar eveneens op het Europese vlak. In plaats van hun positie op het communautaire vlak te versterken, holt men ze uit.

Een lid stelt vragen omtrent de bevoegdheid van de Vlaamse Raad inzake wijzigingen in de titulatuur.

De Gemeenschapsminister verwijst naar het advies van de Raad van State, waaruit blijkt dat de taalregeling en de titulatuurwijzigingen tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad behoren. Hij vervolgt dat in geen enkel land het diploma van doctor wordt uitgereikt dan na een openbare verdediging van een proefschrift. Hij stelt dat men niet automatisch na 7 jaar studie een doctoraat bekommt.

Het amendement van de heer E. Beysen c.s. wordt **verworpen** met 5 stemmen tegen 10.

Vervolgens wordt een amendement ingediend door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) dat ertoe strekt in het tweede lid van dit artikel het woord „burgerlijk ingenieur-architect” weg te laten.

Dit amendement wordt als volgt verantwoord.

Deze opleiding bestaat reeds in het hoger onderwijs van het lange type (HOLT) en was onlangs reeds het voorwerp van een belangrijke rationalisatie. Er is dus geen reden om deze opleiding ook aan de universiteiten te starten.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat er thans een expliciet onderscheid bestaat tussen burgerlijk **ingenieur-architect** en architect. De titel van ingenieur-architect is niet meer opgenomen in het artikel. In overleg en in samenwerking met de universiteiten en architectuurscholen werd inzake diploma's klaarheid geschapen : de universiteiten reiken het diploma uit van burgerlijk ingenieur-architect en de **architectuurscholen** dit van architect.

De indiener van het amendement vraagt dan waarom men deze splitsing niet toepaste voor de andere vormen van burgerlijk ingenieur (bijvoorbeeld burgerlijk ingenieur bouwkunde, sterkstroom, scheikunde).

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat deze splitsing mogelijk is voor andere vormen van burgerlijk ingenieur, via een verschillende toegangsproof. In overleg met universiteiten en architectuurscholen werd geopteerd voor het behoud van deze toegangsproof, die voor burgerlijk **ingenieurs-architecten** meer specifiek zal zijn. Voor andere vormen van burgerlijk ingenieur, zullen de universiteiten die over een Faculteit Toegepaste Wetenschappen beschikken, verschillende toegangsproeven voorzien, specifiek gericht op de gekozen specialiteit. Dit is echter nog niet geregeld.

Het onderscheid tussen burgerlijk ingenieur-architect en de andere vormen van burgerlijk ingenieur is door dit artikel expliciet voorzien. De andere vormen van burgerlijk ingenieur zijn nadere specialisaties met consequenties voor de toegang van het beroep.

Hetzelfde lid snijdt vervolgens het probleem aan van de huidige studenten burgerlijk ingenieur-architect. Er dreigt een gevaar voor devaluatie van het diploma en **grensverva-**ging tussen het HOLT-diploma en het academisch **universi-**teitsdiploma.

De Gemeenschapsminister preciseert dat de **HOLT-stu-**denten de titel van architect voeren. Hij vervolgt dat aan de universiteiten met een Faculteit Toegepaste Wetenschappen de titel van burgerlijk ingenieur-architect wordt behouden. Na overleg en samenwerking tussen de universiteiten en de architectuurscholen werd geopteerd voor het behoud van twee categorieën, namelijk de burgerlijk ingenieur-architect en de architect. Het worden duidelijk twee verschillend geprofileerde opleidingen, met voor de burgerlijk **ingenieurs-**architecten aan de universiteiten, de klemtoon op de technische bouwkundige elementen en voor de architect aan de architectuurscholen meer de nadruk op de artistieke componenten. Beide opleidingen hebben als enig gemeenschappelijk element dat het om architecten gaat.

Hetzelfde lid vraagt **op** basis van welke criteria men dit onderscheid maakt.

Inzake de opleiding licentiaat-architect wijst de **Gemeen-**schapsminister erop dat deze thans is afgeschaft. Voor de studenten die thans deze opleiding nog volgen is in een **over-**gangsregeling voorzien.

Een ander lid betuigt zijn goedkeuring in verband met het duidelijke onderscheid tussen de twee categorieën architecten. Hij meent echter dat het wenselijk zou zijn dat voor een betere afbakening van de curricula naar de **architectenscho-**len toe, voor beide categorieën een aantal bijkomende elementen zouden worden toegevoegd inzake de onderscheiden opleidingen.

Ten slotte wijst een ander lid op het verschil in honorarium tussen beide categorieën en vraagt naar de reden hiervan.

Een lid wijst er in dit verband op dat beide een **toezichts-**functie hebben. Het is echter alleen de burgerlijk **ingenieur-**architect die toezicht kan houden op de stabiliteit van een bouwwerk en hiervoor mag hij een hoger procentueel ereloon aanrekenen aan de bouwheer. Dit onderscheid bestaat reeds lang.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 **onthoudin-**gen.

Bij dit artikel wordt vervolgens door de heer R. Van **Hoo-**land c.s. (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) een amendement ingediend dat ertoe strekt in het tweede lid van het artikel de woorden „bio-ingenieur . . . , arts, . . . ” respectievelijk te vervangen door de woorden „landbouwingenieur” en „doc-
tor”.

Het amendement wordt als volgt verantwoord.

Landbouwingenieur geeft beter het studiegebied aan ; doctor in de plaats van arts om een studie van 7 jaar of meer te bekrachtigen, onder meer naar analogie met de bekrachtiging ter zake in de Franse Gemeenschap in België.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat „**bio-inge-**nieur” een ruimere betekenis heeft dan landbouwingenieur. Meer dan de helft van de landbouwingenieurs is immers tewerkgesteld buiten de agrarische sector, namelijk in de

bio-industrie. De decanen van de Faculteiten van de Landbouwwetenschappen werden ter zake geraadpleegd. Voor het aspect „doctor” verwijst hij naar zijn antwoord op het amendement van de heer E. Beysen c.s.

Het amendement van de heer R. Van Hooland c.s. wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen.

Ten slotte wordt nog een amendement ingediend door de heer L. Vanhorenbeek c.s. (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) houdende de toevoeging in fine van de tekst van dit artikel van de volgende bepaling : „Ten behoeve van buitenlandse studenten kunnen de universiteiten parallel aan de academische graadbenaming in het Nederlands een buitenlandse graadbenaming vermelden in een ad-hoc getuigschrift dat dienstig is voor de valorisatie in het buitenland.

Ter verantwoording van het amendement wordt het volgende gesteld.

In het decreet worden de benamingen van de graden in dit decretaal raam vanzelfsprekend in het Nederlands gesteld. Dit kan niet uitsluiten dat de universiteiten ten behoeve van buitenlandse studenten parallel aan de academische graadbenaming in het Nederlands een buitenlandse **graadbenaming** vermelden in een ad-hoc getuigschrift bestemd voor de valorisatie in het buitenland. Zo kan bijvoorbeeld de benaming Bachelor en Master daarin vermeld worden in zijn verschillende varianten (B.A., **B.Sc.**, M.A., **M.Sc.**, Advanced Master). Men mag overigens niet uit het oog verliezen dat verschillende instellingen of organisaties in ons land te pas en vooral te onpas zwaaien met „Bachelor” en „Master-graden”, niet zelden op grond van studies die deze naam niet waard zijn. Ten minste moeten de universiteiten het bonafide gebruik van deze titels kunnen aanwenden.

De Gemeenschapsminister merkt op dat de universiteiten nu reeds speciaal ten behoeve van buitenlandse studenten parallel aan de academische graadbepaling in het Nederlands een buitenlandse graadbepaling vermelden zoals bijvoorbeeld de benamingen Bachelor en Master. Hij wijst erop dat dit niet decretaal moet worden geregeld.

Het amendement van de heer L. Vanhorenbeek c.s. wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen.

Artikel 7 wordt hierop met 10 stemmen bij 5 onthoudingen aangenomen.

Artikel 8

Door de heren G. Janzegers en W. Van Durme wordt een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) er toe strekkend in het vijfde lid van het artikel het woord “academische,, weg te laten.

De verantwoording wordt als volgt geformuleerd.

Op die manier kan men de lerarenopleiding, zowel aan de universiteiten als aan de instellingen voor Hoger Onderwijs van het Lange Type gelijkgeschakelen.

Een lid vraagt de Gemeenschapsminister welk diploma behaald wordt, na een regentaatsopleiding.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het diploma van geaggregeerde lager secundair onderwijs wordt behaald.

Hetzelfde lid merkt op dat er een onderscheid bestaat

tussen geaggregeerden van het lager en het hoger secundair onderwijs. Het lid wijst erop dat een academische lerarenopleiding conform artikel 8 bekrachtigd zal worden met de academische graad „geaggregeerde van het onderwijs”. Dus de toevoeging van „het hoger secundair onderwijs” valt weg.

De Gemeenschapsminister beklemtoont dat het om een academische graad gaat die toegang verleent tot een **lesopdracht** niet alleen in het secundair onderwijs, maar ook in het HOKT.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Door de heer L. Vanhorenbeek c.s. wordt vervolgens een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) houdende toevoeging aan de tekst van het artikel, in fine, van de volgende bepaling : “Ten behoeve van buitenlandse studenten kunnen de universiteiten parallel aan de academische graadbenaming in het Nederlands een buitenlandse graadbenaming vermelden in een ad-hoc getuigschrift dat dienstig is voor de valorisatie in het buitenland,,.

Het amendement wordt als volgt verantwoord :

“In het decreet worden de benamingen van de graden in dit decretaal raam vanzelfsprekend in het Nederlands gesteld. Dit kan niet uitsluiten dat de universiteiten ten behoeve van buitenlandse studenten parallel aan de academische graadbenaming in het Nederlands een buitenlandse **graadbenaming** vermelden in een ad-hoc getuigschrift bestemd voor de valorisatie in het buitenland. Zo kan bijvoorbeeld de benaming Bachelor en Master daarin vermeld worden in zijn verschillende varianten (B.A., **B.Sc.**, M.A., **M.Sc.**, Advanced Master). Men mag overigens niet uit het oog verliezen dat verschillende instellingen of organisaties in ons land te pas en vooral te onpas zwaaien met „Bachelor” en „**Master-graden**”, niet zelden op grond van studies die deze naam niet waard zijn. Ten minste moeten de universiteiten het bonafide gebruik van deze titels kunnen aanwenden,,.

Een lid vraagt op basis van welke criteria de titel “Gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van . . .”, gekozen werd in de plaats van “bijzondere licentiaat,,.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat een full-time licentiaatsopleiding een volwaardige academische opleiding is. Teneinde de jacht naar allerlei aanvullende diploma's en gespecialiseerde studies te vermijden, werd de term “Gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van . . .”, gekozen. De Gemeenschapsminister wijst op de sociaal-economische dimensie van dit maatschappelijk fenomeen. Niet iedereen is kapitaalkrchtig genoeg om na een volwaardige academische vorming nog jaren gespecialiseerde studies te doen. Hij respecteert de vrije keuze, maar hij meent dat men maatschappelijk de idee van een tweede diploma niet als conditio sine qua non van een volwaardige academische vorming ingang moet doen vinden.

Hetzelfde lid merkt echter op dat, vanuit de Europese visie, in de ons omringende landen, vele specialisaties leiden tot allerlei titels, bijvoorbeeld in Europees recht. Hoe is men hiertegen gewapend ?

De Gemeenschapsminister stelt dat men in Frankrijk de titel gebruikt van Diplôme d'Etudes Approfondies et **Spécialisées** (DES en DEA). Men gebruikt exact dezelfde terminologie.

Een ander lid vraagt aandacht voor een opmerking van de Raad van State geformuleerd bij artikel 8 (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 1, bladzijde 197) waarin hij stelt dat in dit artikel geen sprake meer is van de geaggregeerde voor het hoger onderwijs en aldus de vraag rijst of daaruit moet worden geconcludeerd dat het niet langer mogelijk is die academische titel te behalen. Het lid meent dat deze opmerking belangrijk is. Op dit ogenblik bestaat er na het behalen van het doctoraat de mogelijkheid tot het behalen van het aggregaat voor het hoger onderwijs.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de titel van doctor bekomen wordt na de openbare verdediging van een proefschrift. Ook voor artsen bestaat deze mogelijkheid. Vroeger waren zij automatisch doctor na 7 jaar studie, nu echter dienen zij ook in het openbaar een proefschrift te verdedigen om de titel van doctor te voeren. Zo niet, zijn zij arts. Hij stelt dat het niveau van het doctoraat een einde maakt aan een dubbelzinnige situatie. Overigens is er een overgangssituatie voorzien (drie jaar) voor degenen die aan hun aggregaat voor het hoger onderwijs reeds begonnen zijn.

Hetzelfde lid wenst enige verduidelijking in verband met de titel “doctor habilitatus,..”. Hij verwijst in dit verband naar de standpunten van de delegatie van Vlaamse Professoren. In de Faculteit Toegepaste Wetenschappen behaalt men na een openbare verdediging van een proefschrift de titel van doctor. Deze titel geeft toegang tot een carrière van wetenschappelijk vorser. Wenst men les te geven, dan bestaat de mogelijkheid om het diploma te behalen van geaggregeerde van het hoger onderwijs, na de verdediging van een openbare les (doctor habilitatus).

Het lid vraagt of het noodzakelijk is dat men na de opleiding van doctor (4 à 6 jaar studie) nog een openbaar aggregaat moet behalen.

De Gemeenschapsminister stelt dat de twee wezenlijke kenmerken van een doctor habilitatus zijn de publikatie van het geleverde werk onder boekvorm en de verplichte openbare les. Het is een vormelijke en dure aangelegenheid, terwijl het doctoraat slechts een voor een jury in het openbaar verdedigd proefschrift omvat.

Vooraf bij artsen, die automatisch “doctor,” werden na 7 jaar, bestond de nood aan de titel van geaggregeerde voor het hoger onderwijs. In de VLIR bestond een brede consensus om het doctoraat als enig titel te behouden.

Een ander lid verzoekt om toelichting bij de specialisatie-opleidingen (bijzondere licenties).

De Gemeenschapsminister beklemtoont dat de bijzondere licenties wegvallen.

Het lid verwijst naar het bijzonder diploma in de bestuurskunde en het overheidsmanagement. Dit is een speciale opleiding voor ambtenaren van niveau 1. De toelatingsvoorwaarde om deze cursus te volgen is het bezit van de titel van licentiaat of slagen in examens van niveau 1 in de administratie. Na het voleindigen van de cyclus van 2 jaar werd het bijzonder diploma in de bestuurskunde en het overheidsmanagement uitgereikt. Deze studiecycclus werd thans omgevormd in een bijzondere licentie, mits het afleggen van een bij komende informatica-proef.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat er post-academische vormingen bestaan, die getuigschriften uitreiken. Om

te beantwoorden aan voortgezette academische opleidingen moeten 1500 uren worden gevolgd, die niet leiden tot een bijzondere licentie, maar tot een aanvullende opleiding, of een gespecialiseerde opleiding. De benamingen van de getuigschriften behoren tot de autonomie van de universiteiten.

Een lid vestigt de aandacht op de handelshogescholen (HOLT). Zij reiken het diploma uit van licentiaat in de handelswetenschappen. Er bestaat daar ook een lerarenopleiding. Het lid vraagt de benaming van dit diploma.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het hier gaat om “Geaggregeerden van het onderwijs,.. Hij wijst erop dat er binnen het HOLT een specifieke categorie is van onderwijskrachten met dezelfde titels, namelijk licentiaten, respectievelijk geaggregeerden, zoals aan de universiteiten. Het lid vestigt ten slotte nog de aandacht op het verschil in titulatuur tussen licentiaat in de handelswetenschappen en licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit onderscheid, maar stelt dat het in beide gevallen om licentiaten gaat. Hij pleit voor het behoud van wat verworven is, zonder devaluatie van het HOLT.

Het amendement van de heer L. Vanhorenbeek c.s. wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen, waarna artikel 8 met 10 stemmen bij 5 onthoudingen wordt aangenomen.

Artikelen 9 en 10

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

AFDELING 3

Opleidingsprogramma en studieomvang

Artikel 11

Een lid pleit voor de opname van het woord “onderzoek,, op de vierde regel van het eerste lid van dit artikel.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de **studieactiviteiten** ook de onderzoeksactiviteiten omvatten, onder meer de initiatie en de praktijkervaring in het wetenschappelijk onderzoek via seminaries en practica. Voor de **doctoraatsstudenten** verwijst hij naar het proefschrift, dat een beperkte vorm van wetenschappelijk vorsingswerk is binnen het specifieke vakgebied.

Vervolgens wordt door de heer L. Vanhorenbeek c.s. een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) dat ertoe strekt de tekst van dit artikel aan te vullen als volgt : ”, en met de resultaten van overleg dat in de Vlaamse Inter-universitaire Raad voor iedere opleiding wordt georganiseerd tussen de universiteiten die bevoegd zijn voor deze opleiding,, .

Het amendement wordt als volgt verantwoord.

De universiteiten zijn volgens dit artikel volledig verantwoordelijk voor de inhoudsbepaling van de opleidingen. Uiteraard maken zij hieromtrent, onder meer ter uitvoering van artikel 35, best afspraken onder elkaar. Dit kan **bijvoor-**

beeld door het gezamenlijk opzetten van **opleidingscommissies** in het kader van de VLIR. Omwille van het belang van dit interuniversitair overleg dient dit ook decretaal te worden voorzien.

De indiener van het amendement verwijst naar het verzoek uitgaande van het Nationaal Comité van Vlaamse **Universiteits**professoren, dat via de invoeging van een artikel IIbis, de oprichting voorstelde van een programmatiecommissie, die advies aan de VLIR zou verlenen. De adviezen van de VLIR zouden dan aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden voorgelegd. Hij benadrukt dat zijn amendement minder ver strekkend is.

Hij verheugt zich, hierin bijgetreden door een ander lid, over de toekenning van de autonomie aan het universiteitsbestuur inzake de vaststelling van het opleidingsprogramma voor elke academische en voortgezette academische opleiding. Hierdoor is het echter mogelijk dat eenzelfde **opleidings**programma door de verschillende universiteiten anders zal worden geprofileerd. Gemeenschappelijke elementen vervagen. Hij pleit voor een tempering van de autonomie van de universiteiten en wijst vervolgens op de noodzaak van interuniversitair overleg. Al te grote verschillen scherpener het concurrentieel element immers te fel aan en belemmeren tevens de mutatiemogelijkheden van de studenten. Voorts houdt hij een pleidooi voor een goede kwaliteitsbewaking.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de autonomie van de instellingen werd verkozen boven een decretale regeling door de Vlaamse Raad van de minimumprogramma's per opleiding. Hij meent eveneens dat overleg wenselijk is maar dat er steeds verschillen zullen zijn. Verder wijst hij ter zake op de waardevolle rol van de VLIR als adviserend orgaan.

Vervolgens ontspint zich een gedachtenwisseling over de rol van de VLIR inzake kwaliteitsbewaking en de wijze waarop de modaliteiten hiervan worden vastgelegd.

De Gemeenschapsminister wijst op de bevoegdheid van de Vlaamse Raad om hierin decretaal op te treden. Deze opdracht geven aan de VLIR is niet mogelijk. Hij verwijst in dit verband naar de algemene opmerkingen geformuleerd door de Raad van State bij artikel 11 (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, blz. 66) waarin deze stelt dat het toekennen van een dergelijke normeringsbevoegdheid aan een gedecentraliseerde instelling in strijd is met artikel 17, § 5 van de Grondwet en de academische vrijheid van elke instelling in vraag stelt.

De indiener van het amendement repliceert hierop door te wijzen op de adviserende rol van de VLIR.

De Gemeenschapsminister merkt echter ter zake op dat dit niet afdoende blijkt uit de tekst van het amendement. Voorts stelt hij dat het amendement juridische slagkracht mist. Quid met de afdwingbaarheid van de resultaten van het overleg in de VLIR ? Hij stelt dat, indien men uit de resultaten van dit overleg in de VLIR, normeringen puurt, men aldus een normeringsbevoegdheid opbouwt vanuit de VLIR, wat strijdig is met zijn adviserende rol.

Verskillende leden stellen vervolgens nog een aantal vragen in verband met de kwaliteitsbewaking.

Een lid vraagt welke de modaliteiten zijn en hoe ze zullen worden vastgesteld.

Een ander lid stelt vast dat de bespreking van de **kwaliteitsbewaking** eerder aansluit bij de bespreking van de artikelen 122 en 123. Tevens vindt hij de bepalingen omtrent de kwaliteitscontrole te zwak geformuleerd en stelt hij vragen naar een mogelijke sanctiëring .

Deze stelling wordt bijgetreden door nog een ander lid. Dit lid pleit voor een minimumprogramma en wijst op de opleidingscommissie eerder voorzien in de tekst van het voorontwerp van decreet.

De Gemeenschapsminister merkt op dat deze **opleidingscommissie** niet meer in de tekst van het ontwerp is opgenomen.

Hetzelfde lid snijdt vervolgens de problematiek aan van de internationale vergelijkbaarheid van het minimumprogramma. Hoe wordt dit gecontroleerd ? Hij is geen voorstander om de VLIR te belasten met een bijkomende taak van toezicht op de minimum- en maximumprogramma's. Hij stelt dat de VLIR kan evalueren, maar dat de hoofdopdracht inzake de kwaliteitscontrole bij de universiteiten moet blijven liggen.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt vervolgens dat de evaluatie naar de beroepsuitoefening toe, gebeurt **op** het Europese vlak. Wat de opleidingen betreft, wordt dit geregeld in het raam van akkoorden tussen instellingen en niet via een internationaal onderwijsbeleid.

Voorts stelt de Gemeenschapsminister dat er aan onze universiteiten geen minderwaardige opleidingen bestaan. Autonomie impliceert verantwoordelijkheid. Hij drukt zijn vertrouwen uit in de instellingen en wijst op de ingebouwde waarborg, via decretaal vastgelegde **kwaliteitsbewakingsnormen**.

In aansluiting op het amendement van de heer L. **Vanhorenbeek** c.s. (Stuk 502 (1990-1991) Nr. 1, blz. 65) vraagt een lid welk verband er bestaat tussen de verwijzing in artikel 11 in de tekst van de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, blz. 65) naar artikel 35 en de tekst van dit artikel in het eigenlijke ontwerp van decreet.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat dit verband houdt met de overgang van kandidaturen naar licenties, in het bijzonder voor de kandidatuurstellingen, die een absolute waarborg eisen inzake overstapmogelijkheid naar de licenties, of de instellingen die een tweede cyclus inrichten. Deze garantie moet kleinere instellingen voor discriminatie behoeven. Het is immers niet uitgesloten dat hun **kandidaatsopleidingen** als onvoldoende zouden worden gekwalificeerd, om de overstap te maken naar de tweede cyclus.

Het lid besluit dat het artikel 35 geen verband houdt met de inhoudsbepaling van de opleidingen, in tegenstelling met de gedachte ontwikkeld in de verantwoording bij het amendement van de heer L. Vanhorenbeek c.s. (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3).

De Gemeenschapsminister stelt dat het hier om een **garantie** tot overstapmogelijkheid gaat.

Het amendement van de heer L. Vanhorenbeek c.s. wordt verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 3 onthoudingen.

Het artikel 11 wordt vervolgens aangenomen met 11 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 12

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig **aangenomen**.

Artikel 13

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer E. Beysen c.s. (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) dat ertoe strekt de tekst van het tweede lid van dit artikel te wijzigen als volgt : “De studiepunten worden berekend aan de hand van het „**European** Community Course Credit Transfer System” (ECTS).

De verantwoording van dit amendement luidt als volgt.

Naar het gevoel van de indieners is deze bepaling overgenomen in het belang van de studenten (mobiliteit) en de harmonisatie. Immers, diverse door de Europese instellingen ontworpen programma's (cf. Erasmus) veronderstellen een zo groot mogelijke overeenstemming en eenvormigheid van de onderwijsreglementering ten einde de uitwisseling zo vlot mogelijk te laten verlopen. Zonder een coherent studiepuntenstelsel, staan de studenten alleen.

Dit artikel legt iedere universiteit de verplichting op om zijn onderwijsaanbod te kwantificeren en te specificeren via een studiepuntenstelsel. Dit kwantificeren zal volgens een uniforme, door de Vlaamse Executieve te iken vorm moeten geschieden. Er zal derhalve in de Vlaamse Gemeenschap slechts één studiepuntenregime bestaan.

De Vlaamse Executieve zal bij de bepaling van het **studiepuntenstelsel** van de berekeningswijze van het ECTS-stelsel uitgaan.

Een lid wijst erop dat op het Europese vlak de studiepunten worden berekend aan de hand van het European Community Course Credit Transfer System. Hij stelt de vraag of het belasten van de Vlaamse Executieve met het bepalen van de wijze waarop deze studiepunten worden berekend geen te ruime bevoegdheidsdelegatie is.

De Gemeenschapsminister benadrukt vooreerst het experimentele karakter van het ECTS. Het verdient derhalve in deze inrijperiode geen aanbeveling om het stelsel nu reeds decretaal te regelen. Inzake een definitief systeem bestaat er voorlopig nog geen Europese Richtlijn en het uitvaardigen ervan maakt, ingevolge de primauteit van het internationale recht, een decretale regeling overbodig. Wat de aan de Vlaamse Executieve verleende bevoegdheidsdelegatie betreft, preciseert de Gemeenschapsminister dat deze beperkt is tot het bepalen van 40 of 60 studiepunten of een ander studiepuntenstelsel. Hij stelt verder dat deze **bevoegdheidsdelegatie** het mogelijk moet maken soepel in te spelen op het evolutieve en experimentele karakter van het stelsel.

Op vraag van een ander lid deelt de Gemeenschapsminister mee dat in bijlage van het verslag informatie zal worden verstrekt over het ECTS-stelsel (zie bijlage 6).

Het amendement van de heer E. Beysen c.s. wordt **verworpen** met 12 stemmen tegen 3.

Het artikel 13 wordt vervolgens aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 14

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** dat ertoe strekt in het tweede lid van dit artikel het woord „**burgerlijk ingenieur-architect**” te schrappen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3).

De heer G. Janzegers licht zijn amendement als volgt toe :

„Deze opleiding bestaat reeds in het hoger onderwijs van het lange type en was onlangs reeds het voorwerp van een belangrijke rationalisatie. Er is dus geen reden om met deze opleiding ook op de universiteiten te starten”.

De Gemeenschapsminister verwijst naar zijn antwoord gegeven bij de bespreking van artikel 7.

Een ander lid vraagt of het juist is dat de bepalingen van dit artikel een weerslag hebben op de studieduur. Hij stelt dat ingevolge het verdwijnen van de wetenschappelijke opleidingen de studieduur van bepaalde richtingen zoals psychologie, pedagogie aan de VUB en de RUG van twee jaar op drie werd gebracht en voor de handelsingenieurs aan de KUL en het RUCA wordt de studieduur verlengd tot vijf jaar.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de interpretatie door het lid correct is.

Nog een ander lid vraagt de Gemeenschapsminister in hoeverre de opleiding van doctor in de genees-, heel- en verloskunde — thans arts — gespreid over zeven jaar, tegemoet komt aan de Europese regeling ?

De Gemeenschapsminister verwijst naar de Europese richtlijn inzake de artsen (bijvoorbeeld richtlijn van 16 juni 1975, 75/362/EEG — Pb EG, L, 167). In verband met de stageduur antwoordt de Gemeenschapsminister dat de huisartsen twee jaar stage moeten volbrengen, waarvan 1 jaar tijdens de opleiding ofwel 1 jaar nadien. Hij stelt dat de opvolging van deze richtlijn moet geschieden in samenspraak door de nationale wetgever.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het artikel 14 wordt aangenomen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 15

Bij artikel 15 wordt door de heer E. Beysen c.s. een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) tot regeling van de studieomvang van de academische lerarenopleiding bij afzonderlijk decreet.

De indiener verantwoordt het amendement als volgt.

De bepaling van artikel 15 kan absoluut niet als aanvullende regel worden beschouwd en kan derhalve niet bij Besluit

van de Executieve worden geregeld. De decreetgever moet zelf, bij afzonderlijk decreet het algemene kader creëren van de academische lerarenopleiding, met inbegrip van de studieomvang. Het is zinloos om eerst de Executieve te machtigen om de studieomvang te bepalen en pas daarna het decretale kader te scheppen op grond waarvan de besluiten kunnen worden genomen. De voorrang van de decreetgever op de uitvoerende macht dient gerespecteerd. Vermits artikel 33 reeds in die zin is aangepast, moet het artikel 15 ook worden gewijzigd.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de academische lerarenopleiding door de decreetgever zal worden bepaald. De studieomvang is slechts een component hiervan die door de Executieve wordt bepaald, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Nog andere componenten, zoals samenwerking tussen normaalscholen en universiteiten, en het niveau, zouden een decretale basis moeten krijgen. De studieomvang moet aan de hand van een globaal concept eerst decretaal worden geregeld, **zoniet** mist de Executieve iedere rechtsgrond om ter zake besluiten te nemen.

De indiener van het amendement merkt op dat tot dusver de decretale basis hiertoe ontbreekt.

Een ander lid treedt deze stelling bij wat de studieomvang betreft. Hij merkt echter op dat het ontwerp van decreet toch heel wat bepalingen bevat inzake de academische lerarenopleiding. Hij wijst erop dat de decretale regeling niet beperkt mag worden tot een enkele component van de academische lerarenopleiding. Hij pleit voor een breed debat over het globale concept van de lerarenopleiding en voor een decretale regeling hiervan.

Ten slotte stelt de Gemeenschapsminister dat de **decreet**-gever het wettelijke kader moet bepalen waarbinnen de Executieve regelend kan optreden.

Het amendement van de heer E. Beysen c.s. wordt **verworpen** met 12 stemmen tegen 2.

Vervolgens worden door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** twee amendementen ingediend (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) waarvan het eerste ertoe strekt in het laatste lid van dit artikel de woorden : „Vlaamse Interuniversitaire Raad” te vervangen door „Vlaamse Onderwijsraad”.

De heer G. Janzegers verantwoordt dit amendement als volgt.

Vermits het hier gaat om aangelegenheden die het hele Hoger Onderwijs aanbelangen is het wenselijk dat men niet alleen de VLIR om advies vraagt, maar ook het ander hoger onderwijs. In dit geval is de VLOR het geschikte **adviesor**-gaan.

Het amendement wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3.

Het tweede amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3). Het eerste strekt ertoe in het derde lid van dit artikel het woord „**aca**-demische” weg te laten.

De heer G. Janzegers stelt ter verantwoording van dit amendement dat men op die manier de lerarenopleiding zowel aan de universiteiten als aan de HOLT-instellingen kan gelijkschakelen.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het HOLT de mogelijkheid tot de lerarenopleiding behoudt.

Dit tweede amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het artikel 15 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

AFDELING 4

Contactonderwijs en open onderwijs

Artikel 16

Een lid stelt dat één van de kenmerken van het open onderwijs is dat het bijna uitsluitend met behulp van de media wordt verstrekt. Indien een opleiding in de vorm van open onderwijs wordt georganiseerd, dient voor ieder **opleidings**-onderdeel specifiek studiemateriaal ontwikkeld. Meer concreet wenst het lid te vernemen wie hiervoor verantwoordelijk is. Gebeurt dit in samenwerking met de universiteiten, ofwel via de Open Universiteit.

Hierbij aansluitend informeert een ander lid naar de stand van zaken inzake **vzw** STOHO (Stichting Open Hoger Onderwijs) en de Open Universiteit.

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat ter zake zo spoedig mogelijk een ontwerp van decreet moet worden goedgekeurd.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

AFDELING 5

Voltijds en deeltijds studeren in het contactonderwijs

Artikelen 17 en 18

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

AFDELING 6

De organisatie van de academische opleidingen

Artikel 19

Bij artikel 19 wordt een amendement ingediend door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3), tot weglating in 13° van dit artikel van de woorden „kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect” en „burgerlijk ingenieur-architect”.

Wat de verantwoording betreft verwijst de heer G. Janzegers naar de verantwoording bij het amendement van dezelfde leden bij artikel 7.

Het amendement wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Vervolgens wordt nog een amendement ingediend door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 2) ertoe strekkend in het artikel 14° te vervangen door : „Agrarische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-ingenieur en landbouwkundig ingenieur kunnen verleend worden”.

De heer G. Janzegers verantwoordt dit amendement als volgt.

De finaliteit van de opleiding in de Biologische Wetenschappen verschilt fundamenteel van deze in de **landbouwwetenschappen**. In het eerste geval gaat het om fundamenteel onderwijs en de kennis van de natuur en biologische organismen en tevens de toepassing van die kennis in al haar aspecten. In het tweede geval is het onderwijs georiënteerd op agrarischeconomische doeleinden. Bovendien komt in de opleiding Agrarische Wetenschappen de toepassing voor van aspecten van de Biologische, Scheikundige, Technische en Economische Wetenschappen.

De Gemeenschapsminister merkt op dat het artikel het begrip Toegepaste Biologische Wetenschappen vermeldt, wat toch veel ruimer is dan het begrip Agrarische Wetenschappen.

Een lid vraagt welke opleidingen kunnen worden ondergebracht in de Faculteit Geneeskunde. Kan dit onder meer zijn arbeidsgeneeskunde, verzekeringsgeneeskunde, **sportgeneeskunde** ?

De Gemeenschapsminister merkt op dat het hier niet om academische, maar om voortgezette academische opleidingen gaat. Hij stelt dat deze opleidingen in het verlengde van de Faculteit Geneeskunde kunnen worden georganiseerd.

Dit amendement wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het artikel 19 wordt vervolgens aangenomen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 20

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) tot vervanging in de tekst van het tweede lid van dit artikel van de woorden „Vlaamse Interuniversitaire Raad” door de woorden „Vlaamse Onderwijsraad”.

Een van de indieners verwijst voor de verantwoording naar de verantwoording van het amendement ingediend door dezelfde leden bij artikel 15.

De Gemeenschapsminister merkt op dat de universiteiten de academische opleidingen verder kunnen organiseren.

De Vlaamse Executieve wordt belast met de coördinatie, uniformisering en groepering van deze opleidingen. Zij stelt daartoe, na advies van de VLIR, een lijst op. De VLOR is, aldus de Gemeenschapsminister, samengesteld maar nog niet operationeel. Wat de registratie van die academische opleidingen betreft, is hij van oordeel dat hierover interuniversitair overleg nodig is, en dat de VLIR hiertoe het meest geëigende orgaan is.

Dezelfde indiener merkt op dat de studenten vertegenwoordigd zijn in de VLOR en niet in de VLIR. Hij benadrukt het belang van zijn amendement.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de adviserende rol van de VLIR inzake de coördinatie, uniformisering en groepering van de opleidingen aan de Executieve beperkt is. Indien de VLIR geen advies verleent, moet de Executieve dit zelf doen. De uniformisering, coördinatie, organisatie en groepering van de opleidingen, behelst een louter academische aangelegenheid waarvoor de VLIR het meest aangewezen orgaan is.

Inzake een mogelijke vervanging van de VLIR door de VLOR wijst een lid op de verscheidenheid qua samenstelling en oriëntatie van de beide Raden. De VLIR is het overlegorgaan bij uitstek inzake puur academische aangelegenheden, terwijl de VLOR zich meer situeert op het sociale vlak. De VLOR kan een waardevolle rol spelen binnen de brede maatschappelijke context van het brede onderwijsgebied.

Een ander lid vestigt vervolgens de aandacht op de maatschappelijke dimensie van bepaalde opleidingen en de sociaal-economische repercussies hiervan. Het opstellen van de lijst van de opleidingen, met eventuele toekomstige wijzigingen en aanvullingen, kwalificeren als een strikt academische aangelegenheid, miskent deze sociale dimensie.

Hij vraagt ook aandacht voor de bepalingen van artikel 21, 3° waarin gesteld wordt dat de nieuwe opleidingen geen overlapping mogen inhouden met de HOLT- en HOKT-opleidingen. Hij pleit voor de betrokkenheid van de VLOR en wijst eveneens op het belang zelf van de universiteiten bij de coördinatie, organisatie, uniformisering en groepering van de opleidingen.

Door nog een ander lid wordt gewezen op de mogelijke implicaties op artikel 21 van de uitsplitsing van de diploma's. Welke combinaties blijven behouden ? Hij vraagt de grondwettelijk vastgelegde voorrang inzake onderwijsmateries van de wetgevende macht op de uitvoerende macht te eerbiedigen. Maatregelen inzake coördinatie, organisatie, uniformisering en groepering van de opleidingen moeten beperkt blijven tot het bevoegdheidsdomein van de uitvoerende macht. Dit geldt evenzeer voor de opdrachten van de Vlaamse Executieve in het kader van artikel 21.

De Gemeenschapsminister wijst op het eenmalige karakter van de bepalingen van artikel 20. De beslissing ligt bij de Executieve, na het inwinnen van het advies van de VLIR. Hij stelt dat er nood is aan uniformisatie van de verschillende terminologieën die binnen eenzelfde vakgebied worden gehanteerd, door de universiteiten en de Vlaamse Executieve.

Wat de uitsplitsing van de diploma's betreft, wijst de Gemeenschapsminister erop dat nieuwe combinaties moeilijk zijn. Binnen het wettelijk vastgelegde kader moeten de universiteiten in overleg, en mits eerbiediging van de academische vrijheid, onderling tot afspraken komen.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van Durme wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het artikel 20 wordt vervolgens aangenomen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 21

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 22

Op vraag van een lid bevestigt de Gemeenschapsminister dat in het aanbod aan opleidingen alleen wijzigingen mogelijk zijn mits vervangingen binnen het bevoegdheidsdomein van een universiteit of mits onderling akkoord tussen universiteiten. De ene opleiding moet voor een andere worden ge-

schrapt worden binnen het definitief vastgelegde **studiegebied**. Dit betekent dat een nieuwe opleiding na de inruiling ook onmiddellijk wordt gefinancierd.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 23

Bij dit artikel werd een amendement ingediend door de heer G. Janzegers en W. Van **Durme** (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) dat ertoe strekt in 13° de woorden „**kandidaat-burgerlijk ingenieurs-architect**” en „**burgerlijk ingenieur-architect**” te schrappen, met dezelfde reden als reeds toegelicht werd bij de bespreking in artikel 7, en als logisch gevolg van het amendement op artikel 5.

Het amendement wordt verworpen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Een lid vraagt aandacht voor punt 11° van dit artikel dat naast lichamelijke opvoeding, ook in motorische revalidatie en kinesitherapie voorziet. Bestaat hier geen mogelijkheid van overlapping tussen het HOKT en het HOLT niettegenstaande het gaat om een ander niveau ?

In zijn antwoord wijst de Gemeenschapsminister erop dat de licentie in de kinesitherapie wel iets anders is dan het graduaat, ook in de beroepsuitoefening. De licentiaat stelt medische akten terwijl het professioneel zuiver uitvoerend werk meer op het niveau van het graduaat gebeurt. Het wetenschappelijk karakter in beide opleidingen verschilt erg. Met deze decreetsbepaling wordt het feit van de twee verschillende opleidingen bevestigd en gehonoreerd.

Het artikel wordt vervolgens ongewijzigd aangenomen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 24

Bij dit artikel merkt een lid op dat de vraag van de Economische Hogeschool Limburg om omgevormd te worden tot volwaardige faculteit in de toegepaste economische wetenschappen gegrond is en niet onredelijk, maar wel onrechtvaardig indien de enige andere instelling met hetzelfde statuut en dezelfde structuur (namelijk de **VLEKHO** te Brussel) niet tegelijkertijd wordt omgevormd.

Het politiek akkoord van 23 oktober 1990, geconcretiseerd in het voorliggend ontwerp van decreet, had tot doel de leefbaarheid van bepaalde instellingen, wier **studentenbevolking** de laatste jaren sterk is gedaald, te vrijwaren. Het kan de bedoeling van de bevoegde overheid niet geweest zijn om instellingen levenskansen te geven door andere hiervoor op te offeren.

Door de kandidaturen in de Toegepaste Economische Wetenschappen op te richten in Kortrijk verliest UFSIA een groot recruitersgebied (20 ten honderd) voor haar faculteit **TEW**. Hiervoor werd een oplossing gevonden door UFSIA in samenwerking met de KU Leuven in Kortrijk deze kandidaturen te laten organiseren waardoor het studentenverlies wordt opgevangen.

VLEKHO-Brussel recruteert 36 ten honderd van haar studenten uit West-Vlaanderen. Het politiek akkoord voorziet geen oplossing om dit verlies te compenseren en vrijwaart de leefbaarheid van **VLEKHO**-Brussel niet. Hiervoor dienen

dus, zoals voor UFSIA, de nodige maatregelen te worden getroffen.

De situatie in Brussel wordt nog moeilijker door aan de UFSAL-Koekelberg een uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid te geven. Het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten voorziet immers ook de kandidaturen in de Toegepaste Economische Wetenschappen en **handelsingenieur**.

De Economische Hogeschool Limburg wordt faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen. Nochtans zijn de EHL en VLEKHO-Handelswetenschappen de enige instellingen in Vlaanderen die met een vierjarig voltijds studieprogramma in de handelswetenschappen het diploma van licentiaat in de Handelswetenschappen uitreiken. Waarom deze verschillende behandeling ?

Na deze beschouwingen concludeert het lid met een concrete vraag naar de Gemeenschapsminister toe. **VLEKHO**-Brussel is nog de enige Economische Hogeschool met een vierjarige cyclus in Vlaanderen. Sedert meer dan twintig jaar heeft zij haar bestaansrecht bewezen. Zowel qua niveau van de studies als qua toegepast wetenschappelijk onderzoek heeft zij het universitair karakter gerealiseerd. Welke maatregelen denkt de overheid te nemen om de leefbaarheid van deze instelling te verzekeren ?

Hierop is het antwoord van de Gemeenschapsminister dat in het economisch hoger onderwijs van het lange type een specifieke opleiding bevat en dat overstapmogelijkheden zijn voorzien die qua inhoud in verhouding zijn tot het belang dat aan dit onderwijs wordt gehecht. **VLEKHO** is een zeer degelijke en bloeiende instelling met een eigen specifieke recrutering en de doorstromingsmogelijkheid van haar studenten naar het universitaire onderwijs is versoepeld. Het politiek akkoord slaat inderdaad niet op de **VLEKHO**. Vrees voor achterstelling is evenwel niet gegrond.

Het antwoord nam voor een ander lid de bezorgdheid over de toekomst voor een aantal handelshogescholen echter niet weg. Regionale verschuivingen op het terrein hebben gevolgen die decretaal niet kunnen worden ingeschat, aldus het lid. Genoemde politiek had tot doel het LUC leefbaar te houden. **Daarrond** hadden andere ingrepen plaats, onder andere in Kortrijk. Maar, op termijn zullen ook andere instellingen niet meer leefbaar zijn omwille van de verschuiving van de studenten. De leefbaarheid van de instellingen, en van **VLEKHO**, kan op termijn niet verzekerd worden.

De repliek van de Gemeenschapsminister hierop is dat men voor **VLEKHO** kiest omwille van diens eigenheid, met zijn niveau en zijn mogelijkheden die nu decretaal worden versterkt. Als **VLEKHO** ook een universitaire instelling als zodanig zou worden, dan zou het van zijn eigenheid verliezen en in zijn verdere expansie belemmerd worden, aldus de persoonlijke mening van de Gemeenschapsminister.

Als antwoord op een vraag van een lid naar de financiële weerslag van artikel 24 zegt de Gemeenschapsminister dat er via de Executieve een afspraak is om deze **meerkost** te financieren uit de KS-enveloppe. Daarna valt die vanzelfsprekend ten laste van de Gemeenschap.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen bij 3 othoudingen.

Artikel 25

Een lid doet opmerken dat het eerste lid van het artikel de UFSAL academische opleiding laat aanbieden in het gerechtelijk arrondissement Brussel, wat niet hetzelfde is als het bestuurlijk arrondissement. Mag UFSAL zijn vestiging dan uitbreiden in Halle-Vilvoorde ?

De Gemeenschapsminister zegt dat een gelijke situatie wordt vastgelegd voor UFSAL en VUB. UFSAL heeft een 750 studenten. Het is niet realistisch te denken dat deze kandidatuurinstelling zo ver zou uitbreiden. Theoretisch zou het kunnen.

Het artikel wordt vervolgens aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 26

Op dit artikel werden verschillende amendementen ingediend.

Een eerste amendement is van de heer E. Beysen (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) en strekt ertoe de volgende tekst aan het artikel toe te voegen :

„Wanneer tussen de Antwerpse universiteiten een overeenkomst wordt gesloten in verband met hun structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en **program**matie van het onderwijsaanbod in het raam van de universiteit Antwerpen, zal het decreet ter bekrachtiging van deze overeenkomst tevens de onderwijsbevoegdheid van de universiteit Antwerpen uitbreiden”.

Volgens de indiener van het amendement moet het **een**wordingsproces van de Antwerpse universiteit gestimuleerd worden door een intentieverklaring in het decreet zelf. Het zijn volgens hem de politici die hier het voortouw moeten nemen zoals dit in het verleden overigens reeds door de Antwerpse mandatarissen met succes werd gedaan. Thans moeten ze hun werk afmaken. Ook de universitaire gemeenschap van Antwerpen wenst dit initiatief omdat het zal toelaten bepaalde hindernissen van historische en filosofische aard die het eenwordingsproces nog afremmen, te overwinnen.

Een amendement met dezelfde strekking werd ingediend door de heer L. Hancké, medeondertekend door de heren M. Van Peel en mevrouw N. Maes (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3). Hiervan luidt de tekst als volgt :

„Zodra de huidige drie Antwerpse universiteiten een overeenkomst, voorgelegd aan het Gemeenschappelijk Bureau inzake de structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen en financiering hebben afgesloten, dient de Executieve overwijd een ontwerp-decreet ter zake bij de Vlaamse Raad in ter uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid van de Antwerpse universiteit .”

Een van de indieners zegt zich aan te sluiten bij **de** stelling dat gezien een aantal historisch gegroeide realiteiten het niet realistisch is te denken dat de verschillende instellingen op eigen kracht de eenwording vlug zullen bereiken. Het decreet van 1 augustus 1978 gaf hun reeds vele mogelijkheden in die richting, maar ze werden niet benut. Vandaar de noodzaak om een politieke wil tot uiting te brengen, wat **overigens** in de memorie van toelichting bij dit decreet door de **Gemeen**schapsminister werd gedaan. Deze wil ook inschrijven in een

decreet zou een goede zaak zijn, aldus het lid, dat tevens de wens uitspreekt om tot een gemeenschappelijke tekst te komen die voor alle fracties aanvaardbaar is om in het decreet te worden opgenomen.

Een medeondertekenaar van dit tweede amendement zegt dat de fractie steeds gepleit heeft voor één pluralistische universiteit Antwerpen met een eigen statuut sui generis. Hieraan een impuls geven met dit decreet is ook voor het lid een uitdrukkelijke wens. Hetzelfde lid onderstreept en betreurt tegelijkertijd het feit dat allerlei afspraken dienden te worden gemaakt tussen diverse instellingen om dit voorliggend ontwerp uiteindelijk mogelijk te maken. Als tegengewicht zou volgens spreker nu een tekst moeten tot stand komen die de grote visie over een toekomstgericht universitair onderwijs zou bevestigen en dit niet in het minst voor de Antwerpse universitaire instellingen. Ook deze spreker pleit er zoals de vorige voor om tot een gemeenschappelijke tekst te komen als intentieverklaring en amendering op dit artikel.

Een van de indieners van dit amendement stelt dat het een bevestiging en versterking is van wat reeds in de memorie van toelichting staat. Het is de bedoeling de eenwording te stimuleren. Maar hij wijst er tevens op dat die eenmaking toch ook nog veel decretaal werk zal vergen. Eenwording van vertegenwoordiging en eenwording van structuren is niet eenvoudig. Dit voorstel van amendement moet iedereen aanzetten, en op de eerste plaats alle academische en politieke verantwoordelijken in het Antwerpse zelf, om binnen het kader dat nu gecreëerd wordt, werk te maken van de eenwording. De twee voorliggende amendementen beogen hetzelfde doel. Het moet mogelijk zijn gemeenschappelijk de bewoording vast te leggen.

In zijn antwoord zegt de Gemeenschapsminister dat een decreet niet kan bepalen wat de inhoud van een volgend decreet zal zijn. De tekst van de amendementen staat letterlijk in de memorie van toelichting die de visie van de decreetgever weergeeft. Antwerpen moet thans de mogelijkheden van het decreet van 1978 benutten, met de stimulans die door de intentieverklaring bij dit decreet wordt gegeven.

Een lid repliceert dat de verwijzing door de Gemeenschapsminister naar de politieke wil die tot uiting werd gebracht geruiststellend is, maar dat artikel 26 niettemin studiegebieden in Antwerpen aanbiedt in drie afzonderlijke instellingen, en niet in „de Universiteit Antwerpen”.

In een poging om uit de impasse te geraken suggereert een lid om in dit artikel een zin op te nemen die zou zeggen dat uitbreiding in de toekomst slechts mogelijk zal zijn in functie van concrete stappen vanwege die instelling naar eenwording toe. Zo zou de bal in het kamp van die instellingen liggen, aldus het lid dat tevens vraagt om de besproken amendementen niet te verwerpen. De inertie van de instellingen moet worden doorbroken. En dit is een unieke gelegenheid.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat deze suggestie eigenlijk niets nieuws brengt. De instellingen hebben reeds de verplichting om naar eenwording te streven. Nadat zij tot een overeenstemming zijn gekomen, kan decretaal de onderwijsbevoegdheid worden herzien en kan van uitbreiding worden gesproken.

De gedachtenwisseling rond deze eerste twee amendementen op dit artikel eindigt met een voorstel van het lid om artikel 26 te reserveren teneinde overleg, ook binnen de Executieve, mogelijk te maken en daarmee stemt de Gemeenschapsminister in.

Twee andere amendementen op dit artikel hadden tot doel onder littera a) het punt 3° te schrappen. De motivering, zowel van het amendement van de heren W. Van Durme en G. Janzegers (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 2) als van het amendement van de heer R. Van Hooland (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 4) was tweevoudig : er bestaat geen specifieke regionale behoefte naar een bijkomende kandidatuur **bio-in-**genieurs en de middelen zijn reeds beperkt voor de bestaande opleidingen.

Hierop komt een felle reactie van een lid dat vraagt of een bepaalde fractie het politiek akkoord over de **mini-ex-**pansie waarvan zij mede-ondertekenaar is, niet meer eerbiedigt ? Het dossier werd vanuit Antwerpen bovendien terecht verdedigd met het oog op de toelevering van gekwalificeerd personeel voor de chemische industrie.

De geviseerde fractieleden repliceren verontwaardigd dat zij ook in persoonlijke naam mogen spreken en amendementen mogen voorstellen. Hun fractie aanvaardt het politiek akkoord maar aanvaardt ook dat persoonlijke opmerkingen erop worden geformuleerd.

Door de heren M. Van Peel, L. Hancké en E. Beysen wordt een amendement ingediend om artikel 26 aan te vullen met de volgende bepaling :

„Zodra tussen de instellingen die op dit ogenblik de Universiteit Antwerpen uitmaken een overeenkomst wordt bereikt inzake structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en programmatie, en deze overeenkomst bekrachtigd wordt in het Gemeenschappelijk Bureau Universiteit Antwerpen, dient de Executieve onverwijld een ontwerp-decreet ter bekrachtiging van de overeenkomst in, en ter uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid van de Universiteit Antwerpen.” (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 4).

De Gemeenschapsminister kondigt aan de Vlaamse Executieve te raadplegen.

Nadat de Gemeenschapsminister de Vlaamse Executieve heeft geraadpleegd, deelt hij mede te kunnen instemmen met een amendement van de heren M. Van Peel, J. Verheyden, E. Beysen en mevrouw N. Maes. Bij artikel 26 moet de volgende zin worden toegevoegd :

„Zodra tussen de instellingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet de Universiteit Antwerpen uitmaken een overeenkomst van éénwording wordt bereikt over de structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en programmatie en deze overeenkomst wordt bekrachtigd in het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen, dient de Vlaamse Executieve onverwijld bij de Vlaamse Raad een ontwerp decreet in dat de onderwijsbevoegdheid van de Universiteit Antwerpen uitbreidt in het kader van een algemene programmatie van het academisch onderwijs.” (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 6).

Met dit amendement wensen de indieners de uiteindelijke eenwording van de Antwerpse Universiteiten te ondersteunen. Naar analogie met artikel 5 van de wet van 7 april 1971 houdende oprichting in de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen wordt hier een decretale bepaling opgenomen die dit éénmakingsproces bevordert en nauwkeurig aangeeft hoe dit moet tot stand komen.

De amendementen van de heren L. Hancké, M. Van Peel en mevrouw N. Maes (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3), van de heren M. Van Peel, L. Hancké en E. Beysen (Stuk 502

(1990-1991) – Nr. 4) en van de heer E. Beysen (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) worden ingetrokken.

Het amendement van de heer Van Hooland wordt verworpen met 2 stemmen tegen 11.

Het amendement van de heer G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt met 11 stemmen bij 2 onthoudingen verworpen.

Het amendement van de heren M. Van Peel, J. **Verheyden**, E. Beysen en mevrouw N. Maes wordt eenparig aangenomen.

Het geamendeerde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 27

Op dit artikel werden drie amendementen voorgesteld door de heren W. Van **Durme** en G. Janzegers (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 2), de heer R. Deswaene c.s. (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) en de heer R. Van Hooland c.s. (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) om de Universiteit Gent toe te laten de graden van kandidaat-handelsingenieur en van **handelsingenieur** te verlenen. De indieners begrijpen niet waarom alleen de Universiteit Gent deze graden niet zou mogen verlenen en de andere universiteiten wel. Daardoor neemt men haar een grote troef uit handen, aangezien de vraag naar handelsingenieurs in Vlaanderen zeer groot is en de studenten in voldoende aantallen aanwezig zijn. Bovendien zou deze toevoeging slechts een marginale budgettaire inspanning vergen.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat deze richtingen momenteel ook niet bestaan te Gent en dat het in het kader van de beperkte actualisering en rationalisatie niet mogelijk bleek ze in te voeren. Wat wel is gebeurd, is de terminologische aanpassing van de bestaande richting bedrijfseconomie, die voortaan Toegepaste Economische Wetenschappen heet. De studies voor handelsingenieur zijn evenwel zeer specifiek te onderscheiden van de andere economische richtingen, zodat de invoering ervan te Gent ongetwijfeld een **meerkost** zou betekenen.

Het amendement van de heer R. Van Hooland c.s. wordt met 2 stemmen tegen 8 bij 3 onthoudingen verworpen.

Het amendement van de heer R. Deswaene c.s. wordt met 3 stemmen tegen 8 bij 2 onthoudingen verworpen.

Het amendement van de heren W. Van **Durme** en G. Janzegers wordt verworpen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Op dit artikel werden nog twee amendementen (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** om in 12° de woorden „kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect” en „burgerlijk ingenieur-architect” weg te laten. Deze amendementen zijn het logische gevolg van hun amendement op artikel 7.

Een lid drukt zijn bezorgdheid uit over de mogelijke **overlapping** van de studie architect en de studie burgerlijk **ingenieur-architect**, die ten koste van de architectenscholen nieuwe studenten zal aantrekken naar de Universiteit Gent. Verscheidene leden vragen tevens naar het fundamentele verschil tussen een burgerlijk ingenieur-architect en een architect.

De **Gemeenschapsminister** antwoordt dat na intens overleg tussen de architectenscholen en de faculteiten Toegepaste

Wetenschappen een overeenkomst werd gesloten die de noodzaak van een specialisatie architectuur binnen de Toegepaste Wetenschappen erkent. Een overlapping wordt het niet. Een burgerlijk ingenieur treedt niet op het artistieke domein van de architecten. De richting ingenieur-architect verdwijnt.

De amendementen van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** worden verworpen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Op een vraag van een lid of het opleidingsprogramma en de inhoud van de toelatingsproef worden vastgesteld na goedkeuring vanwege de architectenscholen, antwoordt de **Gemeenschapsminister** ontkennend. Hij voegt eraan toe dat, zelfs als de namen van de vakken dezelfde zijn, er toch wat invalshoek en benadering betreft, fundamentele verschillen bestaan.

Enkele leden vragen of het toelatingsexamen hetzelfde is als voor de andere burgerlijke ingenieurs of integendeel zal worden gespecificeerd.

De **Gemeenschapsminister** verduidelijkt dat het toegangsexamen, dat interuniversitair moet worden vastgelegd, niet meer uitsluitend op de wiskunde zal worden afgestemd, maar ook andere elementen zal bevatten naargelang de **studiekeuze** van de student.

Een lid vraagt wat er zal gebeuren met de studenten die nu studeren voor ingenieur-architect, dus zonder toelatingsexamen te hebben afgelegd.

De **Gemeenschapsminister** antwoordt dat in het ontwerp van decreet een overgangsmaatregel is voorzien. Deze studenten krijgen het diploma van burgerlijk **ingenieur-architect**. Zij mogen immers niet het slachtoffer worden van een experiment uit het verleden (namelijk de studies **ingenieur-architect**). Het enige houvast is het diploma burgerlijk **ingenieur-architect**.

Een lid vreest dat deze regularisatie een gevaarlijk **precedent** vormt.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 28

Op dit artikel werden door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** twee amendementen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) voorgesteld om in 12° de woorden „**kandidaat-burgerlijk ingenieurarchitect**” en „burgerlijk ingenieur-architect” weg te laten. Deze amendementen zijn het logische gevolg van hun amendement op artikel 7.

De amendementen van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** worden verworpen met 1 stem tegen 13.

Een lid vraagt waarom de Vrije Universiteit Brussel wel de graden van kandidaat-handelsingenieur en van **handelsingenieur** kan verlenen.

De **Gemeenschapsminister** antwoordt dat de Université libre de Bruxelles wellicht de eerste universiteit was om deze opleiding te verstrekken en dat bij de splitsing van de ULB en de splitsing van de Vrije Universiteit Brussel deze laatst hiermee gewoon is doorgegaan.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 29

Naar aanleiding van een vraag van een lid antwoordt de Gemeenschapsminister dat de Katholieke Universiteit te Leuven op de campus te Kortrijk voor wat de Toegepaste Economische Wetenschappen betreft, de kandidaturen mag aanbieden.

De Gemeenschapsminister voegt daaraan toe dat alle universitaire instellingen postacademische cycli mogen organiseren. Ze krijgen daar trouwens geld voor.

Een ander lid merkt op dat de voorgeschreven samenwerking tussen de Katholieke Universiteit te Leuven en de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen een spitsvondigheid is die deel uitmaakt van het politiek akkoord, en er tevens het zwak punt van is. Twee inrichtende machten zitten dus samen op één campus. Hij vermoedt dat daar een ideologische idee achter schuil gaat.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de Katholieke Universiteit te Leuven de inrichtende macht blijft. De Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen behoren trouwens tot dezelfde obediëntie en er is ter zake een akkoord bereikt tussen de KU Leuven en de UFSIA.

Een lid vreest dat de samenwerking te Kortrijk een hinderpaal zou kunnen worden voor de eenmaking van de instellingen te Antwerpen tot een pluralistische universiteit sui generis. Hij vraagt dan ook dat de samenwerking te Kortrijk en de eenmaking te Antwerpen onafhankelijk van elkaar zouden geschieden.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 7

De organisatie van de voortgezette academische opleidingen

Artikel 30

Verscheidene leden merken op dat in dit artikel sprake is van arrondissementen en in artikel 29 van de stad Kortrijk. Ze stellen zich dan ook de vraag of de Katholieke Universiteit te Leuven voortgezette academische opleidingen kan organiseren op de campus te Kortrijk.

De Gemeenschapsminister antwoordt bevestigend. Dit betekent echter niet dat een tweede cyclus mogelijk is. Bovendien zijn deze voortgezette academische opleidingen inhoudelijk beperkt tot het aanbod in de kandidaturen, vermeld in artikel 29. Zulks geldt trouwens ook voor het Universitair Centrum Antwerpen en de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen.

Een lid wijst erop dat sommige aanvullende specialisatieopleidingen niet in een bepaalde richting kunnen worden gecatalogeerd, zoals de documentatie- en bibliotheekwetenschappen te Antwerpen, milieukunde enzovoort.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de aanvullende en specialisatieopleidingen in elk geval moeten aanleunen bij een eerste of tweede cyclus die de desbetreffende universiteit biedt.

Een lid stelt voor de documentatie- en bibliotheekwetenschappen te laten aanleunen bij het studiegebied politieke

en sociale wetenschappen en milieukunde, veiligheidskunde, ergonomie en industriële hygiëne bij het studiegebied wetenschappen.

De Gemeenschapsminister zegt dat dit zal worden onderzocht en geregeld.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 31

Een lid vraagt zich af of deze uitbreiding niet in tegenspraak is met de huidige begrotingsproblemen.

De Gemeenschapsminister legt uit dat alleszins de rationalisatienormen zullen spelen, met het gevolg dat vele aanvullende of specialisatieopleidingen zullen verdwijnen. Om nieuwe opleidingen te starten moet worden voldaan aan de strengere programmatienormen. Bovendien heeft de Vlaamse Executieve de bevoegdheid de normen te verhogen precies om te kunnen ingrijpen indien het financieel uit de hand zou lopen.

Een ander lid vraagt wat de financiële implicaties van dit artikel zullen zijn.

De Gemeenschapsminister kent de precieze kost hiervan nog niet. Momenteel schommelt de kost van deze opleidingen rond 10 ten honderd van het totale budget van de universiteiten.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 32

Op dit artikel werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van Durme om de universiteiten de mogelijkheid te bieden doctoraten in te richten in samenwerking met de instellingen van het hoger onderwijs van het lange type.

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat het doctoraat in wezen thuishoort aan de universiteit en kadert in het wetenschappelijk onderzoek. Hij verzet zich dan ook formeel tegen het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van Durme.

Een lid is het met de Gemeenschapsminister eens dat alleen de universiteiten doctoraten kunnen verlenen, maar merkt op dat aan dit principe geen afbreuk wordt gedaan door het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van Durme.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van Durme wordt verworpen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Een ander lid vraagt of doctoraatsopleidingen kunnen worden aangeboden op de campus te Kortrijk.

Hierop antwoordt de Gemeenschapsminister ontkennend. Een doctoraatsopleiding veronderstelt het aanbieden van de tweede cyclus, wat te Kortrijk niet het geval is. Het uitreiken van de doctoraatstitel daarentegen kan wel door een interuniversitaire jury, in overleg met een universiteit die de tweede cyclus in het betrokken studiegebied organiseert.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 33

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 8

Toelatingsvoorwaarden en inschrijving aan de universiteit

Artikel 34

Op dit artikel werd door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) voorgesteld om in de tweede paragraaf de zinsnede „en voor een opleiding tot kandidaat-burgerlijk **ingenieur-architect**” te schrappen. Dit amendement is het logisch gevolg van hun amendement op artikel 7.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt eenparig verworpen.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 35

Op dit artikel werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** om de tweede cyclus van een academische opleiding open te stellen voor de afgestudeerden van elke eerste cyclus van het hoger onderwijs van het lange type, in zoverre hun diploma voldoende overeenstemmend kan worden geacht met de tweede cyclus die de student wenst te volgen.

Verscheidene leden merken op dat het ontwerp van decreet een voorkeursbehandeling geeft aan de studenten van het economisch hoger onderwijs van het lange type en dat dit in strijd is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.

Een lid merkt daarenboven op dat het niveauverschil tussen de universiteiten en het hoger onderwijs van het lange type dermate is dat een vlotte overstap van het laatste naar het eerste op ernstige bezwaren stuit.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat de universiteiten de zaak in handen hebben, aangezien zij een onderzoek mogen doen naar de geschiktheid van de betrokken studenten. De overstap is dus zeker geen automatisme ! In het ontwerp van decreet is deze mogelijkheid alleen voorzien voor het economisch hoger onderwijs, omdat dat inhoudelijk vrij goed aansluit bij de universitaire opleiding. Wat de industriële ingenieurs en de architecten betreft ligt de zaak helemaal anders, omdat deze opleidingen fundamenteeler verschillen.

Een lid vraagt zich af, indien de universiteiten de zaak in handen hebben, waar de premie of stimulans ligt om dit ernstig op te vatten. Het lid begrijpt bovendien niet waarom de overstap van het onderwijs voor industrieel ingenieur naar de faculteit Toegepaste Wetenschappen op de universiteit uitgesloten wordt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de opleiding tot industrieel ingenieur een zeer geslaagde vorm is van hoger onderwijs van het lange type, ontstaan vanuit een eigen **con-**

cept en duidelijk te onderscheiden van de burgerlijk ingenieurs. Vele landen benijden ons dit onderwijs en het zou onverantwoord zijn deze eigenheid kapot te maken door een opname in de Toegepaste Wetenschappen.

Wat de bezorgdheid betreft inzake de ernst van de opname van studenten uit het economisch hoger onderwijs van het lange type door de universiteiten, denkt de **Gemeenschapsminister** dat de universiteiten op korte termijn wel voordeel kunnen halen uit een vlotte opname, maar dat ze dat niet zullen doen omdat dan op lange termijn de waarde van hun diploma zal dalen. Interuniversitair overleg acht de **Gemeenschapsminister** in deze niet nodig.

Een lid bevestigt dat de universiteiten alle belang hebben bij de valorisatie van hun opleidingen en diploma's. De keuze van de universiteit wordt immers steeds minder bepaald door filosofische of ideologische motieven, en is steeds meer **kwaliteitsgericht**. Het lid vindt het wel bevreemdend dat in dit artikel alleen voor het economisch hoger onderwijs een stap wordt gezet in de richting van een nauwere band tussen de universiteiten en het hoger onderwijs van het lange type. Het probleem moet worden opengetrokken naar het hele hoger onderwijs van het lange type, zeker als men hier de artikelen 39 (doctoraat) en 84 (assistentenschap) bij betreft.

De Gemeenschapsminister beklemtoont het verschil tussen het academisch onderwijs (universitair) en het onderwijs van academisch niveau (hoger onderwijs van het lange type). Wat de assistenten betreft die de universiteiten uit het hoger onderwijs van het lange type kunnen recruterende, moet het duidelijk zijn dat het om praktijkassistenten gaat, een andere categorie dan de gewone assistenten.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt verworpen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 36

De Gemeenschapsminister wijst erop dat op de eerste regel „**licentiaat**” dient te worden gelezen in plaats van „**licentie**”.

Het aldus aangepaste artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 37

Op dit artikel werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** om in het derde lid de doctoraatsopleiding toe te voegen. Door deze wijziging zal de doctoraatsopleiding ook toegankelijk blijven voor een afgestudeerde van de tweede cyclus van het hoger onderwijs van het lange type op voorwaarde dat hij hiertoe geschikt wordt geacht door het universiteitsbestuur.

Met betrekking tot het amendement antwoordt de Gemeenschapsminister dat het doctoraat bekomen geen recht is. Men moet een promotor bereid vinden. Het doctoraat wordt slechts wetenschappelijk onderzoek dat openbaar wordt verdedigd.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt eenparig verworpen

Een lid vraagt of er een lijn zit in de scheiding van de opleidingen waarvoor wel en de opleidingen waarvoor geen toelatingsexamen wordt georganiseerd.

De Gemeenschapsminister antwoordt ontkennend. Het ontwerp van decreet wil alleen de mogelijkheden bieden zonder daar verder een richting voor op te leggen.

Een lid vindt het onlogisch dat buitenlandse studenten wel worden toegelaten tot het doctoraat en industriële ingenieurs niet. Het lid meent dat het geen kwaad kan afgestudeerden van het hoger onderwijs van het lange type toe te laten tot het doctoraat mits goedkeuring van het universiteitsbestuur.

De Gemeenschapsminister legt uit dat de term universiteit in Europa veel verschillende betekenissen heeft. De toelating van buitenlandse studenten tot het doctoraat is trouwens geen automatisme. De toelating vanuit het niet-economisch hoger onderwijs is uitgesloten. Er is bijvoorbeeld een fundamenteel verschil tussen een licentiaat vertaler-tolk en een licentiaat in de filologie.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 **onthoudingen**.

Artikel 38

Door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) voorgesteld om dit artikel weg te laten, omdat de essentie ervan reeds is vervat in hun amendement op artikel 37.

De Gemeenschapsminister merkt op dat een **doctoraatsopleiding** niet hetzelfde is als de graad van doctor.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt eenparig verworpen.

Op de vraag van een lid naar de juiste inhoud van de doctoraatsopleiding, antwoordt de Gemeenschapsminister dat deze opleiding vooralsnog niet bestaat, maar dat de mogelijkheid daartoe nu wordt gecreëerd. Hij verwijst ter zake naar Nederland, waar specifieke onderzoeksopleidingen worden aangeboden.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 **onthoudingen**.

Artikel 39

Een lid maakt de bedenking dat de inschrijving voor een aanvullende opleiding, specialisatieopleiding of **doctoraatsopleiding** gemakkelijker is voor buitenlandse studenten dan voor de eigen mensen. Een sociaal assistent heeft ook gedurende ten minste drie jaar hoger onderwijs gevolgd, maar kan niet doctoreren. Dit is niet eerlijk ten opzichte van de eigen studenten.

Een ander lid vraagt waarom de minimumduur op drie jaar is bepaald. Is dit misschien uitsluitend bedoeld voor bepaalde studenten uit Groot-Brittannië ?

De Gemeenschapsminister legt uit dat de term universiteit in de verschillende landen van Europa een verschillende lading dekt. Daarnaast heeft men in sommige landen uitstekende instellingen van hoger onderwijs buiten de universiteit.

In het ontwerp van decreet werd derhalve getracht een algemene omschrijving te vinden voor heel Europa. Omgekeerd wordt van onze industriële ingenieurs voortaan het academisch niveau duidelijk bevestigd naar het buitenland toe.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 40

Op dit artikel werden door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** amendementen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) ingediend : één om de lerarenopleiding aan de universiteiten en aan de instellingen voor hoger onderwijs van het lange type gelijk te schakelen en om de afgestudeerden van dit laatste onderwijs toe te laten tot de academische lerarenopleiding.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat ook in het hoger onderwijs van het lange type een lerarenopleiding bestaat. In artikel 40 gaat het evenwel om de opleiding van leraren voor het hoger secundair onderwijs en voor het hoger onderwijs van het korte type vanuit de academische lerarenopleiding aan de universiteiten.

De amendementen van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** worden eenparig verworpen. Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 41

Een lid vraagt of de Vlaamse Executieve in het tweede lid niet vergeten is de deeltijdse studenten te vermelden.

De Gemeenschapsminister gaat akkoord om de tekst zodanig te amenderen dat het verbod om te trissen ook geldt voor de deeltijdse studenten.

De heer R. Garcia stelt een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) in die zin voor.

Het amendement van de heer R. Garcia wordt **aangenomen** met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 42

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 43

Een lid vraagt of het in dit artikel gaat om alle studenten of alleen de Belgische studenten.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat er geen onderscheid bestaat tussen Belgische studenten en studenten uit een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap.

Hetzelfde lid vraagt of het niet mogelijk is een **maximum**-bedrag in te schrijven in het derde lid.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat indien men meer studenten vraagt dan de toegestane maxima de betrokken studenten dan uiteraard niet meer financieerbaar zijn.

Een ander lid meent dat de autonomie die de universiteiten wordt gegund met betrekking tot de aanvullende of **specialisatie**opleidingen, wordt teruggeschroefd door de verplichting

hun beslissingen in verband met hogere inschrijvingsgelden mede te delen aan de Vlaamse Executieve. Het lid begrijpt de zin van deze mededeling niet.

De Gemeenschapsminister verklaart dat het niet gaat over het bedrag zelf, maar dat het een middel is tot controle van de financierbaarheid van de studenten. Krachtens artikel 133 zijn studenten immers niet langer financierbaar als de universiteit een hoger inschrijvingsgeld vraagt.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

AFDELING 9

De onderwijs- en examenregeling

Artikel 44

Een lid vindt dit een zeer belangrijk artikel voor de studenten omdat het bijdraagt tot de rechtszekerheid. Hij wijst erop dat de Gemeenschapsminister onlangs de idee heeft gelanceerd om de functie van ombudsman in te stellen in het hoger onderwijs buiten de universiteit. Het lid vraagt of deze idee niet kan worden uitgebreid ten bate van de **universiteitsstudenten**.

De Gemeenschapsminister vindt dit een interessante suggestie.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 45

Op 7° van dit artikel werd door mevrouw N. Maes en de heren R. Van Hooland en L. Vanhorenbeek voorgesteld om de informatiesessies te verplaatsen van een week in september naar een week in de periode van februari tot mei en te richten tot de abiturienten van het secundair onderwijs in plaats van tot de studenten van de eerste kandidatuur.

Het is immers niet aangewezen de informatiesessies nog te organiseren in de maand september, wanneer de afgestudeerden van het secundair onderwijs hun studiekeuze reeds hebben gemaakt. Beter is dat deze sessies worden georganiseerd enkele maanden voordien, wanneer het **studiekeuze**-proces nog aan de gang is en de keuzen geleidelijk aan uitgeklaard geraken. Precies op dat ogenblik is een degelijke confrontatie met studie-inhoud en -methode uiterst nuttig omdat het — nog op een nuttig tijdstip — de keuze realistischer kan onderbouwen.

Ook om praktische redenen is dit tijdstip te verkiezen. In september zijn professoren en assistenten nog volop bezig met de tweede zittijd-examens van de eerste kandidaturen. De periode van bijvoorbeeld de Paasvakantie is ook daarom meer geschikt.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het in dit artikel gaat, **om virtuele** eerste kandidatuurstudenten, niet om de **keuze van** de abiturienten te begeleiden.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikelen 46 tot 48

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

AFDELING 10

Studieduur en studievoortgang

Artikel 49

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de tekst van het voorlaatste lid ook in het laatste lid voorkomt en dus mag worden weggelaten.

Op dit artikel werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** om in 3° het woord „burgerlijk **ingenieur-architect**” weg te laten. Dit amendement is het logische gevolg van hun amendement op artikel 7.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt eenparig verworpen

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikelen 50 tot 52

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 53

Een lid deelt mede dat sommige hoogleraren hun studenten een tweede kans bieden via een mondeling examen, nadat ze voor het schriftelijke examen gezakt zijn. Het lid vraagt of voor de toepassing van het eerste lid dit schriftelijk en mondeling examen geldt als één of als twee examens.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat zulks kan indien schriftelijk het schriftelijk en het mondeling examen geacht worden één examen te zijn.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

AFDELING 11

De examencommissies van de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 54

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

AFDELING 12

Het verwerven van een academische graad

Artikel 55

Op dit artikel wordt een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** om het laatste lid weg te laten. Zo wordt

de tweede cyclus van een academische opleiding opengesteld voor afgestudeerden van elke eerste cyclus van het hoger onderwijs van het lange type, voorzover hun diploma voldoende overeenstemmend kan worden geacht met de tweede cyclus die de student wenst te volgen. De **Gemeenschapsminister** gaat hiermee niet akkoord.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt eenparig verworpen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 56

Op dit artikel werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) voorgesteld door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** om het tweede lid zodanig aan te passen dat ook de afgestudeerden van de tweede cyclus van het hoger onderwijs van het lange type toegang krijgen tot de openbare verdediging van een doctoraal proefschrift, op voorwaarde dat zij hiertoe geschikt worden geacht door het universiteitsbestuur.

De Gemeenschapsminister gaat hiermee niet akkoord.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt verworpen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het ongewijzigde artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikelen 57 tot 59

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 13

Gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's of getuigschriften

Artikel 60

Op dit artikel werd door de heer E. Beysen c.s. een amendement (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 3) ingediend om de bevoegdheid tot vastlegging van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's of getuigschriften te ontnemen aan de Vlaamse Executieve en voor te behouden aan de **decreet**-gever. Enkel de vastlegging van individuele gelijkwaardigheid zou aan de Executieve kunnen worden toevertrouwd.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat artikel 1 van de wet van 19 maart 1971 deze bevoegdheid aan de Koning heeft verleend. Vermits in gemeenschapsaangelegenheden de Executieve de opvolger van de Koning is, brengt artikel 60 niets nieuws. Bovendien is er de waarborg van het advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Het amendement van de heer E. Beysen c.s. wordt **inge**-trokken.

Een lid vraagt hoe het zit met de gelijkwaardigheid van de diploma's en getuigschriften uit de Franse Gemeenschap en uit de Duitstalige Gemeenschap. De **Gemeenschapsminister** verklaart dat deze gelijkwaardigheid nationaal is geregeld.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 14

De onderwijs- en bestuurstaal

Artikel 61

Op dit artikel werd een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 2) voorgesteld door de heren W. Van **Durme** en G. Janzegers om in 3° het woord „specifiek” te vervangen door het woord „uitsluitend”, omdat dit laatste een ondubbelzinnige term is. Het is een technisch amendement om achterpoortjes te sluiten.

De Gemeenschapsminister gaat niet akkoord met dit amendement omdat de Vlaamse studenten dan geen mogelijkheid meer zouden hebben deze opleidingsprogramma's te volgen.

Het amendement van de heren W. Van **Durme** en G. Janzegers wordt eenparig verworpen.

Een lid ziet niet in waarom in 2° de gasthoogleraars of hoogleraars anderstalig moeten zijn.

Aansluitend hierop wordt een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) voorgesteld door de heer L. **Vanhorenbeek** c.s. om ook de onderdelen die voorkomen in de opleidingen bedoeld in 3° en 5° op te nemen in de bepaling van 2°. Zo kunnen de Vlaamse studenten zich in hun vakgebied een geëigende taalkennis eigen maken zonder dat daardoor afbreuk wordt gedaan aan het Vlaamse karakter van de academische opleidingen.

Een lid vindt het jammer dat buitenlandse studenten hier kunnen studeren zonder Nederlands te moeten leren. Het Nederlands wordt zodoende gedegradeerd tot een **bijtaal**, het Engels gewaardeerd tot een hoofdtal.

Hetzelfde lid waarschuwt voor een dominantie van het Engels en voor een monopolievorming van de grote talen. Vroeger bestonden ook cursussen in het Italiaans en in het Grieks. De beperking tot 20 ten honderd leidt automatisch tot een overheersing van het Engels. We moeten ten behoeve van de buitenlandse studenten de mogelijkheid creëren Nederlands te leren. In het buitenland stijgt trouwens de interesse voor het Nederlands.

Een ander lid wijst erop dat te weinig Vlaamse studenten naar het buitenland kunnen gaan studeren (in het kader van de uitwisselingsprogramma's), omdat de vreemde studenten niet in voldoende aantal naar ons komen wegens de Nederlandse taal. Het amendement heeft derhalve een sociale dimensie : onze studenten maximale kansen geven op de Europese arbeidsmarkt.

De Gemeenschapsminister stelt met de leden van de Commissie dat „anderstalig” zou kunnen worden vervangen door een andere bepaling. De juiste formulering leidt tot enige discussie, omdat het louter weglaten van het woord „**anderstalig**” de poort wagenwijd openzet : ook Vlaamse hoogleraren kunnen dan immers andertalige cursussen geven.

De Gemeenschapsminister stelt namens de Vlaamse Executieve een verbeterde versie van het amendement van de heer L. Vanhorenbeek c.s. voor (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 6). Hij benadrukt daarbij dat de Vlaamse studenten alleszins het recht hebben hun opleiding volledig in het Nederlands te volgen en alle examens in het Nederlands af te leggen. Het amendement wil hen alleen de mogelijkheid bieden anderstalige cursussen te volgen echter zonder **verplicht-**

ting hiertoe. Het amendement komt ook tegemoet aan de wens van een lid om in 5° op de derde regel na het woord „voldoende” het woord „geacht” in te voegen. De **Gemeenschapsminister** bevestigde immers dat het aan de appreciatie van de universiteit wordt overgelaten te bepalen wat een voldoende aantal is.

Op een vraag van een lid verklaart de **Gemeenschapsminister** dat de term hoogleraar te eng is en dient te worden begrepen als zelfstandig academisch personeel.

Het amendement van de Vlaamse Executieve wordt **aangenomen** met 13 stemmen bij 1 onthouding.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 15

Overleg met studenten

Artikel 62

Over het overleg met de studenten en de organisatie van de inspraak van de studenten in het beleid van de universiteiten wordt diepgaand en uitvoerig gediscussieerd.

Volgens een lid zijn de studenten het essentieel en wezenlijk deel van de universitaire instelling. Zij verdienen meer dan de summier omschreven betrokkenheid die hen in dit artikel wordt toegemeten.

De spreker herinnert er aan dat in de voorbereidende fase van dit ontwerp er in het overleg met de studenten **heel** wat beloften zijn gemaakt tegenover de vertegenwoordigers van de studentenorganisaties. Die beloften worden nu niet nagekomen. Hetgeen wordt voorgesteld laat de studenten op hun honger.

De kernvraag is volgens het lid : hoe kan men de studenten het best bij de universiteit betrekken ? Het is duidelijk dat er in de recente geschiedenis al heel wat veranderd is. Sinds de jaren zestig zijn de studenten mondig geworden en werd hun betrokkenheid bij de organisatie van het universitaire leven meer en meer erkend. Hier komt nog bij dat sinds de verlaging van de meerderjarigheid tot 18 jaar, de studenten ook in rechte volwassen zijn geworden. Men moet er dus rekening mee houden dat men met volwassenen te doen heeft, en dat moet worden vertaald in de **inspraakmogelijkheden**.

Het lid gaat er van uit dat de betrokkenheid van de studenten zich bij het beleid van de universiteit zich op twee niveaus afspeelt. Er is de betrokkenheid bij de academische kwesties en meer bepaald bij de onderwijsaangelegenheden. Hier gaat het vooral om adviesrecht van de studenten. Dit is nu reeds in de meeste instellingen op een degelijke manier geregeld.

Het andere niveau bestaat uit de specifieke **studentenvoorzieningen** zoals de restaurants en de huisvesting van de studenten, ook wel omschreven als de sociale sector. Hier heeft de student het recht op een effectieve medezeggenschap in het beheer. Dit laatste komt in deze tekst niet voor.

Een amendement ingediend door de heren E. Beysen en R. Deswaene en door mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck, waarbij ook de heren G. Janzegers en G. Van **Durme** zich aangesloten hebben vertaalt de bekommernissen van vorige spreker (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4). Dit amendement maakt een onderscheid tussen de twee niveaus van inspraak

en geeft effectief stemrecht aan de studentenafgevaardigden in het beheer van de studentenvoorzieningen.

Een indiener zegt dat hetgeen wordt voorgesteld de facto reeds in sommige universiteiten, zoals de RUG en de WB, bestaat en bovendien uitstekend werkt. Het komt er op aan dit uit te breiden naar alle universiteiten door het decreetaal vast te leggen.

Door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt een amendement ingediend dat volgens de indieners nog verder gaat (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4). Er wordt voorgesteld dat de studenten en het universitair personeel via verkozen afgevaardigden vertegenwoordigd zijn in het universiteitsbestuur en zijn organen. Tevens hebben zij verkozen afgevaardigden in de Raad voor het Hoger Onderwijs van de VLOR.

De indieners stellen dat zij dit amendement in eerste instantie willen verdedigen, omdat het de studenteninspraak op de meest ingrijpende wijze vastlegt.

In tweede instantie hebben de indieners zich aangesloten bij het bovengenoemde amendement van de heer E. Beysen C.S., omdat dit volgens hen een betere regeling van de inspraak inhoudt dan hetgeen in het ontwerp wordt voorgesteld. Bij dit amendement stellen zij echter wel een subamendement voor waarin wordt bepaald dat de vertegenwoordiging van de studenten democratisch verkozen dient te worden (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4). Dit subamendement wordt naast de aanvankelijke indieners, mede ondertekend door de heren L. Dierickx, W. Taelman, E. Beysen en mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck.

Een lid zegt dat hij de bepalingen van dit artikel anders interpreteert dan de vorige interveniënten. Volgens hem **k**adert dit artikel in de autonomie die aan de universiteiten gegeven wordt. De instellingen bepalen zelf hoe het overleg met de studenten wordt georganiseerd. De decreetgever zorgt hier enkel voor een garantie dat de studenten inderdaad vertegenwoordigd worden.

Deze spreker is evenwel van oordeel dat de studenten toch zeker moeten zijn van een vertegenwoordiging in elk orgaan dat materies behandelt die de studenten rechtstreeks **a**anbelangen.

Een amendement van de heren M. Van Peel, Jos **Bosmans**, F. Sarens en mevrouw A. Leysen wil een bepaling in die zin in dit decreet inschrijven (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4).

Een lid zegt dat dit artikel de studenten de minimale garantie geeft dat er met hen rekening zal worden gehouden. Hij hoopt evenwel dat de universiteiten in de regeling die ze zelf autonoom zullen treffen, verder zullen gaan dan die minimale garantie.

Een volgende spreker staat eerder huiverig tegen het aanpassen van dit artikel. De universiteiten hebben een verregaande autonomie in de organisatie van hun beheer. Het is gevaarlijk hieraan te raken. Het opleggen van een meer verregaande studentenvertegenwoordiging dan wat in het ontwerp wordt voorgesteld, opent de deur naar een ingrijpen van de overheid in de universitaire autonomie. De **d**ecreetgever mag aan de universiteiten geen bestuursformules opleggen.

Dit lid is wel overtuigd van het belang van dit artikel. Het gaat ten slotte over de grootste groep binnen de universiteit. Hij voelt wel aan dat de tekst van het decreet in feite verder zou moeten gaan. De studenteninspraak moet op een volwaardige manier worden georganiseerd. Misschien is hetgeen

het ontwerp voorstelt hiervoor onvoldoende. Het is echter zeer moeilijk om de universiteiten meer op te leggen dan het minimale dat hier wordt vastgelegd zonder aan de universitaire autonomie te raken.

Vorige sprekers hebben gevraagd de studenten te betrekken bij het beheer van die zaken die hen rechtstreeks **aanbelangen**. Wat betekent dit ? Bijvoorbeeld alle **onderwijskwesties** belangen de studenten rechtstreeks aan. Moeten zij hier meer krijgen dan een louter adviserende stem ? Het lid vraagt zich af hoever dit kan gaan. Misschien bedoelden de vorige interveniënten slechts de sociale sector. Dit werd echter niet duidelijk gemaakt.

Er bestaan op dit ogenblik verschillen tussen de universiteiten wat de organisatie van de studentenparticipatie betreft. Dat wordt door dit artikel erkend. Dit artikel vertrekt bovendien niet vanuit het gezichtspunt van een belangengroep, maar vanuit de volledige universitaire gemeenschap. Het evenwicht van de tekst mag door amendering niet in het gedrang worden gebracht. Daarom pleit dit lid voor het behoud van de tekst zoals hij is.

Een ander lid merkt op dat er tussen de verschillende universiteiten verschillen zijn in de participatiegraad van de studenten. Dit zou niet mogen zijn. In elke universiteit moeten de studenten even nauw bij het universiteitsbeheer worden betrokken. Zulks kan door het decreet worden opgelegd.

In zijn antwoord herhaalt de Gemeenschapsminister dat één van de basisideeën van het ontwerp de autonomie van de universiteiten is. Dit brengt met zich mee dat de universiteiten autonoom hun eigen beheer kunnen regelen. Dit beginsel mag in deze discussie niet uit het oog worden verloren.

Daarnaast is het inderdaad zo dat de studenten de eerste betrokkenen zijn bij het universitaire leven. In feite belangen alle onderdelen van dit universitaire leven hen aan. Dat laatste neemt niet weg dat er een verschil in betrokkenheid kan zijn naargelang de materies.

Dit artikel houdt in dat de studenten duidelijk worden gerespecteerd en erkend. Het eerste lid van het artikel geeft een minimale garantie dat de universiteiten dit respect zullen opbrengen. Het tweede lid vertaalt dit gegeven naar de overheid toe. Het gaat hier dus niet alleen om overleg tussen de studenten en de universiteiten, maar ook tussen de studenten en de overheid.

Moet er nu decretaal bepaald worden dat de studenten meer rechten krijgen dan wat er in het ontwerp wordt voorgesteld ?

De Gemeenschapsminister merkt hierbij op dat dit zou betekenen dat voor de andere geledingen van de universiteit, het academisch en het administratief en technisch personeel, dan ook meer rechten zouden moeten worden toegekend in het universitair beheer.

De Gemeenschapsminister staat positief tegenover een zo groot mogelijk overleg met de studenten. Hij hoopt dat de universiteiten dit ook zullen organiseren. De tekst van dit artikel is nu een uitgebalanceerde en adequate formulering, die de studenten een minimale inspraak garandeert, en **tegelijker** tijd de poort openlaat naar meer verregaande **inspraak**-mogelijkheden, die de universiteiten zelf kunnen regelen.

De Gemeenschapsminister sluit zich aan bij wat een vorige spreker zegde. Het is moeilijk een sluitende formulering te vinden die de studenten een grotere inspraak garanderen die tegelijker tijd geen afbreuk doet aan de autonomie van de

universiteiten. Hij acht de formulering van dit artikel voldoende om aan te tonen dat de studenten ernstig worden genomen en dat de wil bestaat hen bij het beheer van de universiteiten te betrekken. Dit artikel bepaalt in elk geval dat er een verplichte studentenraad komt, daar waar de studenten geen vertegenwoordiging hebben in de raad van bestuur, en dat de universiteiten wel een samenwerking met de studenten zullen moeten organiseren.

De ingediende amendementen wijzigen volgens de Gemeenschapsminister het evenwicht van de tekst. In feite zou er dan verder moeten worden gegaan dan een loutere **amendering**. Een volledig herschrijven van dit artikel dringt zich dan op. Dat betekent ook dat het werk volledig zou moeten worden overgedaan. Dit artikel kwam tot stand na uitgebreid overleg. Uit dit overleg bleek dat een aantal instellingen zeer huiverig staan tegen het opleggen van regelingen voor wat hun beheer aangaat. Hieraan kan niet worden voorbijgegaan. Herschrijven van dit artikel betekent dat ook het overleg zal moeten worden overgedaan.

Na deze verklaringen van de Gemeenschapsminister wordt het amendement van de heer M. Van Peel c.s. ingetrokken.

Volgens een lid bewijst het antwoord van de Gemeenschapsminister dat hij blijkbaar niet erg zeker is in deze zeer gevoelige materie. De Gemeenschapsminister schijnt de noodzaak om dit artikel te herschrijven wel in te zien, maar hij weigert dit te doen met de argumentatie dat er geen tijd is om een voor iedereen aanvaardbare regeling uit te werken.

De Gemeenschapsminister reageert tegen deze interpretatie van zijn verantwoording. Wat hij bedoelt is dat het amenderen van dit artikel meer complicaties met zich zal mee brengen, dan op het eerste gezicht blijkt.

De vorige spreker vervolgt dat de tekst van het ontwerp een compromis is dat tot stand is gekomen na overleg met drukingsgroepen. Het amendement van de heer E. Beysen c.s. raakt geenszins aan de autonomie van de universiteiten. Het enige wat dit amendement duidelijk stelt is dat de student zeker betrokken moet zijn bij het beheer van de sociale aangelegenheden. Deze aangelegenheden bepalen het dagelijkse leven aan de universiteit. De studenten moeten hierbij een grote inspraak hebben, temeer omdat het toch om volwassenen gaat, die niet moeten worden betutteld worden. De tekst van het ontwerp geeft geen voldoening omdat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de materies van academische aard en anderzijds de sociale materies. Het amendement van de heer Beysen c.s. doet dat wel.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat er drie domeinen zijn, waar de betrokkenheid van de studenten moet worden geregeld.

Ten eerste is er het academische. Hier gaat het vooral om adviesrecht voor de studenten. Dit is overal voldoende geregeld.

Ten tweede zijn er de sociale voorzieningen. Deze zijn geregeld met een afzonderlijke wetgeving, die blijkbaar goed werkt. Deze wetgeving wordt niet nu veranderd.

Ten derde is er het beheer van de universiteiten. Er zijn drie soorten universiteiten. De Gemeenschapsuniversiteiten (RUG en RUCA) krijgen met het bijzonder decreet hun eigen regeling, die inhoudt dat ze beheersautonomie krijgen. UIA en LUC zijn openbare universiteiten, waarvan het beheer statutair geregeld is. De vrije universiteiten tenslotte

zijn volledig vrij wat de organisatie van hun beheer betreft. In elk geval komt er voor alle universiteiten een grote autonomie. Hieraan raken, door het opleggen van beheersregels is zeer delicaat. Dit zou een herdenken van het decreet betekenen, hetgeen niet met een paar amendementen kan worden opgelost.

Een lid erkent het delicate van de materie. Hij vraagt waar de studenten rechtstreeks in het bestuur zijn vertegenwoordigd. Kan het universiteitsbestuur ook bepaalde aangelegenheden delegeren naar andere organen, die dan autonoom kunnen beslissen over die aangelegenheden ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de studenten zijn vertegenwoordigd in de raad van bestuur van de gemeenschapsuniversiteiten RUG en RUCA. Het bijzonder decreet bevestigt dit. In de KUL en UFSAL zijn de studenten niet in de raad vertegenwoordigd.

Verder zijn de universiteiten autonoom in het organiseren van hun beheer. Zij kunnen dus zaken delegeren naar andere bestuursorganen, zoals zij dit zelf wensen. In elk geval is de filosofie van dit decreet dat de studenten zoveel mogelijk bij het bestuur zouden moeten worden betrokken.

De heren L. Vanhorenbeek en R. Van Hooland en mevrouw N. Maes dienen een amendement in dat er toe strekt dat het universiteitsbestuur de vertegenwoordiging van de studenten regelt in een aantal specifieke organen (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 5). De formule van de studentenraad is volgens de indieners niet' geschikt voor de organisatie van het directe overleg. Dit zou eerder vertragend werken op de besluitvorming. Bovendien stelt dit amendement dat bij overleg over de universiteiten in de Raad voor het Hoger Onderwijs slechts de universiteitsstudenten worden betrokken en niet de eventuele studentenvertegenwoordigers van het HOLT en HOKT.

Ten slotte wordt er nog een amendement ingediend door de heer E. Baldewijns dat stelt dat de vertegenwoordiging van de studenten in de beslissings-en bestuursorganen van de universiteiten gewaarborgd blijft in dezelfde vorm als tijdens het academiejaar 1990-1991 en dit voor de aangelegenheden die hen aanbelangen (Stuk 502 (1990-1991) – Nr. 6).

Eerst wordt het subamendement van de heren G. Janzegers, W. Van Durme, L. Dierickx, W. Taelman, E. Beysen en mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck bij het amendement van de heren E. Beysen, R. Deswaene, mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck, de heren G. Janzegers en W. Van Durme verworpen met 3 stemmen tegen 10 bij 1 onthouding.

Het eigenlijke amendement van de heer E. Beysen c.s. wordt met dezelfde stemverhouding verworpen.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van Durme wordt eenparig verworpen.

Het amendement van de heren L. Vanhorenbeek, R. Van Hooland en mevrouw N. Maes wordt verworpen met 2 stemmen tegen 9 bij 3 onthoudingen.

Nog voor de stemming trekt de heer E. Baldewijns zijn amendement in na een bevestigend antwoord van de Gemeenschapsminister tijdens de bespreking.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

HOOFDSTUK IV

Het academisch personeel

AFDELING 1

Toepassingsgebied en algemene bepaling

Artikel 63

Een lid wijst op een mogelijke vergetelheid in het tweede lid, waarin wordt gesteld dat de Vlaamse Executieve een regeling vaststelt omtrent de afwezigheden, de tucht, de administratieve standen, het verlof en de mandaatsbeëindiging van het assiterend academisch personeel. Hij verwijst naar het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten. In dit koninklijk besluit is er ook sprake van de wetenschappelijke anciënniteit, lichamelijke geschiktheid en geneeskundig toezicht. In artikel 202, 1° wordt bepaald dat genoemd koninklijk besluit wordt opgeheven. In artikel 182 staat als overgangsbepaling dat dit KB van toepassing blijft voor wat de tuchtregeling, de administratieve toestanden en de **mandaatsbeëindiging** betreft.

Volgens het lid moet dus naast regelingen voor wat de lichamelijke geschiktheden en geneeskundig toezicht betreft, ook een regeling worden getroffen voor de bepaling van de wetenschappelijke anciënniteit, temeer omdat in artikel 7 van het koninklijk besluit van 21 april 1965 houdende bezoldigingsregeling van het wetenschappelijk personeel van de Staat, dat niet wordt opgeheven, wordt bepaald dat voor de geldelijke anciënniteit de wetenschappelijke **ancinniteit** geldt.

De Gemeenschapsminister verwijst naar artikel 182 waarin bepaald wordt dat het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 blijft gelden totdat de Executieve een nieuw besluit maakt. Hij stelt voor deze bepaling uit te breiden met de bepalingen over de lichamelijke geschiktheden en het geneeskundig toezicht. Een overname van de bepalingen over de wetenschappelijke anciënniteit is niet nodig daar het hier slechts om het assiterend academisch personeel gaat. De geldelijke anciënniteit van deze categorie zal worden geregeld in het bezoldigingsstatuut dat de Executieve ter uitvoering van artikel 95 zal opstellen.

Het is de bedoeling het administratief statuut van het assiterend academisch personeel zo breed mogelijk te regelen. Wat de bezoldigingsregeling betreft, wordt in artikel 95 van het ontwerp gesteld dat die door de Vlaamse Executieve wordt bepaald. Administratief statuut en **bezoldigingsregeling** zijn ook een punt van onderhandelingen met de vakbonden.

Een ander lid stelt voor om de benaming „assiterend academisch personeel” te vervangen door „ondersteunend academisch personeel”.

De Gemeenschapsminister is hier geen voorstander van. De in het ontwerp voorgestelde benaming sluit volgens hem het dichtst bij de functie van dit personeel aan.

Na deze discussie wordt dit artikel aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 2

Samenstelling en opdrachten van het academisch personeel

Artikel 64

In dit artikel worden de graden van het zelfstandig en van het assiterend academisch personeel bepaald.

Een lid merkt op dat in deze opsomming de docenten blijkbaar in rang dalen. Hoofddocent en doctor-assistent zijn nieuwe rangen. Wat impliceren deze nieuwe rangen ? Is een hoofddocent een hiërarchisch hogere graad dan docent ? Misschien is hoofddocent een tussenstap naar de graad van hoogleraar ?

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de huidige voltijdse docenten volgens artikel 182 de rang van hoofddocent zullen verkrijgen. Er wordt gekozen voor de termen docent en hoofddocent en niet voor lector en docent omwille van het feit dat er momenteel aan de universiteiten een groot aantal vastbenoemde leden in het wetenschappelijk personeel een deeltijdse betrekking van docent hebben. Het universiteitsbestuur moet de mogelijkheid hebben om deze personen in de laagste graad van het zelfstandig wetenschappelijk personeel te klasseren. Indien deze graad met „lector” zou zijn aangeduid, zouden deze personen dit psychologisch als een degradatie ondervinden, wat geenszins de bedoeling is. Bovendien komen de termen docent en hoofddocent overeen met de in Nederland gebruikte terminologie.

In elk geval is het zo dat de categorie van het vaste wetenschappelijk personeel vervalt. De laagste graden hiervan worden alle docent. Hogere graden worden hoofddocent. Hierdoor wordt een rationalisering en een verduidelijking doorgevoerd, waardoor heel wat misgegroeide toestanden, met een onduidelijk statuut voor werkleiders, vastbenoemde assistenten en dergelijke, worden rechtgetrokken. De Gemeenschapsminister benadrukt dat deze regeling uitvoerig met de universiteiten besproken is.

Na deze verduidelijkingen wordt dit artikel aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 65 tot 67

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 68

Dit artikel bepaalt dat de universiteiten assisterend academisch personeel kunnen belasten met praktijkgebonden onderwijs. Deze personeelsleden kunnen dan de titel van **praktijklector** krijgen.

Een lid vraagt of deze personen nog wel wetenschappelijk onderzoek kunnen doen

De Gemeenschapsminister bevestigt dat dit een uitzondering is op de algemene regel die in artikel 67 wordt omschreven. Zij worden aangeworven voor het praktijkgebonden onderwijs en binnen hun werktijd krijgen zij geen tijd om te doctoreren. Het gaat echter om relatief korte benoemingen van minimum 1 en maximum 5 jaar, zoals bepaald in artikel 93.

Een lid merkt op dat in artikel 93 sprake is van **praktijkassistenten**. In dit artikel spreekt men niet van praktijkassistent maar van praktijklector.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het in dit artikel inderdaad om de praktijkassistenten gaat. „Praktijklector” is een titel die de universiteiten aan deze praktijkassistenten kunnen verlenen.

Dit artikel wordt eveneens aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 69

Dit artikel bepaalt dat de doctor-assistenten kunnen **wor-**

den belast met het geven van onderwijs. De **Gemeenschaps-**minister preciseert dat het mandaat van een doctor-assistent van zeer beperkte duur is. Een doctor-assistent zal snel moeten beslissen of hij een carrière in het zelfstandig academisch personeel ambieert of de universiteit zal verlaten. Artikel 94 bepaalt dat het slechts een aanstelling van maximaal drie jaar kan zijn.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 70

In dit artikel wordt de verplichting omschreven die de universiteiten hebben om ten minste vijf procent van het kader te belasten met taken van onderwijsbegeleiding in de eerste kandidatuur.

Een lid vindt dit een lovenswaardige bepaling, maar wijst erop dat niet iedereen van het zelfstandig of assisterend academisch personeel over voldoende pedagogische kwaliteiten beschikt voor zulke begeleiding. Zullen de universiteiten hierover waken ? Zullen alle universiteiten voldoende aandacht besteden aan het uitbouwen van de **studentenbegeleiding** ? Bovendien is het maar al te dikwijls zo dat het academisch personeel neerkijkt op lesgeven aan studenten van de eerste kandidatuur.

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat **geschikthe-**den niet decretaal kunnen worden vastgelegd. De universiteiten hebben er echter alle belang bij de begeleiding zo goed mogelijk te organiseren. Ze zouden hiervan een erezaak moeten maken. Uiteindelijk zullen de studenten zelf kunnen vaststellen welke instellingen een goede begeleiding verzorgen. Dit zal bepalend zijn voor de aantrekkingskracht van de universiteit. De universiteiten moeten verder beseffen dat het essentieel is dat wordt uitgegaan van de belangen van de student.

Een lid gaat er van uit dat de rapporteringsplicht van de universiteiten bij de Vlaamse Executieve over de **studenten-**begeleiding in dit artikel is ingevoegd als stimulus om deze begeleiding zo goed mogelijk te organiseren. Hij betwijfelt of dit wel effectief is. Volgens hem moeten andere stimuli worden ingebouwd. Zo zou het personeel dat voor de begeleiding instaat, kunnen worden aangespoord door middel van een bezoldiging.

De Gemeenschapsminister stelt dat de universiteiten het werk van de studentenbegeleiders zelf dienen te valoriseren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren door het toekennen van een promotie.

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 71 tot 73

Over deze artikelen worden er geen opmerkingen gemaakt en zij worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 74

Dit artikel handelt over de cumulatierегeling voor het academisch personeel. De basisidee is dat personeelsleden met

een voltijdse opdracht ook voltijds ter beschikking moeten kunnen staan van de universiteit om de hen toegewezen opdrachten uit te voeren.

Een lid maakt de bedenking dat met een strenge **cumula-**tiebeperking het moeilijk zal zijn om nog mensen uit de praktijk aan te trekken voor het lesgeven. Op die manier zullen er nog slechts lesgevers zijn die enkel vanuit een theoretische achtergrond onderwijs zullen kunnen verstrekken. Er zullen aan de universiteit nog slechts mensen lesgeven die hun gehele loopbaan in het onderwijs hebben gestaan, zonder ooit praktijkervaring te hebben opgedaan.

Dit wordt volgens het lid nog in de hand gewerkt doordat het systeem gericht is op een vaste benoeming. Assistenten proberen bijvoorbeeld meestal vast benoemd te worden. Dit is een logica die zou moeten worden doorbroken.

De Gemeenschapsminister beaamt deze opmerking en is van oordeel dat er in Vlaanderen weinig mobiliteit is. Dit is cultureel en sociologisch bepaald en dit zou moeten veranderen. Een mentaliteitsverandering houdt in dat het systeem van de vaste benoemingen in vraag wordt gesteld. De bezoldiging, die dikwijls als te laag wordt ervaren hangt immers met die vaste benoeming samen. Grotere mobiliteit wordt slechts gestimuleerd als de wedden hoger zijn en de benoemingen slechts tijdelijk zijn. De Gemeenschapsminister voegt hier echter onmiddellijk aan toe dat het in vraag stellen van de vaste benoeming niet bespreekbaar blijkt te zijn. Het zal dus zeer moeilijk zijn hier ooit een wijziging door te voeren.

Een lid wijst erop dat de strenge cumulatiebeperkingen er in sommige studierichtingen, zoals de rechtsgeleerdheid, voor hebben gezorgd dat sinds de laatste tien jaar de beste elementen systematisch de universiteit verlaten, omdat ze elders een meer lucratieve bezoldiging kunnen verwachten. Het is in elk geval niet langer zo dat de besten aan de universiteit blijven, zoals dat in het verleden het geval was. Dit leegbloeden van de universiteiten kan de maatschappij zich niet veroorloven.

De Gemeenschapsminister vermeldt dat er in de voorbereiding van dit decreet aan gedacht werd financiële beloningen in te voeren voor de beste elementen van het academisch personeel. Dit werd de „**coryfeeëntoeslag**” genoemd. In de onderhandelingen met de universiteiten werd dit idee echter totaal verworpen door de universiteiten zelf, die vreesden voor problemen wanneer bepaalde personeelsleden zulke toeslag zouden krijgen en andere niet. Dit idee werd dus afgevoerd.

Daarnaast moet de Gemeenschapsminister erop wijzen dat niet alle richtingen van het universitair onderwijs toegang verlenen tot zeer lucratieve carrière mogelijkheden. Er moet ook aandacht zijn voor de zuivere wetenschappers die niet naar de bedrijfswereld kunnen doorstromen.

Een lid vraagt wat de huidige cumulatieregeling is.

Als **bijlag 7** bij het verslag wordt de tekst van het koninklijk besluit tot vaststelling van de lijst van activiteiten die amts-halve worden beschouwd als andere bezoldigde activiteiten die een groot gedeelte van de tijd van het onderwijzend en het wetenschappelijk personeel van de universitaire instellingen in beslag nemen (Belgisch Staatsblad van 23 augustus 1985) gevoegd.

Het artikel wordt hierna aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 75

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 76 en 77

In deze artikelen wordt bepaald dat een deeltijdse opdracht minimaal tien procent van een voltijdse opdracht moet zijn, en steeds een veelvoud van vijf.

De heer M. Van Peel dient een amendement in dat er toe strekt voor de Universitaire Instelling Antwerpen het minimum voor een deeltijdse opdracht terug te brengen tot vijf procent (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4). Dit wordt geargumenteed door de brede waaier aan gespecialiseerd onderwijs die aan deze instelling wordt aangeboden, waardoor de UIA een beroep moet kunnen doen op een groter aantal deeltijdse academische personeelsleden met beperkte opdracht.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat vijf procent geen werkbare norm is. Als een voltijdse opdracht veertig uur per week betekent, dan zou vijf procent slechts twee uur per week betekenen. Dit is te beperkt om een vruchtbare opdracht te kunnen uitvoeren.

Na deze argumentatie trekt de heer Van Peel zijn amendement in.

De artikelen worden ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 78

Een lid vraagt of het in de praktijk voorkomt dat personeelsleden deeltijdse opdrachten met verschillende graad cumuleren.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit. Zo zijn er gevallen waar personeelsleden een deeltijdse functie van vast wetenschappelijk personeel combineren met een deeltijds hoogleraarschap. Zulke toestanden worden door dit artikel onmogelijk gemaakt, hetgeen meer klaarheid in het statuut van de personeelsleden zal scheppen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen

Artikel 79

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heren G. Janzegers en W. Van Durme, dat aansluit bij een amendement van dezelfde indieners bij artikel 125 (Stuk 502 (1990-1991), Nr. 4). In hun bekommernis om de instellingen van het HOLT gelijkwaardig te maken aan de universiteiten kunnen er voor het vaststellen van een voltijdse opdracht, gespreid over twee instellingen ook overeenkomsten worden gesloten met instellingen van het HOLT. Dit amendement wordt verworpen met 12 stemmen tegen bij 2 onthoudingen.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 80

Hier worden geen opmerkingen gemaakt. Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 81

Dit artikel voorziet in de regeling van de tijdelijke vervanging van academisch personeel.

Een lid vraagt hoe de bezoldiging van de vervanger zal worden geregeld. Kan de universiteit dit zelf bepalen ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het aantrekken van derden dikwijls slechts mogelijk is als de bezoldiging voldoende hoog is. De universiteit is autonoom in het vastleggen van die bezoldiging.

Een lid wenst te weten of een lid van het academisch personeel tegen zijn wil kan worden vervangen.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat het hier over vervangingen gaat van personeelsleden die wegens omstandigheden zoals langdurige ziekte of een verblijf in het buitenland, hun opdracht tijdelijk niet kunnen uitoefenen.

De voorwaarden voor vervanging van het personeelslid moeten door de universiteiten zelf worden bepaald. Het is de bedoeling dat er per universiteit een reglement dienaangaande wordt opgesteld waarin voorwaarden en omstandigheden voor vervanging worden vastgelegd.

Een andere kwestie is de opdrachtwijziging. Dit is een maatregel die steeds mogelijk is, bijvoorbeeld wanneer de aan het personeelslid toegewezen opdracht niet goed wordt uitgevoerd. Opdrachtwijziging wordt echter niet in dit artikel geregeld. Hier gaat het dus om tijdelijke vervanging wegens omstandigheden.

Na deze verduidelijkingen wordt het artikel aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 82

Dit artikel regelt de aanstelling van gasthoogleraren.

Een lid merkt op dat er over deze materie ook nog het decreet van 5 juli 1989, ook wel het mammoetdecreet genoemd, bestaat, waarin bepalingen voorkomen die artikelen wijzigen van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat. Deze bepalingen regelen de materie van de gastprofessoren (wedde, voorwaarden, termijnen en dergelijke). Deze decreetsbepalingen worden blijkbaar niet opgeheven. Op welke basis zullen nu de gasthoogleraren worden aangesteld : op basis van dit artikel of op basis van het decreet van 5 juli 1989 ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat de bepalingen in dit artikel de kwestie van de gasthoogleraren voldoende regelt. De betreffende bepalingen uit het decreet van 5 juli 1989 kunnen dus worden opgeheven. Een opheffingsbepaling kan worden toegevoegd bij artikel 202. Er zal bij dit artikel een technische wijziging in deze zin worden ingevoegd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 3

Benoeming en aanstelling van het academisch personeel

Artikel 83

Bij dit artikel zijn er geen opmerkingen. Het wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 84

Dit artikel bepaalt de diplomavooraanstellen voor de aanstelling tot assistent of praktijkassistent.

De heren G. Janzegers en W. Van **Durme** dienen een amendement in dat er toe strekt dat een HOLT-diploma van de tweede cyclus eveneens toegang tot deze benoemingen kan geven (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3). Dit amendement wordt eenparig verworpen.

Het amendement wordt ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 85 tot 94

Deze artikelen worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 11 stemmen voor bij 3 onthoudingen.

AFDELING 4

Weddeschalen, vergoedingen en toelagen

Artikel 95

Dit artikel stipuleert dat de Vlaamse Executieve de **bezoldigingsregeling** van de leden van het assiterend academisch personeel bepaalt. Een lid vraagt zich af waarom de universiteiten deze weddeschalen niet zelf kunnen vastleggen. Om een goede recrutering te hebben, moeten de universiteiten een vrij loonbeleid kunnen voeren.

De Gemeenschapsminister stelt formeel dat dit niet mogelijk is. De weddeschalen worden door de overheid vastgelegd. In deze materie hebben de universiteiten geen autonome bevoegdheid.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 96

In dit artikel worden de weddeschalen van het zelfstandig academisch personeel vastgelegd.

Een lid vraagt of hier een inspanning is gedaan voor het bekomen van een voldoende hoge bezoldiging die de academische carrière aantrekkelijk maakt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de wedde van hoogleraar ongeveer overeenkomt met die van de hoogste graad in de administratie, namelijk die van secretaris-generaal. Er kan moeilijk worden volgehouden dat dit een te lage bezoldiging is.

Verder is de Gemeenschapsminister van oordeel dat de wedden van de universiteit niet door de vrije markt mogen worden bepaald. „**Amerikaanse** toestanden”, waarbij hoogleraren door universiteiten kunnen worden weggekocht bij andere instellingen via het aanbieden van een hogere wedde, moeten worden vermeden.

Ook dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 97 tot 99

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 100

Bij dit artikel, dat bepaalt dat bestuursmandaten door de universiteiten kunnen worden vergoed, merkt een lid op dat dit niet meer dan billijk is.

De Gemeenschapsminister zegt dat dit artikel vooral bedoeld is om een vergoeding te voorzien voor de voorzitter van de raad van bestuur, de rectoren, de vice-rectoren, de decanen enzovoort.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen voor bij drie onthoudingen.

Artikelen 101 tot 106

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd. Ze worden alle aangenomen met 11 stemmen voor bij 3 onthoudingen.

HOOFDSTUK V

Het administratief en technisch personeel

AFDELING 1

Toepassingsgebied en algemene bepaling

Artikel 107

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 2

Personeelsformatie en loopbaanstructuur

Artikelen 108 tot 110 Bij deze artikelen zijn er geen opmerkingen. Ze worden aangenomen met 11 stemmen voor bij 3 onthoudingen.

AFDELING 3

Toewijzing van betrekking

Artikelen 111 tot 113

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 114

Bij dit artikel over de aanwervingsproeven voor de aanwerving van administratief en technisch personeel, vraagt een lid of de nagestreefde objectiviteit bij de selectie wel voldoende wordt gegarandeerd door deze decretale bepaling. Volgens dit lid moet objectiviteit nader omschreven worden als

objectieve selectienormen die samenhangen met de te be-
ven betrekking.

Een ander lid antwoordt dat de in het ontwerp voorgestel-
de formulering voldoende is. De universiteiten moeten niet
betutteld worden over de manier waarop zij selectieproeven
zullen organiseren. De formulering van artikel 114 geeft een
toetsingsgrond, die bij de rechtbanken bruikbaar zal zijn,
wanneer eventuele klachten aanhangig zullen worden ge-
maakt aangaande de objectiviteit van de selectie.

De Gemeenschapsminister verwijst naar de memorie van
toelichting waar gesteld wordt : „Het naleven van de objec-
tiviteit bij de selectie, betekent alleen dat zij die zich kandi-
daat stellen voor een bepaalde betrekking, volgens dezelfde
selectieprocedure moeten worden beoordeeld.”

Het artikel wordt ten slotte aangenomen met 11 stemmen
bij 3 onthoudingen.

Artikel 115

Dit artikel bepaalt de stageperiodes van het administratief
en technisch personeel. Een lid vraagt waarom de stageperio-
des in dit artikel zo precies omschreven worden.

De Gemeenschapsminister zegt dat dit is gebeurd na een
aanbeveling van de Raad van State geformuleerd in zijn
advies bij het voorliggend ontwerp.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 ont-
houdingen.

Artikelen 116 en 117

Over deze artikelen zijn er geen opmerkingen. Ze worden
aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 4

Evaluatie van het personeel

Artikel 118

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met
11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 5

Anciënniteit

Artikel 119

Ook dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen
met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 6

Bezoldigingen

Artikel 120

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met
11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 7

Tuchtregeling, administratieve standen, verlofregeling
en ambtsneerlegging

Artikel 121

Over dit laatste artikel van hoofdstuk V worden er geen opmerkingen geformuleerd. Het wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

HOOFDSTUK VI

De kwaliteitsbewaking (Artikelen 122 tot 124)

Artikelen 122 tot 124

Een lid is van oordeel dat het hoofdstuk V — De kwaliteitszorg — één van de beste hoofdstukken uit de memorie van toelichting is.

Uit de memorie van toelichting komt een visie over het universitair beleid in de toekomst naar voren. In de memorie van toelichting wordt de bestaande situatie helder geanalyseerd.

Ter illustratie citeert het lid enkele passages uit de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, bladzijde 41) :

„Aan kwaliteitsbewaking werd tot op heden relatief weinig aandacht besteed. Ons universitair bestel kent geen inspectie die peilt naar het gehalte van onderwijs en onderzoek. In het buitenland (bijvoorbeeld Engeland, Nederland) bestaan zulke instanties wel. Andere landen kennen een interne periodieke kritische kwaliteitstoets. De discussie over de evaluatie van het academisch onderwijs en onderzoek is op het internationale forum in volle gang.

Bij ons heeft de overheid weliswaar reeds een vorm van kwaliteitscontrole opgelegd, maar deze wordt door de universiteiten op een eerder beperkende wijze geïnterpreteerd. Het betreft hier de vijfjaarlijkse verplichting van elke rector tot het publiceren van een verslag over de onderwijs-, onderzoeks- en dienstverlenende activiteiten van elk lid van het onderwijzend personeel.. .

Ook de verslagen van de onderzoeksraden, die krachtens artikel 8 van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houden de de financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universiteiten, jaarlijks aan de Gemeenschapsminister van Onderwijs worden afgeleverd, kunnen moeilijk als een grondige kwalitatieve doorlichting van het wetenschappelijk onderzoek worden beschouwd.”

Het huidig stelsel vertoont dus belangrijke lacunes. Er zijn belangrijke redenen om te remediëren. De internationale en Europese context verplicht de universiteiten om uit te groeien tot centers of **excellence**. Het is belangrijk dat men kan en durft te vergelijken. De investeringen dienen daarbij te gebeuren daar waar men aan de spits staat.

In verband met de verhouding tussen de financierende overheid en de universiteitsbesturen wordt op pagina 43 van de memorie van toelichting het volgende gesteld :

„Niettemin stelt zich hier toch de vrij fundamentele vraag of het maatschappelijk verder verantwoord blijft dat de universitaire bestuurders de — van overheidswege bekomen — zeer belangrijke onderzoekskredieten besteden zonder dat zij deze bekostiging ook maar op enigerlei wijze verantwoor-

den en zonder dat zij hun selectie-, beoordelings- en evaluatiecriteria aan de overheid, de andere onderzoekers en de maatschappij duidelijk maken.”

De in de memorie van toelichting getrokken conclusie is daarbij dat de universiteiten moeten worden verplicht om hun prestaties, ook hun onderwijsprestaties, te beoordelen.

Na de heldere analyse van het nut van de kwaliteitsbewaking wordt in de memorie van toelichting een beschrijving gegeven van het voorgestelde decretale kader. De schets van het decretale kader is in voorzichtige bewoordingen opgesteld. Dit blijkt onder meer uit volgende passages uit de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, bladzijde 45) :

„Om eventueel te oordelen of de universiteiten bij hun kwaliteitsbewaking adequaat handelen, kan de Vlaamse Executieve via een commissie van onafhankelijke deskundigen, zelf onderzoek verrichten naar de kwaliteit van de werkzaamheden van een universiteit of een vergelijkend onderzoek instellen naar de activiteit van meerdere universiteiten of delen ervan (bijvoorbeeld bepaalde opleidingen of faculteiten).”

„Dit initiatief van de Vlaamse Executieve is opgevat als een subsidiaire werkwijze en is gebonden aan een aantal decretale voorwaarden, met name een beoordeling door onafhankelijke deskundigen en de openbaarheid van hun oordeel voor de betrokken instellingen.. . ,”

“Als voornaamste bekostiger van het academisch onderwijs en wetenschappelijk onderzoek moet de onderwijsoverheid uiteindelijk over het nodige instrumentarium beschikken om deze voortdurende kwaliteitszorg desnoods van de universiteiten af te dwingen.

Het belangrijkste instrument van de onderwijsoverheid is in dit kader de mededeling van het oordeel van de deskundigen voor passend gevolg aan de Vlaamse Raad.. . , .

Het lid meent dat men er zich terdege bewust van moet zijn dat, als dergelijke mededeling ooit aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd, het lobbyen meteen zal optreden. Men moet zich dus geen begoochelingen maken : de Vlaamse Raad zal niet in staat zijn om een passend gevolg te geven aan dergelijke mededeling.

De goede intenties van het eerste deel van hoofdstuk V van de memorie van toelichting worden eerst in de memorie van toelichting zelf en verder vooral in de artikelen 122 tot 124 afgezwakt.

Zo is artikel 122 al een compromis. Zo begint artikel 122 met de zinsnede : “Het universiteitsbestuur voorziet, zoveel mogelijk in samenwerking met andere universiteiten in een regelmatige beoordeling”, Het lid kan zich voorstellen dat in een of andere versie van voorontwerp stond “in samenwerking met,, en niet “zoveel mogelijk in samenwerking,, Waarschijnlijk is de tekst onder invloed van het lobbyen afgezwakt. Het lid verklaart niet veel vertrouwen te hebben in de collectieve wil van de universiteiten om een degelijk onderzoeksinstrument uit te bouwen.

In artikel 123 wordt bepaald dat de Vlaamse Executieve een commissie van onafhankelijke deskundigen kan aanwijzen op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Deze aanduiding “op voorstel van de VLIR,, gaat te ver. Men moet vermijden dat de gecontroleerden de controleurs aanwijzen.

Artikel 123 vermeldt slechts een enkel **sanctioneringsmid-**

del : het openbaar maken van het verslag van de commissie van onafhankelijke deskundigen. Het lid vindt dit merkwaardig. De memorie van toelichting vermeldt in de **artikelsgewijze** commentaar bij artikel 124 enkel dat dit artikel de sanctie regelt bij de vaststelling van een duurzaam onvoldoende kwaliteit van het academisch onderwijs in een bepaalde universiteit. Deze sanctie bestaat uit de openbaarmaking van het rapport van de deskundigen en een uitnodiging aan de Vlaamse Raad om de passende maatregelen te nemen.

Het lid dient daarop amendementen in ter vervanging van de artikelen 123 en 124 (amendementen van de heren M. Van Peel, Jos **Bosmans** en mevrouw A. Leysen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4).

Het amendement op artikel 123 strekt ertoe de Vlaamse Executieve regelmatig een vergelijkend onderzoek te laten verrichten naar de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten van de universiteiten in de door haar aangeduide opleidingen of groep van opleidingen. Zij stelt daartoe een commissie van onafhankelijke deskundigen in die van hun onderzoeksresultaten een openbaar verslag maken.

Het amendement op artikel 124 stelt dat indien de kwaliteit van het onderwijs in een opleiding, na een grondig **kwaliteits-**onderzoek uitgevoerd volgens artikel 122 of 123, duurzaam onvoldoende wordt geacht of in redelijkheid geacht moet worden niet te behoren tot het academisch onderwijs, de Vlaamse Executieve kan besluiten dat de studenten van een bepaalde opleiding niet meer in aanmerking komen voor de in afdeling 1 en 2 van Hoofdstuk **VIII** bedoelde berekeningen van de onderwijsbelasting in een bepaalde universiteit.

Het uitsluitingsbesluit kan slechts worden genomen nadat de Vlaamse Executieve aan de desbetreffende universiteit een waarschuwing heeft gegeven. Deze waarschuwing houdt in dat zij voornemens is dit uitsluitingsbesluit te treffen onder bepaling van een termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven en desgewenst overleg met hem dienaangaande plaats kan vinden. Het uitsluitingsbesluit treedt slechts in werking in het tweede daaropvolgende **aca-**demiejaar.

Een indiener van de amendementen verantwoordt de amendementen vanuit de overweging dat het erom gaat aan de overheid een effectief middel tot optreden aan te reiken. Tegenover de grotere autonomie die de universiteiten verwerven, moet de subsidiërende overheid een substantiële kwaliteitscontrole kunnen uitvoeren en zo nodig sanctionerend optreden. De in het voorliggende ontwerp van decreet voorziene regeling is daartoe te zwak. De amendementen spelen in op de heldere analyse van de memorie van toelichting.

Een ander lid verklaart dat hij in grote mate akkoord kan gaan met de vorige spreker. Wel meent het lid dat het aangewezen is dat de Gemeenschapsminister enkele verbeteringen doorvoert. Men moet zich niet te soepel opstellen tegenover de universiteiten.

Door het lid wordt een amendement ingediend op artikel 122 (amendement van de heren E. Beysen en W. Taelman (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5). Het amendement strekt ertoe in de eerste zin de zinsnede “zoveel mogelijk,, weg te laten. De eerste norm moet de bereidheid tot samenwerking zijn. Indien men bij die samenwerking al een drempel inbouwt, voorspelt dit weinig goeds. De in het ontwerp van decreet voorgestelde tekst is tekenend. Van universiteiten mag wel worden verwacht dat ze een samenwerking betrachten.

Het lid heeft moeite met de positie van de Vlaamse **Inter-**

universitaire Raad. De VLIR wordt te machtig. Op advies van de Raad van State is de positie van de VLIR in het ontwerp van decreet enigszins afgezwakt. In dit hoofdstuk is dit evenwel niet gebeurd, terwijl het nochtans voor de hand ligt.

De artikelen 123 en 124 creëren een situatie waarbij de VLIR rechter en partij is. Dit werkt negatief. Het lid verwijst ter zake naar de Raad van advies bij het theaterdecreet. Deze Raad is samengesteld uit directeurs van de betrokken theatergezelschappen en dit is te merken aan de werking van deze Raad. Met de VLIR kan men ook in zo'n situatie terecht komen. De bepaling in verband met de VLIR moet dan ook uit artikel 123 worden weggelaten. Het lid verklaart zich dienaangaande akkoord met het amendement van de heren M. Van Peel, Jos Bosmans en mevrouw A. Leysen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4).

Inzake artikel 124 is het lid eveneens van oordeel dat de Vlaamse Raad niet het aangewezen orgaan is om als scheidsrechter op te treden. De Vlaamse Executieve trekt graag de macht naar zich toe. Hier laat ze het aan de Vlaamse Raad over om op te treden met het achterliggend idee dat er dan toch niets zal gebeuren, want de Vlaamse Raad zal nooit een rode kaart geven. Aan de hand van het amendement op artikel 124 van de heren M. Van Peel, Jos Bosmans en mevrouw A. Leysen (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) moet een verbetering ten gronde mogelijk zijn. Men moet eindelijk eens de kwaliteit kunnen toetsen. Tot nog toe is er geen zicht op deze kwaliteit.

Een volgende spreker vindt dat er positieve ideeën in het hoofdstuk staan. Toch drukt het lid er zijn verwondering over uit dat het hoofdstuk hier staat. Kwaliteitsbewaking moet men immers altijd op het oog hebben. Het ontwerp van decreet bevat echter geen hoofdstuk over de filosofie inzake het beheer en de structuur van de universiteiten. Het begrip kwaliteitszorg is zeer **modisch** en secundair.

Een lid komt tussen met de opmerking dat het decreet zeer duidelijk stipuleert hoe de financiering zal verlopen. Het decretaal bepalen van de normen inzake beheer en structuur gaat in tegen de algemene filosofie van het ontwerp. Deze algemene filosofie betracht onder meer een grote autonomie voor de universiteiten. Het voorliggende hoofdstuk beoogt de output.

De vorige spreker meent dat het hoofdstuk vooral verwijst naar controle en niet naar beheer en prospectieve aanpak. Het lid pleit voor het ongehinderd laten functioneren van de hiërarchie van de autonome universiteiten. Alleen op die wijze kan men een goede **out-put** verhoppen.

Men moet oog hebben voor de noodzakelijke ondersteuning van de hiërarchie van de universiteit.

Twee zaken moet men eens bekijken : ten eerste, wat is het voorwerp van de beoordeling en ten tweede, wat kan de Vlaamse Executieve doen ?

Het voorwerp van de beoordeling slaat op de werkzaamheden, de onderdelen van de universiteit en haar personeelsleden.

Uit de managementliteratuur blijkt dat een cyclische audit alleen zin heeft als die ingebakken zit in een algemeen professioneel management. Zonder professioneel management is een cyclische beoordeling — zoals in het ontwerp van decreet voorzien — zonder nut.

De Vlaamse Gemeenschap heeft als financier het recht om

voorwaarden te stellen, zodat het gigantische bedrag dat aan de universiteiten wordt besteed efficiënt wordt aangewend. Men moet daarbij rekening houden met het audit-instrument en met de methodologie.

Spreker ziet niet in waarom de universiteiten ter zake moeten samenwerken. Waarom kan elke universiteit niet op zichzelf en jaarlijks rapporteren ? In artikel 122 is de zinsnede “zoveel mogelijk in samenwerking met andere universiteiten,, volledig irrelevant.

De verwijzing in de artikelen 123 en 124 naar de VLIR is nuttig. De VLIR zou een gewoon adviesrecht moeten krijgen, bijvoorbeeld over de methodologie.

Men heeft altijd kunnen beschikken over een Bestuur van het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek. De permanente evaluatie en ondersteuning moet door dit Bestuur worden gedaan. In de kwaliteitsbewaking dient dit bestuur een grotere rol te spelen.

Inzake het onderzoeksverslag van de commissie van onafhankelijke deskundigen merkt het lid op dat men in dit land, sinds 1922, een geschiedenis van strafexpedities tegen de openbare sector heeft. Men moet hier voorzichtig optreden. Elke universiteit heeft ook een eigen cultuur.

De vraag rijst ook wat men zal doen met het openbaar gemaakte verslag. Welke mogelijkheden heeft de Vlaamse Executieve ter zake ?

Met betrekking tot de zinsnede (in artikel 124) “indien de kwaliteit van het onderwijs . . . duurzaam onvoldoende wordt geacht,, merkt het lid op dat men daartoe toch normen moet hebben. Die normen moeten op voorhand bekend zijn.

Een lid komt tussen met de vraag waarom een kwaliteitscontrole op de universiteiten zo schroomvallig moet zijn, terwijl er in de andere onderwijsvormen een gedetailleerde controle is uitgebouwd.

De vorige spreker verklaart dat er een kwaliteitscontrole moet zijn. Het accent moet daarbij echter verlegd worden naar het beheer en de structuur. De Vlaamse Gemeenschap moet de universiteiten elk jaar laten rapporteren. De Vlaamse Executieve moet enkel een instrument en een methodologie maken voor alle universiteiten.

De Gemeenschapsminister repliceert dat hij zulks al in 1985 heeft opgelegd ; wel hebben de universiteiten daar niet veel werk van gemaakt. Er is duidelijk sprake van een zekere onwil.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het hoofdstuk VI een uiterst belangrijk hoofdstuk is. De artikelen 122 tot 124 zijn in hun geheel te beoordelen.

Het hoofdstuk over de kwaliteitsbewerking is innoverend en noodzakelijk. Het is van belang dat een decretaal proces op gang wordt gebracht. De aanzet van 1985 is niet geslaagd.

Door verschillende commissarieleiden wordt gevraagd of kwaliteitsbewaking als proces niet meer operationeel kan worden gemaakt. De ingediende amendementen gaan in die richting. De Gemeenschapsminister verklaart dat hij dit wenst te onderzoeken.

Sinds 1985 is er wel een evolutie opgetreden. De Europese context dwingt de universiteiten, onder meer via de voorwaarden tot diploma-erkenning tot kwaliteitsbewaking. Op Europees vlak is het soms van belang om aan marketing te doen. Marketing moet echter, op lange termijn, op een kwalitatief duurzaam produkt gebouwd zijn.

Het hoofdstuk VI stelt de openbaarheid van het onderzoeksverslag als principe voorop. Het openbaar maken van het verslag kan in se al een geweldig effect hebben. Het verslag kan immers kritische opmerkingen bevatten die een effect zullen teweegbrengen.

Men mag er echter niet van uitgaan dat de universiteiten geen gevoel voor kwaliteit zouden hebben. Wel zal het “economisch principe,, soms meespelen. Zo vragen sommige studenten zich af waar zij het snelst en het gemakkelijkst een diploma kunnen behalen.

Er zijn weinig efficiënte middelen om de universiteiten aan kwaliteitsbewaking te laten doen. De Gemeenschapsminister vermeldt twee efficiënte mogelijkheden. Als men geen duurzaam kwaliteitsniveau haalt, kan een financiële sanctie volgen. Ook kan men bevoegdheid verliezen.

Kwaliteitsbewaking is voor elke universiteit een permanente opdracht. De Vlaamse universiteiten houden deze doelstelling meestal wel in het oog. In Vlaanderen zijn er geen minderwaardige universiteiten.

In het buitenland zijn de verschillen tussen de universiteiten veel groter. Wel heeft elke Vlaamse universiteit haar eigen sterke en zwakke punten.

Grosso modo besteedt de Vlaamse Gemeenschap 400.000 frank per jaar en per student. De universiteiten zijn verantwoordelijk voor een optimale besteding van dit bedrag.

De vraag is of elke universiteit dit alleen kan en of er geen samenwerking tussen de universiteiten moet zijn. Elke universiteit moet het nodige niveau halen.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de Vlaamse Interuniversitaire Raad volgens het ontwerp van decreet geen beslissende instantie is bij de kwaliteitsbewaking. Een situatie waarbij men terzelfder tijd rechter en partij is, is ongezond. De zorg van de commissieleden om de kwaliteitsbewaking niet al te zeer in handen van de VLIR te leggen is begrijpelijk.

Er bestaat inderdaad geen korps voor de kwaliteitsbewaking van de universiteiten. Toch kan men niet beweren dat de universitaire wereld “untouchable,, is. De universiteiten zijn maatschappelijk verantwoording verschuldigd omwille van de gemeenschapsfinanciering en omwille van hun maatschappelijke rol. De vraag is dan hoe men dit realiseert op een permanente en onmiddellijke manier.

Artikel 122 bepaalt dat de universiteiten, zo mogelijk in samenwerking met andere universiteiten, een kwaliteitsbewaking moeten uitbouwen. De opdracht van de Vlaamse Executieve is om de procedure en de modaliteiten van de beoordeling vast te leggen. De concrete invulling van die opdracht is van belang. Daartoe doet de VLIR een voorstel aan de Vlaamse Executieve. Als het voorstel van de VLIR ontoereikend is, treedt de Vlaamse Executieve op.

Volgens artikel 123 kan de Vlaamse Executieve zelf optreden om de kwaliteit van de universiteiten te bewaken. Dit gebeurt dan via een commissie van onafhankelijke deskundigen die op voorstel van de VLIR wordt aangewezen. Ook hier beslist de VLIR niet. Uiteraard houdt de Vlaamse Executieve voeling met de betrokken kringen. De commissie van onafhankelijke deskundigen maakt een openbaar verslag op. Men moet de betekenis hiervan niet onderschatten.

Indien een universiteit geen duurzaam voldoende geachte kwaliteit haalt, kan toepassing worden gemaakt van artikel 124. Indien dit gebeurt, zal dit hoogstwaarschijnlijk enkel op onderdelen slaan. Volgens artikel 124 kan de Vlaamse Executieve dan een waarschuwing geven en passende maatregelen voorstellen. Wordt hieraan geen gevolg gegeven, dan verzendt de Vlaamse Executieve de verslagen voor passend gevolg naar de Vlaamse Raad. Uiteraard zal de Vlaamse Executieve in zo'n geval een voorstel formuleren ten behoeve van de Vlaamse Raad.

Een lid deelt de opvatting van de Gemeenschapsminister dat de Vlaamse universiteiten alle een behoorlijk peil bereiken.

Wel zijn er problemen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de volgende passage uit de memorie van toelichting (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 1, bladzijde 44) :

“Naast het wetenschappelijk onderzoek moet ook het academisch onderwijs regelmatig geëvalueerd worden. De weliswaar nooit uitdrukkelijk uitgesproken, maar in universitaire milieus soms sterk verspreide stelling dat de kwaliteit van de universiteit en van het universitair onderwijs in deze begrippen zelf zijn ingesloten, kan niet meer worden volgehouden.,.,.

Het lid verklaart bekommerd te zijn door het — in de loop van de wordingsgeschiedenis van het ontwerp van decreet — stelselmatig afzwakken van de bepalingen. Zo komt het woord **“vergelijkend,”** (onderzoek) niet langer in het ontwerp voor.

Wat nodig is, is een procedure voor een permanente en **efficiënte** kwaliteitsbewaking. Dit is essentieel. Met de in het ontwerp van decreet voorgestelde tekst kan dit niet. De teksten moeten duidelijker worden. Dit is ook nodig vanuit een Europees en internationaal perspectief.

De heer R. Van Hooland wil via een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5) artikel 122 vervangen. Het amendement strekt ertoe het universiteitsbestuur elk jaar aan de Vlaamse Executieve te laten rapporteren over de resultaten en de kwaliteit van de werkzaamheden van de universiteit, van haar organisatieonderdelen en van haar personeelsleden. De Vlaamse Executieve stelt de evaluatie vast naar voorwerp en methode. De Vlaamse Interuniversitaire Raad heeft ter zake adviesrecht. In de verantwoording bij het amendement wordt gesteld dat elke universiteit een zelfevaluatie moet organiseren en bestendig op gang houden. Daarmee moet jaarlijks maatschappelijke verantwoording worden afgelegd en moeten alle geledingen van de universiteit bestendig tot het bereiken van hoge effectiviteit en efficiëntie worden aanzet.

Een lid vraagt of artikel 123 speelt als slechts één universiteit haar opdracht tot kwaliteitsbewaking niet vervult.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat in zulk geval artikel 123 niet noodzakelijk op alle universiteiten zal worden toegepast.

Vóór de stemming over het hoofdstuk VI vraagt de Gemeenschapsminister met alle begrip voor de aangebrachte argumentatie uitdrukkelijk om dit hoofdstuk VI (artikelen 122 tot 124) goed te keuren zoals in het ontwerp van decreet is voorzien.

Artikel 122

Het amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5) van de heer R. Van Hooland op artikel 122 wordt verworpen met 12 stemmen tegen 2.

Bij de stemming wordt het amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5) van de heren E. Beysen en W. Taelman op artikel 122 verworpen met 11 stemmen tegen 3.

Het artikel 122 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

Artikel 123

Bij de stemming wordt het amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) van de heren M. Van Peel, Jos **Bosmans** en mevrouw A. Leysen op artikel 123 aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Het geamendeerde artikel 123 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 2.

Artikel 124

Bij de stemming wordt het amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) van de heren M. Van Peel, J. **Bosmans** en mevrouw A. Leysen op artikel 124 aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Het geamendeerde artikel 124 wordt aangenomen met 13 stemmen bij 1 onthouding.

HOOFDSTUK VII

Interuniversitaire samenwerking en samenwerking met instellingen van hoger onderwijs van het lange type

Artikel 125

De heren G. Janzegers en W. Van **Durme** dienen een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) in dat ertoe strekt de zinsnede “of instellingen van het hoger onderwijs van het lange type,, in te voegen tussen de woorden “andere universiteiten,, en de woorden “een overeenkomst,,.

In hun verantwoording wijzen de indieners van het amendement erop dat een nauwe samenwerking in alle domeinen mogelijk moet zijn tussen de universiteiten en de instellingen voor hoger onderwijs van het lange type. Dergelijke samenwerking komt het hoger onderwijs in Vlaanderen ten goede.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt unaniem verworpen.

Het artikel 125 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 126

De heren G. Janzegers en W. Van **Durme** dienen een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) in dat ertoe strekt artikel 126 weg te laten.

In hun verantwoording verwijzen de indieners naar hun amendement op artikel 125.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** wordt unaniem verworpen:

Het artikel 126 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

HOOFDSTUK VIII

Financiering en beheer van de universiteiten

In samenhang met dit hoofdstuk wordt het voorstel van decreet van de heer M. Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen (Stuk 172 (1988-1989) — Nr. 1) behandeld.

Afdeling 1

Financiering van de werking van de universiteiten

Artikel 127

Bij artikel 127 worden geen bijzondere opmerkingen gemaakt.

Het artikel 127 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 128

Een lid vraagt hoe de financiering van het open onderwijs zal verlopen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat een voorontwerp van decreet ter zake in voorbereiding is.

Een ander lid vraagt of de vzw Stichting voor Open Hoger Onderwijs een akkoord kan sluiten met een universiteit waarbij de middelen van de vzw STOHO worden gebruikt ter financiering van een universiteit.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de vzw STOHO dit niet kan. Wel sluit de tekst van artikel 128 dit niet uit.

Het artikel 128 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 129

Een lid merkt op dat in het ontwerp van decreet de commentaar bij de artikelen nogal kort is. Bij artikel 129 wordt als commentaar gegeven : “Voor dit artikel leze men de commentaar op artikel 125 en 126.,,. Bij de commentaar op de artikelen 125 en 126 wordt dan gesteld : “Geen commentaar.,,.”

De Gemeenschapsminister erkent dat deze vaststelling juist is.

Een lid vraagt waarom artikel 4 en artikel 129 zich in een ander raam situeren.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat artikel 129 duidelijk is. De kosten van de overeenkomsten worden ten laste van de jaarlijkse werkingsuitkering gelegd. Artikel 4 is ruimer naar inhoud. Overeenkomsten kunnen worden gesloten met scholen, bedrijven, de overheid enzovoort. Artikel 4 geeft een algemene omschrijving van de universitaire zending waaromtrent men rechtshandelingen kan stellen.

Het artikel 129 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 130

Een lid stelt vast dat de werkingsuitkeringen worden opgesplitst in een vast gedeelte (50 ten honderd) en een variabel gedeelte (50 ten honderd). Wat is de grondslag voor deze verdeling ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de filosofie is

dat 50 ten honderd gebonden is aan het aantal studenten. Men heeft gezocht naar een optimale formule die stabiliteit qua financiering biedt en waarbij toch rekening wordt gehouden met een wezenlijke factor, namelijk het aantal studenten. Men kan de financiering niet helemaal loskoppelen van het aantal studenten. Dit zou nadelig zijn voor de studenten zelf. Wel is de voorgestelde financiering minder gevoelig dan vroeger voor lichte schommelingen in het studentenaantal.

Een lid vraagt waarom de in de wet van 1971 voorziene minimumbedragen uit het ontwerp van decreet verdwenen zijn.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de universiteiten elk een basisbedrag ontvangen.

De Gemeenschapsminister verstrekt na verrekening van de door de regeringscommissarissen geverifieerde **studenten**-aantallen voor 1991 en rekening houdend met de uitvoering van de CAO van 14 september 1990 betreffende het tijdelijk wetenschappelijk personeel geactualiseerde cijfers in verband met de werkingsuitkeringen.

Het artikel 130 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 131

Bij artikel 131 worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 131 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 132

De heren G. Janzegers en W. Van Durme dienen een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) in dat ertoe strekt in artikel 132, 3°, b) de term “burgerlijk **ingenieur**-architect,, weg te laten.

In hun verantwoording verwijzen de indieners naar de verantwoording bij hun amendement op artikel 7.

Met betrekking tot artikel 132, 3°, d) vraagt een lid of een tweejarige academische opleiding niet verder moet worden gefinancierd en of er geen overgangsbepaling voor de lopende tweejarige opleidingen nodig is.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat artikel 132, 3°, d) een absoluut noodzakelijke budgettaire waarborg bevat. Men moet de financiering niet afstemmen op een zo lang mogelijk studeren. Studeren is geen activiteit voor het hele leven. Veel studenten hebben drempelvrees om het **beroeps**-leven in te stappen. Heel wat studenten die binnen de vier jaar een diploma halen, gaan de beroepswereld niet in, maar blijven nog een tijd aan de universiteit. Dat is een gevaarlijke evolutie. Niet iedereen kan zich dit veroorloven.

In verband met de suggestie inzake een overgangsmaatregel meent de Gemeenschapsminister dat men ook rekening moet houden met de aanvullende werkingsuitkeringen.

De Vlaamse Executieve dient een amendement (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 6) in dat ertoe strekt om artikel 132, 1°, tweede lid, te vervangen als volgt : “De inschrijvingen voor het examen van „Doctor” worden in aanmerking genomen als financierbare eenheid voor het academiejaar volgend op het academiejaar tijdens hetwelk het proefschrift werd verdedigd. „

Volgens de verantwoording is de in het ontwerp voorkomende bepaling letterlijk overgeschreven uit de huidige wetgeving en leidt ze tot vervelende a posteriori-berekeningen.

Het amendement van de Vlaamse Executieve wordt **unaniem** aangenomen.

Het amendement van de heren G. Janzegers en W. Van Durme wordt verworpen met 1 stem tegen 12.

Het geamendeerde artikel 132 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 133 tot en met 135

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen. Zij worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 136

Een lid wil eerst de reactie van de Gemeenschapsminister op een technische vraag vooraleer rond die kwestie een amendement in te dienen. De problematiek waarop hij een antwoord wenst is de volgende. Artikel 136 van het ontwerp van decreet kent aan de universiteiten, andere dan de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, bedragen toe noodzakelijk voor de uitgaven die voortvloeien uit de wettelijke en conventionele werkgeversbijdragen en lasten, inclusief het door de instelling gefinancierd aanvullend pensioen. Daardoor wil men aan het personeel van die universiteiten een geldelijk statuut geven, gelijkwaardig aan dat van het personeel van de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen. Door middel van de bepalingen van dit artikel wordt gezorgd voor een aanvullend pensioen voor de leden van het vastbenoemd of voor onbepaalde duur aangeworven administratief en technisch personeel van de privaatrechtelijke universitaire instellingen. Bedoeld worden de Katholieke Universiteit Leuven, de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel, de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen en de Vrije Universiteit Brussel. Dit aanvullend pensioen, gevoegd bij het privé-pensioen is gelijk aan het pensioen ten laste van de Staat waar het vastbenoemd administratief en technisch personeel van de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen recht op heeft.

Het vastbenoemd administratief en technisch personeel van het Limburgs Universitair Centrum en van de Universitaire Instelling Antwerpen genieten bij toepassing van artikel 11 van de wet van 21 juni 1985 betreffende het onderwijs, de regeling inzake rustpensioenen toepasselijk op de ambtenaren van het algemeen rijksbestuur, evenzeer als de vastbenoemde leden van het administratief en technisch personeel van de Universiteit Gent en van het Universitair Centrum Antwerpen. Alle leden van het administratief en technisch personeel van deze vier universiteiten zijn onderworpen aan de regeling van het rijksvakantiegeld, met name aan het koninklijk besluit van 30 januari 1979 betreffende de toekenning van vakantiegeld aan het personeel van 's lands algemeen bestuur.

De Katholieke Universiteit van Leuven, de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius in Brussel en de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius in Antwerpen hanteren voor het toekennen van het vakantiegeld aan hun administratief en technisch personeel het stelsel van het privévakantiegeld. Het vertegenwoordigt 80 procent van het salaris en is financieel voordeliger is dan het stelsel van het rijksvakantiegeld, met andere woorden het privé-vakantiegeld is driemaal hoger dan het rijksvakantiegeld.

Artikel 188 van het ontwerp van decreet bepaalt dat tot bij het van kracht worden van de besluiten van de Vlaamse Executieve ter uitvoering van één of meer afdelingen van hoofdstuk V, de in het eerste lid van artikel 107 bedoelde personeelsleden — het administratief en technisch personeel — onderworpen blijven aan alle voor de datum van de inwerkingtreding van het decreet op hen toepasselijke regelingen. Dit houdt in dat vanaf 1992 aan de leden van het administratief en technisch personeel van de Katholieke Universiteit te Leuven, de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen en de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel, op grond van artikel 136, een voordeliger geldelijk statuut wordt bezorgd dan aan het administratief en technisch personeel van de andere universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en het artikel 136 daardoor voor het administratief en technisch personeel geen gelijkwaardig geldelijk statuut verzekert, zoals vooropgesteld.

Om een gelijkwaardig geldelijk statuut te waarborgen dient ook rekening te worden gehouden met het vakantiegeld.

Het ontwerp van decreet beoogt de universiteiten en hun personeel op gelijke voet te behandelen. Met het oog daarop zou artikel 136 aangevuld moeten worden met de volgende bepaling “De personeelsleden van de universiteiten bedoeld in artikel 3 hiervoor, bezoldigd ten laste van de werksuiteringen toegekend door de Vlaamse Gemeenschap, zijn onderworpen aan de regeling betreffende de toekenning van het vakantiegeld aan het personeel van ’s lands algemeen bestuur. „

Aangezien de wetten betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers, gecoördineerd op 28 juni 1971 in artikel 1, 2°, bepalen dat deze gecoördineerde wetten niet toepasselijk zijn op de categorieën van personen die een andere wettelijke jaarlijkse vakantieregeling genieten wordt het in artikel 136 als doel gestelde gelijkwaardig geldelijk statuut gewaarborgd, zowel voor het academisch als het administratief en technisch personeel, bezoldigd ten laste van de werksuiteringen.

Daarnaast vraagt het 1id aan de Gemeenschapsminister naar de berekening van de in artikel 136 vermelde bedragen.

De Gemeenschapsminister verstrekt precieze gegevens inzake het supplement aan wettelijke werkgeversbijdragen voor 1991 en preciseert dat de universiteiten gelijke bedragen ontvangen. Hij verduidelijkt dat het verder de verantwoordelijkheid van de universiteiten zelf is hoe ze die bedragen besteden, welk soort vakantiegeld ze uitbetalen. Een gelijkwaardig geldelijk statuut is daarenboven niet hetzelfde als een gelijk statuut. Behalve verschillen in vakantiegeld zijn er bijvoorbeeld nog verschillen in groepsverzekeringen, aanvullende ziekteverzekering.

Het lid vraagt of de gemeenschapsinstellingen ook autonoom kunnen beslissen over het soort vakantiegeld dat ze willen uitkeren.

De Gemeenschapsminister antwoordt daarop dat vakantiegeld evenzeer als de rest van sociale zekerheid een nationale materie is. Hij verwijst hierbij naar het advies van de Raad van State bij artikel 103.

Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Afdeling 2

Financiering van de investeringen van de universiteiten

Artikel 137 en 138

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 139

Bij dit artikel wordt door de heren G. Janzegers en W. Van **Durme** een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) ertoe strekkend om in de tweede paragraaf het woord “universiteiten,, te vervangen door “instellingen,, . Voor de verantwoording ervan wordt verwezen naar de verantwoording bij de amendementen bij de artikelen 79 en 125.

Het amendement bij dit artikel wordt eenparig verworpen met 13 stemmen.

Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 140

Een lid vraagt of er ook in een vijfjarenplan voor beheer is voorzien dat ruimer is dan dat voor de investeringen. De Gemeenschapsminister antwoordt bevestigend. Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Afdeling 3

Programmatie en rationalisatie van het academisch onderwijs

Artikel 141 en 142

Er worden twee amendementen ingediend door mevrouw A.M.-. Neyts-Uyttebroeck c.s. bij artikel 141 die beide een derde punt willen toevoegen aan het tweede lid. (Stuk 502 (1990-1991) - Nr.4) Het eerste amendement wil aan het tweede lid van artikel 141 een derde punt toevoegen zodat de programmatienormen niet van toepassing zouden zijn op “de opleidingen in de studiegebieden vermeld onder 1°, 2°, 10°, 14° en 15° van artikel 19,, en het tweede amendement van de heer Beysen c.s. beperkt zich tot “de opleidingen in de studiegebieden vermeld onder 1 en 2 van artikel 19,, (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3).

Bij het artikel 142 wordt een amendement ingediend ondertekend door de heren E. Beysen, W. Taelman en R. Deswaene en mevrouw A. Neyts-Uytenbroeck (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) dat ertoe strekt aan het 1ste punt van het 2e lid van artikel 142 toevoegingen aan te brengen zodat de rationalisatienormen niet van toepassing zijn op “De opleidingen in de studiegebieden vermeld onder 1ste, 2e, 10e, 14e en 15e van artikel 19,,. Aangezien de verantwoording voor beide amendementen gelijk is worden ze in de commissievergadering samen besproken.

Een van de indieners geeft als toelichting dat het ontwerp van decreet uitdrukkelijk bepaalde studierichtingen aan de rationalisatie onttrekt met name studierichtingen die filosofisch of ideologisch geladen zijn : wijsbegeerte en moraalwetenschappen, godsdienstwetenschappen, godgeleerdheid en kerkelijk recht. De indieners zijn het met dit beginsel eens maar menen dat er nog andere opleidingen filosofisch geladen zijn, zoals sociale gezondheidswetenschappen, toegepaste biologische wetenschappen en geneeskunde. In die wetenschappen worden uiteenlopende filosofische opvattingen gehanteerd, alle even achtenswaardig. Indien op grond van de rationalisatienormen één van die opleidingen aan de Vrije Universiteit Brussel verdwijnt, zou dat jammer zijn voor de vrijzinnige

gemeen-

schap en dan komt de vrije keuze in het gedrang. Nu bestaat dit gevaar nog niet, maar het decreet beoogt een totale **her**-schikking van de universitaire wereld en dit voor vele jaren. We mogen dus niet uitgaan van de toestand **hic** et nunc.

Een ander lid merkt op dat eigenlijk alle studierichtingen opgegeven zouden kunnen worden. Alle hebben immers wel een filosofische lading. Er is eigenlijk geen probleem zolang een studierichting op een andere universiteit gehandhaafd blijft. Er ontstaat pas een probleem wanneer een bepaalde studierichting nog maar aan één niet-pluralistische universiteit mogelijk is.

Een indiener van het amendement geeft toe dat ook andere studierichtingen zoals bijvoorbeeld geschiedenis en politieke wetenschappen ideologisch geladen zijn. Men heeft zich uitdrukkelijk **willen** beperken tot studiegebieden die te maken hebben met leven en dood.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij enkel een uitzondering heeft willen maken voor sterk ideologisch geladen vakgebieden. De rationalisatienormen zijn bovendien al uitermate zwak. In artikel 143 wordt aan de Vlaamse Executieve de bevoegdheid gegeven om de normen te verhogen. Soortgelijke zwakke normen betekenen nauwelijks een rationalisatie. Indien het alleen van hem afhing zou hij deze normen meteen drastisch verhogen.

Een lid merkt daarbij op dat de Executieve blijkbaar meer had willen rationaliseren. Onder druk van het politiek akkoord is aan de rationalisatie de expansie gekoppeld.

De Gemeenschapsminister betoogt dat het niet om expansie gaat en dat naar aanleiding van het amendement bij artikel 141 inzake de programmatisatienormen, de studierichtingen waarvan sprake in artikel 19, 1° en 2°, niet geprogrammeerd moeten worden omdat de rationalisatienormen niet van toepassing op ze zijn.

De Gemeenschapsminister vermeldt ten slotte de becijferde resultaten van respectievelijk de rationalisatie — 384 — en de programmatie — 1294 studenten.

De twee amendementen bij artikel 141 worden verworpen met 3 stemmen tegen 9 bij 1 onthouding.

Het amendement bij artikel 142 wordt verworpen met 3 stemmen tegen 9 bij 1 onthouding.

Artikel 141 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 142 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Artikel 143

Een amendement ingediend door de heren E. Beysen en R. Deswaene en mevrouw Neyts-Uyttebroeck (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 4) wil het artikel 143 schrappen, met als verantwoording dat het mandaat dat door dit artikel aan de Vlaamse Executieve wordt gegeven om de rationalisatie- en programmatisatienormen te verhogen volgens hen onaanvaardbaar is. Het voortbestaan van kleinere universiteiten kan erdoor in gevaar worden gebracht en het is in strijd met de voorrang van de decreetgever op de uitvoerende macht.

De Gemeenschapsminister verwijst naar zijn commentaar bij de bespreking van de artikelen 141 en 142 inzake de rationalisatie.

Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen tegen 10.

Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Afdeling 4

Beheer van de universitaire goederen

Artikel 144 tot en met 146

De artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen-bij 3 onthoudingen.

Artikel 147

Een lid vraagt of onder het begrip “andere inkomsten,, ook de “eigen eventuele inkomsten,, horen en of daardoor niet het grondwettelijk **gelij** kheidsbeginsel wordt miskend.

De Gemeenschapsminister merkt op dat de Raad van State over een decretale regeling inzake de eigen inkomsten negatief adviseerde. Hijzelf gaf er de voorkeur aan dit uitdrukkelijk op te nemen. Trouwens, alle universiteiten, zonder enige uitzondering, hebben eigen inkomsten.

Dit artikel **wordt** aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 148 tot en met 151

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 10 stemmen voor, bij 3 onthoudingen.

AFDELING 5

Vaststelling van de begroting en de personeelsformatie

Artikelen 152 tot en met 156

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 157

Een lid betoogt dat de sanctie waarnaar de Vlaamse Executieve kan grijpen, met name de herleiding van de maandelijkse uitkeringen tot voorlopige twaalfden die gelijk zijn aan een twaalfde van de uitkeringen van het vorig begrotingsjaar in een periode van stijgende begroting een reële sanctie kan zijn. In tijden van dalende werkingskosten kan een omgekeerd effect worden veroorzaakt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat men is uitgegaan is van de idee dat het personeel altijd doorbetaald moet kunnen worden.

Een ander lid suggereert dat in het voorkomende geval het teveel uitbetaalde altijd teruggevorderd kan worden.

Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 158 tot en met 160

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 10 stemmen voor, bij 3 onthoudingen.

AFDELING 6

Boekhouding, jaarrekening en jaarverslag

Artikel 161

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 162

Door de heer L.Vanhorenbeek, mevrouw N. Maes en de heer R. Van Hooland wordt een amendement (Stuk 502 (1990-1991) -Nr. 5) ingediend. Aan het vierde lid wordt volgende zin toegevoegd. "De jaarrekening en het jaarverslag worden gepubliceerd door de universiteit, . De verantwoording luidt dat de universiteiten een belangrijke maatschappelijke taak vervullen met belangrijke publieke middelen. Het is normaal dat ze het publiek inlichten over hun werking.

De Gemeenschapsminister merkt op dat die jaarverslagen verschijnen als stukken van de Vlaamse Raad en dat deze stukken openbaar zijn.

Een indiener van het amendement verwijst naar het publiceren van de jaarverslagen van de banken wat vaak aanleiding geeft tot persconferenties en grote publieke belangstelling.

Het amendement wordt verworpen met 5 stemmen tegen 9.

Dit artikel wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 163

Bij dit artikel zijn geen verdere opmerkingen.

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 164

Een lid stelt de vraag waarom de Vlaamse Executieve enkel de jaarrekening goedkeurt en niet het jaarverslag.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het goedkeuren van een jaarverslag opgevat zou kunnen worden als een moreel engagement van de Vlaamse Executieve, als een **legitimering** van alle mogelijke en onmogelijke plannen en dat dit niet de bedoeling is. De Executieve beoordeelt het resultaat en kijkt of de rekeningen sluitend zijn.

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 165 en 166

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

AFDELING 7

Financiering van sommige andere instellingen
van academisch onderwijs en onderzoek

Artikel 167

Een lid vraagt hoe het zit met de toelagen die naar het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek gaan.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat er een verhoging is gekomen van 4.44 procent van de som van de **werkingsuitkeringen** van — in oude terminologie — de “grote universiteiten”, naar 4.55 procent van de som van de **werkingsuitkeringen** van alle universiteiten. De Gemeenschapsminister wijst op het probleem dat gesteld wordt door het feit dat het NFWO een nationale instelling is.

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 168 en 169

Een lid merkt op dat de beide artikelen zowel te weinig als teveel zeggen. De Gemeenschapsminister vraagt in artikel 168 aan de Vlaamse Raad een blanco-cheque om nadien bij beslissing van de Vlaamse Executieve te bepalen om welk type van financiering het gaat en tot op welke hoogte er wordt gefinancierd. In artikel 169 wordt evenzeer gesproken over jaarlijkse bijdragen in de financiering. Of dit een symbolische bijdrage of een bijna-integrale financiering betreft, wordt niet verduidelijkt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat, een dergelijke regeling al een vooruitgang betekent vergeleken met de bestaande wetgeving. In de wet van 27 juli 1971 staat, inzake de vier instellingen vermeld in artikel 169, enkel dat de overheid bijdraagt tot de financiering. Nu hebben we tenminste voorzien in “onder de voorwaarden bepaald in een besluit”, zodat de financiering reglementair wordt vastgelegd. Vroeger was er een blanco-cheque voor de overheid.

De Gemeenschapsminister geeft een overzicht van de financiering van andere instellingen van academisch onderwijs en onderzoek (zie bijlage 10).

Een lid vindt het vierde punt van artikel 169 erg onduidelijk. Het enige wat afgeleid kan worden is dat ooit het College voor de Ontwikkelingslanden zal opgaan in het Vlaams Inter-universitair Instituut voor de Derde Wereld. Het lid zegt dat zolang dit decreet er niet is dat men daarover in het ongewisse blijft.

De Gemeenschapsminister heeft de beoogde samenwerking van de verschillende universiteiten inzake de **ontwikkelingsproblematiek** willen honoreren. Hij heeft de wens van de verschillende universiteiten om samen het Vlaams Inter-universitair Instituut voor de Derde Wereld in het ontwerp van decreet willen vastleggen. Als we in Vlaanderen iets willen bereiken voor de Derde Wereld moeten de krachten en de know **how** uit de verschillende universiteiten gebundeld worden.

Bij artikel 169 wordt een amendement ingediend door de heren W. Van **Durme** en Janzegers (Stuk 502 (1990-1991) – Nr.5), ertoe strekkend om aan het vierde punt toe te voegen “en het Vlaams Interuniversitair Instituut voor de Vrede,, en “dat bij afzonderlijk decreet zal worden opgericht,, te vervangen door “die bij afzonderlijk decreet zullen worden opgericht,, , met als verantwoording dat het probleem van de vrede onlosmakelijk verbonden is met het probleem van de Derde Wereld.

In de discussie over dit amendement merkt een lid op dat aan verschillende universiteiten onderzoeksinstituten bestaan die zich bezighouden met oorlog en vrede. De inspiratie ervan is nogal verschillend.

De indiener van het amendement merkt op dat hetzelfde geldt voor de instellingen die zich bezighouden met de Derde Wereld.

Een ander lid merkt op dat idealiter er in Vlaanderen een instelling met een brede visie zou moeten komen zodat zowel vrede als ontwikkeling aan bod komen. De **Gemeenschaps**-minister is het daar niet mee oneens. Hij stelt evenwel dat ook rekening moet worden gehouden met het haalbare en met de financiële mogelijkheden. Voor een vredesinstituut is geen geld op de begroting voorzien.

Het amendement bij dit artikel wordt door de indiener ingetrokken.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

HOOFDSTUK IX

Toezicht op de universiteiten

Artikel 170

Een lid vraagt of er bekwaamheidsvereisten zijn voor de regeringscommissarissen. De Gemeenschapsminister verwijst naar de omschrijving “nuttige ervaring,, in artikel 171. Op de vraag van hetzelfde lid of het de huidige regeringscommissarissen zullen zijn, antwoordt de Gemeenschapsminister dat dit inderdaad zo is en dat zij dat in de praktijk zullen blijven tot hun pensioengerechtigde leeftijd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 171

Op de vraag van een lid naar de evidentie van het voltijdse karakter van deze functie, antwoordt de **Gemeenschaps**minister dat dit evident is. De bezoldiging als gewoon hoogleraar is de facto van toepassing.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 172

Het idee van een college van regeringscommissarissen wordt door een lid als heel goed beoordeeld. De **Gemeenschaps**minister bevestigt dat het hier om een vernieuwing gaat en dat het de handelingsuniformiteit zal bevorderen. Hetzelfde lid oppert wel dat een rotatie en mobiliteit van de regeringscommissarissen tussen de universiteiten **bevorder-**

lijk zal zijn voor een betere beheersing van de uitgaven en ook de parlementaire controle effectiever kan maken. In feite vormt de officialisering van het college een bijkomende garantie voor goede financiële controle, aldus de Gemeenschapsminister. Een ander lid stelt dat de complexe organisatie van een universiteit een echte rotatie in de praktijk niet wenselijk maakt, omdat een regeringscommissaris **zijn/haar** universiteit door en door kent en juist hierdoor in staat is tussen de regels van voorstellen bijbedoelingen te lezen.

In Gent is dit werk in het recente verleden niet goed gedaan, aldus een lid. Volgens de Gemeenschapsminister kan inderdaad de uitdrukking “Gelegenheid schept genegenheid,” van toepassing zijn. Te sterke verbondenheid met de universiteit kan soms leiden tot een empathisch of tot een conflictueel gebeuren. Een zekere mobiliteit is daarom op zich niet slecht, omdat hierdoor de kennisverwerving wordt bevorderd. Juist het college-principe geeft hier een goede oplossing voor.

De Vlaamse Executieve heeft tot nu toe de commissarissen **zoveel** mogelijk gevolgd, indien ze beroep aantekenden, aldus de Gemeenschapsminister. Dit wordt door de universiteiten niet altijd in dank afgenomen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 173

Een lid stelt dat dit artikel zou kunnen verwijzen naar een rijkere functie-inhoud. De Gemeenschapsminister zegt dat hij al heel tevreden is, als de regeringscommissaris het financiële evenwicht kan bewaren, hetgeen momenteel niet overal het geval is.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 174 tot en met 179

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 180

Een lid vraagt of de inspecteur van Financiën een voltijdse opdracht heeft. In tegenstelling tot de regeringscommissaris gaat het hier om een beperkte opdracht, aldus de Gemeenschapsminister. Men heeft wel nog met de gedachte gespeeld om deze functie te schrappen, maar uiteindelijk is de controle door Financiën als echt opportuun beoordeeld.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

HOOFDSTUK X

Overgangs- en slotbepalingen

Artikelen 181 en 182

Bij deze artikelen wordt door de heren E. Baldewijns, R.

Van Hooland, L. Vanhorenbeek en M. Van Peel een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5) ertoe strekkend om de artikelen te vervangen door een volledig nieuwe tekst, omdat de bestaande tekst enkele **onvolledighe-**den inhoudt die voor de toepassing van het decreet tot ver-velende interpretatieproblemen zouden kunnen leiden.

Een van de indieners geeft als toelichting dat het hier om zeer technisch amendement gaat, dat als doel heeft latere interpretatieproblemen te voorkomen. Het gaat hierbij voor-al om sociale bepalingen voor het personeel, de rechtsgeldig-heid van benoemingen en het personeel met een gemengde loopbaan.

Na ruggespraak met de Vlaamse Executieve zegt de Ge-meenschapsminister het amendement te kunnen aanvaarden.

Het amendement bij deze artikelen wordt eenparig **aange-**nomen met 14 stemmen voor.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 183 tot en met 185

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 186

Bij dit artikel wordt door de heer E. Baldewijns een amen-dement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5) ertoe strekkend om de volgende zinsnede toe te voegen : “en is niet van toepassing voor de leden van het zelfstandig acade-misch personeel die op hun verzoek of ambtshalve in een deeltijds statuut werden geplaatst vóór de inwerkingtreding van het decreet,,. De leden van het zelfstandig academisch personeel die vroeger de overgang van voltijds naar deeltijds maakten, konden er op rekenen als voltijds te kunnen terug-keren. De bedoeling van dit amendement, aldus de indiener, is dit “verworven terugkeerrecht,, te garanderen. In artikel 105 wordt namelijk gesproken over het verval van dit recht na zes jaar. Hoe dan ook is dit recht momenteel onbeperkt en zal dit door het decreet veranderen.

De Gemeenschapsminister vraagt zich af of dit amende-ment nodig is, gezien de relatie tot de bepalingen in artikel 105. Artikel 186 bepaalt duidelijk dat de termijn van zes jaar slechts begint te lopen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet.

Op de vraag wat er gebeurt met degenen die hun keuze nu al gemaakt hebben, antwoordt de Gemeenschapsminister dat de personen die door deze bepaling zouden worden ge-troffen, hoe dan ook van de universiteit weggegroeid zijn. Desondanks belooft de Gemeenschapsminister zich te zullen beraden, met de opmerking dat er gevaar zou kunnen be-staan voor nieuwe ongelijkheden.

Een lid valt de Gemeenschapsminister bij door de vastleg-ging van grenzen positief te noemen.

Het amendement bij dit artikel wordt door de indiener ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 187 en 188

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 189

Een lid informeert naar het aantal betrokken personen en naar de precieze bedoeling van dit artikel. Het gaat, aldus de Gemeenschapsminister, om een beperkt aantal. Het artikel is bedoeld als een sociale overgangsmaatregel om vroegere aanwervingen te kunnen overhevelen. In plaats van via een externe vacature kunnen de betrokken personeelsleden worden overgeheveld via een dienstverband van 5 jaar op 1 januari 1991.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 190 tot en met 194

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen. De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 195

Bij dit artikel wordt door de heren G. Janzegers en W. Van Durme een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 3) ertoe strekkend het artikel te laten vervallen, indien een eigen decreet voor het hoger onderwijs van het lange type wordt uitgevaardigd. Zo niet moet de tekst worden geamendeerd door de woorden “en inzonderheid,, te vervangen door “dragen bij tot de algemeen-menselijke vorming en zijn,,. Deze aanvulling is nodig om de inhoud van het begrip “onderwijs van academisch niveau,, te verduidelijken. De zin “of van een diploma van burgerlijk ingenieur of burgerlijk ingenieur-architect of bio-ingenieur,, (5°) dient te worden geschrapt. Na “apotheker,, dient toegevoegd te worden “burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect,, (6°) en “van ingenieur,, (7°). De (h)erkenbaarheid van het academisch niveau van het hoger onderwijs van het lange type vereist dat men van het onderwijzend personeel dezelfde bekwaamheidsbewijzen eist als van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten. Tegelijkertijd moet men echter soepele overgangsmaatregelen voorzien voor het personeel in dienst.

Volgens de Gemeenschapsminister moet deze aangelegenheid in het HOLT-decreet aan bod komen.

Het amendement bij dit artikel wordt eenparig verworpen met 14 stemmen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 196

Bij dit artikel zijn geen verdere opmerkingen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 197

Bij dit artikel wordt door de heren E. Baldewijns, P. Berben, W. Van Durme en L. Vanhorenbeek een amendement ingediend (Stuk 502 (1990-1991) — Nr. 5) ertoe strekkend om bij 4°, art. 5, 3°, de eerste zin te vervangen door “zestien personen aangewezen door de provincieraad . . .”. Een pluralistische instelling zoals het LUC die gedragen wordt door de hele Limburgse samenleving dient een pluralistische raad van bestuur te hebben. Gezien de raad van bestuur deels uit interne leden bestaat en deels uit externe leden kan dit pluralistische karakter slechts via de externe leden worden bekomen.

Een van de indieners stelt dat alleen zo een garantie voor de vertegenwoordiging van de verschillende maatschappelijke stromingen kan worden verkregen. De juiste samenstelling van de raad van bestuur van het LUC is een belangrijke bekommernis voor heel wat personen en stromingen in Limburg. Het getal 16 biedt ‘de beste garantie voor politiek evenwicht, omdat zo de absolute meerderheid van één partij nagenoeg onmogelijk is.

De Gemeenschapsminister stelt dat met betrekking tot het LUC een lange traditie van consensus heerst. Mede hierom is de Vlaamse Executieve, na lange besprekingen, tot een akkoord gekomen om de huidige samenstelling te behouden. In dit geval was er geen consensus tot wijziging in Limburg. Er is nergens zo een grote regionale verankering van de universiteit als in Limburg. Deze „provincialisering” zou te groot worden bij een toename van het aantal externe leden. Ook zou dit tot een overvleugeling van de academische afvaardiging kunnen leiden. Overwegingen van academische aard en bestuursefficiëntie zijn ook belangrijker dan politieke bedenkingen. Er is bovendien de fluctuerende politieke samenstelling van het provinciebestuur.

In dit verband betoogt een lid dat een academisch overwicht in de samenstelling van de raad van bestuur eigenlijk in het algemeen bij alle universiteiten zou moeten worden gegarandeerd. Dit is namelijk een belangrijk element van stabiliteit, effectiviteit en continuïteit. Een paritaire samenstelling van de raad van de bestuur bestaande uit academische en niet-academische leden, exclusief de rector, zou hiervoor een oplossing kunnen bieden.

Volgens de Gemeenschapsminister kan deze suggestie enkel worden verwezenlijkt door een verhoging of verlaging van het aantal leden. Verhoging zou tot een te groot aantal leden leiden, verlaging tot verbreking van een aantal bestaande evenwichten. De huidige toestand, in het LUC zomaar veranderen is moeilijk haalbaar en ook niet wenselijk.

Het amendement bij dit artikel wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding.

Artikel 198

Dit artikel wordt zonder noemenswaardige opmerkingen aangenomen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 199

Een lid vraagt of het niet beter is om een voorwaardelijke regularisatie te bepalen voor de betrokkenen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de opheffing van de bedoelde opleiding decretaal dient te gebeuren. Op deze manier kan het beste orde op zaken worden gesteld, terwijl bovendien bij voorwaarden iedereen toch regularisatie zou krijgen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 200

Wat betekent de term “omvat,, in de eerste regel precies voor een HOLT-instelling ? In de toekomst zullen mogelijk vergelijkbare HOLT-instellingen ook “omvat,, willen worden. De tolken uit de genoemde Antwerpse instelling krijgen hierdoor, in tegenstelling tot andere instellingen, een “universitair,, aureool. Een ander lid vraagt of een dergelijke omvatting voor andere instellingen decretaal verboden is.

Dit artikel betekent, aldus de Gemeenschapsminister, een bevestiging en behoud van de bestaande toestand. Het gaat hier ook uitdrukkelijk niet om een universitaire instelling, maar wel om een HOLT-instelling. Andere instellingen zien deze bevestiging van de bestaande toestand inderdaad niet graag. Decreet is een uitbreiding van het aantal betrokken instellingen niet voorzien, maar samenwerkingsakkoorden met universiteiten blijven natuurlijk mogelijk.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 201

Bij dit artikel zijn geen verdere opmerkingen. Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 202

Ingevolge de gedachtenwisseling gehouden bij artikel 82 betreffende de gastprofessoren wordt bij wijze van **tekstcorrectie** een 41° toegevoegd dat luidt :

”41° de artikelen 71 tot en met 74 van het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs,,.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 203

Volgens de Gemeenschapsminister beoogt dit artikel allereerst een jarenlange ontwarring door de universitaire instellingen te voorkomen. Dit kan het best via decretale weg.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 204 en 205

Bij deze artikelen zijn geen verdere opmerkingen.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 206

In het eerste lid dient “3, 4 a) en 5,, te worden vervangen door “3, 4°, a) en 5°,,. In de tweede alinea dient men ”4° b) en 5°,, te vervangen door ”4°, b) en c) en 6°,, .

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 207

Dit artikel strekt ertoe om de Vlaamse Executieve de mogelijkheid te ontnemen buiten de letter en de geest van het decreet te handelen. In overeenstemming met het advies van de Raad van State zal er door de Vlaamse Executieve een zeer restrictieve interpretatie van het ‘decreet worden toegepast.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 208

Over dit artikel zelf zijn geen opmerkingen. Wel benadrukt een lid als slot van de bespreking van het ontwerp van decreet dat een omvattend meerjarenplan op het gebied van het totale beheer wenselijk zou zijn. Volgens de **Gemeenschaps**-minister staat dit niet in de volle betekenis uitdrukkelijk in het ontwerp van decreet vermeld, maar via de **investerings**-plannen zal hoe dan ook aan algemene meerjarenplanning worden gedaan. Deze problematiek verdient zeker uitdrukkelijk aandacht te krijgen in de besluiten van de Vlaamse Executieve.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

V. EINDSTEMMING

Het geamendeerde ontwerp van decreet wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

De Verslaggevers,

Jos **BOSMANS**

J. VERHEYDEN

De Voorzitter,

A. SCHELLENS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld bij artikel 59bis van de Grondwet.

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Begripsbepalingen

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

a. universiteitsbestuur : het universiteitsorgaan dat krachtens de wet of het decreet of door of krachtens de statuten aangewezen is om de door het decreet toegewezen bevoegdheid uit te oefenen ;

b. vakgebied : tak van de wetenschap waarover het zelfstandig academisch personeel onderwijs verstrekt, wetenschappelijk onderzoek verricht of wetenschappelijke dienstverlening verleent ;

c. studiegebied : één van de achttien categorieën vermeld in artikel 19 waarin de opleidingen zijn samengebracht, waarover academisch onderwijs wordt verstrekt ;

d. deel van een studiegebied : één van de samenstellende elementen wanneer meerdere wetenschapsrichtingen waarover aan de universiteit academisch onderwijs wordt verstrekt in een bepaald studiegebied zijn samengebracht of een onderverdeling van een studiegebied indien dit studiegebied uit één wetenschapsrichting bestaat ;

e. nader onderdeel van een studiegebied : een verdere **opdeling** van een deel van een studiegebied ;

f. opleiding : een samenhangend geheel van onderwijs- en andere studieactiviteiten in of over een studiegebied, deel of nader onderdeel van een studiegebied heen ;

g. academiejaar : een periode van een jaar die aanvangt op 1 oktober en eindigt op 30 september van het daaropvolgend kalenderjaar ;

h. studiepunt : de eenheid waarmee de omvang van onderdelen van een opleiding wordt uitgedrukt volgens een uniform voorgeschreven norm.

AFDELING 2

Toepassingsgebied

Artikel 3

Dit decreet heeft betrekking op de volgende universiteiten :

1° de „Katholieke Universiteit te Leuven” ;

2° het „Limburgs Universitair Centrum” ;

3° de „Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel” ;

- 4° de „Universiteit Antwerpen”, samengesteld uit :
- a) het „Universitair Centrum Antwerpen” ;
 - b) de „Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen” ;
 - c) de „Universitaire Instelling Antwerpen” ;
- 5° de „Universiteit Gent” ;
- 6° de „Vrije Universiteit Brussel”.

HOOFDSTUK II

Universitaire zending

Artikel 4

Universiteiten zijn, in het belang van de samenleving, terzelfder tijd werkzaam op het gebied van het academisch onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke dienstverlening.

Ter vervulling van hun zending kunnen de universiteiten alle rechtshandelingen stellen, inbegrepen het sluiten van overeenkomsten met personen van privaatrecht of van publiekrecht.

HOOFDSTUK III

Academisch onderwijs

AFDELING 1

Definitie en doelstellingen

Artikel 5

Het academisch onderwijs is het op het wetenschappelijk onderzoek gestoeld onderwijs dat verstrekt wordt door de universiteiten, in zijn geheel bijdraagt tot de **algemeen-menselijke** vorming en voorbereidt op de zelfstandige beoefening van de wetenschap of toepassing van de wetenschappelijke kennis.

AFDELING 2

Structuur van het academisch onderwijs

Artikel 6

Het academisch onderwijs wordt opgedeeld in de academische opleidingen, de voortgezette academische opleidingen en de postacademische vorming.

Artikel 7

De academische opleidingen sluiten aan bij het secundair onderwijs. Zij omvatten een vorming in het wetenschappelijk denken in het algemeen en een opleiding in een bepaald wetenschapsgebied in het bijzonder.

Elke academische opleiding wordt in twee cycli ingedeeld. De opleidingen behorende tot de eerste cyclus worden bekrachtigd met één van de academische graden van kandidaat.

De opleidingen behorende tot de tweede cyclus worden bekrachtigd met één van de hiernavolgende academische graden licentiaat, handelsingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, bio-ingenieur, apotheker, arts, tandarts of dierenarts.

Artikel 8

De voortgezette academische opleidingen omvatten het geheel van de aanvullende opleidingen, de **specialisatieopleidingen**, de doctoraatsopleidingen en de academische lerarenopleidingen.

Een aanvullende opleiding is een voortgezette academische opleiding gericht op een aanvulling of verbreding van één of meerdere academische opleidingen van de tweede cyclus. Een aanvullende opleiding wordt bekrachtigd met één van de academische graden van „Gediplomeerde in de aanvullende studies van . . .”.

Een specialisatieopleiding is een voortgezette academische opleiding gericht op de uitdieping van of bijzondere **verdeskundiging** in een studiegebied, deel of nader onderdeel van een studiegebied of combinatie van studiegebieden, delen of nadere onderdelen van een studiegebied. Een **specialisatieopleiding** bestaat voor ten minste twee derde uit **opleidingsonderdelen** die niet voorkomen in een academische opleiding van de eerste of tweede cyclus. Een specialisatieopleiding wordt bekrachtigd met één van de academische graden van “Gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van . . . , , .

Een doctoraatsopleiding is een voortgezette academische opleiding gericht op de voorbereiding van een **doctoraatsproefschrift**. De doctoraatsopleiding wordt bekrachtigd met een getuigschrift. Het doctoraat op proefschrift wordt bekrachtigd met één van de academische graden van “Doctor,, .

Een academische lerarenopleiding wordt bekrachtigd met één van de academische graden van “Geaggregeerde van het onderwijs,, .

Artikel 9

Elk van de in de artikelen 7 en 8 bedoelde graden verwijst naar de gevolgde opleiding. Deze specificatie noemt men de kwalificatie van een academische graad.

Artikel 10

De postacademische vorming omvat het geheel van de **na**- en bijscholingen die de universiteiten buiten de academische opleidingen en voortgezette academische opleidingen organiseren. De postacademische vorming kan door het universiteitsbestuur met een getuigschrift bekrachtigd worden.

AFDELING 3

Opleidingsprogramma en studieomvang

Artikel 11

Het universiteitsbestuur stelt voor elke academische en elke voortgezette academische opleiding een **opleidingsprogramma** vast. Dit bestaat uit een samenhangend geheel van onderwijs- en andere studieactiviteiten gericht op de **verwe-**

zenlijking van welomschreven doelstellingen inzake kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes waarover diegene die een opleiding voltooit dient te beschikken.

Het universiteitsbestuur houdt hierbij rekening met de bij of krachtens de wet, decreet of Europese richtlijn vastgelegde voorwaarden die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen of andere voorschriften inhouden met betrekking tot de opleiding.

Artikel 12

Het universiteitsbestuur deelt elke academische en elke voortgezette academische opleiding op in studiejaren. Elk studiejaar omvat een samenhangend geheel van ten minste 1500 en ten hoogste 1800 uren onderwijs- of andere studieactiviteiten.

Artikel 13

De studieomvang van elk studiejaar en van elk onderdeel van een opleidingsprogramma wordt door het universiteitsbestuur uitgedrukt in hele studiepunten. De Vlaamse Executieve bepaalt na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad de wijze waarop deze studiepunten worden berekend.

Artikel 14

Behoudens het in het tweede lid van dit artikel bepaalde, omvat elke cyclus van een academische opleiding twee studiejaren.

De opleidingscyclus van kandidaat in de Godgeleerdheid, kandidaat-arts, kandidaat-dierenarts, licentiaat in de Rechten, licentiaat in de Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, handelsingenieur, bio-ingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, apotheker, tandarts en dierenarts omvat drie studiejaren en de opleidingscyclus van arts vier studiejaren.

De opleiding van een licentiaat in het notariaat bedraagt één studiejaar.

Artikel 15

De studieomvang van een aanvullende opleiding bedraagt één studiejaar.

De studieomvang van een specialisatieopleiding bedraagt één of twee studiejaren.

De Vlaamse Executieve bepaalt na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad de studieomvang van de academische lerarenopleiding.

AFDELING 4

Contactonderwijs en open onderwijs

Artikel 16

De universiteiten kunnen hun academische en voortgezette academische opleidingen en hun postacademische vorming respectievelijk in de vorm van contactonderwijs of van open onderwijs aanbieden.

Contactonderwijs is het onderwijs dat verzorgd wordt in een rechtstreeks contact tussen de onderwijsverstrekker en de student en op grond daarvan gebonden is aan een bepaalde plaats van onderwijsverstrekking.

Open onderwijs is het onderwijs dat bijna uitsluitend met behulp van media wordt verstrekt, waardoor de student niet aan een bepaalde plaats van onderwijsverstrekking gebonden is. Indien een opleiding onder de vorm van open onderwijs wordt georganiseerd, dient voor elk opleidingsonderdeel specifiek studiemateriaal ontwikkeld te worden dat naar vorm en inhoud afgestemd is op de begeleide zelfstudie.

AFDELING 5

Voltijds en deeltijds studeren in het contactonderwijs

Artikel 17

Studeren met het oog op het behalen van een academische graad kan hetzij op voltijdse, hetzij op deeltijdse wijze. De universiteiten organiseren daartoe hun opleidingen respectievelijk als voltijdse of als deeltijdse opleidingen.

Artikel 18

Een voltijdse student schrijft zich per academiejaar in voor het opleidingsprogramma van een volledig studiejaar, verminderd met de eventueel verkregen vrijstellingen. Een deeltijdse student schrijft zich per academiejaar in voor een opleidingsprogramma dat de helft van het opleidingsprogramma van een voltijds student uitmaakt, verminderd met de eventueel verkregen vrijstellingen.

AFDELING 6

De organisatie van de academische opleidingen

Artikel 19

De universiteiten kunnen academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

2° Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

3° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

4° Geschiedenis, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

5° Archeologie en Kunstwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

6° Rechten, Notariaat en Criminologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat in de Rechten, licentiaat in het Notariaat en kandidaat en licentiaat in de Criminologische Wetenschappen kunnen worden verleend ;

7° Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

8° Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, kandidaat handelsingenieur en handelsingenieur kunnen worden verleend ;

9° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

10° Sociale Gezondheidswetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

11° Lichamelijke Opvoeding, Motorische Revalidatie en Kinesitherapie, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

12° Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

13° Toegepaste Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-burgerlijk ingenieur, kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect , burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect kunnen worden verleend ;

14° Toegepaste Biologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-bio-ingenieur en bio-ingenieur kunnen worden verleend ;

15° Geneeskunde, waarvoor de graden van kandidaat-arts en arts kunnen worden verleend ;

16° Tandheelkunde, waarvoor de graden van kandidaat-tandarts en tandarts kunnen worden verleend ;

17° Diergeneeskunde, waarvoor de graden van kandidaat dierenarts en dierenarts kunnen worden verleend

18° Farmaceutische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-apotheker en apotheker kunnen worden verleend.

Voor de studiegebieden Wijsbegeerte, Godgeleerdheid en Kerkelijk Recht kunnen de betrokken universiteiten op hun diploma's de benaming "baccalaureus,, vermelden in plaats van kandidaat.

Artikel 20

De universiteiten kunnen de academische opleidingen die zij bij de inwerkingtreding van dit decreet overeenkomstig de bestaande wettelijke normen organiseren en die beantwoorden aan de normen van dit decreet, verder organiseren.

De Vlaamse Executieve wordt belast met de coördinatie, uniformisering en groepering van deze opleidingen. Zij stelt daartoe, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, een lijst op van deze bestaande academische opleidingen en vult deze aan met de opleidingen die de universiteiten overeenkomstig de artikelen 23 tot 29 bijkomend mogen organiseren.

In deze lijst worden de academische opleidingen in of over de in artikel 19 vermelde studiegebieden of delen van studiegebieden heen geklasseerd volgens een eenvormige benaming per cyclus met vermelding van de overeenkomstig dit decreet daarop betrekking hebbende academische graden en hun kwalificaties. Bij elke academische opleiding wordt, rekening houdend met het in het eerste lid en het in artikel 23 tot 29 bepaalde, de bevoegde universiteit of universiteiten vermeld. Bovendien wordt bij elke academische opleiding van de tweede cyclus nauwkeurig aangegeven op welke academische opleiding of opleidingen van de eerste cyclus zij

aansluit. Deze lijst wordt bindend voor de universiteiten met ingang van het academiejaar volgend op de datum van publicatie van dit besluit van de Vlaamse Executieve.

Het in het tweede lid bedoelde advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet binnen de door de Vlaamse Executieve bepaalde termijn wordt verstrekt.

Artikel 21

De Vlaamse Executieve kan, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de in artikel 20 vermelde lijst aanvullen en wijzigen onder de volgende voorwaarden :

1° de nieuwe opleidingen moeten geklasseerd worden in of over de studiegebieden, delen of nadere studiegebieden vermeld in artikel 19 heen en mogen slechts leiden tot de aldaar vermelde academische graden ;

2° de nieuwe opleidingen moeten voldoen aan de in artikel 12 tot 13 bepaalde eisen inzake studieomvang en studieduur ;

3° de nieuwe opleidingen mogen geen overlapping inhouden van opleidingen die wettelijk of decretaal zijn voorbehouden aan het hoger onderwijs van het lange of korte type ;

4° een opleiding kan slechts worden afgeschaft indien zij aan geen enkele universiteit meer wordt georganiseerd.

Artikel 22

Een universiteit kan per cyclus een academische opleiding waarvoor zij krachtens de artikelen 20 en 21 bevoegd is, vervangen door een andere academische opleiding uit deze lijst waarvoor zij niet bevoegd is, op voorwaarde dat :

1° de andere academische opleiding geklasseerd is in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden heen waarvoor de universiteit krachtens de artikelen 23 tot 29 bevoegd is, met dien verstande dat indien een opleiding betrekking heeft op meerdere studiegebieden of delen van studiegebieden de universiteit krachtens dit decreet bevoegd moet zijn voor elk van die studiegebieden of delen van studiegebieden ;

2° de afschaffing van de ene academische opleiding en de oprichting van de andere academische opleiding gelijktijdig wordt doorgevoerd en dit geleidelijk studiejaar na studiejaar ;

3° de vervanging vóór 31 maart die voorafgaat aan het academiejaar waarin deze vervanging wordt toegepast, aan de Vlaamse Executieve wordt meegedeeld.

Onder dezelfde voorwaarden als het in het eerste lid bepaalde kunnen twee universiteiten onderling tot een ruil van academische opleidingen beslissen mits zij hieromtrent een overeenkomst opstellen die zij overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid, 3° aan de Vlaamse Executieve meedelen.

Artikel 23

De Katholieke Universiteit te Leuven kan in het administratief arrondissement Leuven academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen verleend worden ;

2° Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

3° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graden van **kandidaat** en licentiaat kunnen worden verleend ;

4° Geschiedenis, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

5° Archeologie en Kunstwetenschappen, waarvoor de **graden** van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

6° Rechten, Notariaat en Criminologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat in de Rechten, licentiaat in het Notariaat en kandidaat en licentiaat in de Criminologische Wetenschappen kunnen worden verleend ;

7° Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

8° Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, kandidaat handelsingenieur en handelsingenieur kunnen worden verleend ;

9° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de **graden** van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

10° Sociale Gezondheidswetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

11° Lichamelijke Opvoeding, Motorische Revalidatie en Kinesithérapie, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

12° Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend

13° Toegepaste Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-burgerlijk ingenieur, kandidaat-burgerlijk **ingenieur-architect** , burgerlijk ingenieur en burgerlijk **ingenieur-architect** kunnen worden verleend ;

14° Toegepaste Biologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-bio-ingenieur en bio-ingenieur kunnen worden verleend ;

15° Geneeskunde, waarvoor de graden van kandidaat-arts en arts kunnen worden verleend ;

16° Tandheelkunde, waarvoor de graden van **kandidaat-tandarts** en tandarts kunnen worden verleend ;

17° Farmaceutische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-apotheker en apotheker kunnen worden verleend.

Artikel 24

Het Limburgs Universitair Centrum kan in het administratief arrondissement Hasselt academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van **studiegebieden** :

1° Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, kandidaat-handelsingenieur en handelsingenieur kunnen worden verleend ;

2° Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

3° Geneeskunde, waarvoor de graad van kandidaat-arts kan worden verleend ;

4° Tandheelkunde, waarvoor de graad van **kandidaat-tand-arts** kan worden verleend.

Artikel 25

De Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel kunnen in het gerechtelijk arrondissement Brussel academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

2° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

4° Rechten, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

5° Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en kandidaat **handelsingenieur** kunnen worden verleend ;

6° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend.

Artikel 26

De Universiteit Antwerpen kan in het administratief arrondissement Antwerpen academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

a) In het Universitair Centrum Antwerpen :

1° Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, **kandidaat-handelsingenieur** en handelsingenieur kunnen worden verleend ;

2° Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

3° Toegepaste Biologische Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat-bio-ingenieur kan worden verleend ;

4° Geneeskunde, waarvoor de graad van kandidaat-arts kan worden verleend ;

5° Tandheelkunde, waarvoor de graad van **kandidaat-tandarts** kan worden verleend ;

6° Diergeneeskunde, waarvoor de graad van kandidaat dierenarts kan worden verleend ;

7° Farmaceutische Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat-apotheker kan worden verleend.

b) In de Universitaire Instelling Antwerpen :

1° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graad van licentiaat kan worden verleend ;

2° Rechten, waarvoor de graad van licentiaat kan worden verleend ;

3° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de graad van licentiaat kan worden verleend ;

4° Wetenschappen, waarvoor de graad van licentiaat kan worden verleend ;

5° Geneeskunde, waarvoor de graad van arts kan worden verleend ;

6° Farmaceutische Wetenschappen, waarvoor de graad van apotheker kan worden verleend.

c) In de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen :

1° Wijsbegeerte, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

2° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

4° Rechten, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

5° Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, kandidaat-handelsingenieur en handelsingenieur kunnen worden verleend ;

6° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend.

Zodra tussen de instellingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet de Universiteit Antwerpen uitmaken een overeenkomst van eenwording wordt bereikt over de structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering en programmatie en deze overeenkomst wordt bekrachtigd in het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen, dient de Vlaamse Executieve onverwijld bij de Vlaamse Raad een ontwerp van decreet in dat de onderwijsbevoegdheid van de Universiteit Antwerpen uitbreidt in het kader van een algemene programmatie van het academisch onderwijs.

Artikel 27

De Universiteit Gent kan in het administratief arrondissement Gent academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

2° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

4° Archeologie en Kunstwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

5° Rechten, Notariaat en Criminologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat in de Rechten, licentiaat in het Notariaat en kandidaat en licentiaat in de Criminologische Wetenschappen kunnen worden verleend ;

6° Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

7° Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

8° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

9° Sociale Gezondheidswetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

10° Lichamelijke Opvoeding, Motorische Revalidatie en Kinesitherapie, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

11° Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend

12° Toegepaste Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-burgerlijk ingenieur, kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect , burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect kunnen worden verleend ;

13° Toegepaste Biologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-bio-ingenieur en bio-ingenieur kunnen worden verleend ;

14° Geneeskunde, waarvoor de graden van kandidaat-arts en arts kunnen worden verleend ;

15° Tandheelkunde, waarvoor de graden van kandidaat-tandarts en tandarts kunnen worden verleend ;

16° Diergeneeskunde, waarvoor de graden van kandidaat-dierenarts en dierenarts kunnen worden verleend ;

17° Farmaceutische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-apotheker en apotheker kunnen worden verleend.

Artikel 28

De Vrije Universiteit Brussel kan in het gerechtelijk arrondissement Brussel academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

2° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

4° Archeologie en Kunstwetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

5° Rechten, Notariaat en Criminologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat in de Rechten, licentiaat in het Notariaat en kandidaat en licentiaat in de Criminologische Wetenschappen kunnen worden verleend ;

6° Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

7° Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat, licentiaat, kandidaat-handelsingenieur en handelsingenieur kunnen worden verleend ;

8° Politieke en Sociale Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

9° Sociale Gezondheidswetenschappen waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

10° Lichamelijke Opvoeding, Motorische Revalidatie en Kinesitherapie, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

11° Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat kunnen worden verleend ;

12° Toegepaste Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-burgerlijk ingenieur, kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect , burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect kunnen worden verleend ;

13° Toegepaste Biologische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-bio-ingenieur en bio-ingenieur kunnen worden verleend ;

14° Geneeskunde, waarvoor de graden van kandidaat-arts en arts kunnen worden verleend ;

15° Tandheelkunde, waarvoor de graden van **kandidaat-tandarts** en tandarts kunnen worden verleend ;

16° Farmaceutische Wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-apotheker en apotheker kunnen worden verleend.

Artikel 29

Op het grondgebied van de stad Kortrijk kan de Katholieke Universiteit te Leuven academische opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende academische graden verlenen in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

2° Taal- en Letterkunde, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

4° Rechten, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

5° Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat kan worden verleend ;

6° Geneeskunde, waarvoor de graad van kandidaat-arts kan worden verleend ;

7° Toegepaste Economische Wetenschappen, waarvoor de graad van kandidaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen kan worden verleend op voorwaarde dat omtrent de organisatie van het onderwijs in deze opleiding een **samenwerkingsakkoord** is afgesloten met de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen.

AFDELING 7

De organisatie van de voortgezette academische opleidingen

Artikel 30

De universiteiten kunnen voortgezette academische opleidingen organiseren in de arrondissementen waarin zij academische opleidingen kunnen aanbieden.

Artikel 31

De universiteiten kunnen aanvullende opleidingen of specialisatieopleidingen aanbieden in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden heen waarvoor zij krachtens de artikelen 23 tot en met 29 in de eerste of tweede cyclus onderwijsbevoegdheid bezitten, met dien verstande dat indien een opleiding betrekking heeft op meerdere studiegebieden of delen van studiegebieden, de universiteit krachtens dit decreet bevoegd moet zijn voor elk van die studiegebieden of delen van studiegebieden.

Artikel 32

De universiteiten kunnen doctoraatsopleidingen aanbieden en de academische graden van “Doctor,” verlenen in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden heen waarvoor zij krachtens artikel 23 tot en met 27 academische opleidingen in de tweede cyclus kunnen aanbieden.

De universiteiten die in bepaalde studiegebieden of delen van studiegebieden enkel academische opleidingen van de eerste cyclus kunnen aanbieden, kunnen de academische graad van “Doctor,” verlenen in of over deze studiegebieden of delen van studiegebieden heen op voorwaarde dat de openbare verdediging van het proefschrift zoals bedoeld in artikel 56 er gebeurt voor een interuniversitaire jury die wordt samengesteld in overleg met een universiteit die in het betrokken studiegebied of deel van een studiegebied academische opleidingen van de tweede cyclus kan aanbieden.

Artikel 33

De universiteiten kunnen academische lerarenopleidingen aanbieden in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden heen waarvoor zij krachtens artikel 23 tot en met 28 academische opleidingen in de tweede cyclus kunnen aanbieden.

De academische lerarenopleiding wordt bij afzonderlijk decreet geregeld.

AFDELING 8

Toelatingsvoorwaarden en inschrijving aan de universiteit

Artikel 34

Voor de inschrijving voor een academische opleiding van de eerste cyclus geldt als toelatingsvoorwaarde het bezit van een gehomologeerd getuigschrift van het secundair onderwijs, van een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan of van een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of internationale overeenkomst als gelijkwaardig is erkend. Bij ontstentenis van dergelijke erkenning kan het universiteitsbestuur personen die in een land buiten de Europese Gemeenschap een diploma hebben behaald dat toelating verleent tot universitaire studies in dat land, toelaten tot inschrijving voor een academische opleiding van de eerste cyclus.

Voor de inschrijving voor een opleiding tot **kandidaat-burgerlijk ingenieur** en voor een opleiding tot **kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect** geldt bovendien als toelatingsvoorwaarde het geslaagd zijn voor een interuniversitair overlegd en erkend toelatingsexamen. Voor beide opleidingen wordt een afzonderlijk toelatingsexamen georganiseerd. Indien de

opleiding tot kandidaat-burgerlijk ingenieur in meerdere opleidingen wordt opgesplitst, kan voor elk van die opleidingen een afzonderlijk toelatingsexamen worden georganiseerd.

Artikel 35

Voor de inschrijving voor een academische opleiding van de tweede cyclus geldt als enige toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van een academische opleiding van de eerste cyclus die krachtens artikel 20 of een beslissing van het universiteitsbestuur toegang verleent tot een academische opleiding van de tweede cyclus.

Het diploma van kandidaat-burgerlijk ingenieur **polytechnicus** geldt als enige toelatingsvoorwaarde voor de inschrijving voor een opleiding tot burgerlijk ingenieur. Het diploma van kandidaat behaald aan de Koninklijke Militaire School in Brussel geldt als enige toelatingsvoorwaarde voor de inschrijving voor een academische opleiding van de tweede cyclus die aansluit op een academische opleiding van de eerste cyclus welke krachtens een beslissing van het universiteitsbestuur met dit diploma overeenstemmend wordt geacht.

Het universiteitsbestuur kan in afwijking van het eerste lid personen die in het bezit zijn van een diploma van de graad van kandidaat in de handelswetenschappen behaald aan een instelling voor hoger onderwijs van het lange type toelaten tot de inschrijving in een opleiding tot licentiaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen of tot handelsingenieur. Het universiteitsbestuur kan deze toelating afhankelijk maken van een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid van deze personen voor de desbetreffende opleiding of van het met goed gevolg hebben afgelegd van een examen over door hem nader te bepalen onderdelen van de academische opleiding tot respectievelijk kandidaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen of tot **kandidaat-handelsingenieur**, voor zover dit laatste geen vermeerdering meebrengt van het aantal studiejaren in de opleiding tot welke de in de eerste zin van dit lid bedoelde personen worden toegelaten.

Artikel 36

Voor de inschrijving voor een licentiaat in het Notariaat geldt het bezit van een diploma van licentiaat in de Rechten als enige toelatingsvoorwaarde.

Artikel 37

Voor de inschrijving in een aanvullende opleiding of specialisatieopleiding geldt het bezit van een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus of van een opleiding van de tweede cyclus van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type die krachtens een beslissing van het universiteitsbestuur toelating verleent tot die opleiding, als toelatingsvoorwaarde.

Het diploma van burgerlijk ingenieur polytechnicus of van licentiaat behaald aan de Koninklijke Militaire School in Brussel, wordt voor de toepassing van het eerste lid gelijkgesteld met een academische opleiding van de tweede cyclus.

Het universiteitsbestuur kan de inschrijving in een aanvullende opleiding of specialisatieopleiding afhankelijk maken van het geslaagd zijn voor een toelatingsexamen.

Artikel 38

Voor de inschrijving in een doctoraatsopleiding geldt het bezit van een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus dat krachtens een beslissing van het universiteitsbestuur toelating verleent tot die opleiding, als toelatingsvoorwaarde.

Het diploma van burgerlijk ingenieur polytechnicus, van licentiaat behaald aan de Koninklijke Militaire School in Brussel en van licentiaat in de handelswetenschappen of handelsingenieur behaald aan een instelling voor hoger onderwijs van het lange type, worden voor de toepassing van het eerste lid gelijkgesteld met een academische opleiding van de tweede cyclus.

Het universiteitsbestuur kan de inschrijving voor een doctoraatsopleiding afhankelijk maken van het geslaagd zijn voor een toelatingsexamen.

Artikel 39

Het universiteitsbestuur kan, in afwijking van het bepaalde in de artikelen 37 en 38, personen die in het bezit zijn van een einddiploma van een universiteit of instelling van hoger onderwijs in het buitenland, voor zover deze laatste een opleidingsprogramma van ten minste drie jaar aanbiedt, toelaten tot de inschrijving voor een aanvullende opleiding, specialisatieopleiding of doctoraatsopleiding, desgevallend na een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid voor de desbetreffende opleiding en desgevallend na het met goed gevolg hebben afgelegd van een examen over nader te bepalen onderdelen van een opleiding van het academisch onderwijs.

Artikel 40

Voor de inschrijving in een academische lerarenopleiding geldt het bezit van een diploma van de eerste cyclus van een academische opleiding als toelatingsvoorwaarde. Voor het behalen van de academische graad van “Geaggregeerde van het onderwijs”, is het bezit van een diploma van de tweede cyclus van een academische opleiding vereist.

Artikel 41

Iedere student kiest vrij de universiteit waar hij zich wenst in te schrijven.

De rector van de universiteit kan de inschrijving weigeren van de voltijdse student die gedurende de laatste twee **academiejaren** in geen enkel studiejaar slaagde waarvoor hij was ingeschreven.

De rector van de universiteit kan de inschrijving weigeren van de deeltijdse student die gedurende de laatste drie **academiejaren** niet in één zelfde onderdeel van één zelfde studiejaar slaagde waarvoor hij was ingeschreven.

Het universiteitsbestuur kan de toelating tot de eerste inschrijving in één of meerdere academische opleidingen afhankelijk stellen van het bewijs dat een student, hetzij geslaagd is in een daartoe door de universiteit georganiseerd examen over de voldoende kennis van het Nederlands, hetzij de examens van ten minste één studiejaar in het secundair of hoger onderwijs van het korte of lange type in het Nederlands met goed gevolg heeft afgelegd.

Artikel 42

De student die tijdens een bepaald academiejaar wenst

deel te nemen aan één of meerdere opleidingsprogramma's, moet zich laten inschrijven overeenkomstig de door het universiteitsbestuur vast te stellen regels.

Bij elke inschrijving op de rol dient ten minste de opleiding, het desbetreffende studiejaar of studiejaren, het voltijds of deeltijds studeren en de keuze voor contact- of open onderwijs vermeld te worden.

Een student kan zich inschrijven op de rol voor één of meer door de universiteit georganiseerde onderdelen van een opleiding en daarvoor examens afleggen. In voorkomend geval verkrijgt hij het bewijs dat hij geslaagd is voor het onderdeel of de onderdelen van die opleiding.

De inschrijving op de rol is een noodzakelijke voorwaarde om deel te nemen aan de examens in een bepaald **academiejaar**.

Artikel 43

De Vlaamse Executieve bepaalt op advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad de jaarlijkse minimale en maximale inschrijvings- en examengelden voor enerzijds de academische opleidingen en anderzijds de voortgezette academische opleidingen.

Het maximum van deze inschrijvingsgelden is niet van toepassing voor inschrijving van niet-financierbare studenten in financierbare opleidingen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 133, 3°, kan het universiteitsbestuur voor de aanvullende opleidingen of specialisatieopleidingen die het aanduidt, hogere inschrijvingsgelden vaststellen dan deze bepaald in uitvoering van het eerste lid van dit artikel. Het deelt de beslissing daaromtrent mede aan de Vlaamse Executieve.

AFDELING 9

De onderwijs- en examenregeling

Artikel 44

Het universiteitsbestuur draagt er zorg voor dat tijdig voor de aanvang van het academiejaar het onderwijsaanbod en de hoofdlijnen van de onderwijs- en examenregelingen openbaar worden gemaakt, zodat de aanstaande student zich een goed oordeel kan vormen omtrent de inhoud en de organisatie van het onderwijs en de examens.

Artikel 45

Elk universiteitsbestuur bepaalt voor iedere door de instelling aangeboden opleiding een onderwijsregeling. In deze onderwijsregeling worden ten minste geregeld :

1° de doelstellingen en inhoud van elke opleiding, het opleidingsprogramma en de indeling ervan in studiejaren en opleidingsonderdelen ;

2° het aantal studiepunten verbonden aan elk **opleidingsonderdeel** ;

3° de organisatie van de opleiding in de vorm van voltijds of deeltijds onderwijs, contact- of open onderwijs ;

4° de volgorde waarin de examens over de onderscheiden opleidingsonderdelen moeten worden afgelegd ;

5° op grond van welke eerder met goed gevolg afgelegde examens in een instelling van hoger onderwijs naar binnenlands of buitenlands statuut men vrijstelling kan bekomen voor het afleggen van examens over bepaalde **opleidingsonderdelen** of verkorting van de voorgeschreven studieduur, onverminderd het bepaalde in de artikelen 50, 51 en 60 ;

6° de procedure op grond waarvan vermindering van de studieomvang en verkorting van de studieduur van een opleiding kan worden toegestaan ;

7° de organisatie in de loop van de maand september van een week met een reeks informatiesessies voor de studenten van de eerste kandidatuur van elke academische opleiding waarin hen aan de hand van een uitgeschreven **programma**-boek deskundig uitleg wordt verschaft over de inhoud, doelstellingen, onderwijs- en studiemethode in het eerste **kandidatuursjaar** en zij in de gelegenheid worden gesteld om hierover individueel uitleg te bekomen.

Artikel 46

Het universiteitsbestuur stelt een examenreglement op. In dit examenreglement worden in elk geval geregeld :

1° een algemene procedure tot vaststelling van de **examen**-vorm voor elk opleidingsonderdeel ;

2° de tijdvakken waarbinnen de examens worden afgelegd ;

3° een procedure ter waarborging van de openbaarheid van zowel de mondelinge als schriftelijke examens ;

4° de wijze van samenstelling van de examencommissies ;

5° een procedure voor de beraadslaging over en de bekendmaking van de examenresultaten ;

6° een procedure waarbij betwistingen tussen de studenten en de leden van de examencommissie vóór de beraadslaging, of vermoede materiële vergissingen vastgesteld na het afsluiten van de deliberatie worden behandeld.

Het examenreglement regelt de wijze waarop de examens worden afgelegd en bepaalt de gevallen waarin en de voorwaarden waaronder de examencommissie bij een met redenen omkleed besluit van het reglement mag afwijken.

Artikel 47

De universiteiten organiseren de onderwijsactiviteiten die beantwoorden aan de vereisten gesteld door de voorbereiding op de examens voor het uitreiken van de diploma's die zij mogen verlenen.

Zij kunnen in hun onderwijs- en examenregeling bepalen onder welke voorwaarden hun studenten, met naleving van de aldaar geldende onderwijs- en examenregeling, aan een andere universiteit in België, aan de Koninklijke Militaire School in Brussel of een instelling voor hoger onderwijs in de Europese Gemeenschap, voor zover deze een **opleidingsprogramma** van ten minste drie jaar aanbiedt, onderwijsactiviteiten kunnen volgen en examens kunnen afleggen over onderdelen van een opleidingsprogramma waarover in uitvoering van dit decreet examen moet worden afgelegd voor het behalen van een academische graad.

De universiteiten kunnen overeenkomsten tot uitwisseling van leden van het academisch personeel sluiten met andere universiteiten of de Koninklijke Militaire School in België

en met instellingen voor hoger onderwijs van de Europese Gemeenschap, voor zover het in dit laatste geval een opleidingscyclus betreft van ten minste drie jaar.

Artikel 48

Voor elk door de universiteit aangeboden studiejaar wordt een examencommissie ingesteld.

AFDELING 10

Studieduur en studievoortgang

Artikel 49

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 50, 51 en 60, wordt niemand tot het eindexamen voor het behalen van een academische graad toegelaten zo hij aan zijn studiën niet de volgende tijd heeft besteed :

1° ten minste twee academiejaren voor de academische graad van kandidaat ;

2° ten minste twee academiejaren voor de academische graad van licentiaat ;

3° ten minste drie academiejaren voor de academische graden van kandidaat-dierenarts, kandidaat-arts, kandidaat in de Godgeleerdheid, licentiaat in de Rechten, handelsingenieur, licentiaat in de Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, bio-ingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, tandarts, dierenarts en apotheker ;

4° ten minste vier academiejaren voor de academische graad van arts ;

5° ten minste één academiejaar voor de academische graad van “Licentiaat in het Notariaat,, , “Gediplomeerde in de aanvullende studies van”, “Gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van” ;

6° ten minste één academiejaar voor de academische graad van „Geaggregeerde voor het onderwijs”. Dit academiejaar kan reeds in een academische opleiding van de tweede cyclus worden aangevat.

Deze studieduur wordt berekend met ingang van het academiejaar waarop een examinandus zich regelmatig heeft ingeschreven rekening houdend met de in de artikelen 34 tot en met 40 bepaalde toelatingsvoorwaarden. Deze studieduur is ook van toepassing voor de personen die via een in artikel 54 vermelde examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap een academische graad wensen te behalen.

Artikel 50

Onverminderd het bepaalde in artikel 35, kan het universiteitsbestuur personen die in het bezit zijn van een diploma van een andere academische opleiding van de eerste cyclus, van een diploma van de eerste cyclus van het hoger onderwijs van het lange type, van een einddiploma van het hoger onderwijs van het korte type of van een andere hogere opleiding, binnen de eerste cyclus van een academische opleiding verkorting van studieduur en vrijstelling van examens verlenen over bepaalde onderdelen van die academische opleiding welke ten hoogste een equivalent van één studiejaar bedragen.

Artikel 51

Het universiteitsbestuur kan personen die in het bezit zijn van een diploma van een andere academische opleiding van de tweede cyclus, verkorting van studieduur en vrijstelling verlenen van de examens van de eerste en tweede cyclus van een academische opleiding, indien zij met goed gevolg examens hebben afgelegd over een aantal opleidingsonderdelen van die academische opleiding, die een equivalent van ten minste één studiejaar bedragen.

De Vlaamse Executieve stelt, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, een reglement op waarbij personen die in het bezit zijn van een diploma van een opleiding van de tweede cyclus van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type, verkorting van studieduur en vrijstelling van de examens van de eerste en tweede cyclus van een bepaalde academische opleiding verkrijgen indien zij met goed gevolg examens hebben afgelegd over een aantal **opleidingsonderdelen** van die academische opleiding, die een equivalent van ten minste één studiejaar bedragen.

Artikel 52

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 50, 51, 54 en 60, kan niemand door de examencommissie van een bepaald studiejaar geslaagd worden verklaard voor dat studiejaar tenzij hij alle examens die horen bij het opleidingsprogramma van dat studiejaar, heeft afgelegd.

Artikel 53

Niemand mag zich in de loop van één zelfde academiejaar meer dan tweemaal voor dezelfde examens of **examengedeelten** aanbieden.

De Vlaamse Executieve bepaalt, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de minimale voorwaarden waaronder de overdracht van examencijfers binnen één zelfde **academiejaar** en voor een daaropvolgend academiejaar op grond van met goed gevolg afgelegde examengedeelten kan verleend worden alsmede de voorwaarden waaronder bij overdracht van examencijfers naar een daaropvolgend **academiejaar**, reeds opleidingsonderdelen van een studiejaar volgend op dat waarvoor men ingeschreven is, kunnen worden gevolgd en de daarbijhorende examens kunnen worden afgelegd.

Het in het eerste lid bedoelde advies wordt geacht gegeven te zijn indien het niet binnen de door de Vlaamse Executieve bepaalde termijn wordt verstrekt.

AFDELING 11

De examencommissies van de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 54

Zowel voor het verlenen van de academische graden van de eerste en tweede cyclus van de academische opleidingen als voor de academische graad van „Doctor” worden er examencommissies van de Vlaamse Gemeenschap opgericht. De Vlaamse Executieve bepaalt, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de organisatie en de werking van deze examencommissies. Het advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet binnen de door de Vlaamse Executieve bepaalde termijn wordt verstrekt.

AFDELING 12

Het verwerven van een academische graad

Artikel 55

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 49 tot en met 53 en 60, kan een academische graad slechts verworven worden indien men :

1° de toelatingsvoorwaarden zoals bepaald in artikel 34 tot en met 40 heeft gerespecteerd

2° met goed gevolg het geheel van de examens van de desbetreffende graad heeft afgelegd.

Daarenboven kan, behoudens het bepaalde in de artikelen 35 en 51, een academische graad van de tweede cyclus van een academische opleiding slechts verworven worden indien een diploma van de eerste cyclus werd verworven.

Artikel 56

De academische graad van „Doctor” wordt behaald na de openbare verdediging van een proefschrift.

Tot de verdediging heeft toegang ieder die :

1° sinds ten minste twee jaar één van volgende diploma's heeft behaald

— een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus ;

— een diploma van burgerlijk ingenieur polytechnicus of van licentiaat met een door de Koning bepaalde kwalificatie, uitgereikt door de Koninklijke Militaire School in Brussel ;

— een diploma van licentiaat in de handelswetenschappen of van handelsingenieur uitgereikt door een instelling voor hoger onderwijs van het lange type ;

2° blijk geeft van de bekwaamheid tot het zelfstandig beoefenen van de wetenschap.

Artikel 57

De academische graden en de daarbijhorende diploma's worden verleend hetzij door de rector van de universiteit waar de student is ingeschreven voor de examens van de desbetreffende graad, hetzij door de in artikel 54 bedoelde examencommissies.

Artikel 58

Door hun uitreiking krachtens dit decreet zijn de diploma's van rechtswege erkend en bekrachtigd.

Artikel 59

De Vlaamse Executieve bepaalt de vorm van de diploma's die in de vorige bepalingen zijn bedoeld. Elk diploma vermeldt de verworven academische graad en de kwalificatie met betrekking tot de gevolgde opleiding.

AFDELING 13

Gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's of getuigschriften

Artikel 60

De Vlaamse Executieve kan, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de algemene gelijkwaardigheid vastleggen van buitenlandse diploma's of getuigschriften met de in dit decreet bepaalde academische graden. Het advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet binnen de door de Vlaamse Executieve bepaalde termijn wordt verstrekt.

De Vlaamse Executieve bepaalt de voorwaarden en de procedure tot de erkenning van de volledige gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's of getuigschriften die niet in dergelijk besluit zijn opgenomen met de in dit decreet bepaalde academische graden.

Onverminderd het door of krachtens het eerste en tweede lid van dit artikel bepaalde, kunnen de universiteiten buitenlandse diploma's of getuigschriften als volledig gelijkwaardig erkennen met een academische graad van de eerste cyclus van een academische opleiding en gedeeltelijk gelijkwaardig met de andere door hen verleende academische graden. Bij de erkenning van een gedeeltelijke gelijkwaardigheid bepaalt het universiteitsbestuur over welke opleidingsonderdelen nog examen moet worden afgelegd om te voldoen aan de voorwaarden van het verwerven van de desbetreffende academische graad.

AFDELING 14

De onderwijs- en bestuurstaal

Artikel 61

De onderwijs- en bestuurstaal in de universiteiten is het Nederlands.

Nochtans mogen de volgende onderwijsactiviteiten in een andere taal worden gegeven, gevolgd en geëxamineerd

1° die welke een vreemde taal tot voorwerp hebben in deze taal ;

2° die welke in de tweede cyclus worden verzorgd door anderstalige gasthoogleraren ;

3° die met betrekking tot opleidingsprogramma's specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten opgesteld ;

4° die met betrekking tot de postacademische vorming ;

5° die met betrekking tot aanvullende opleidingen, specialisatieopleidingen en doctoraatsopleidingen, voor zover een door de universiteit voldoende geacht aantal niet-Nederlandstaligen zich hiervoor hebben ingeschreven.

Het universiteitsbestuur kan in de krachtens artikel 45 van dit decreet vastgestelde onderwijsregeling de studenten die zijn ingeschreven voor een opleiding van de tweede cyclus toestaan hun opleidingsprogramma voor ten hoogste twintig procent samen te stellen uit de anderstalige onderwijsactiviteiten hiervoren bedoeld in het 2°, 3° en 5° van het tweede lid van dit artikel, met uitzondering van de anderstalige onderwijsactiviteiten van de doctoraatsopleidingen.

De studenten behouden steeds het recht om een volledige academische opleiding van de tweede cyclus in het Neder-

lands te volgen en over een aldaar in een vreemde taal gevolgd opleidingsonderdeel examen in het Nederlands af te leggen.

AFDELING 15

Overleg met studenten

Artikel 62

Behoudens wanneer de studenten een vertegenwoordiging hebben in de raad van bestuur van de universiteit, stelt elk universiteitsbestuur bij reglement een studentenraad in bestaande uit democratisch verkozen vertegenwoordigers van de studenten. Het universiteitsbestuur raadpleegt vooraf de studentenraad over alle aangelegenheden die de studenten direct aanbelangen. De studentenraad is ook bevoegd om hierover uit eigen beweging advies uit te brengen.

Over dezelfde aangelegenheden pleegt de Vlaamse Executieve geregeld overleg met de democratisch verkozen vertegenwoordigers van de studenten die zitting hebben in de Raad voor het Hoger Onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad.

HOOFDSTUK IV

Het academisch personeel

AFDELING 1

Toepassingsgebied en algemene bepaling

Artikel 63

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op het academisch personeel bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen verschaft door de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse Executieve stelt voor het assisterend academisch personeel een regeling vast omtrent de afwezigheden, de tucht, de administratieve standen, het verlof en de mandaatsbeëindiging.

AFDELING 2

Samenstelling en opdrachten van het academisch personeel

Artikel 64

Bij het zelfstandig academisch personeel bestaan de volgende graden : docent, hoofddocent, hoogleraar, gewoon hoogleraar en buitengewoon hoogleraar. De graad van buitengewoon hoogleraar is deze van het lid van het zelfstandig academisch personeel dat een deeltijdse opdracht uitoefent in een functie van hetzelfde niveau als die van gewoon hoogleraar.

Bij het assisterend academisch personeel bestaan de volgende graden : assistent en doctor-assistent.

Artikel 65

De leden van het zelfstandig academisch personeel hebben tot opdracht het verrichten van wetenschappelijk onderzoek

en het verschaffen van academisch onderwijs in het vakgebied of de vakgebieden die hen zijn toegewezen. Deze opdracht kan tevens prestaties van wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap omvatten.

Artikel 66

De leden van het assisterend academisch personeel staan de leden van het zelfstandig academisch personeel bij in de hun bij artikel 65 toebedeelde opdracht.

Artikel 67

Assistenten hebben tot opdracht zich verder te bekwamen in de wetenschappen. Behoudens het bepaalde in artikel 68, hebben zij als personeelslid het recht om door het verrichten van wetenschappelijk onderzoek of het ontvangen van academisch onderwijs ten minste de helft van hun werktijd aan de voorbereiding van een doctoraatsproefschrift te besteden.

Artikel 68

Ten belope van ten hoogste tien procent van de effectieve formatie van het assisterend academisch personeel in voltijdse eenheden uitgedrukt, kunnen de universiteiten voltijdse of deeltijdse assistenten behorend tot dit assisterend academisch personeel aanstellen die uitsluitend belast zijn met specifieke taken van praktijkgebonden onderwijs. Het universiteitsbestuur kan deze personen de titel van praktijklector verlenen.

Artikel 69

Doctor-assistenten kunnen onder de verantwoordelijkheid van het zelfstandig academisch personeel benevens hun wetenschappelijke activiteiten belast worden met het verstrekken van onderwijs.

Artikel 70

De universiteiten moeten ten belope van ten minste vijf procent van de effectieve formatie van het academisch personeel in voltijdse eenheden uitgedrukt, assistenten, doctor-assistenten of docenten aanduiden wier opdracht hoofdzakelijk bestaat uit specifieke taken van onderwijsbegeleiding in de eerste kandidatuur. Het universiteitsbestuur brengt omtrent deze onderwijsbegeleiding via de commissaris van de Vlaamse Executieve jaarlijks verslag uit bij de Vlaamse Executieve.

Artikel 71

Het universiteitsbestuur legt bij reglement de regels vast volgens **dewelke** de opdrachten van een lid van het academisch personeel worden toegewezen of gewijzigd.

Een toewijzing of wijziging naar inhoud, omvang of aard kan slechts gebeuren na advies van het orgaan of de organen waaraan die opdrachten verbonden zijn, en, ingeval van een wijziging, ofwel met de instemming van het betrokken personeelslid of nadat het betrokken personeelslid werd gehoord door het adviesgevend orgaan.

Artikel 72

Het universiteitsbestuur bepaalt voor elk lid van het academisch personeel het voltijds of deeltijds karakter van zijn opdracht. Het wijst tevens de organen aan waaraan die opdracht verbonden is.

Artikel 73

Het universiteitsbestuur bepaalt bij de vacantverklaring van een opdracht of die opdracht voltijds of deeltijds is, dan wel tot een voltijdse of deeltijdse benoeming of aanstelling aanleiding kan geven.

Tevens bepaalt het universiteitsbestuur het deeltijds karakter van een opdracht wanneer een lid van het academisch personeel met een voltijdse opdracht ofwel om een deeltijdse opdracht verzoekt en het universiteitsbestuur hiermee instemt, ofwel in toepassing van artikel 75 ambtshalve in een deeltijdse opdracht wordt geplaatst.

Artikel 74

De leden van het academisch personeel met een voltijdse opdracht mogen geen andere beroepsactiviteit of een andere bezoldigde activiteit uitoefenen dan met toestemming van het universiteitsbestuur.

Het universiteitsbestuur stelt jaarlijks de naamlijst op van de leden van zijn academisch personeel die andere bezoldigde en onbezoldigde activiteiten uitoefenen die verenigbaar worden geacht met een voltijdse opdracht. De aard en de duur van die activiteiten worden in een tabel aangegeven tegenover de naam van ieder personeelslid. Het universiteitsbestuur maakt deze lijst openbaar in de instelling en deelt ze via de commissaris van de Vlaamse Executieve mee aan de Vlaamse Executieve.

Artikel 75

Deeltijds wordt ambtshalve de opdracht van het lid van het academisch personeel dat een andere bezoldigde activiteit uitoefent die een groot gedeelte van zijn tijd in beslag neemt.

Als andere bezoldigde activiteiten die een groot gedeelte van de tijd in beslag nemen, worden beschouwd alle bezoldigde activiteiten waarvan de omvang twee halve dagen per week overschrijdt of die voorkomen op een lijst vastgesteld door de Vlaamse Executieve.

Artikel 76

Een deeltijdse opdracht van het zelfstandig academisch personeel kan ofwel uitsluitend onderwijsactiviteiten, ofwel uitsluitend onderzoeksactiviteiten ofwel activiteiten van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening bevatten.

Een deeltijdse opdracht die uitsluitend **onderwijsactiviteiten** omvat, wordt gedefinieerd in een aantal **weekuren** over een academiejaar. Voor de berekening van dit aantal omvat één academiejaar dertig weken en wordt één uur per week onderwijs gelijkgesteld met één halve dag prestatie.

Een deeltijdse opdracht die ofwel uitsluitend onderzoeksactiviteiten ofwel activiteiten van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening bevat, wordt door het universiteitsbestuur als een procentueel aandeel van een voltijdse opdracht bepaald. Voor de bepaling van het procentueel aandeel komt elke halve dag per week die besteed wordt ten dienste van de universiteit overeen met 10 procent. Het procentueel aandeel moet ten minste 10 procent van een voltijdse opdracht omvatten en wordt steeds uitgedrukt in een veelvoud van vijf.

Artikel 77

Een deeltijdse opdracht van een lid van het assisterend academisch personeel wordt als een procentueel aandeel van een voltijdse opdracht bepaald. Voor de bepaling van het procentueel aandeel komt elke halve dag per week die besteed wordt ten dienste van de universiteit overeen met 10 procent. Het procentueel aandeel moet ten minste 10 procent van een voltijdse opdracht omvatten en wordt steeds uitgedrukt in een veelvoud van vijf.

Artikel 78

Een deeltijdse opdracht van een bepaalde graad van het zelfstandig academisch personeel kan in dezelfde universiteit niet gecombineerd worden met een deeltijdse opdracht van een andere graad van het zelfstandig academisch personeel.

Artikel 79

Bij overeenkomst gesloten tussen twee of meer universiteiten, kunnen afzonderlijke onderwijs- en onderzoeksopdrachten verdeeld over de betrokken universiteiten als één voltijdse opdracht omschreven worden. In de overeenkomst wordt de universiteit aangewezen die als werkgever van de betrokken personen moet worden beschouwd en wordt procentsgewijs bepaald ten opzichte van een voltijdse opdracht de opdrachten van de betrokken personen in de verschillende universiteiten.

Artikel 80

Bij overeenkomst gesloten tussen twee of meer universiteiten of tussen een universiteit en een instelling van het hoger onderwijs van het lange type, kan een lid van het academisch personeel van een universiteit ofwel met zijn instemming of nadat het door het in artikel 89 bedoelde adviesorgaan werd gehoord, belast worden met de uitvoering van onderwijsopdrachten met inbegrip van examens in één of meer andere universiteiten of instellingen van hoger onderwijs van het lange type. De overeenkomst bepaalt de termijn van de onderwijsopdracht en desgevallend de financiële vergoeding die door de andere universiteit of instelling van hoger onderwijs van het lange type wordt betaald aan de universiteit waartoe het lid van het academisch personeel behoort.

Artikel 81

Het universiteitsbestuur bepaalt op advies van de organen die het aanwijst, naargelang de graad, onder welke voorwaarden een lid van het academisch personeel tijdelijk kan vervangen worden.

Artikel 82

Naast het academisch personeel kan het universiteitsbestuur contractueel en buiten de vastgestelde personeelsformatie voor een hernieuwbare periode van maximum één jaar gasthoogleraren aanstellen. Indien zij voltijds worden aangesteld, kan dit voor maximum vijf opeenvolgende jaren.

AFDELING 3

Benoeming en aanstelling van het academisch personeel

Artikel 83

Niemand kan benoemd of aangesteld worden tot lid van het zelfstandig academisch personeel of tot doctor-assistent tenzij hij houder is van een diploma van doctor op proefschrift of van een diploma of certificaat dat in toepassing van de richtlijnen van de Europese Gemeenschappen of een bilateraal akkoord hiermee als gelijkwaardig wordt erkend.

In uitzonderlijke gevallen kan het universiteitsbestuur, na advies van het orgaan waartoe de opdracht behoort en op grond van een omstandige motivering, personen die blijk hebben gegeven van een buitengewone wetenschappelijke verdienste of een specifieke deskundigheid, tot deeltijds lid van het zelfstandig academisch personeel benoemen of aanstellen met vrijstelling van het in het eerste lid bedoelde diploma.

Artikel 84

Behoudens het in het tweede lid bepaalde, kan niemand tot assistent worden aangesteld tenzij hij houder is van een diploma van de tweede cyclus van het academisch onderwijs of van een diploma of certificaat dat in toepassing van de Europese richtlijnen of een bilateraal akkoord hiermee als gelijkwaardig wordt erkend.

Tot praktijkassistent in de zin van artikel 68 kunnen eveneens personen die in het bezit zijn van een diploma van de tweede cyclus van het hoger onderwijs van het lange type worden aangesteld.

Artikel 85

In het belang van het onderwijs of het onderzoek kan het universiteitsbestuur ook personen die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen tot lid van het academisch personeel benoemen of aanstellen.

Artikel 86

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 83 en 87, legt het universiteitsbestuur bij reglement de voorwaarden vast waaraan voldaan moet zijn om tot docent, hoofddocent, hoogleraar benoemd of aangesteld te worden.

Artikel 87

De persoon, die ten minste twee jaar docent is aan één of meer universiteiten vermeld in artikel 3, kan benoemd of aangesteld worden tot hoofddocent.

De persoon, die ten minste vier jaar lid is van het zelfstandig academisch personeel van één of meer universiteiten vermeld in artikel 3, kan benoemd of aangesteld worden tot hoogleraar.

De persoon, die ten minste zes jaar lid is van het zelfstandig academisch personeel van één of meer universiteiten vermeld in artikel 3 en die beantwoordt aan de criteria die de hoogste wetenschappelijke kwaliteit in het betrokken vakgebied of vakgebieden garanderen, kan benoemd of aangesteld worden tot gewoon hoogleraar of buitengewoon hoogleraar. Deze criteria worden voorafgaandelijk door het universiteitsbestuur vastgelegd. Voor de toepassing van de anciënniteit worden de jaren gepresteerd als vastbenoemd navorser van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek of van andere door de Vlaamse Executieve erkende instellingen voor wetenschappelijk onderzoek hiermee gelijkgesteld.

De raad van bestuur of het hiermee in de universiteit gelijkgesteld orgaan kan bij de eerste benoeming of aanstelling van een lid in een graad van het zelfstandig academisch personeel aan die universiteit met een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen afwijken van de in het eerste tot en met het derde lid gestelde rang- en anciënniteitsvereisten. Onthoudingen, ongeldige stemmen en blanco stemmen worden hierbij geacht niet te zijn uitgebracht.

Artikel 88

Het universiteitsbestuur benoemt en stelt de leden van het academisch personeel aan. Het bepaalt bij reglement de wijze waarop de ambten vacant worden verklaard.

Een eerste benoeming of aanstelling in, hetzij het zelfstandig academisch personeel, hetzij het assisterend personeel kan niet gebeuren dan na een openbare oproep.

Artikel 89

Voor elke benoeming of aanstelling tot lid van het academisch personeel wint het universiteitsbestuur een met redenen omkleed advies in van de facultaire of andere organen die het hiervoor heeft aangeduid. Het universiteitsbestuur kan tevens het advies inwinnen van externe deskundigen.

Artikel 90

Het besluit tot benoeming of aanstelling van een lid van het zelfstandig academisch personeel moet gemotiveerd zijn. In het bijzonder moet de benoeming of aanstelling gegrond zijn op een vergelijking van de wetenschappelijke en de onderwijskundige kwaliteiten van de kandidaten in het betrokken vakgebied. Het universiteitsbestuur leeft de objectiviteit bij de selectie na.

Het benoemings- of aanstellingsbesluit vermeldt het vakgebied of de vakgebieden waarop het betrokken lid werkzaam zal zijn. Het universiteitsbestuur stelt bij de indiensttreding van ieder personeelslid vast of het al dan niet ten laste valt van de werkingsuitkeringen van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 91

Een lid van het zelfstandig academisch personeel met een voltijdse opdracht wordt benoemd.

Een lid van het zelfstandig academisch personeel met een deeltijdse opdracht kan ofwel benoemd worden, ofwel tijdelijk worden aangesteld voor hernieuwbare termijnen van ten hoogste zes jaar.

Artikel 92

Behoudens het bepaalde artikel 91 worden assistenten aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal kan worden hernieuwd.

Wanneer uitzonderlijk geachte omstandigheden zulks vereisen, kunnen zij voor een bijkomende termijn van één jaar worden aangesteld. Deze bijkomende termijn is niet hernieuwbaar, met uitzondering van het geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de duur van het mandaat op grond van welke de assistent waarvan het doctoraat ver gevorderd is, op zijn verzoek voor een bijkomende termijn van zes maanden tot een jaar kan worden aangesteld. Tijdens het volbrengen van de militieverplichtingen of de vervangende burgerdienst wordt het mandaat geschorst.

Voor de toepassing van deze mandaatsanciënniteit worden de jaren gepresteerd als mandaathouders van het Vlaams Instituut voor de Bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch Onderzoek in de Industrie, van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek of als bursalen van het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en Landbouw of van andere door de Vlaamse Executieve erkende instellingen voor wetenschappelijk onderzoek hiermee gelijkgesteld.

Artikel 93

De in artikel 68 bedoelde praktijkassistenten kunnen voor hernieuwbare termijnen van minimum één en maximum vijf jaar worden aangesteld. Deze minimumtermijn geldt niet voor plaatsvervangingen van de titularis.

Artikel 94

Doctor-assistenten worden aangesteld voor een termijn van ten hoogste twee jaar, die slechts één maal met één jaar kan worden hernieuwd.

AFDELING 4

Weddeschalen, vergoedingen en toelagen

Artikel 95

De Vlaamse Executieve bepaalt de bezoldigingsregeling van de leden van het assiterend academisch personeel.

Artikel 96

De weddeschalen van de leden van het zelfstandig academisch personeel worden als volgt vastgesteld :

1° de voltijdse docenten genieten :

— vanaf 1 januari 1990 een aanvangswedde van 1.087.718 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.153.329 frank, 1.218.940 frank, 1.284.551 frank, 1.350.162 frank, 1.415.773 frank, 1.481.384 frank,

1.546.995 frank en 1.612.606 frank ;

— vanaf 1 november 1990 een aanvangswedde van 1.120.350 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.187.929 frank, 1.255.508 frank, 1.323.087 frank, 1.390.666 frank, 1.458.245 frank, 1.525.824 frank, 1.593.403 frank en 1.660.982 frank ;

— vanaf 1 november 1991 een aanvangswedde van 1.142.757 frank die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.211.688 frank, 1.280.619 frank, 1.349.550 frank, 1.418.481 frank, 1.487.412 frank, 1.556.343 frank, 1.625.274 frank en 1.694.205 frank ;

2” de deeltijdse docenten wier opdracht louter onderwijsactiviteiten omvat, genieten :

— vanaf 1 januari 1990 een forfaitaire wedde berekend op grond van 135.964 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 67.982 frank en meer dan 1.087.718 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1990 een forfaitaire wedde berekend op grond van 140.043 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 70.022 frank en meer dan 1.120.344 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1991 een forfaitaire wedde berekend op grond van 142.842 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 71.421 frank en meer dan 1.142.977 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

3” de voltijdse hoofddocenten genieten :

— vanaf 1 januari 1990 een aanvangswedde van 1.248.420 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.338.919 frank, 1.429.418 frank, 1.519.917 frank, 1.610.416 frank, 1.700.915 frank, 1.791.414 frank, 1.881.913 frank en 1.972.412 frank ;

— vanaf 1 november 1990 een aanvangswedde van 1.285.873 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.379.087 frank, 1.472.301 frank, 1.565.515 frank, 1.658.729 frank, 1.751.943 frank, 1.845.157 frank, 1.938.371 en 2.031.585 frank ;

— vanaf 1 november 1991 een aanvangswedde van 1.311.590 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.406.668 frank, 1.501.746 frank, 1.596.824 frank, 1.691.902 frank, 1.786.980 frank, 1.882.058 frank, 1.977.136 frank en 2.072.213 frank ;

4” de deeltijdse hoofddocenten wier opdracht louter onderwijsactiviteiten omvat, genieten :

— vanaf 1 januari 1990, een forfaitaire wedde berekend op grond van 156.052 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 78.026 frank en meer dan 1.248.420 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1990 een forfaitaire wedde berekend op grond van 160.734 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 80.367 frank of meer dan 1.285.872 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1991 een forfaitaire wedde berekend op grond van 163.949 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 81.175 frank of meer dan 1.311.592 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

5° de voltijdse hoogleraren genieten :

— vanaf 1 januari 1990 een aanvangswedde van 1.465.073 frank die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.595.336 frank, 1.725.599 frank, 1.855.862 frank, 1.986.125 frank, 2.116.388 frank en 2.246.651 frank ;

— vanaf 1 november 1990 : een aanvangswedde van 1.509.025 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.643.196 frank, 1.777.367 frank, 1.911.538 frank, 2.045.709 frank, 2.179.880 frank en 2.314.051 frank ;

— vanaf 1 november 1991 : een aanvangswedde van 1.539.206 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.676.060 frank, 1.812.914 frank, 1.949.768 frank, 2.086.622 frank, 2.223.476 frank en 2.360.330 frank ;

6° de deeltijdse hoogleraren wier opdracht louter onderwijsactiviteiten omvat, genieten :

— vanaf 1 januari 1990, een forfaitaire wedde, berekend op grond van 170.680 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op het door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij meer dan 1.365.440 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1990 een forfaitaire wedde, berekend op grond van 175.800 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op het door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij meer dan 1.406.400 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1991 een forfaitaire wedde, berekend op grond van 179.316 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op het door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij meer dan 1.434.528 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

7° de gewoon hoogleraren genieten :

— vanaf 1 januari 1990 een aanvangswedde van 1.643.328 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.818.840 frank, 1.994.352 frank, 2.169.864 frank, 2.345.376 frank en 2.520.888 frank ;

— vanaf 1 november 1990 een aanvangswedde van 1.692.628 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.873.405 frank, 2.054.182 frank, 2.234.959 frank, 2.415.736 frank en 2.596.513 frank ;

— vanaf 1 november 1991 een aanvangswedde van 1.726.481 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt

opgevoerd tot 1.910.873 frank, 2.095.266 frank, 2.279.659 frank, 2.464.052 frank en 2.648.445 frank ;

8° de buitengewoon hoogleraren wier opdracht louter onderwijsactiviteiten omvat, genieten

- vanaf 1 januari 1990 een forfaitaire wedde berekend op grond van 185.580 frank per **weekuur** over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij meer dan 1.484.640 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

- vanaf 1 november 1990 een forfaitaire wedde, berekend op grond van 191.147 frank per **weekuur** over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij meer dan 1.529.176 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld.

- vanaf 1 november 1991 een forfaitaire wedde, berekend op grond van 194.970 frank per **weekuur** over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij meer dan 1.559.760 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

9° leden van het zelfstandig academisch personeel die procentueel deeltijds zijn benoemd, verkrijgen hetzelfde procentueel aandeel van de wedde die zij als voltijds lid van het academisch personeel zouden genieten.

Artikel 97

De titularis van een door een universiteit bezoldigd ambt die benoemd wordt in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel, verkrijgt bij de benoeming in de schaal van zijn nieuw ambt de jaarwedde onmiddellijk boven diegene die hij in zijn vroeger ambt genoot, daarbij inbegrepen de wedde die hij eventueel genoot in een deeltijds ambt als lid van het onderwijzend personeel in dezelfde universiteit.

Dit geldt eveneens voor de titularissen van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, van de aan dit fonds geassocieerde onderzoeksfonds en van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en Landbouw, voor wie tevens rekening wordt gehouden met de wedde die zij eventueel terzelfder tijd genoten in een **bijambt** als lid van het onderwijzend personeel of van het zelfstandig academisch personeel.

De ten laste van de universiteit komende jaarwedde van de titularissen van een mandaat van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, van de aan dit fonds geassocieerde fondsen alsmede van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en Landbouw of van andere door de Vlaamse Executieve erkende instellingen voor wetenschappelijk onderzoek die worden benoemd of aangesteld in één van de ambten van het zelfstandig academisch personeel en waarvan de opdracht uitsluitend onderwijsactiviteiten omvat, wordt beperkt tot het verschil tussen de wedde die zij zouden ontvangen als lid van het zelfstandig academisch personeel met voltijdse opdracht met dezelfde anciënniteit en de wedde die zij ontvangen als titularis van het vermelde mandaat.

Artikel 98

De ranginneming voor het verkrijgen van de verhogingen in de ambten bedoeld in artikel 96, 1°, 3°, 5° en 7° wordt

vastgesteld op de datum van de inwerkingtreding van het besluit houdende benoeming of aanstelling tot het ambt waarin de betrokkene het eerst werd benoemd of aangesteld.

Artikel 99

Het universiteitsbestuur kan op basis van het aantal jaren nuttige ervaring een overeenstemmende anciënniteitsbijslag verlenen bij een benoeming of aanstelling na openbare vacantverklaring tot voltijds of procentueel deeltijds lid van het zelfstandig academisch personeel.

Artikel 100

Aan de personen die in de universiteit een **bestuursmandaat** bekleden, kan een vergoeding worden toegekend waarvan het bedrag door de raad van bestuur of het ermee gelijk te stellen orgaan wordt bepaald.

Artikel 101

De gasthoogleraren genieten ten hoogste de bezoldiging van een gewoon hoogleraar. De gasthoogleraren mogen daarenboven vergoedingen ontvangen voor kosten inherent aan hun overkomst en tijdelijk verblijf, zij het maximum ten belope van hun werkelijke reis- en verblijfkosten.

Artikel 102

Leden van het academisch personeel die in toepassing van artikel 80 prestaties verschaffen in een andere universiteit of instelling van hoger onderwijs van het lange type, mogen vergoedingen ontvangen voor kosten inherent aan hun overkomst en tijdelijk verblijf, zij het maximum tot beloop van hun werkelijke reis- en verblijfkosten.

Artikel 103

Voor de bij dit decreet bepaalde wedden en vergoedingen, met uitsluiting van de vergoedingen bedoeld in artikel 100, geldt de indexregeling die wordt toegepast op de wedden van het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 104

De leden van het academisch personeel en hun rechthebbenden ontvangen de vergoedingen, toelagen en bij komende bezoldigingen die aan de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en aan hun rechthebbenden toegekend worden.

Artikel 105

Het voltijds lid van het zelfstandig academisch personeel dat op zijn verzoek of in toepassing van artikel 75 ambtshalve in een deeltijds statuut wordt geplaatst, verkrijgt vanaf het ogenblik dat hij opnieuw aan de gestelde voorwaarden voldoet, en indien het nog geen zestig jaar oud is, opnieuw een voltijdse opdracht en geniet de overeenkomstige wedde.

Dit recht vervalt indien het betrokken lid langer dan zes al dan niet opeenvolgende academiejaren een dergelijke bezoldigde activiteit uitoefent.

Artikel 106

Voltijdse leden van het zelfstandig academisch personeel wier opdracht ambtshalve of op hun verzoek werd herleid tot een deeltijdse opdracht, bekomen bij het heropnemen van een voltijds ambt onder de voorwaarden bepaald in artikel 105, tweede lid, de geldelijke anciënniteit die zij zouden verworven hebben indien zij voltijds waren gebleven.

HOOFDSTUK V

Het administratief en technisch personeel

AFDELING 1

Toepassingsgebied en algemene bepaling

Artikel 107

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op het administratief en technisch personeel bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen verschaft door de Vlaamse Gemeenschap.

AFDELING 2

Personeelsformatie en loopbaanstructuur

Artikel 108

De personeelsformatie van het administratief en technisch personeel omvat het geheel van de betrekkingen uitgedrukt in voltijdse eenheden en de daaraan gekoppelde graden. De leden van het administratief en technisch personeel vervullen de functies en bekleden de in die formatie opgenomen betrekkingen die overeenstemmen met de graad die ze bezitten.

Artikel 109

De Vlaamse Executieve stelt de tabel vast van de loopbaanstructuur van het administratief en technisch personeel van de onder artikel 3 vermelde universiteiten. Deze tabel bepaalt de niveaus waarin dit personeel wordt ingedeeld met aanduiding van de graden en de toelatings- en diplomavooraanwaarden voor elk van deze graden. Dit besluit bepaalt tevens de voorwaarden waaronder personeelsleden van die instelling die niet aan de diplomavooraanwaarden voldoen, kunnen deelnemen aan de wervingsexamens.

Het universiteitsbestuur bepaalt de procedure van toewijzing van de betrekkingen.

Artikel 110

Als diplomavooraanwaarde geldt het bezit van het desbetreffende Belgische diploma dan wel het bezit van een diploma of certificaat dat in toepassing van de Europese richtlijnen of een bilateraal akkoord daarmee als gelijkwaardig wordt erkend.

Onderdanen van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen kunnen, onder dezelfde voorwaarden als Belgische onderdanen, benoemd of aangesteld worden als lid van het administratief en technisch personeel.

AFDELING 3

Toewijzing van betrekkingen

Artikel 111

Het universiteitsbestuur kan, rekening houdend met de behoeften van de instelling, betrekkingen intern of extern vacant verklaren voor de functies waarin in de **personeelsformatie** van het administratief en technisch personeel werd voorzien.

De betrekkingen van het administratief en technisch personeel kunnen toegewezen worden hetzij door werving, hetzij door bevordering, hetzij door overheveling.

Voor elke vacante betrekking of groep van betrekkingen kan overgegaan worden tot werving, bevordering of overheveling.

Artikel 112

Werving kan geschieden op de door het universiteitsbestuur bepaalde graden van de door de Vlaamse Executieve vastgestelde tabel van de loopbaanstructuur, mits voldaan wordt aan de vereisten die nodig zijn voor de goede uitoefening van de functie. In voorkomend geval kan het universiteitsbestuur bijzondere toelatings- en diploma-eisen opleggen.

Werving kan geschieden zowel voor voltijdse of deeltijdse en voor vaste of tijdelijke betrekkingen. Deeltijdse betrekkingen moeten ten minste halftijds zijn.

De vacatureberichten behoren te vermelden de **functie-eisen**, de functie-inhoud, het voltijdse of deeltijdse dienstverband dan wel de mogelijkheid daartoe, de vaste benoeming of tijdelijke aanstelling dan wel de mogelijkheid daartoe.

Artikel 113

In geval van externe werving maakt het universiteitsbestuur de voorwaarden voor indiensttreding en de wijze van inrichting van het wervingsexamen ten minste in het Belgisch Staatsblad bekend.

Artikel 114

Het universiteitsbestuur bepaalt de wijze waarop de **aanwervingsproeven** worden georganiseerd. Het leeft de objectiviteit bij de selectie na.

Artikel 115

Bij de aanwerving doorloopt het personeelslid een stage, respectievelijk een proefperiode van minimum één maand en maximum één jaar, naargelang de publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspositieregeling van de universiteit.

Artikel 116

De benoeming of aanstelling van een personeelslid in een hogere graad is enkel mogelijk door bevordering.

De bevordering kan enkel worden toegekend in een vacante betrekking en op voorwaarde dat het personeelslid :

1° voldoet aan de voorwaarden bepaald in de tabel van de loopbaanstructuur bedoeld in artikel 109 ;

2° voldoet aan de vooraf bepaalde evaluatiecriteria ;

3° wanneer zulks is **opgelegd**, geslaagd is voor een **bevorderingsexamen**.

Het universiteitsbestuur bepaalt de selectieprocedure voor de bevordering zonder examen en de regels inzake de waarneming van tijdelijk vacante betrekkingen.

Artikel 117

Personeelsleden ten laste van het patrimonium van de universiteit kunnen overgeheveld worden naar een betrekking van de personeelsformatie bedoeld in afdeling 2 van dit hoofdstuk en bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen van de Vlaamse Gemeenschap met behoud van hun verworven graad, salarisschaal en anciënniteit op voorwaarde dat :

1° zij geworven werden volgens de procedure die beantwoordt aan de in artikel 112 en 113 bepaalde wervingseisen ;

2° zij de graad, anciënniteit en salarisschaal bezitten die zij zouden bekomen hebben indien de voorgaande diensten gepresteerd werden overeenkomstig de wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen van toepassing op het personeel ten laste van de jaarlijkse werkingsuitkeringen.

Voor de toepassing van dit artikel moet beschouwd worden als personeelslid ten laste van het patrimonium, elk personeelslid dat verbonden is door een arbeidsovereenkomst met de universiteit, met inbegrip van het universitair ziekenhuis voor zover dit deel uitmaakt van de universitaire rechtspersoon, en gefinancierd wordt buiten de werkingsuitkeringen van de Vlaamse Gemeenschap.

AFDELING 4

Evaluatie van het personeel

Artikel 118

Het universiteitsbestuur legt een evaluatieprocedure met inbegrip van een beroepsmogelijkheid vast. Zolang die evaluatieprocedure niet is bepaald, is de desbetreffende regeling van het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van toepassing.

AFDELING 5

Anciënniteit

Artikel 119

Inzake het administratief en technisch personeel maakt men een onderscheid tussen de volgende soorten **anciënniteit** :

1° de „**dienstanciënniteit**”, zijnde de werkelijke diensten die een personeelslid in enigerlei hoedanigheid en ongeacht de financieringsbron, in een universiteit heeft gepresteerd ;

2° de „graadanciënniteit”, zijnde de werkelijke diensten die een personeelslid binnen de universiteit en ongeacht de financieringsbron, in een welbepaalde graad heeft gepresteerd ;

3° de „niveau-anciënniteit”, zijnde de werkelijke diensten die een personeelslid binnen de universiteit, en ongeacht de financieringsbron, in één of meer graden van een zelfde niveau heeft gepresteerd ;

4° de „geldelijke anciënniteit”, zijnde de diensten die worden in aanmerking genomen voor de vaststelling van het salaris van een personeelslid.

Het personeelslid wordt geacht „werkelijke diensten” te presteren zolang het zich bevindt in een toestand op grond waarvan het zijn activiteitswedde of, bij gebreke daarvan, zijn aanspraak op een hogere wedde behoudt.

AFDELING 6

Bezoldigingen

Artikel 120

De Vlaamse Executieve stelt het bezoldigingsstatuut van het administratief en technisch personeel vast. Bij ontstentenis van zulk bezoldigingsstatuut is de regeling met betrekking tot de bezoldiging, de toelagen en de vergoedingen van het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van toepassing.

AFDELING 7

Tuchtregeling, administratieve standen, verlofregeling en ambtsneerlegging

Artikel 121

Bij ontstentenis van een regeling opgenomen in een collectieve arbeidsovereenkomst of vastgesteld na onderhandeling in het bevoegde sectorcomité, is van toepassing de regeling met betrekking tot de tucht, de administratieve standen, de toelaatbare onderbrekingen van de ambtsuitoefening op verzoek van, het betreffende personeelslid wegens persoonlijke dan wel sociale redenen, en de definitieve ambtsneerlegging van het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

HOOFDSTUK VI

De kwaliteitsbewaking

Artikel 122

Het universiteitsbestuur voorziet, zoveel mogelijk in samenwerking met andere universiteiten, in een regelmatige beoordeling, die ten minste om de vijf jaar plaatsvindt, van de kwaliteit van de werkzaamheden van de universiteit, de onderdelen van de universiteit en haar personeelsleden. De procedure en de modaliteiten van de beoordeling worden door de Vlaamse Executieve vastgesteld op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Artikel 123

De Vlaamse Executieve zal regelmatig een vergelijkend onderzoek laten verrichten naar de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten van de universiteiten in de door haar aangeduide opleidingen of groep van opleidingen. Zij richt daartoe een commissie van onafhankelijke deskundigen op die van hun onderzoeksresultaten een openbaar verslag opmaken.

Artikel 124

Indien de kwaliteit van het onderwijs in een opleiding na een grondig kwaliteitsonderzoek uitgevoerd volgens de artikelen 122 of 123 duurzaam onvoldoende wordt geacht of in redelijkheid moet geacht worden niet te behoren tot het academisch onderwijs, kan de Vlaamse Executieve besluiten dat de studenten van een bepaalde opleiding niet meer in aanmerking komen voor de in de afdelingen 1 en 2 van Hoofdstuk VIII bedoelde berekeningen van de onderwijsbelasting in een bepaalde universiteit.

Het uitsluitingsbesluit kan slechts genomen worden nadat de Vlaamse Executieve aan de desbetreffende universiteit een waarschuwing heeft gegeven. Deze waarschuwing houdt in dat zij voornemens is dit uitsluitingsbesluit te treffen onder bepaling van een termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven en desgewenst overleg met hem dienaangaande plaats kan vinden. Het uitsluitingsbesluit treedt slechts in werking in het tweede daaropvolgende academiejaar.

HOOFDSTUK VII

Interuniversitaire samenwerking en samenwerking
met instellingen van hoger onderwijs
van het lange type

Artikel 125

Een universiteit kan met één of meerdere andere universiteiten een overeenkomst afsluiten voor de gezamenlijke organisatie van activiteiten van onderwijs, onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening ten voordele van de samenwerking.

Artikel 126

Een universiteit kan met één of meerdere instellingen voor hoger onderwijs van het lange type een overeenkomst afsluiten omtrent de gezamenlijke organisatie van voortgezette academische opleidingen aan de universiteit of omtrent een projectmatig wetenschappelijk onderzoek.

HOOFDSTUK VIII

Financiering en beheer' van de universiteiten

AFDELING 1

Financiering van de werking van de universiteiten

Artikel 127

Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in

dit decreet, draagt de Vlaamse Gemeenschap met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de werking van universiteiten.

Artikel 128

Onverminderd het bepaalde in artikel 147, 6° dragen deze werkingsuitkeringen bij tot dekking van de gewone uitgaven voor academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening en administratie van de universiteit, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

De financiering van het open onderwijs wordt **bijzonderlijk** decreet geregeld.

Artikel 129

De universiteiten kunnen de kosten die voortspruiten uit overeenkomsten die in het kader van de artikelen 125 en 126 met één of meer universiteiten of met instellingen van het hoger onderwijs van het lange type worden afgesloten voor de gezamenlijke organisatie van onderwijs- of onderzoeksactiviteiten, ten laste leggen van de jaarlijkse werkingsuitkeringen.

Artikel 130

In 1991 worden aan de universiteiten de volgende werkingsuitkeringen, uitgedrukt in miljoenen franken toegekend :

1. de Katholieke Universiteit te Leuven : 6009.0 ;
2. het Limburgs Universitair centrum : 268.0 ;
3. de Universitaire Faculteiten St-Aloysius Brussel : 166.9 ;
4. de Universiteit Antwerpen :
 - a) het Universitair Centrum Antwerpen : 581.8 ;
 - b) de Universitaire Faculteiten St-Ignatius : 704.9 ;
 - c) de Universitaire Instelling Antwerpen : 830.3 ;
5. de Universiteit Gent : 3766.0 ;
6. de Vrije Universiteit Brussel : 2162.0.

Deze bedragen worden jaarlijks per universiteit aangepast, rekening houdend met de daling of stijging van het aantal onderwijsbelastingseenheden in de desbetreffende universiteit, volgens de volgende berekening :

$$W_{91+n} T = (W_{91} + BEB \times (\sum OBE_{91+(n-1)} - \sum OBE_{91})) \times 1$$

waarbij

* W_{91+n} : de werkingsuitkering voor het jaar 1991 + n

* n : het verschil in jaren tussen het desbetreffende begrotingsjaar en het referentie-begrotingsjaar 1991

* W_{91} : de werkingsuitkering voor 1991 per universiteit

* OBE_{91} : de som van de onderwijsbelastingseenheden van de bedoelde universiteit op 1.02.91 zoals vastgesteld door de Vlaamse Executieve op basis van de in uitvoering van de artikelen 131 tot 135 geverifieerde studentenaantallen

* $OBE_{91+(n-1)}$: de som van de onderwijsbelastingseenheden van de bedoelde universiteit op 1.2.1991+(n-1)

* BEB : het basiseenheidsbedrag per onderwijsbelastingseenheid berekend als volgt :

14 488.9 miljoen

$2 \times \Sigma \text{ OBE T91}$

waarbij $\Sigma \text{ OBE T91}$, gelijk is aan $\Sigma (\Sigma \text{ OBE 91})$ zijnde de som is van alle onderwijsbelastingseenheden van alle universiteiten op 1 februari 1991 berekend volgens artikel 135

$$* 1 = 0.80 \times (L1/LO) + 0.20 \times (C1/CO)$$

waarbij

— 1 : de indexeringsformule aangeeft ;

— $L1/LO$: gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de eenheidsloonkosten op het einde van het volgend begrotingsjaar en de geraamde index op het einde van het lopend begrotingsjaar ;

— $C1/CO$: gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het volgende begrotingsjaar en de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het lopende begrotingsjaar.

Aan de universiteiten worden bovendien de volgende aanvullende werkingsuitkeringen toegekend :

1° aanvullende werkingsuitkeringen toegekend in de periode 1992 tot 1994, uitgedrukt in miljoenen frank, aan :

	1992	1993	1994
1. De Katholieke Universiteit te Leuven :	13.3	26.6	39.9
2. Universitaire Faculteiten St-Aloysius :	1.0	2.0	3.0
3. Universiteit Antwerpen :			
a) Universitair Centrum Antwerpen :	1.3	2.6	3.9
b) Universitaire Instelling Antwerpen :	0.6	1.2	1.8
c) Universitaire Faculteit St-Ignatius :	1.6	3.2	4.8
4. De Universiteit Gent :	12.5	25.0	37.5
5. De Vrije Universiteit Brussel :	3.5	7.0	10.5

Vanaf 1995 wordt de werkingsuitkering W91 van de universiteiten van 1 tot en met 5 verhoogd met deze aanvullende werkingsuitkering van 1994 ;

2° aanvullende werkingsuitkeringen voor het Limburgs Universitair Centrum, uitgedrukt in miljoenen franken : in 1991 : 29.9, in 1992 : 61.6, in 1993 : 93.2, in 1994 : 124.8, in 1995 : 154.8, in 1996 : 184.8. Vanaf 1997 wordt de werkingsuitkering W91 van deze universiteit verhoogd met deze aanvullende werkingsuitkering van 1996.

Artikel 131

Voor de berekening van de in artikel 130 bedoelde onderwijsbelastingseenheden worden de academische opleidingen in de volgende drie financieringsgroepen gerangschikt :

— groep A : de opleidingen tot kandidaat en licentiaat in de Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen, Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht, Taal- en Letterkunde, Geschiedenis, Archeologie en **Kunstwetenschappen**, Rechten, Notariaat en Criminologische Wetenschappen, Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen en Politieke en Sociale Wetenschappen en de opleidingen tot kandidaat-handelsingenieur en handelsingenieur ;

— groep B : de opleidingen tot kandidaat en licentiaat in de Sociale Gezondheidswetenschappen, Lichamelijke Opvoeding, Motorische Revalidatie en Kinesitherapie en in de Wetenschappen en de opleidingen in de Toegepaste Wetenschappen tot kandidaat-burgerlijk ingenieur en kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect, in de Toegepaste Biologische Wetenschappen tot kandidaat-bio-ingenieur, in de Geneeskunde tot kandidaat-arts, in de Tandheelkunde tot **kandidaat-tandarts**, in de Diergeneeskunde tot **kandidaat-dierenarts** en in de Farmaceutische Wetenschappen tot kandidaat-apotheker ;

— groep C : de opleidingen tot bio-ingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, apotheker, tandarts, arts en dierenarts.

De Vlaamse Executieve bepaalt een reglement waarbij zij op grond van de toelatingsvoorwaarden en het **opleidingsprogramma** de voortgezette academische opleidingen rangschikt in de in het eerste lid bedoelde financieringsgroepen.

Artikel 132

Het aantal studenten in iedere financieringsgroep wordt uitgedrukt in financierbare eenheden die voldoen aan de volgende criteria :

1° inschrijvingscriterium : in aanmerking komen alleen de studenten die op 1 februari van het academiejaar dat het begrotingsjaar voorafgaat, regelmatig zijn ingeschreven met het oog op het werkelijk volgen van een bij of krachtens dit decreet erkende academische opleiding, aanvullende opleiding of specialisatieopleiding, en voldoen aan de **toelatings-** en inschrijvingsvoorwaarden bepaald in de artikelen 34 tot en met 39. Per student komt slechts één regelmatige inschrijving per academiejaar in aanmerking.

De inschrijvingen voor het examen van „Doctor” worden in aanmerking genomen als financierbare eenheid voor het academiejaar volgend op het academiejaar tijdens hetwelk het proefschrift werd verdedigd ;

2° nationaliteitscriterium : in aanmerking komen alleen de studenten :

a) die onderdanen zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen ;

b) die geen onderdanen zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen, maar wiens ouders, echtgenoot of echtgenote of wettelijke voogd in België gevestigd zijn of er verblijven en er hun hoofdberoepsactiviteiten uitoefenen of uitgeoefend hebben gedurende een periode van ten minste vijf jaar ;

c) die geen onderdanen zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen, maar op Belgisch grondgebied verblijven en de voordelen genieten van het statuut van vluchteling, toegekend door de delegatie in België van het Hoog Commissariaat der Verenigde Naties voor de vluchtelingen of die door de Minister van Buitenlandse Zaken en de Commissaris-generaal van de Vluchtelingen en de staatslozen worden erkend ;

d) die geen onderdanen zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen, maar onderhorigen zijn van de landen die met België of de Vlaamse Gemeenschap een cultureel akkoord hebben gesloten, en die, binnen het kader en de grenzen van het cultureel akkoord, een studiebeurs hebben bekomen van de Vlaamse Gemeenschap ;

e) andere dan diegenen genoemd onder a) tot en met d) en andere dan diegenen ten laste van de nationale kredieten voor ontwikkelingssamenwerking, zonder dat dit aantal studenten per financieringsgroep twee procent mag overschrijden van het totaal aantal Belgische studenten die het vorig academiejaar regelmatig in de betrokken financieringsgroep zijn ingeschreven ;

3° financieringsduur : in aanmerking komen alleen de studenten die studeren binnen de volgende maximaal toegestane financieringsduur :

a) de maximaal toegestane financieringsduur voor de eerste cyclus van een academische opleiding is vier jaar voor een voltijds student en zes jaar voor een deeltijds student, met uitzondering van de opleidingen leidend tot de academische graad van kandidaat in de Godgeleerdheid, **kandidaat-dierenarts** en kandidaat-arts, waar de maximale financieringsduur respectievelijk vijf en acht jaar bedraagt ;

b) de maximaal toegestane financieringsduur voor de tweede cyclus van een academische opleiding is vier jaar voor een voltijds student en zes jaar voor een deeltijds student, met uitzondering van de opleidingen leidend tot licentiaat in de Rechten, licentiaat in de Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, handelsingenieur, bio-ingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, tandarts, apotheker, dierenarts, waar de maximaal toegestane financieringsduur respectievelijk vijf en acht jaar bedraagt, en met uitzondering van de opleiding tot arts waar de maximaal toegestane financieringsduur respectievelijk zes en tien jaar bedraagt ;

c) de maximaal toegestane financieringsduur voor de opleiding tot licentiaat in het Notariaat is twee jaar voor een voltijds student en drie jaar voor een deeltijds student ;

d) de maximaal toegestane financieringsduur voor een aanvullende opleiding en een specialisatieopleiding is één jaar voor een voltijds student en twee jaar voor een deeltijds student. De Vlaamse Executieve kan op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad de financiering van een specialisatieopleiding verdubbelen indien de studieomvang van deze specialisatieopleiding twee studiejaar bedraagt en, ofwel interuniversitair is georganiseerd, ofwel enig is in de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 133

Voor financiering komen niet in aanmerking :

1° de voltijdse studenten die zich in dezelfde of een andere universiteit voor de derde maal inschrijven in éénzelfde studiejaar van om het even welke opleiding en de deeltijdse studenten die zich in dezelfde of een andere universiteit voor de derde maal inschrijven voor eenzelfde gedeelte van een studiejaar van om het even welke opleiding ;

2° de studenten die zich voor de tweede maal inschrijven in hetzelfde studiejaar van om het even welke aanvullende opleiding of specialisatieopleiding ;

3° de studenten ingeschreven voor een aanvullende opleiding of specialisatieopleiding waarvoor het universiteitsbestuur overeenkomstig het bepaalde in artikel 43, derde lid, hogere inschrijvingsgelden heeft vastgesteld.

Artikel 134

De Vlaamse Executieve bepaalt bij besluit :

1° de bijkomende voorwaarden na te leven voor het bepalen van het aantal financierbare eenheden ;

2° de modaliteiten volgens welke de echtheid van de door de universiteiten verstrekte gegevens wordt onderzocht ;

3° de vormen waarin de universiteiten hun inschrijvingen jaarlijks aan het Ministerie van Onderwijs meedelen en dit laatste deze gegevens bekendmaakt.

Artikel 135

Het aantal onderwijsbelastingseenheden van een universiteit, uitgedrukt in een puntenaantal, is gelijk aan de som van de produkten van het aantal financierbare eenheden in iedere financieringsgroep enerzijds, en het overeenkomstig **punten**-gewicht anderzijds.

Het puntengewicht varieert naar studieomvang en studievorm volgens het onderstaande model :

1° per voltijds regelmatig ingeschreven student die ten minste aan 75 procent van de onderwijs- of andere **studie**activiteiten van een studiejaar deelneemt, wordt volgend **punten**gewicht toegekend :

- studenten uit groep A : één punt ;
- studenten uit groep B : twee punten ;
- studenten uit groep C : drie punten ;

2° voltijdse studenten die op grond van vrijstellingen aan ten hoogste 75 procent en tenminste 50 procent van de onderwijs- en andere studieactiviteiten van een studiejaar deelnemen en deeltijdse studenten worden voor de helft van bovengenoemde punten verrekend ;

3° studenten die een getuigschrift van een **doctoraat**opleiding hebben bekomen en beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 132, 1°, tweede lid, worden dubbel geteld.

Voor de bepaling van de percentages van 75 procent en 50 procent zoals bedoeld in het tweede lid van dit artikel, worden de opleidingsonderdelen, waarvoor overdracht van examencijfers naar een volgend academiejaar wordt toegestaan niet meegerekend, en worden de opleidingsonderdelen van een volgend studiejaar die kunnen worden gevolgd wel meegerekend, voor zover die beantwoorden aan de voorwaarden bepaald krachtens artikel 53, tweede lid.

Artikel 136

De bedragen noodzakelijk voor de uitgaven voortvloeiend uit de wettelijke en conventionele werkgeversbijdragen en lasten, met inbegrip van het door de instelling gefinancierd aanvullend pensioen, teneinde een gelijkwaardig geldelijk statuut te verzekeren als voor de universiteiten andere dan die vermeld in artikel 3, 5° en 4° a) zijn vanaf 1992 gelijk aan, uitgedrukt in miljoenen franken :

1° de Katholieke Universiteit te Leuven 124.0 die gedurende de jaren 1993 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 6.4 en vanaf 1996 gelijk is aan 149.6 ;

2° het Limburgs Universitair Centrum : 1.3 die gedurende de jaren 1993 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 0.1 en vanaf 1996 gelijk is aan 1.7 ;

3° de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel : 2.5 die gedurende de jaren 1993 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 0.1 en vanaf 1996 gelijk is aan 2.9 ;

4° de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen : 8.5 die gedurende de jaren 1993 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 0.5 en vanaf 1996 gelijk is aan 10.5 ;

5° de Universitaire Instelling Antwerpen : 3.9 die gedurende de jaren 1993 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 0.2 en vanaf 1996 gelijk is aan 4.7 ;

6° de Vrije Universiteit Brussel : 54.5 dat gedurende de jaren 1993 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 2.8 en vanaf 1996 gelijk is aan 65.7 ;

Deze bedragen worden toegevoegd aan de jaarlijkse werksuittkeringen voor de betrokken universiteiten en volgens de in artikel 130, laatste lid, bepaalde stijging van de eenheidsloonkost. De aldus bekomen bedragen worden aangepast telkens een wijziging van de wetgeving van de sociale zekerheid een evolutie van het kostenniveau van de in het eerste lid bedoelde wettelijke of conventionele werkgeversbijdrage veroorzaakt.

AFDELING 2

Financiering van de investeringen van de universiteiten

Artikel 137

Het universiteitsbestuur stelt voor een tijdvak van tenminste vijf jaar een investeringsplan vast. Dit investeringsplan omvat in elk geval het voorgenomen beleid ten aanzien van de investeringen van de universiteit in het betreffende tijdvak. Het wordt, waar nodig, jaarlijks bijgesteld. De financiële gevolgen ervan worden, per betrokken jaar, geraamd in de begroting bedoeld in afdeling 5 van dit hoofdstuk.

De Vlaamse Executieve kan nadere regels bepalen omtrent het opmaken van dit investeringsplan.

Artikel 138

Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in dit decreet, draagt de Vlaamse Gemeenschap met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de investeringen van de universiteiten.

Artikel 139

Deze investeringen dragen uitsluitend bij tot dekking van de uitgaven die rechtstreeks de verwerving, de oprichting of uitbreiding, de verbouwing, de instandhouding en de grove herstellingen van onroerende goederen bestemd voor het onderwijs, het onderzoek, de wetenschappelijke dienstverlening en de administratie van de universiteit, met inbegrip van onroerende goederen door bestemming en zware wetenschappelijke apparatuur tot voorwerp hebben, en tot dekking van de financiële lasten voortspruitend uit leningen ten behoeve van de investeringsuitgaven.

De universiteiten kunnen de investeringsuitgaven die nodig zijn voor de naleving van overeenkomsten die in het kader van de artikelen 29, 7° en 125 met één of meerdere universiteiten worden afgesloten voor de gezamenlijke organisatie van onderwijs- en onderzoeksactiviteiten, ten laste leggen van de jaarlijkse investeringsuitkeringen.

Artikel 140

De investeringsuitkering aan iedere universiteit bestaat uit een forfaitair gedeelte en een variërend gedeelte verbonden met de theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte voor onderwijs.

Het bedrag van het forfaitair gedeelte is gelijk aan, uitgedrukt in miljoenen franken :

1° de Katholieke Universiteit te Leuven : 120.3 ;

2° het Limburgs Universitair Centrum : 2.0, dat gedurende de jaren 1992 tot en met 1996 jaarlijks wordt verhoogd met telkens 0.7 en vanaf 1996 gelijk is aan 5.5 ;

3° de Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel : 2.6 ;

4° de Universiteit Antwerpen, bestaande uit :

a) het Universitair Centrum Antwerpen : 4.3 ;

b) de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen : 10.3 ;

c) de Universitaire Instelling Antwerpen : 19.4 ;

5° de Universiteit Gent : 68.3 ;

6° de Vrije Universiteit Brussel : 43.4.

Het bedrag van het variërend gedeelte verbonden met de theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte voor onderwijs van iedere universiteit, wordt bepaald door de theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte van iedere universiteit te vermenigvuldigen met het basisbedrag van 241.1 frank per m².

De theoretisch bepaalde oppervlaktebehoefte voor onderwijs van iedere universiteit is gelijk aan de som van de producten van het aantal financierbare eenheden zoals bepaald in afdeling 1 van dit hoofdstuk enerzijds en de theoretisch benodigde oppervlakte per financieringsrichting anderzijds. Deze laatste bedraagt 10 m² voor opleidingen in de financieringsgroep A en 40 m² voor de opleidingen in de financieringsgroepen B en C.

De bedragen bedoeld in het tweede en derde lid van dit artikel worden jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de bouwkosten.

AFDELING 3

Programmatie en rationalisatie van het academisch onderwijs

Artikel 141

Met ingang van het begrotingsjaar 1992 worden alle nog niet voor financiering in aanmerking genomen academische opleidingen, aanvullende opleidingen en specialisatieopleidingen medegerekend voor de vaststelling van de in afdeling 1 en 2 van dit hoofdstuk bedoelde onderwijsbelastingseenheden, indien zij berekend over een periode van de twee voorafgaande academiejaren een gemiddelde van 40 ingeschreven studenten behaalden in een academische opleiding van de eerste cyclus, 20 ingeschreven studenten in een academische opleiding van de tweede cyclus, 20 ingeschreven studenten in een aanvullende opleiding en 20 ingeschreven studenten in elk studiejaar van een specialisatieopleiding.

Deze programmatienormen zijn niet van toepassing op :

1° de opleidingen waarvan de onderwijsactiviteiten door

twee of meer universiteiten op grond van een overeenkomst gezamenlijk op één plaats worden aangeboden en tenminste de in artikel 142 bedoelde rationalisatienorm halen ;

2° de opleidingen waarvan de Vlaamse Executieve, op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, beslist dat zij slechts door één universiteit worden aangeboden.

Artikel 142

Met ingang van het begrotingsjaar 1992 worden alle opleidingen die berekend over een periode van de twee voorafgaande academiejaren geen gemiddelde behaalden van 20 ingeschreven studenten in de eerste cyclus van een academische opleiding, 10 ingeschreven studenten in de tweede cyclus van een academische opleiding, 10 ingeschreven studenten in een aanvullende opleiding of 10 ingeschreven studenten in elk studiejaar van een specialisatieopleiding, niet meer in aanmerking genomen voor de vaststelling van de in afdeling 1 en 2 van dit hoofdstuk bedoelde **onderwijsbelastingseenheden**.

Deze rationalisatienormen zijn niet van toepassing op :

1° de opleidingen in de studiegebieden vermeld onder 1° en 2° van artikel 19 ;

2° de opleidingen waarvan de onderwijsactiviteiten door twee of meer universiteiten op grond van een overeenkomst gezamenlijk op één plaats worden aangeboden en de in het eerste lid bedoelde rationalisatienorm halen ;

3° de opleidingen waarvan de Vlaamse Executieve, op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, beslist dat zij slechts door één universiteit worden aangeboden.

De vermindering van de werkings- en investeringsuitkeringen waartoe de in het eerste lid vermelde maatregel aanleiding geeft, wordt vanaf het begrotingsjaar volgend op het academiejaar dat de rationalisatienorm niet meer werd bereikt, toegepast, te beginnen met het eerste jaar van de opleiding en zo verder tot de financiering van elk studiejaar is afgebouwd.

Artikel 143

De Vlaamse Executieve kan, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de in artikel 141, eerste lid en 142, eerste lid, bepaalde programmatie- en rationalisatienormen verhogen. Het advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet binnen de door de Vlaamse Executieve bepaalde termijn wordt verstrekt.

Bij de in het eerste lid bedoelde verhogingen kan de Vlaamse Executieve differentiëren naargelang de opleidingen al dan niet interuniversitair worden georganiseerd.

AFDELING 4

Beheer van de universitaire goederen

Artikel 144

Alle roerende en onroerende goederen verkregen door middel van de jaarlijkse uitkeringen of toelagen van de Staat of de Vlaamse Gemeenschap, worden eigendom van de universiteiten.

Artikel 145

Onverminderd de voorwaarden opgelegd door dit decreet, kunnen de universiteiten in functie van hun zending beschikken over alle roerende en onroerende goederen, die zij in eigendom of anderszins bezitten alsook over de opbrengsten ervan.

Overeenkomstig artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek, hebben de beschikkingen te hunnen voordele onder levenden of bij testament slechts uitwerking, voor zover daartoe machtiging is verleend bij een besluit van de Vlaamse Executieve. Nochtans wordt deze machtiging niet vereist voor de aanvaarding van begiftigingen van louter onroerende aard waarvan de waarde 1.000.000 franken niet overschrijdt en die niet met lasten zijn bezwaard.

Artikel 146

De universiteiten sluiten hun overeenkomsten voor aanneming van werken, leveringen en diensten af volgens de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.

Het vaststellen van de wijze van gunnen en het gunnen en uitvoeren van opdrachten van aanneming van werken, leveringen en diensten, gebeurt door het universiteitsbestuur.

Artikel 147

Elke universiteit richt uit haar midden een „Fonds voor onroerende universitaire investeringen” op, waarvan de inkomsten bestaan uit :

1° de jaarlijkse investeringsuitkeringen van de Vlaamse Gemeenschap bedoeld in artikel 138 ;

2° de opbrengst van de verkoop van onroerende goederen bestemd voor het onderwijs, het onderzoek en de administratie ;

3° de vergoedingen voor het gebruik voor een andere bestemming binnen de universiteit van de onroerende goederen bestemd voor het onderwijs, het onderzoek en de administratie ;

4° de vergoedingen voor de verhuur en exploitatie van lokalen of andere onroerende goederen bestemd voor het onderwijs, het onderzoek en de administratie ;

5° de financiële opbrengsten van de beschikbare middelen van dit „Fonds” ;

6° de overschrijvingen van geldmiddelen van de jaarlijkse werkingsuitkeringen ;

7° andere inkomsten die de universiteit aan dit „Fonds” toevoegt ;

8° de inkomsten van de in artikel 192 bedoelde bijkomende investeringskredieten.

De middelen en inkomsten van het „Fonds voor onroerende universitaire investeringen” kunnen uitsluitend worden aangewend voor investeringsuitgaven zoals omschreven in artikel 139.

Artikel 148

Op verzoek van een universiteit kan de Vlaamse Executieve in het arrondissement of de stad waar deze universiteit krachtens de artikelen 23 tot 29 diploma's voor academische opleidingen of voortgezette academische opleidingen kan uitreiken, overgaan tot de onteigening ten algemene nutte van de onroerende goederen vereist voor de verwezenlijking van de in artikel 139 omschreven verrichtingen of voor de inrichting van het universiteitsoord.

Deze onteigeningen geschieden overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging inzake onteigening ten algemene nutte.

Het in artikel 23 van de wet van 17 april 1835 op de onteigening ten algemene nutte bedoelde recht van **wederafstand** kan niet worden ingeroepen voor de in het onderhavig artikel bedoelde onteigeningen.

De ambtenaren van de Administratie van de BTW, de Registratie en de Domeinen zijn, op verzoek van de universiteiten, bevoegd om hetzij in der minne, hetzij bij wijze van onteigening ten algemene nutte, de in het eerste lid bedoelde verwervingen te verrichten.

In afwachting van de onteigeningen van de gronden, mag de Vlaamse Gemeenschap voor de duur van één jaar de door haar te bepalen gedeelten in huur en in gebruik nemen naarmate de behoeften zulks vereisen.

Vóór de werkelijke inbezitneming van de gedeelten worden de eigenaars en huurders ten minste vier werkdagen vooraf, bij een ter post aangetekende brief verzocht, aanwezig te zijn of zich te laten vertegenwoordigen bij het opmaken van een plaatsbeschrijving, op de vastgestelde dag en het vastgestelde uur.

Het gemeentebestuur van de plaats waar de goederen gelegen zijn, zal ook bij een ter post aangetekende brief verzocht worden, één van zijn leden af te vaardigen om het opmaken van de plaatsbeschrijving bij te wonen. De eigenaars, de huurders en het gemeentebestuur worden ervan ingelicht dat de plaatsbeschrijving zal worden opgemaakt of ze aanwezig zijn of niet.

Een exemplaar van de plaatsbeschrijving zal aan elk van de verschijnenden worden afgegeven. De betrokkenen die niet opgekomen zijn, zullen een exemplaar van de plaatsbeschrijving bij een ter post aangetekende zending ontvangen.

De inbezitneming van het gedeelte kan onmiddellijk na het opmaken van de plaatsbeschrijving gebeuren, niettegenstaande elk verzet dat aan de Vlaamse Gemeenschap zou betekend zijn.

De vergoedingen verschuldigd voor huur of voor schade zullen in der minne bepaald worden bij de vrederechter bevoegd voor de onteigeningsprocedure bij toepassing van de wet van 26 juli 1962.

Artikel 149

Onder inrichting van het universiteitsoord moet verstaan worden, de aanwending van onroerende goederen tot de volgende bestemmingen :

1° zetel van een instelling met een pedagogisch, wetenschappelijk, filosofisch, cultureel, religieus, medisch of sociaal doel ;

2° verblijf voor studenten, onderzoekers of **gasthoogleraren** ;

3° instellingen ter valorisatie van de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 150

Elke universiteit dient bij de Vlaamse Executieve een fysische inventaris in van al haar onroerende goederen met vermelding van hun oorsprong en bestemming.

De Vlaamse Executieve bepaalt de vorm en de modaliteiten waarin deze fysische inventaris wordt opgesteld.

Deze inventaris wordt door de universiteit permanent bijgehouden. Elke wijziging of aanpassing van de samenstellende delen wordt aan de commissaris van de Vlaamse Executieve bij de betrokken universiteit meegedeeld.

Elke universiteit deelt jaarlijks, samen met de begroting van de instelling, het resultaat van deze wijzigingen en aanpassingen mede aan de Vlaamse Executieve.

Artikel 151

De universiteiten verzoeken de bevoegde ambtenaren van de Administratie van de BTW, de Registratie en de Domeinen de financiële waarde te schatten van de onroerende goederen oorspronkelijk bestemd voor onderwijs, onderzoek en administratie die gedesffecteerd werden om een andere bestemming te krijgen of om vervreemd te worden.

AFDELING 5

Vaststelling van de begroting en de personeelsformatie

Artikel 152

Ieder jaar vóór 1 september deelt de Vlaamse Executieve aan elke universiteit mede welke uitkeringen voor **werkings-** en investeringsuitgaven zij krachtens de afdelingen 1 en 2 van dit hoofdstuk kunnen verwachten voor het volgend begrotingsjaar en op welke wijze deze uitkeringen zijn berekend.

Artikel 153

Het universiteitsbestuur stelt voor 15 oktober een begroting op voor het volgend begrotingsjaar en legt deze binnen veertien dagen ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Executieve. Het begrotingsjaar valt samen met het kalenderjaar.

Artikel 154

De begroting houdt een raming in van alle inkomsten en uitgaven welke betrekking hebben op voorzieningen die geheel of gedeeltelijk met overheidsbijdragen worden bekostigd en dient in evenwicht te zijn. Zij wordt ingericht volgens het onderstaande schema :

1. Werking

1° Uitgaven :

a) de uitgaven voor het assisterend en zelfstandig

academisch personeel, met inbegrip van de uitgaven voor de gasthoogleraren ;

b) de uitgaven voor het administratief en technisch personeel ;

c) de andere werkingsuitgaven.

2° Inkomsten :

a) het bedrag van de jaarlijkse werkingsuitkering zoals bepaald in afdeling 1 van dit hoofdstuk ;

b) de geraamde saldi van de jaarlijkse werkingsuitkering beschikbaar op 31 december van het voorafgaande begrotingsjaar ;

c) andere inkomsten nodig voor de dekking van de uitgaven bedoeld onder 1°.

II. Investeringsen

1° Uitgaven :

a) de financiële gevolgen van de jaarlijkse aanpassing van het in artikel 137 bedoelde investeringsplan ;

b) de uitgaven nodig voor de uitvoering van het investeringsprogramma in het betreffende begrotingsjaar.

2° Inkomsten :

a) het bedrag van de investeringsuitkering van het betreffende begrotingsjaar zoals bepaald in afdeling 2 van dit hoofdstuk ;

b) de middelen van het „Fonds voor onroerende universitaire investeringen” beschikbaar op 31 december van het voorafgaande begrotingsjaar ;

c) andere inkomsten nodig voor de dekking van de uitgaven bedoeld onder 1°.

III. Sociale voorzieningen ten behoeve van de studenten

1° Uitgaven :

a) de uitgaven voor personeel ;

b) de werkingsuitgaven ;

c) de investeringsuitgaven.

2° Inkomsten :

a) de overheidsbijdrage toegekend krachtens de wet of het decreet ;

b) de opbrengst van de exploitatie van de betreffende sociale voorzieningen

c) de geraamde saldi van het betreffende onderdeel van de jaarrekening ;

d) de andere inkomsten.

IV. Onderzoeksfondsen

1° Uitgaven :

a) de uitgaven voor personeel ;

b) de werkingsuitgaven ;

c) de uitgaven voor infrastructuur ;

d) de andere uitgaven.

2° Inkomsten :

a) de overheidsbijdragen ;

b) de geraamde saldi van het betreffende onderdeel van de jaarrekening ;

c) de andere inkomsten.

De begroting onderscheidt verder de verrichtingen ten laste van de uitkeringen van het lopende begrotingsjaar en deze ten laste van de niet gebruikte uitkeringen van de vorige begrotingsjaren.

De Vlaamse Executieve kan nadere regels bepalen omtrent het opmaken van deze begroting.

Artikel 155

De werkings- en investeringsuitkeringen worden door de Vlaamse Executieve definitief vastgesteld van zodra de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het desbetreffende begrotingsjaar is vastgelegd. De Vlaamse Executieve deelt elke universiteit onmiddellijk na deze vaststelling mede welke bedragen er aan de universiteit zullen worden uitgekeerd.

Het universiteitsbestuur draagt zorg voor de wijziging van de begroting indien de door de Vlaamse Executieve definitief vastgestelde uitkeringen afwijken van de volgens artikel 152 voorlopig meegedeelde bedragen en legt deze aanpassing binnen veertien dagen na hun vaststelling ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Executieve.

Artikel 156

De jaarlijkse werkingsuitkeringen worden maandelijks per twaalfde ter beschikking gesteld van elke universiteit aan het einde van elke maand op die waarop het twaalfde betrekking heeft, met uitzondering van de maand december waarvoor betaling gebeurt op de eerste werkdag van de maand januari van het volgend jaar. De investeringsuitkeringen worden per kwartaal ter beschikking gesteld op het einde van het kwartaal.

Artikel 157

Indien de Vlaamse Executieve de begroting niet kan goedkeuren omdat zij van oordeel is dat deze strijdig is met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde of het financieel evenwicht van de universiteit in gevaar brengt, doet zij hiervan binnen drie maanden na ontvangst mededeling aan de instelling onder opgave van haar bezwaren.

In dit geval verzoekt de Vlaamse Executieve het universiteitsbestuur de nodige wijzigingen aan te brengen aan de begroting en haar deze binnen twee maanden na deze mededeling opnieuw voor te leggen.

Heeft de Vlaamse Executieve nog bezwaren tegen de gewijzigde begroting, dan deelt zij dit binnen drie maanden aan het universiteitsbestuur mede op dezelfde wijze als voorgeschreven in het vorig lid. Zolang de Vlaamse Executieve dan de begroting niet heeft goedgekeurd worden de maandelijks uitkeringen herleid tot een twaalfde van de uitkeringen van het vorig begrotingsjaar.

Eenmaal de in het eerste en derde lid bepaalde termijnen verstreken zijn, wordt de begroting geacht te zijn goedgekeurd.

Artikel 158

Het universiteitsbestuur bepaalt per kalenderjaar en binnen de perken van de voor dit jaar toegekende **werkingsuitkeringen**, de globale formatie van het academisch en van het administratief en technisch personeel dat ten laste van de werkingsuitkeringen wordt bezoldigd.

De betrekkingen worden er uitgedrukt in eenheden die overeenstemmen met een voltijdse functie. De Vlaamse Executieve kan hieromtrent nadere regels opstellen.

Ten laste van de saldi van de werkingsuitkeringen van de vorige begrotingsjaren kunnen alleen tijdelijke personeelsleden worden aangesteld.

Artikel 159

Bij het vaststellen van de jaarlijkse personeelsformatie neemt het universiteitsbestuur de volgende regels in acht :

1° het aantal betrekkingen van het zelfstandig academisch personeel, uitgedrukt in voltijdse eenheden, bedraagt ten hoogste 64 procent van het totaal aantal plaatsen in de formatie van het academisch personeel ;

2° het aantal betrekkingen van hoogleraar, gewoon hoogleraar en buitengewoon hoogleraar samen, uitgedrukt in voltijdse eenheden, mag de 35 procent van het totaal aantal plaatsen in de formatie van het academisch personeel niet overschrijden ;

3° het aantal betrekkingen van gewoon en buitengewoon hoogleraar mag de 25 procent van het totaal aantal plaatsen in de formatie van het academisch personeel niet overschrijden.

Zolang bovengenoemde aantallen zijn overschreden, mag geen enkele benoeming of aanstelling in de desbetreffende graden worden gedaan.

De gasthoogleraren worden buiten de personeelsformatie aangesteld en bezoldigd lastens de werkingsuitkeringen of het patrimonium van de universiteit. Het totaal aantal betrekkingen van gasthoogleraar uitgedrukt in voltijdse eenheden, mag evenwel niet meer bedragen dan 5 procent van het totaal aantal betrekkingen in de formatie van het academisch personeel.

Artikel 160

Indien de volgens de artikelen 158 en 159 vastgestelde personeelsformatie vermeerderd met de bezoldigingskosten van de gasthoogleraren en de plaatsvervangers, leidt tot uitgaven die in een bepaald begrotingsjaar meer dan 80 procent van de jaarlijkse werkingsuitkering opslorpen, is de universiteit ertoe gehouden om deze formatiebepaling ten aanzien van de Vlaamse Executieve te verantwoorden.

Indien de volgens de artikelen 158 en 159 vastgestelde personeelsformatie vermeerderd met de bezoldigingskosten van de gasthoogleraren en de plaatsvervangers, leidt tot uitgaven die in een bepaald begrotingsjaar meer dan 85 procent van de jaarlijkse werkingsuitkering opslorpen, is de universiteit ertoe gehouden samen met de begroting een financieringsplan in te dienen waarbij wordt aangegeven op welke wijze en binnen welke termijn de financiële herstructurering van de universiteit met de beschikbare reserves zal worden gerealiseerd. Zolang de Vlaamse Executieve dit financie-

ringsplan niet heeft goedgekeurd, kan er in de universiteit niemand meer worden benoemd of aangesteld ten laste van de werkingsuitkeringen.

AFDELING 6

Boekhouding, jaarrekening en jaarverslag

Artikel 161

De universiteiten voeren ten aanzien van de voorzieningen waarvoor een bijdrage is verleend door de Vlaamse Gemeenschap een volledige boekhouding volgens een door de Vlaamse Executieve vast te leggen boekhoudkundig schema.

Artikel 162

Het universiteitsbestuur dient elk jaar vóór 31 mei bij de Vlaamse Executieve een jaarrekening in waarin het rekening en verantwoording af legt over het financieel beheer van het voorafgaande begrotingsjaar ten aanzien van de voorzieningen waarvoor door de Vlaamse Gemeenschap een bijdrage is verleend.

Deze jaarrekening gaat vergezeld van een door het universiteitsbestuur opgesteld jaarverslag ten aanzien van alle voorzieningen van de universiteit. Uit de jaarrekening en het jaarverslag moet blijken in hoeverre er sprake is van een behoorlijke uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve waarvan een overheidsbijdrage is verleend en van een doelmatige aanwending van die overheidsbijdrage.

Het jaarverslag omvat mede een overzicht van het personeelsbestand dat geheel of gedeeltelijk bezoldigd wordt met overheidsgeld en van het vermogensbestand dat bij middel van bijdragen van de Vlaamse Gemeenschap werd bekomen.

De Vlaamse Executieve bepaalt bij besluit de voorschriften voor het opstellen van de jaarrekening en het jaarverslag. De jaarrekening en het jaarverslag worden meegedeeld aan de Vlaamse Raad.

Artikel 163

De saldi van de verschillende onderdelen van de jaarrekening worden overgedragen naar het volgend begrotingsjaar. Het saldo van de werkingsuitkeringen beschikbaar op het einde van het begrotingsjaar behoudt de bestemming bepaald in artikel 128.

Artikel 164

De jaarrekening wordt goedgekeurd door de Vlaamse Executieve.

Artikel 165

Indien een universiteit uitgaven heeft verricht die in strijd zijn met het bij of krachtens de wet of een decreet bepaalde, kan de Vlaamse Executieve bepalen dat de daarmee gemoeide bedragen in mindering worden gebracht op de toekomstige werkings- of investeringsuitkeringen. Zij doet hiervan binnen drie jaar na ontvangst van de jaarrekening mededeling aan het universiteitsbestuur.

Artikel 166

Indien het universiteitsbestuur ten onrechte een student als een financierbare eenheid heeft aangemerkt of aan een financierbare eenheid een onjuist puntengewicht heeft toegekend, wijzigt de Vlaamse Executieve het aantal onderwijsbelastingseenheden naar evenredigheid en brengt de daarop betrekking hebbende bedragen in mindering van de toekomstige werkings- en investeringsuitkeringen.

AFDELING 7

Financiering van sommige andere instellingen
van academisch onderwijs en onderzoek

Artikel 167

Onder de voorwaarden bepaald in een besluit van de Vlaamse Executieve, wordt een jaarlijkse toelage toegekend aan het „Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek”. Deze toelage vertegenwoordigt ten minste 4.55 procent van de som van de werkingsuitkeringen die de Vlaamse Gemeenschap in het betrokken begrotingsjaar aan de universiteiten verleent.

Artikel 168

Onder de voorwaarden bepaald in een besluit van de Vlaamse Executieve draagt de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks bij in de financiering van de geconcentreerde onderzoeksacties tussen de Vlaamse Gemeenschap en de universiteiten, alsmede in de financiering van de speciale onderzoeksfondsen in deze universiteiten.

Artikel 169

Onder de voorwaarden bepaald in een besluit van de Vlaamse Executieve draagt de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks bij in de financiering van :

1° de „Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel” ;

2° het „Instituut voor Tropische Geneeskunde Prins Leopold te Antwerpen” ;

3° de bij het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek geassocieerde onderzoeksfondsen ;

4° het „College voor de Ontwikkelingslanden” tot het moment dat dit „College” opgaat in het „Vlaams Interuniversitair Instituut voor de Derde Wereld”, dat bij afzonderlijk decreet zal worden opgericht.

HOOFDSTUK IX

Toezicht op de universiteiten

Artikel 170

De Vlaamse Executieve benoemt een commissaris van de Vlaamse Executieve bij iedere universiteit. Eén zelfde commissaris kan bij meerdere universiteiten worden aangesteld.

Artikel 171

De commissarissen van de Vlaamse Executieve worden benoemd onder de houders van een diploma van de tweede cyclus van een academische opleiding die ten minste vijf jaar nuttige ervaring hebben. Hun statuut wordt door de Vlaamse Executieve vastgesteld.

Het ambt van commissaris is onverenigbaar met elk ambt in de universiteit waarbij het ambt wordt uitgeoefend.

De bezoldiging van gewoon hoogleraar is op hen van toepassing. Hun dienstjaren als commissaris worden gelijkgesteld met academische dienstjaren.

Artikel 172

De commissarissen van de Vlaamse Executieve vormen samen een college dat door de Vlaamse Executieve met bijzondere opdrachten kan worden belast.

Artikel 173

De commissaris van de Vlaamse Executieve waakt erover dat het universiteitsbestuur geen enkele beslissing neemt die strijdig is met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde of het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt.

Artikel 174

De commissaris van de Vlaamse Executieve woont alle vergaderingen bij van de in artikel 2, a) bedoelde universiteitsbesturen waarop punten worden behandeld waarvoor zij bevoegd zijn. Hij heeft er raadgevende stem.

Artikel 175

Behoudens de gevallen van dringende noodzakelijkheid die hij aanvaardt, ontvangt de commissaris van de Vlaamse Executieve vijf vrije dagen voor de vergadering de volledige agenda van de vergadering alsmede alle stukken.

Hij heeft steeds het recht om door het universiteitsbestuur gehoord te worden over alle punten die tot zijn bevoegdheid behoren.

Hij heeft tevens het recht tot inzage van de dossiers die voor deze punten voorgelegd worden aan de beraadslaging en beslissing van het universiteitsbestuur. Hij ontvangt daarenboven binnen de vijf dagen een afschrift van al de beslissingen genomen door het universiteitsbestuur over de punten die zijn bevoegdheid betreffen.

Hij geeft aan het universiteitsbestuur alle opmerkingen die hij noodzakelijk acht in het kader van zijn opdracht.

Artikel 176

Alle aankopen van goederen en diensten voor meer dan 1.250.000 frank moeten voor de vastlegging door de commissaris van de Vlaamse Executieve gevisieerd worden. Het visum moet binnen een termijn van vijf vrije dagen worden gegeven. Eenmaal deze termijn verstreken, wordt het visum geacht gegeven te zijn.

Het visum heeft betrekking op de wettelijkheid en de re-

gelmatigheid. Een eventuele weigering tot viseren moet met redenen omkleed zijn.

Indien het visum wordt geweigerd, wordt het dossier voorgelegd aan het universiteitsbestuur dat hierover een beslissing neemt.

Artikel 177

Tegen elke beslissing van het universiteitsbestuur die hij respectievelijk strijdig acht met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde of het financieel evenwicht van de universiteit in gevaar brengt, dient de commissaris van de Vlaamse Executieve beroep in bij de Vlaamse Executieve.

Dit beroep wordt met redenen omkleed. Het wordt uitgeoefend binnen vijf vrije dagen die volgen op de ontvangst door de commissaris van het afschrift van de beslissing.

Van dit beroep wordt binnen dezelfde termijn kennis gegeven aan het universiteitsbestuur. De uitvoering van de beslissing wordt door het beroep geschorst.

Artikel 178

Indien daartoe aanleiding bestaat, stelt de Vlaamse Executieve, binnen de dertig dagen na het beroep, het universiteitsbestuur in kennis dat zijn beslissing strijdig is met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde of het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt.

De Vlaamse Executieve verzoekt het universiteitsbestuur in dezelfde mededeling binnen dertig dagen een nieuwe beslissing te treffen die niet onwettelijk of onregelmatig is, ofwel de beslissing in te trekken.

Artikel 179

Indien bij het verstrijken van deze termijn, geen enkele nieuwe beslissing werd genomen, spreekt de Vlaamse Executieve binnen twintig dagen de vernietiging uit van de beslissing indien deze genomen werd door het universiteitsbestuur van de universiteiten vermeld onder artikel 3, 2°, 4° a) en c) en 5°.

Indien het gaat om een universiteit vermeld onder artikel 3, 1°, 3°, 4° b) en 6°, kan de Vlaamse Executieve binnen twintig dagen de toekenning van het geheel of een gedeelte van de jaarlijkse uitkeringen voor werkings- en investeringsuitgaven aan de betrokken universiteit schorsen.

De door de Vlaamse Executieve genomen maatregel is met redenen omkleed en wordt binnen een termijn van zeven vrije werkdagen ter kennis gebracht van het bestuur van de betrokken universiteit.

Het eventueel beroep bij de rechtbank ingesteld door de betrokken universiteit vermeld onder artikel 3, 1°, 3°, 4° b) en 6° tegen de getroffen maatregel, schorst de uitvoering van deze maatregel tot aan de definitieve uitspraak van het gerecht.

De gewraakte beslissing heeft enkel uitwerking indien, binnen dertig dagen na het beroep, de Vlaamse Executieve geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 178 bepaalde prerogatieven.

Artikel 180

De Vlaamse Executieve benoemt onder de inspecteurs van Financiën geaccrediteerd bij de Vlaamse Gemeenschap een afgevaardigde van financiën bij iedere universiteit. Eén zelfde afgevaardigde kan bij meerdere universiteiten aangesteld worden. De afgevaardigde van financiën oefent in samenwerking met de commissaris van de Vlaamse Executieve dezelfde functies uit als deze laatste voor alle handelingen die een budgettaire of financiële weerslag hebben en dit onder dezelfde voorwaarden en dezelfde modaliteiten.

HOOFDSTUK X

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 181

Binnen het jaar dat volgt op de inwerkingtreding van dit decreet beslist het universiteitsbestuur, op grond van door hem voorafgaandelijk vast te leggen criteria, over de al dan niet rangschikking van elk lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel in één van de graden van artikel 64. Bij deze rangschikking herbepaalt het universiteitsbestuur het benoemingsbesluit en de opdracht van het betrokken personeelslid.

De betrokkenen die aldus gerangschikt worden in één der graden van hoofddocent, hoogleraar, gewoon hoogleraar of buitengewoon hoogleraar, verkrijgen in de weddeschaal van hun nieuw ambt de jaarwedde die gelijk is aan deze die zij in hun vroeger ambt genoten. Wanneer in de weddeschaal van hun nieuw ambt geen weddetrap voorhanden is, gelijk aan de jaarwedde die zij in hun vroeger ambt genoten, verkrijgen zij in de weddeschaal van hun nieuw ambt de jaarwedde onmiddellijk boven deze die zij in hun vroeger ambt genoten. Voor de toepassing van deze bepaling wordt tevens rekening gehouden met de jaarwedde die de betrokkenen eventueel genoten als deeltijds lid van het onderwijzend personeel in dezelfde universiteit.

De betrokkenen die aldus gerangschikt worden in de graad van docent, behouden in afwijking van het bepaalde in artikel 96 van dit decreet de aan hun vroegere graad verbonden wedde, met inbegrip van de jaarwedde die zij eventueel genoten als deeltijds lid van het onderwijzend personeel in dezelfde universiteit vastgesteld overeenkomstig de vóór de inwerkingtreding van dit decreet op hen toepasselijke regels.

In afwijking van het bepaalde in het eerste en derde lid van dit artikel, kan het universiteitsbestuur beslissen dat vastbenoemde assistenten, eerstaanwezende assistenten of bibliothecarissen die nog niet beantwoorden aan de vóór de inwerkingtreding van dit decreet toepasselijke voorwaarden om te worden benoemd in de graad van werkleider, repetitor of conservator, na de in het eerste lid van dit artikel gestelde termijn worden gerangschikt in de graad van docent op het ogenblik dat zij aan de vermelde voorwaarden beantwoorden. Bij zodanige rangschikking verkrijgen zij in de weddeschaal van docent de jaarwedde die gelijk is aan deze die zij in hun vroeger ambt genoten. Wanneer in de weddeschaal van hun nieuw ambt geen weddetrap voorhanden is, gelijk aan de jaarwedde die zij in hun vroeger ambt genoten, verkrijgen zij in de weddeschaal van hun nieuw ambt de jaarwedde onmiddellijk boven deze die zij in hun vroeger ambt genoten. Zij behouden daarnaast desgevallend de jaarwedde die zij genoten als deeltijds lid van het onderwijzend personeel in dezelfde universiteit.

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel kunnen de universiteiten die in het kader van de artikelen 190 tot en met 192 van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen tot een sanerings- of herstructureringsplan hebben besloten, de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet de leeftijd van 55 jaar bereikt hebben, niet klasseren in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel.

De leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die het universiteitsbestuur niet rangschikt in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel, behouden hun graad en de daaraan verbonden wedde tot hun uitdiensttreding, onverminderd hun eventuele overheveling naar het administratief en technisch personeel. De Vlaamse Executieve bepaalt de weddeschalen van deze personeelsleden en van dezen die bij toepassing van het bepaalde in het vierde lid, de aan hun vroegere graad verbonden weddeschaal behouden.

Voor de toepassing van artikel 159, 1° en voor de toepassing van artikel 63, tweede lid, worden de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die niet of nog niet werden gerangschikt in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel gerangschikt bij het zelfstandig academisch personeel.

Artikel 182

De personen die bij de inwerkingtreding van dit decreet lid zijn van het tijdelijk wetenschappelijk personeel, worden vanaf het eerste academiejaar dat volgt op de inwerkingtreding van dit decreet gelijkgesteld met het assiterend academisch personeel in dit decreet.

De geassocieerde docenten en geassocieerde hoogleraren worden bij de inwerkingtreding van dit decreet gelijkgesteld met respectievelijk de hoofddocenten en de hoogleraren in dit decreet. De docenten en hoogleraren worden bij de inwerkingtreding van dit decreet gelijkgesteld met respectievelijk de hoofddocenten en de hoogleraren in dit decreet, behoudens wanneer zij aan dezelfde universiteit tevens een ambt uitoefenen als vast benoemd lid van het wetenschappelijk personeel, in welk geval over hun rangschikking in het zelfstandig academisch personeel wordt beslist overeenkomstig het bepaalde in artikel 181 van dit decreet.

De beslissingen van het universiteitsbestuur houdende benoeming of aanstelling van de leden van het onderwijzend personeel of van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die overeenkomstig de voorheen geldende bepalingen werden getroffen vóór 1 oktober 1991 doch die ingaan in het academiejaar 1991-1992 zijn rechtsgeldig. Voor de aldus benoemde of aangestelde personeelsleden gelden de bepalingen van artikel 181 en van het tweede lid van dit artikel.

Tot bij de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Executieve bedoeld in artikel 63, tweede lid, blijft het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de Rijksuniversiteiten van toepassing op de leden van het personeel die door de bepalingen van dit decreet voortaan het assiterend academisch personeel worden genoemd voor wat betreft de lichamelijke geschiktheden en het geneeskundig toezicht, de tuchtregeling, de administratieve toestanden en de mandaatsbeëindiging.

Artikel 183

Binnen het academiejaar dat volgt op de inwerkingtreding van dit decreet bepaalt het universiteitsbestuur na advies van de in artikel 71, tweede lid bedoelde organen en nadat het betrokken personeelslid werd gehoord door het adviesgevend orgaan, het vakgebied of de vakgebieden en de opdrachten van alle leden van het zelfstandig academisch personeel die vóór de datum van de inwerkingtreding van dit decreet zijn benoemd.

Artikel 184

Voor de toepassing van artikel 83 wordt de graad van geaggregeerde voor het hoger onderwijs die vóór de inwerkingtreding van dit decreet werd behaald, met de titel van doctor op proefschrift gelijkgesteld.

Artikel 185

Het derde lid van artikel 92 geldt niet voor de leden van het tijdelijk wetenschappelijk personeel die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet in dienst zijn van een universiteit.

Artikel 186

De termijn van zes jaar bedoeld in artikel 105, tweede lid begint slechts te lopen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet.

Artikel 187

Artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende de organisatie, de werking en het beheer van de Rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik wordt aangevuld met een § 5 luidend als volgt :

„§ 5. Het Universitair Ziekenhuis Gent wordt gemachtigd om voor zijn personeelsleden een pensioenverzekering af te sluiten bij een verzekeringsmaatschappij toegelaten overeenkomstig de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen. De artikelen 7 en 12, § 2 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut zijn niet van toepassing op de middelen bestemd voor deze pensioenverzekering”.

Artikel 188

Tot bij de inwerkingtreding van de besluiten van de Vlaamse Executieve in uitvoering van één of meer afdelingen van hoofdstuk V, blijven de in het eerste lid van artikel 107 bedoelde personeelsleden onderworpen aan alle vóór de datum van inwerkingtreding van dit decreet op hen toepasselijke regelingen.

Artikel 189

In afwijking van het bepaalde in artikel 117, kunnen gedurende een periode van vijf jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van hoofdstuk V, personeelsleden ten laste van het patrimonium van de universiteit die niet voldoen aan de voorwaarden bepaald onder artikel 116, 1°, de diplomavoort-

waarden uitgezonderd, overgeheveld worden als bedoeld hiervoor, indien zij op 1 januari 1991 ten minste vijf jaar in dienst zijn van de universiteit.

Artikel 190

In afwijking van de artikelen 132, 1° en 140, zijn de volgende opleidingen reeds in het begrotingsjaar 1992 financieerbaar voor zover zij ten minste aan de in artikel 142 vastgestelde rationalisatienorm beantwoorden :

1° de opleiding tot kandidaat-bio-ingenieur in het Universitair Centrum Antwerpen ;

2° de opleiding tot kandidaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen in de Universitaire Campus Kortrijk.

De financiering van deze opleidingen voor het jaar 1992 geschiedt op basis van het aantal studenten dat op 1 februari 1992 in deze opleidingen is ingeschreven.

Artikel 191

Ten aanzien van de organisatie van de opleiding tot kandidaat en licentiaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen en kandidaat-handelsingenieur en handelsingenieur in het Limburgs Universitair Centrum gelden tussen 1991 en 1996 de volgende overgangsmaatregelen :

1° vanaf het academiejaar 1991-1992 tot en met het academiejaar 1995-1996 wordt de financiering van het onderwijs ingericht door de “Economische Hogeschool Limburg,, per academiejaar afgebouwd ;

2° de Economische Hogeschool Limburg kan het diploma van kandidaat in de handelswetenschappen slechts uitreiken tot 30 september 1993 en de diploma's van licentiaat in de handelswetenschappen en van handelsingenieur tot 30 september 1997 ;

3° aan het Limburgs Universitair Centrum worden volgens de modaliteiten bepaald in artikel 156 tussen 1992 en 1995 volgende bijkomende uitkeringen en toelagen toegekend :

— bijkomende werkingsuitkeringen in 1992 : 80.0 miljoen frank, in 1993 : 64.6 miljoen frank, in 1994 : 61.1 miljoen frank en in 1995 : 54.8 miljoen frank. Deze bijkomende werkingsuitkeringen worden geïndexeerd zoals bepaald in de artikel 130, laatste lid ;

— bijkomende investeringsuitkeringen : in 1992 : 2.1 miljoen frank, in 1993 : 1.7 miljoen frank, in 1994 : 1.5 miljoen frank en in 1995 : 1.2 miljoen frank. Deze bijkomende investeringsuitkeringen worden geïndexeerd zoals bepaald in de artikel 140, laatste lid ;

— bijkomende sociale toelagen : in 1991 : 1.5 miljoen frank, in 1992 : 6.9 miljoen frank, in 1993 : 2.2 miljoen frank, in 1994 : 3.2 miljoen frank en in 1995 : 2.8 miljoen frank. Op deze bijkomende sociale toelagen wordt de jaarlijkse indexatie voor de sociale toelagen toegepast ;

4° alle vast benoemde personeelsleden van de Economische Hogeschool Limburg worden tussen 1991 en 1996 per academiejaar overgenomen door het Limburgs Universitair Centrum volgens een overnameschema dat tussen de inrichtende macht van de Economische Hogeschool Limburg en de raad van bestuur van het Limburgs Universitair Centrum wordt overeengekomen.

Binnen zes maanden na de overname beslist de raad van bestuur van het Limburgs Universitair Centrum over de al dan niet rangschikking van het overgenomen personeelslid in één van de graden die volgens dit decreet aan het academisch, administratief of technisch personeel van de universiteiten zijn voorbehouden.

Bij deze rangschikking herbepaalt de raad van bestuur het benoemingsbesluit en de opdracht van het betrokken personeelslid.

Behoudens de voltijdse hoogleraren van de Economische Hogeschool Limburg die blijken te hebben gegeven van een buitengewone wetenschappelijke verdienste of specifieke deskundigheid, kan niemand tot voltijds lid van het zelfstandig academisch personeel benoemd worden zo hij niet voldoet aan de in het eerste lid van artikel 83 vermelde benoemingsvoorwaarden.

Voor alle benoemingen in het zelfstandig academisch personeel, in uitvoering van dit artikel, wint de raad van bestuur voorafgaandelijk het advies in van externe deskundigen.

Voor de toepassing van artikel 87 kan de raad van bestuur de verworven graadanciënniteit als voltijds docent of hoogleeraar in de Economische Hogeschool Limburg met de anciënniteit bij het zelfstandig academisch personeel gelijkstellen.

De leden van het overgenomen personeel die de raad van bestuur rangschikt in één van hogervermelde graden van het personeel van de universiteiten, verkrijgen in de schaal van hun nieuw ambt een jaarwedde die ten minste gelijk is aan deze die zij in hun vroeger ambt genoten. Wanneer in de weddeschaal van hun nieuw ambt geen weddetrap voorhanden is gelijk aan de jaarwedde die zij in hun vroeger ambt genoten, verkrijgen zij in de weddeschaal van hun nieuw ambt de jaarwedde onmiddellijk boven dewelke zij in hun vroeger ambt genoten. Voor de toepassing van deze bepaling wordt tevens rekening gehouden met de jaarwedde die de betrokkenen eventueel genoten als deeltijds lid van het onderwijzend personeel van het Limburgs Universitair Centrum.

De leden van het overgenomen personeel die de raad van bestuur niet rangschikt in één van hogervermelde graden van het personeel van de universiteiten, behouden hun in de Economische Hogeschool Limburg verworven graad en de daaraan verbonden wedde tot hun uitdiensttreding. Voor de toepassing van de artikelen 158 en 159 worden deze personeelsleden, afhankelijk van de hen toegewezen opdrachten, toegevoegd aan het zelfstandig academisch personeel of het administratief en technisch personeel ;

5° in afwijking van artikel 84 kunnen tot 30 september 1995 houders van een diploma van de tweede cyclus van de Economische Hogeschool Limburg uitzonderlijk tot assistent in de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen van het Limburgs Universitair Centrum worden aangesteld ;

6° bij overeenkomst tussen de raad van bestuur van het Limburgs Universitair Centrum en de inrichtende macht van de Economische Hogeschool Limburg kan tot 30 september 1995 elk lid van het voltijds academisch personeel van het Limburgs Universitair Centrum en elk lid van het voltijds onderwijzend en wetenschappelijk personeel van de Economische Hogeschool Limburg belast worden met de uitvoering van onderwijsopdrachten met inbegrip van examens in beide instellingen. Deze tijdelijke opdrachten worden geacht tot hun normale opdracht te behoren. Zij geven geen aanleiding tot een benoeming of aanstelling en worden niet vergoed ;

7° de raad van bestuur van het Limburgs Universitair Centrum benoemt voor de periode van 1 oktober 1991 tot 30 september 1994, op voorstel van de raad van bestuur van de inrichtende macht van de Economische Hogeschool Limburg, een voltijds lid van het bestuurs- en onderwijzend personeel van de Economische Hogeschool Limburg tot lid van de raad van bestuur van het Limburgs Universitair Centrum.

Artikel 192

Aan de Katholieke Universiteit te Leuven worden volgens de modaliteiten bepaald in artikel 156 de volgende bijkomende investeringskredieten toegekend in 1992 : 80 miljoen, in 1993 : 71 miljoen, in 1994 63 miljoen, in 1995 : 56 miljoen en in 1996 : 50 miljoen.

Aan de Vrije Universiteit Brussel worden volgens de modaliteiten bepaald in artikel 156 de volgende bijkomende investeringskredieten uitgekeerd : in 1992 : 50 miljoen, in 1993 : 44 miljoen, in 1994 : 40 miljoen, in 1995 : 35 miljoen en in 1996 : 31 miljoen.

Deze bijkomende investeringskredieten mogen zowel voor academische als sociale doeleinden worden aangewend, en dit volgens de bepalingen van ~~hoofdstuk VIII~~.

Artikel 193

De financiële lasten die betrekking hebben op investeringen in onroerende goederen voor administratie, onderwijs en onderzoek, gedaan ter uitvoering van de wet van 2 augustus 1960 betreffende de tussenkomst van de Staat in de financiering van de vrije universiteiten en van de diverse inrichtingen voor hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en ter uitvoering van de wet van 24 juli 1969 betreffende de financiering van de aankoop van terreinen door de Vrije Universiteit Brussel en door de Katholieke Universiteit te Leuven, worden door de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks terugbetaald aan het uitlenende organisme.

Artikel 194

Artikel 1, I., a) van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs, gewijzigd bij de wet van 9 april 1965, wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Artikel 1. 1. Niemand mag de titel voeren :

a) van één van de academische graden bedoeld in de wetten op de toekenning der academische graden en het programma der universitaire examens, gecoördineerd op 31 december 1949, of van het decreet van [...] betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap overeenkomstig deze wet of dit decreet.,,,

Artikel 195

In de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, gewijzigd bij de wetten van 27 juli 1971, 6 juli 1972, 18 februari 1977, 3 juli 1981, 21 juni 1985 en 15 juli 1985 en bij de decreten van 5 juli 1989 en 31 juli 1990, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in artikel 1, 3 worden de woorden „universitair onderwijs”, vervangen door „academisch onderwijs” ;

2° in artikel 2, vierde lid, inleidende zin worden de woorden “zijn van universitair niveau,, vervangen door “zijn van academisch niveau en inzonderheid gericht op de toepassing van de wetenschappelijke kennis” ;

3° artikel 8, § 1, wordt vervangen door de volgende bepaling : „§ 1. Voor de inschrijving in het eerste studiejaar van de eerste cyclus van het hoger onderwijs van het lange type geldt als toelatingsvoorwaarde het bezit van een gehomologeerd getuigschrift van secundair onderwijs, van een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan of van een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn, bilateraal akkoord of internationale overeenkomst als gelijkwaardig is erkend.” ;

4° in artikel 9 wordt paragraaf 1 opgeheven en worden de twee volgende paragrafen 2 en 3 hernummerd als de paragrafen 1 en 2. De besluiten die de Vlaamse Executieve trof met toepassing van het oorspronkelijke artikel 9, § 1 blijven geldig ;

5° in artikel 10, afdeling 1, § 1, eerste lid, worden de woorden “tenzij hij houder is van een diploma dat bij de wet vereist is om benoemd te worden tot lid van het onderwijzend personeel van een rijksuniversiteit,, vervangen door de woorden “tenzij hij houder is van een diploma van doctor op proefschrift of van een diploma van burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect of bio-ingenieur. „ ;

6° de inleidende zin van paragraaf 2 van hetzelfde artikel 10, afdeling 1, wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Niemand kan vast benoemd worden in één van de ambten van docent in bepaalde leervakken die de Vlaamse Executieve bepaalt op advies van de bevoegde Hoge Raad, in het ambt van werkleider of in het ambt van assistent, indien hij niet in het bezit is van één van de volgende bekwaamheidsbewijzen : „ ;

7° in littera b) van dezelfde paragraaf worden tussen de woorden “van,, en “licentiaat,, de woorden “handelsingenieur , bio-ingenieur , arts, tandarts, dierenarts, apotheker, of,, ingelast ;

8° paragraaf 3 van hetzelfde artikel 10, afdeling 1, wordt vervangen door de volgende bepaling :

”§ 3. De bekwaamheidsbewijzen bedoeld in de §§ 1 en 2 kunnen ook buitenlandse bekwaamheidsbewijzen zijn die bij of krachtens een wet, decreet, Europese Richtlijn, bilateraal akkoord of een internationale overeenkomst als gelijkwaardig erkend zijn,, ;

9° artikel 17 wordt aangevuld met een § 7 luidend als volgt :

„§ 7. In afwijking van artikel 10 van deze wet behouden de personeelsleden, houders van een diploma van doctor, van apotheker of van geaggregeerde voor het hoger onderwijs de rechten die zij op grond hiervan zouden kunnen uitgeoefend hebben uiterlijk vóór 1 september 1991, voor zover zij in het academiejaar 1990-1991 in een vacante betrekking in dienst waren”.

Artikel 196

In de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen, gewijzigd bij de wetten van 27 juli 1971, 9 juli 1976 en 21 juni 1985, bij het koninklijk besluit nr. 170 van 30 december 1982 en bij de decreten van 28 maart en 1 augustus 1978, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden „Koning” of „Minister die de Nationale Opvoeding van het Nederlandse taalstelsel onder zijn bevoegdheid heeft”, „koninklijk besluit”, „raad van beheer”, „onderwijzend personeel”, „wetenschappelijk personeel”, „wetenschappelijk hulppersoneel en het technisch hulppersoneel” worden telkens respectievelijk vervangen door „Vlaamse Executieve”, „besluit van de Vlaamse Executieve”, „raad van bestuur”, „zelfstandig academisch personeel”, „assisterend academisch personeel” en „technisch personeel”.

2° artikel 1, tweede volzin, wordt opgeheven ;

3° artikel 4, tweede volzin wordt opgeheven ;

4° in artikel 5, eerste lid, worden de woorden „wetenschappen, geneeskunde, rechten en politieke en sociale wetenschappen, wijsbegeerte en letteren” vervangen door : „Wetenschappen, Geneeskunde en Farmaceutische Wetenschappen, Rechten en Politieke en Sociale Wetenschappen, Taal en Letterkunde” ;

5° artikel 5, tweede tot en met zesde lid, wordt opgeheven ;

6° in artikel 6, A, eerste lid, 3° worden de woorden „Rijks-universitair Centrum Antwerpen” vervangen door de woorden „Universitair Centrum Antwerpen” ;

7° in artikel 6, A, eerste lid, 4° worden de woorden „zodra de algemene vergadering van de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen, een beslissing heeft genomen tot vertegenwoordiging van de Universitaire Instelling Antwerpen in haar school” weggelaten ;

8° in artikel 6, B, derde lid, worden de woorden „In geval van overlijden of ontslag van een verkozen lid, zal in zijn vervanging worden voorzien ter gelegenheid van de eerstvolgende verkiezingen voor de aanduiding van de vertegenwoordigers van de geleding waartoe dit lid behoorde.” vervangen door :

„Voor deze leden wordt een zelfde aantal opvolgers verkozen. Zij treden in de plaats van de titularis van zodra deze zijn mandaat voortijdig beëindigt of niet meer de kwalificatie bezit op basis waarvan hem dit mandaat werd verleend. Zij beëindigen het mandaat van hun voorganger.” ;

9° in artikel 11, § 1, tweede lid, 2° worden de woorden “voorzien in artikel 35 van deze wet,, weggelaten ;

10° in artikel 11, § 1, tweede lid, 8° worden de woorden “voor de wetenschappelijke graden bepaalt hij bovendien de leerstof,, weggelaten ;

11° in artikel 11, § 1, tweede lid, 9° en 11° worden de woorden “wettelijke en wetenschappelijke graden,, vervangen door “academische graden” ;

12° in artikel 11, § 2, tweede lid, worden de woorden „Akademisch Ziekenhuis” vervangen door „Universitair Ziekenhuis Antwerpen” ;

13° in artikel 13, § 2, derde lid, worden de woorden” en diploma’s van geaggregeerde voor het hoger onderwijs,, weggelaten ;

14° de artikelen 35 tot en met 52 worden opgeheven, met uitzondering van artikel 37, § 2.

Artikel 197

In de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Universitair Centrum Limburg, gewijzigd

bij de wetten van 27 juli 1971 en 21 juni 1985 en bij het koninklijk besluit nr. 170 van 30 december 1982, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden „Universitair Centrum Limburg”, „technisch hulppersoneel”, „Koning” en „koninklijk besluit” worden telkens respectievelijk vervangen door „Limburgs Universitair Centrum”, „technisch personeel”, „Vlaamse Executieve”, en “besluit van de Vlaamse Executieve” ;

2° artikel 3, § 1 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Art. 3 — § 1. — Het Limburgs Universitair Centrum omvat een faculteit van de Wetenschappen, een faculteit van Genees- en Tandheelkunde en een faculteit van de Toegepaste Economische Wetenschappen.” ;

3° de paragrafen 2 en 3 van hetzelfde artikel worden opgeheven ;

4° artikel 5, eerste lid, wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Art. 5. De raad van bestuur is samengesteld uit :

1° de voorzitter en de ondervoorzitter ;

2° de rector en de vice-rector ;

3° zestien personen aangewezen door de provincieraad van Limburg volgens het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging. Deze personen mogen geen lid zijn van het Nationaal of Europees Parlement. Maximum de helft mag lid zijn van de provincieraad ;

4° drie vertegenwoordigers van de sociale sector voorgedragen door de representatieve sociale organisaties van Limburg en drie vertegenwoordigers van de economische sector voorgedragen door de representatieve organisaties van Limburg van deze sector ;

5° twee leden van het zelfstandig academisch personeel ;

6° één lid van het assisterend academisch personeel ;

7° twee studenten ;

8° één lid van het administratief en technisch personeel ;

9° de faculteitsvoorzitters.” ;

5° artikel 5, zesde lid, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„De leden vermeld in het eerste lid, 5°, 6°, en 8° worden bij geheime stemming voor twee jaar verkozen door respectievelijk de algemene vergadering van het zelfstandig academisch personeel, de algemene vergadering van het assisterend academisch personeel en de algemene vergadering van het administratief en technisch personeel. De leden vermeld onder 7 worden bij geheime stemming voor één jaar verkozen door de algemene vergadering van de studenten.” ;

6° in artikel 6, tweede lid, wordt na de vermelding “de vice-rector”, de vermelding “en de faculteitsvoorzitters”, toegevoegd ;

7° in artikel 10, eerste lid, worden de woorden “van de twee faculteitsraden”, vervangen door “van de drie faculteitsraden” ;

8° in artikel 11 § 1, tweede lid, 2° worden de woorden „voorzien in artikel 34 van deze wet” weggelaten ;

9° in hetzelfde artikel 11, § 1, tweede lid, 8° worden de woorden : „voor de wetenschappelijke graden bepaalt hij bovendien de leerstof” weggelaten ;

10° in artikel 11, § 1, tweede lid, 9° en 11° worden de woorden „wettelijke en wetenschappelijke graden” vervangen door „academische graden”.

11° de artikelen 34 tot en met 36 worden opgeheven, met uitzondering van artikel 36, § 2.

Artikel 198

In titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs II, wordt een hoofdstuk IIbis ingevoegd dat de artikelen 84bis tot 84 nonies bevat, luidend als volgt :

“Hoofdstuk IIbis. — De diploma's, de examencommissies en de homologatiecommissie.

Art. 84bis — § 1. Het diploma van secundair onderwijs wordt uitgereikt aan de leerlingen van het secundair onderwijs :

1° die hun studies volbracht hebben overeenkomstig de wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen ;

2° — die houder zijn van een getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs, uitgereikt door een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinstelling of door de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap, en die het eerste en tweede leerjaar van de derde graad in dezelfde onderwijsvorm en in dezelfde onderverdeling van het onderwijs met vrucht volbracht hebben ;

— die houder zijn van een getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs, uitgereikt door een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinstelling of door de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap, en die het eerste leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs en het tweede en het derde leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben.

§ 2. Met ingang van 1 september 1991 en, voor wat het algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs betreft, tot het einde van het schooljaar 1993-1994 en, voor wat het beroepssecundair onderwijs betreft tot het einde van het schooljaar 1994-1995, geldt in afwijking op § 1, 2° de volgende bepaling :

2° — die houder zijn van het getuigschrift van lager secundair onderwijs, uitgereikt door een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinstelling of door de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap, en die het vijfde en zesde leerjaar van het algemeen, technisch of kunstsecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben in dezelfde onderwijsvorm en in dezelfde onderindeling van het onderwijs ;

— die houder zijn van het getuigschrift van lager secundair onderwijs, uitgereikt door een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinstelling, of door de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap, het vijfde leerjaar van het secundair onderwijs en het zesde en zevende leerjaar van het beroepssecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben en houder zijn van het kwalificatiegetuigschrift, daar waar het bestaat, van het zesde leerjaar van het beroepssecundair onderwijs.

Art. 84 ter — § 1. Voor de toepassing van artikel 84 bis, § 1, wordt met het diploma van secundair onderwijs gelijkgesteld :

1° het getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs ;

2° het diploma van een hoger secundair technisch onderwijs ;

3° het diploma van hoger secundair kunstonderwijs ;

4° de bekwaamheidsbewijzen, die vóór de inwerkingtreding van de wet van 31 juli 1975, gelijkgesteld waren met die vermeld onder 1°, 2° of 3° ;

5° het getuigschrift van hoger secundair onderwijs.

§ 2. Voor de toepassing van artikel 84bis wordt het getuigschrift van lager secundair onderwijs gelijkgesteld met het getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs.

Art. 84quater — Voor het secundair onderwijs georganiseerd, gesubsidieerd of erkend door de Vlaamse Gemeenschap :

1° bepaalt de Vlaamse Executieve :

a) de toelatings- en overgangsvoorwaarden ;

b) de bekrachtiging van de studies ;

c) de studiebewijzen alsmede de vorm en de vermeldingen erop.

2° richt de Vlaamse Executieve de examencommissies van de Vlaamse Gemeenschap op, bevoegd om bepaalde van de in 1°, c) van dit artikel bedoelde studiebewijzen te verlenen. Zij regelt de inrichting ervan en stelt het inschrijvingsgeld van de examens vast. Deze examencommissies zijn derwijze samengesteld dat de leden die tot het officieel onderwijs behoren en de leden die tot het vrij onderwijs behoren er in gelijk aantal in vertegenwoordigd zijn.

Art. 84quinquies — De inrichtende macht op voordracht van de klasseraad of, tot en met 31 augustus 1994, het leraarenkorps, alsook de examencommissies zoals bedoeld in artikel 84 quater, 2° zijn bevoegd voor de uitreiking van het diploma van het secundair onderwijs. De Vlaamse Executieve bepaalt de samenstelling, de werking en de bevoegdheden van de klasseraad.

Art. 84sexies — Er wordt een homologatiecommissie opgericht belast met de homologatie van de getuigschriften van het hoger secundair onderwijs. Zij is samengesteld uit twee afdelingen, de ene voor het algemeen secundair onderwijs, de andere voor het technisch, het kunst- en het beroepssecundair onderwijs.

De eerste afdeling is samengesteld uit leraars van het algemeen secundair onderwijs, de tweede uit leraars van het technisch, kunst- en beroepssecundair onderwijs, derwijze dat de leden die tot het officieel onderwijs behoren en de leden die tot het vrij onderwijs behoren er in gelijk aantal in vertegenwoordigd zijn.

De voorzitter wordt buiten het bestuurs- en onderwijzend personeel verkozen.

De Vlaamse Executieve regelt de inrichting en de werking van deze commissie.

Art. 84septies — § 1. De in artikel 84sexies bedoelde commissie gaat na of de studies werden gevolgd overeenkomstig

de voorschriften bepaald door de wetten, de decreten en de uitvoeringsbesluiten.

Indien een getuigschrift aan deze voorschriften niet beantwoordt of geen voldoende waarborgen van betrouwbaarheid biedt, kan de commissie aan de directeur een termijn opleggen binnen dewelke hij de nodige verantwoording moet verstrekken.

§ 2. De commissie moet zich ervan vergewissen of het werkelijk gevolgd leerplan een leerplan is goedgekeurd krachtens artikel 6 en artikel 24, § 2, 2° van de wet van 29 mei 1959 houdende wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, of een gelijkwaardig leerplan.

§ 3. Voor de homologatie van het getuigschrift van hoger secundair onderwijs onderzoekt de commissie de regelmatigheid van de studies :

1° wat het algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs betreft, van het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad ;

2° wat het beroepssecundair onderwijs betreft, van het eerste, het tweede en het derde leerjaar van de derde graad.

§ 4. Met ingang van 1 september 1991 en, voor wat het algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs betreft, tot het einde van het schooljaar 1993-1994 en, voor wat het beroepssecundair onderwijs betreft tot het einde van het schooljaar 1994-1995, geldt in afwijking op § 3, 1° en 2° de volgende bepaling :

1° wat het algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs betreft, van het vierde, het vijfde en het zesde leerjaar ;

2° wat het beroepssecundair onderwijs betreft, van het vijfde en zesde leerjaar en van het zevende leerjaar, ingericht met het oog op de uitreiking van het getuigschrift van hoger secundair onderwijs.

§ 5. De commissie neemt de attesten van gedeeltelijke studies in aanmerking die met vrucht gevolgd werden in instellingen voor secundair onderwijs volgens een buitenlands stelsel indien zij oordeelt dat het gevolgde programma gelijkwaardig is met dat van het door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd, gesubsidieerd of erkend secundair onderwijs.

Art. 84octies — § 1. In de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de artikelen 23 en 48 worden opgeheven ;

2° in artikel 24, § 1, eerste lid, gewijzigd bij decreet van 5 juli 1989, worden de woorden “op het ogenblik dat de diploma’s voor homologatie in aanmerking komen of” weggelaten ;

3° de inleidende zin van artikel 49, eerste lid, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„In het secundair onderwijs :”.

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt de data waarop de bepalingen van § 1 in werking treden.

Art. 84nonies — De artikelen 84bis, 84ter, 84quater, 84quinquies, 84sexies en 84septies treden in werking met ingang van de datum waarop de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de regent van 31 december 1949, worden opgeheven. De bepalingen

van de artikelen 84sexies en 84septies worden evenwel opgeheven op een datum te bepalen door de Vlaamse Executieve.“.

Artikel 199

Artikel 34, tweede lid, is niet van toepassing voor de studenten die zich in de academiejaren 1988-1989 tot en met 1990-1991 aan een universiteit hebben ingeschreven voor het eerste jaar van de opleiding kandidaat in de architectuur, kandidaat in de bouwkunst of kandidaat-ingenieur-architect.

Aan al deze studenten kan bovendien het diploma van kandidaat-burgerlijk ingenieur-architect of burgerlijk ingenieur-architect worden verleend.

Artikel 200

Het Universitair Centrum Antwerpen omvat een „College voor de Ontwikkelingslanden” en een instelling genaamd „Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken”. Deze laatste instelling behoudt haar huidig statuut als instelling van het hoger onderwijs van het lange type.

Artikel 201

De wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd op 31 december 1949, zoals tot op heden gewijzigd, worden opgeheven, met uitzondering van de artikelen 1 bis, 4°, de artikelen 21, 54 tot en met 57 en artikel 61bis, § 1, laatste lid en § 2, laatste lid.

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid worden de artikelen 1, 2 tot en met 4, 15 tot en met 33 en artikel 37 van genoemde wetten voor het toekennen van de academische graden, aan diegenen die op het in het eerste lid bedoelde ogenblik van opheffing hun opleiding in een bepaalde cyclus nog niet hebben voltooid, slechts geleidelijk van jaar tot jaar opgeheven, volgens de modaliteiten bepaald door de Vlaamse Executieve. Vanaf het academiejaar 1991-1992 worden evenwel in het studiegebied Toegepaste Biologische Wetenschappen per jaar de benamingen van kandidaat-bio-ingenieur en bio-ingenieur ingevoerd en geldt voor de studenten die zich alsdan inschrijven voor het eerste studiejaar van de opleiding kandidaat- handelsingenieur of kandidaat in de Psychologische en/of Pedagogische Wetenschappen een totale studieduur van vijf jaar, overeenkomstig het bepaalde in artikel 14, tweede lid, van dit decreet.

In afwijking van het bepaalde in de artikelen 20, 21, 31, 32 en 33 kunnen de universiteiten de academische en voortgezette academische opleidingen die zij gedurende het academiejaar 1990-1991 programmeerden en de academische en wetenschappelijke graden die zij in dit academiejaar verleenden, als dusdanig verder verlenen in het academiejaar 1991-1992 onder de geldende benamingen.

Artikel 202

Opgeheven worden :

1° het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 12 augustus 1957, 8

januari 1965 en 21 april 1965 en het koninklijk besluit nr. 83 van 31 juli 1982, behoudens het bepaalde in artikel 181 ;

2° de wet van 22 april 1958 tot oprichting van een fonds voor schoolgebouwen en gebouwen in schoolverband van het Rijk en houdende sommige maatregelen betreffende de onroerende installaties in de inrichtingen voor universitair onderwijs die geheel of gedeeltelijk gefinancierd worden op kosten van de Staat, zoals tot op heden gewijzigd, met uitzondering van de artikelen 9 en 9bis, § 2 ;

3° de artikelen 6bis, 6ter, 9bis, 9ter en 9quater van de wet van 2 augustus 1960 betreffende de tussenkomst van de Staat in de financiering van de vrije universiteiten en van de diverse inrichtingen voor hoger onderwijs en voor wetenschappelijk onderzoek, zoals tot op heden gewijzigd ;

4° de wet van 8 juni 1964 waarbij de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens worden gewijzigd wat betreft de voorwaarden voor de toelating tot de examens voor het behalen van de academische graden, gewijzigd bij de wet van 25 maart 1965 ;

5° het koninklijk besluit van 30 september 1964 houdende vaststelling van de algemene voorwaarden waaronder de wetenschappelijk ke diploma's en erediploma's door de rij ksuniversiteiten worden uitgereikt ;

6° het koninklijk besluit van 21 april 1965 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten ;

7° het koninklijk besluit van 21 mei 1965 tot uitbreiding tot de rijksuniversitaire centra van diverse bepalingen die betrekking hebben op de rijksuniversiteiten ;

8° het koninklijk besluit van 18 augustus 1967 tot wijziging van de de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens met het oog op de inrichting van een kandidatuur in de geneeskundige wetenschappen en de wijzigingen van het programma van het examen van doctor in de genees-, heel- en verloskunde, gewijzigd bij koninklijk besluit van 4 september 1968 ;

9° het koninklijk besluit van 28 augustus 1967 tot uitbreiding tot de rijksuniversitaire centra van het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten, gewijzigd bij koninklijk besluit van 21 januari 1969 ;

10° het koninklijk besluit van 6 februari 1968 tot regeling van de werking van de Vaste Commissie voor de academische graden en de programma's van de universitaire examens ;

11° het koninklijk besluit van 27 mei 1968 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens wat betreft de kandidatuur in de Klassieke filologie, de kandidatuur in de Romaanse filologie, de kandidatuur in de Germaanse filologie, het licentiaat in de Letteren en Wijsbegeerte, de aggregatie voor het hoger secundair onderwijs voor de Letteren en Wijsbegeerte en de aggregatie voor het hoger onderwijs voor de Wetenschappen, gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 augustus 1970 ;

12° het koninklijk besluit van 4 juni 1968 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academi-

sche graden en het programma van de universitaire examens, met het oog op de oprichting van een kandidatuur in de Farmaceutische Wetenschappen en de wijziging van het programma van het examen van apotheker, gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 augustus 1970 ;

13° het koninklijk besluit van 9 september 1968 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, wat betreft de kandidatuur en het licentiaat in de Geschiedenis, gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 augustus 1970 ;

14° het koninklijk besluit van 10 september 1968 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, wat betreft de kandidatuur en het licentiaat in de Wijsbegeerte, gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 augustus 1970 ;

15° het koninklijk besluit van 1 augustus 1969 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, met het oog op de oprichting van de graad van licentiaat in de Rechten en de wijziging van het examenprogramma van het licentiaat in het Notariaat en van doctor in de rechten, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 30 oktober 1969, 25 augustus 1971, 18 januari 1972 en 2 april 1973 ;

16° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de Letteren en Wijsbegeerte, groep Germaanse filologie, overeenkomstig artikel 5, II, van de wet van 21 mei 1929, of van kandidaat in de Germaanse filologie, overeenkomstig artikel 15, § 5, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 mei 1967, de graad van kandidaat in de Germaanse filologie kan behalen ;

17° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de Letteren en Wijsbegeerte, groep Klassieke filologie, overeenkomstig artikel 5, II, van de wet van 21 mei 1929, of van kandidaat in de Klassieke filologie, overeenkomstig artikel 15, § 5, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 mei 1967, de graad van kandidaat in de Klassieke filologie kan behalen ;

18° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de Letteren en Wijsbegeerte, groep geschiedenis, overeenkomstig artikel 5, II, van de wet van 21 mei 1929, of van kandidaat in de Geschiedenis, overeenkomstig artikel 15, § 5, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 mei 1967, de graad van kandidaat in de Geschiedenis kan behalen ;

19° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de Letteren en Wijsbegeerte, groep Romaanse filologie, overeenkomstig artikel 5, II, van de wet van 21 mei 1929, of van kandidaat in de Romaanse filologie, overeenkomstig artikel

15, § 5, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 mei 1967, de graad van kandidaat in de Romaanse filologie kan behalen ;

20° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de Letteren en Wijsbegeerte overeenkomstig artikel 5, II, van de wet van 21 mei 1929, de graad van kandidaat in de Rechten kan behalen ;

21° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de Letteren en Wijsbegeerte, groep Wijsbegeerte, overeenkomstig artikel 5, II, van de wet van 21 mei 1929, of van kandidaat in de Wijsbegeerte, overeenkomstig artikel 15, § 5, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 mei 1967, de graad van kandidaat in de Wijsbegeerte kan behalen ;

22° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef van het examen van kandidaat in de wetenschappen, groep artseneeskunde, overeenkomstig artikel 10, IV, van de wet van 21 mei 1929 de graad van kandidaat in de farmaceutische wetenschappen kan behalen ;

23° het koninklijk besluit van 20 april 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef of de tweede proef van het examen van kandidaat in de natuur- en geneeskundige wetenschappen, overeenkomstig artikel 13 van de wet van 21 mei 1929, de graad van kandidaat in de geneeskundige wetenschappen kan behalen ;

24° het koninklijk besluit van 20 augustus 1970 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, wat betreft de kandidatuur in de wetenschappen, de kandidatuur in de veeartseneeskunde en het doctoraat in de veeartseneeskunde ;

25° de wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen, zoals tot op heden gewijzigd, met uitzondering van de artikelen 27, § 3, 2°, 38, 43, § 2, tweede en derde lid en 45, § 1, vijfde lid ;

26° het koninklijk besluit van 26 augustus 1971 tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, met het oog op de oprichting van de graad van kandidaat in de tandheelkunde en de wijziging van het examenprogramma van licentiaat in de tandheelkunde ;

27° het koninklijk besluit van 14 september 1971 tot vaststelling van de procedure tot aanwijzing van de leden van de raad van beheer van de rijksuniversiteiten en het rijksuniversitair centrum, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 29 oktober 1971 en 23 september 1975 ;

28° het koninklijk besluit van 30 oktober 1971 tot vaststelling van het statuut van het administratief, meesters-, vak- en dienstpersoneel van de Rijksuniversiteiten, de Rijksfaculteit en het Rijksuniversitair centrum ;

29° het koninklijk besluit van 30 oktober 1971 tot vaststelling van de hiërarchietabel van het administratief, gespecia-

liseerd, meesters-, vak- en dienstpersoneel van de Rijksuniversiteiten, de Rijksfaculteit en het Rijksuniversitair centrum ;

30° het koninklijk besluit van 5 november 1971 tot vaststelling van de bezoldigingsregeling van het administratief, gespecialiseerd, meesters-, vak- en dienstpersoneel van de Rijksuniversiteiten, de Rijksfaculteit en het Rijksuniversitair centrum ;

31° het koninklijk besluit van 5 november 1971 tot vaststelling van de weddeschalen van het administratief, gespecialiseerd, meesters-, vak- en dienstpersoneel van de Rijksuniversiteiten, de Rijksfaculteit en het Rijksuniversitair centrum ;

32° het koninklijk besluit van 20 januari 1972 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de examinandus die geslaagd is voor de eerste proef of voor de eerste twee proeven van het examen van doctor in de rechten, overeenkomstig artikel 7 van de wet van 21 mei 1929, de graad van licentiaat in de rechten kan behalen ;

33° het koninklijk besluit van 4 augustus 1972 tot vaststelling van het bedrag van de inschrijvingsgelden in de universitaire instellingen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 14 juni 1973 en 31 augustus 1978 ;

34° het koninklijk besluit van 4 augustus 1972 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van het aantal studenten in de universitaire instellingen bedoeld in artikel 27, § 1 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 7 april 1977, 31 augustus 1978, 16 december 1981 en 20 juli 1982, met uitzondering van hoofdstuk IV dat wordt opgeheven op het ogenblik dat het besluit van de Vlaamse Executieve in uitvoering van artikel 134 in uitwerking treedt ;

35° het koninklijk besluit van 28 november 1972 tot vaststelling van de weddeschalen verbonden aan de bijzondere graden bij de Rijksuniversiteit te Gent en het Rijksuniversitair Centrum te Antwerpen ;

36° het koninklijk besluit van 24 juni 1974 betreffende de vermindering van sommige inschrijvingskosten in de drie Antwerpse universitaire instellingen ;

37° het koninklijk besluit van 27 december 1974 tot vaststelling van de fysische en financiële normen die dienen te worden in acht genomen voor de universitaire investeringen van onroerende aard, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 19 augustus 1975, 2 maart 1979, 26 maart 1980 en 6 november 1981 ;

38° het koninklijk besluit van 7 april 1977 tot rangschikking van het universitair onderwijs en tot vaststelling van de vorm waarin de statistische gegevens betreffende het aantal studenten in de universitaire instellingen jaarlijks gepubliceerd worden ;

39° artikel 7 van het koninklijk besluit nr. 167 van 30 december 1982 betreffende de financiering van de universitaire investeringen, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 274 van 31 december 1983 en de wet van 4 augustus 1986 ;

40° het koninklijk besluit nr. 169 van 30 december 1982 betreffende de verloven voor verminderde prestaties wegens persoonlijke aangelegenheden of gewettigd door sociale of familiale redenen toegekend aan sommige personeelsleden van de universitaire instellingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 265 van 31 december 1983 en de wet van 1 augustus 1985 ;

41° de artikelen 71 tot en met 74 van het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs.

Artikel 203

In afwijking van artikel 28, tweede lid, van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen en van artikel 4 van het koninklijk besluit van 4 augustus 1972 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van het aantal studenten in de universitaire instellingen, worden de statistische gegevens van de financierbare studenten, alsmede de daaraan ten grondslag liggende lijsten van de erkende graden, bedoeld in de artikelen 2, § 1, 3° en 4° en 4 van voornoemd koninklijk besluit, en de rangschikking van de in aanmerking te nemen universitaire studieprogramma's in één van de studierichtingen, bedoeld in artikel 28 van de wet van 27 juli 1971, zoals ze door de regeringscommissarissen, dan wel afgevaardigden voor de academiejaren 1971-1972 tot en met 1988-1989 werden goedgekeurd, als geldige basis beschouwd voor het bepalen van het aantal studenten dat voor de becijfering van de werkingstoelagen voor de begrotingsjaren 1973 tot en met 1991 in aanmerking komt.

Artikel 204

In afwijking van artikel 31, § 1, laatste lid, van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen zoals gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 273 van 31 december 1982, wordt de herziening van de minimumbasiscijfers opgeschort tot het academiejaar 1990-1991.

Artikel 205

De universiteiten die een sanerings- of **herstructurerings**-plan in de zin van de artikelen 190 tot en met 192 van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen zijn onderworpen, kunnen de compensaties wegens **pensioender**-ving waartoe zij besluiten ten laste leggen van de **werkings**-uitkeringen.

Artikel 206

Voor de in artikel 3, 4°, a) en 5° vermelde universiteiten wordt het in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1990 niet vastgelegde gedeelte van het voor investeringen voorziene vastleggingskrediet gedurende het jaar 1991, 1992 en 1993 omgezet in een aanvullende investeringsuitkering ten belope van telkens één derde van het bedoelde saldo.

Voor de in artikel 3, 1°, 2°, 3°, 4° b) en c) en 6° vermelde universiteiten, wordt het per 31 december 1991 niet opgenomen gedeelte van vóór 31 december 1990 verleende **lening**-machtigingen gedurende het jaar 1992, 1993 en 1994 omgezet in een aanvullende investeringsuitkering van één derde van het bedoelde saldo.

Artikel 207

De Vlaamse Executieve neemt de aanvullende maatregelen welke met betrekking tot de universiteiten vermeld in artikel 3 nodig zijn om de overgang van het vroegere naar het nieuwe stelsel te regelen.

Artikel 208

Dit decreet treedt in werking op 1 oktober 1991 met uitzondering van :

1° hoofdstuk III, afdelingen 1 tot 5, de artikelen 35 tot en met 43 van afdeling 8, de afdelingen 9 tot 15, die in werking treden op oktober 1992 ;

2° hoofdstuk VIII, dat in werking treedt vanaf 1 januari 1992, met uitzondering van artikel 130, derde lid, 2°, en afdeling 5 van dit hoofdstuk die in werking treden op 1 oktober 1991.

BIJLAGEN

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Bijlage 1 : Hoorzittingen	213
2A : Financiële fiche universiteiten : 1992-1996	248
2B : Raming financiering integratie EHL in LUC door middel van reconversiemid- delen voor Limburg en door overdracht van middelen voor EHL naar LUC	255
3 : Slaagpercentages in de eerste kandidaturen	258
4 : Sociale afkomst van bursalen evolutie 1975-1987. Vergelijking met niet-bur- salen en niet-studenten	260
5A : De toelagen voor het wetenschappelijk onderzoek	263
5B : Wetenschapsbeleid in België en Vlaanderen (1989-1990)	264
6 : Toelichtende nota ECTS-stelsel	270
7 : Koninklijk besluit van 13 augustus 1985 tot vaststelling van de lijst van activi- teiten die ambtshalve worden beschouwd als andere bezoldigde activiteiten die een groot gedeelte van de tijd van het onderwijzend personeel van de uni- versitaire instellingen in beslag nemen	273
8 : Instellingen voor Hoger Onderwijs van het Lange Type (academiejaar 1990-1991)	274
9 : Supplement wettelijke werkgeversbijdrage 1991 : VUB, KUL, UFSIA, UIA, LUC, UFSAL	276
10 : Andere instellingen van academisch onderwijs en onderzoek — Basiswetge- ving en financiering 1991	279

BIJLAGE 1

HOORZITTINGEN

**met een delegatie van de Koninklijke Vereniging der burgerlijke ingenieurs
van de Applicatieschool (AIA) en van de Vereniging der Licentiaten
van de Applicatieschool (ALA) (II)**

**met een delegatie van het Nationaal Comité van de Vlaamse
Universiteitsprofessoren en het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (III)**

**met een delegatie van de VZW Vlaamse Hogescholen
van het Lange Type (VHOLT) (IV)**

met een delegatie van de VZW Vlaamse Ingenieurskamer (VIK) (V)

**met een delegatie van de Faculteiten Economische Wetenschappen van de
Vlaamse universiteiten (VI)**

**en met een delegatie van de Faculteiten Landbouwwetenschappen van de
Vlaamse universiteiten (VII)**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
uitgebracht door de heer Jos Bosmans**

1. INLEIDING EN PROCEDUREDEBAT

1. Voor de vergadering van de Commissie voor Onderwijs en Vorming van 18 februari 1991 waren twee hoorzittingen geagendeerd.

Door de Commissie zijn gehoord :

— een delegatie van de Koninklijke Vereniging der burgerlijke ingenieurs van de Applicatieschool (AIA) en de Vereniging der Licentiaten van de Applicatieschool (ALA) ;

— een delegatie van het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren en een delegatie van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen.

Op de vraag van de Voorzitter van de Commissie om voor de hoorzittingen een afzonderlijke verslaggever aan te duiden, antwoordt een lid dat hij verbaasd is dat er hoorzittingen zijn geagendeerd. Hij merkt op dat er geen voorafgaande consultatie is geweest van de Commissie en hij begrijpt de werkwijze waarbij de hoorzittingen onafhankelijk van het decreet worden gehouden niet goed. Het lid benadrukt dat hij niet tegen het principe van hoorzittingen is, hij vindt dit integendeel positief, maar acht het normaal dat de verslaggever bij het ontwerp van het decreet op de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ook verslaggever is voor de hoorzittingen. Het lid vindt dat de rollen nu worden omgekeerd. Het ontwerp van decreet is nog niet ingediend. Officieel kennen de commissieleden de laatste versie niet en toch worden eerst hoorzittingen gehouden. Tussen beide moet een link zijn en de verslagen zouden ook moeten worden gekoppeld.

De Voorzitter repliceert dat hij verschillende commissieleden en het kabinet voorafgaandelijk over het houden van de hoorzittingen heeft geconsulteerd. Hij meent dat het voor de leden van de Commissie erg nuttig is delegaties te horen en hij verwijst naar de methode die werd aangewend bij de behandeling van het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II, waarbij voor de hoorzittingen een afzonderlijke verslaggever werd aangeduid en het verslag conform artikel 30, punt 3 van het Reglement als bijlage werd opgenomen bij het eindverslag. Volgens hetzelfde reglementsartikel kan ook een afzonderlijk verslag worden gedrukt. Er kan volgens de Voorzitter uit de twee mogelijkheden worden gekozen.

Een ander lid zegt verheugd te zijn over het houden van hoorzittingen vooraleer het decreet officieel en definitief is ingediend. Iedereen kent wel de draagwijdte van het decreet en beschikt over een officiële versie, maar daar het om een zeer belangrijk decreet gaat zijn hoorzittingen bijzonder nuttig en zeker op hun tijd. De Gemeenschapsminister kan uit de hoorzittingen eventueel bepaalde conclusies trekken en het ontwerp-decreet aanpassen. Het lid heeft geen bezwaar tegen een afzonderlijke verslaggever,

maar de verslaggever van de hoorzittingen mag ook verslaggever zijn voor het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Een ander lid stelt begrip te hebben voor de door de eerste spreker gemaakte opmerking dat het moeilijk is hoorzittingen te houden op een ogenblik dat het ontwerp-decreet nog niet is ingediend. Hij wijst erop dat het niet de eerste keer is dat het zeer lang duurt voor de leden over de officiële tekst van een ontwerp van decreet beschikken. Het lid apprecieert wel het initiatief om nu al de mening van de betrokkenen te kennen, zodat de eigenlijke bespreking van het decreet niet wordt gehinderd.

Een lid betreurt de snelle manier van werken. Hij meent dat het beter ware geweest eerst de werkzaamheden te regelen. Hij vindt het spijtig dat er tussen de fracties geen echt overleg is geweest over het aanduiden van een verslaggever. De Voorzitter antwoordt dat hij volgens het Reglement de agenda van de Commissie kan vaststellen en dat bij de laatste samenkomst de Commissie en de Gemeenschapsminister akkoord gingen hoorzittingen te organiseren. Bovendien is het beleggen van de vergadering vrij snel moeten gebeuren. Er bleken nagenoeg geen andere vergaderdagen geschikt en de delegaties dienden nog te worden gecontacteerd. De aan de Vlaamse Raad toegewezen vergaderdagen moeten maximaal worden benut, vooral omdat de Commissie is gevraagd het ontwerp van decreet op de universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap met spoed te behandelen.

Een lid blijft bij zijn stelling dat er beter overleg ware geweest, onder meer over de vragen welke en hoeveel delegaties zouden worden gehoord en hoeveel tijd daar aan zou worden besteed.

Een ander lid merkt op dat datgene wat tijdens de hoorzittingen wordt gezegd de leden van de Commissie niet bindt bij de bespreking van het decreet en benadrukt zijn appreciatie voor de aldus verstrekte informatie.

De heer Jos **Bosmans** wordt eenparig door de Commissie tot verslaggever benoemd.

2. Op 18 april 1991 werden door de Commissie twee hoorzittingen gehouden. Eerst werd het woord verleend aan een delegatie van de **VZW** Vlaamse Hogescholen van het Lange Type (**VHOLT**). Vervolgens werd het standpunt gehoord van de **VZW** Vlaamse Ingenieurskamer (**VIK**).

Het verslag van de twee hoorzittingen wordt uitgebracht door de heer C. Moors, loco de heer Jos **Bosmans**.

3. Op 2 mei 1991 aanhoorde de Commissie de visie van een delegatie van de Faculteiten Economische Wetenschappen van de Vlaamse Universiteiten en van een delegatie van de Faculteiten Landbouwwetenschappen van de Vlaamse universiteiten.

Het verslag wordt uitgebracht door de heer Jos **Bosmans**.

II. HOORZITTING MET EEN DELEGATIE VAN DE KONINKLIJKE VERENIGING DER BURGERLIJKE INGENIEURS VAN DE APPLICATIESCHOOL (AIA) EN DE VERENIGING DER LICENTIATEN VAN DE APPLICATIESCHOOL (ALA).

1. Inleiding

De delegatie is samengesteld uit de heer **Boudin**, Voorzitter van de Koninklijke Vereniging der burgerlijke ingenieurs van de Applicatieschool (AIA), en de heer **Marsia**, Vice-voorzitter van de Vereniging der Licentiaten van de Applicatieschool (ALA).

De Voorzitter van de AIA zet uiteen dat het de bedoeling is van de delegatie een paar aanvullingen op enkele artikelen van het voorontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap te verdedigen. De delegatie wil de rechten van de aan de Koninklijke Militaire School (KMS) afgestudeerde officieren vrijwaren. Deze rechten zijn nu toegekend door de nationale wetgeving en spruiten meer bepaald voort uit de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het regentsbesluit van 31 december 1949 en de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs, zoals onder meer gewijzigd door de wet van 9 april 1965. Een aantal bepalingen van de door het Regentsbesluit van 31 december 1949 gecoördineerde wetten worden door het voorontwerp van Minister Coens opgeheven.

Het delegatielid verwijst naar artikel 34 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

Dit artikel luidt als volgt :

„Artikel 34. Onder voorbehoud van de bepalingen voorzien bij artikelen 22 zal de Koning steeds van de voorschriften dezer coördinatie aangaande de du studiën kunnen ontslaan, de houders van een wettelijk diploma van licentiaat, ge geerde, doctor, apotheker of ingenieur. Behoudens de bij deze coördinatie voor bijzonder gevallen en overeenkomstig de door de Koning te bepalen regelen, zu examinandi die met goed gevolg een examen over zekere vakken hebben afgeleg meer ondervraagd worden over diezelfde vakken, ingeval deze zouden deel uit van het programma van een later examen, en zullen zij vrijgesteld worden van d der studiën bij deze coördinatie voorgeschreven. De bepalingen der twee vorige A zijn mede van toepassing op de houders van de benoemingsbrief ter vervangi het brevet van officier der artillerie of der genie welke uit de applicatieschool en welke één der onder artikel 1 vermelde graden van burgerlijk ingenieur wei verwerven. De graad van onderluitenant-leerling aan de applicatieschool (artille genie) wordt gelijkgesteld met de graad van kandidaat-burgerlijk ingenieur.“.

Voor de afgestudeerden van de KMS zijn vooral de alinea's 3 en 4 van dit van belang. Er wordt voorzien in een gelijkstelling van het benoemingsbrevet tot luitenant bij de Applicatieschool en het diploma van kandidaat-burgerlijk ing Door het voorontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Ge schap wordt onder meer artikel 34 opgeheven (artikel 188 in de tekst van 6 1991, artikel 192, 1° in de tekst van 26 januari 1991.)

Door de AIA en de ALA werd een voorstel van amendement opgesteld rechten van de aan de KMS afgestudeerde officieren te beveiligen.

De spreker onderscheidt in dit voorstel van amendement drie delen. De eers artikelen van het voorstel van amendement zijn personeelsgebonden. De artikele 5 moeten de mobiliteit of de samenwerking tussen de KMS en de universiteit sinds jaren bestaat expliciet in een decretaale bepaling vastleggen. Het laatste arti een schoonheidsfoutje in het voorontwerp rechtzetten.

2. Voorgestelde wijzigingen

Een eerste aanpassing zou er volgens de Voorzitter van de AIA moeten in t artikel 31 van het voorontwerp aan te vullen met een tweede lid, dat als volgt „Het diploma van de graad van kandidaat-burgerlijk ingenieur polytechnicus b aan de Koninklijke Militaire School wordt in aanmerking genomen voor de inscl in een opleiding van de tweede cyclus van burgerlijk ingenieur als enige toelating waarde. “.

Het gaat hier volgens het delegatielid niet om iets nieuws. Reeds tientaller hebben vele KMS-afgestudeerden bijkomende diploma's behaald, steunend op 34, alinea 4 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het pr ma van de universitaire examens. Deze aanvulling vervangt dan ook dit artil alinea 4, dat wordt opgeheven door artikel 188 van het voorontwerp (tekst van 6 1991 of artikel 192, 1° in de tekst van 26 januari 1991).

Een tweede aanpassing behelst de aanvulling van artikel 32 van het vooro (versie 6 januari 1991, het aangepaste artikel 35 van het voorontwerp van 26 1991). Dit artikel moet worden vervolledigd met twee leden, luidend als volgt diploma van de graad van burgerlijk ingenieur polytechnicus behaald aan de Koni Militaire School wordt in aanmerking genomen voor de inschrijving in een specia opleiding of doctoraatsopleiding als enige toelatingsvoorwaarde. Het diploma graad van licentiaat, met de kwalificatie die de Koning bepaald, behaald aan de K lijke Militaire School wordt in aanmerking genomen voor de inschrijving in een lisatieopleiding of doctoraatsopleiding als enige toelatingsvoorwaarde.“.

Met deze aanpassing wordt volgens de vertegenwoordiger van de AIA evenn nieuw gecreëerd. Vele afgestudeerden van de KMS zijn gedoctoreerd aan univers van de beide landsgedeelten. Lid 1 heeft betrekking op de afgestudeerden polytechnische afdeling, terwijl lid 2 slaat op de afgestudeerden van de afdeli wapens. Het artikel houdt rekening met het niveau van de vorming van de stu van de KMS. Deze aanvulling heeft een gelijkaardig doel als artikel 34, alinea de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 dec 1949. Dit artikel 34 wordt opgeheven door artikel 188 van het voorontwerp van (tekst van 6 januari 1991 of artikel 192, 1° in de tekst van 26 januari 1991). Een aanpassing heeft betrekking op het behalen van de graad van „doctor“. Volg

delegatie moet artikel 49 van het voorontwerp (tekst van 6 januari 1991, artikel 51 in de tekst van 26 januari 1991) worden vervangen door : „ De academische graad van “Doctor,, wordt behaald na de openbare verdediging van een proefschrift. Tot de verdediging heeft toegang ieder die :

1°sinds ten minste twee jaar ofwel een diploma van de tweede cyclus van het initieel onderwijs heeft behaald ofwel een diploma van de graad van burgerlijk ingenieur polytechnicus of van licentiaat, met de door de Koning bepaalde kwalificatie, aan de Koninklijke Militaire School heeft behaald ;

2° blijkt geeft van de bekwaamheid tot het zelfstandig beoefenen van de wetenschap.“.

Naast deze voorstellen van wijzigingen die personeelsgebonden zijn, handelt het delegatielid nog over de mobiliteit en de samenwerking tussen de KMS en de universiteiten.

In de artikelen 55 en 56 van het voorontwerp (tekst van 6 januari 1991) willen de AIA en de ALA de woorden „van de Franse Gemeenschap” geschrapt zien. Aldus wordt aan de uitwisseling tussen de KMS en alle universiteiten een nieuwe rechtsgrond gegeven, die breder is dan artikel 3 van de wet van 18 maart 1838 houdende de organisatie van de KMS. Deze bepaling beperkt de uitwisseling tot de rijksuniversiteiten.

In verband met de samenwerkingsakkoorden tussen de universiteiten en de KMS wil de delegatie artikel 120 van het voorontwerp (zowel in de tekst van 6 januari 1991 als in die van 26 januari 1991) door het volgende vervangen : „Een universiteit kan met de Koninklijke Militaire School of met één of meerdere andere universiteiten een samenwerkingsovereenkomst afsluiten voor de gezamenlijke organisatie van onderwijs en onderzoeksactiviteiten.“.

Deze samenwerking is niet nieuw. Dat er samenwerking is blijkt onder andere uit artikel 3 van de organieke wet op de KMS. Professoren van de KMS doceren aan verschillende universiteiten. De KMS maakt deel uit van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (NFWO), de Interuniversitaire Instelling voor Nucleaire Wetenschappen (IINW) en het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol (SCK). Een professor van de KMS is zelfs directeur van de associatie Euratom – Belgische staat inzake de kernfusie. Deze voorgestelde tekst zal de samenwerkingsakkoorden, die de doeltreffendheid en efficiëntie van het onderwijs en het onderzoek kunnen verhogen, een wettelijke basis bezorgen.

De laatste wijziging die de delegatie wil voorstellen is het rechtzetten van een schoonheidsfoutje. Artikel 188, 1° van het voorontwerp (tekst van 6 januari 1991 – artikel 192, 1° in de tekst van 26 januari 1991) luidt als volgt : „ 1° de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949, met uitzondering van de artikels Ibis, 4° en 54 tot en met 57 (. .)“.

Artikel 54 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949, is reeds opgeheven door artikel 2 van de wet van 22 oktober 1990 tot vervanging van artikel 54 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 20 december 1990 op bladzijde 23544.

Daarom stelt de delegatie voor het 1° van artikel 188 (tekst van 6 januari 1991, artikel 192 in de tekst van 26 januari 1991) als volgt te wijzigen : „1° de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949, met uitzondering van de artikelen Ibis, 4° en 55 tot en met 57 (.. .)“.

De AIA-Voorzitter benadrukt dat uit de verantwoording blijkt dat de AIA en de ALA geen nieuwe voordelen willen voor de aan de KMS afgestudeerde officieren, noch voor de KMS zelf. Men wil alleen de huidige stand van zaken die is gesteund op een tientallen jaren oude realiteit in het decreet inschrijven zodat de verworven rechten niet worden aangetast.

De Voorzitter van het AIA wijst erop dat er naast het behoud van de rechten van de aan de KMS afgestudeerde officieren ook nog een ander aspect van belang is. De krijgsmacht zal in de komende jaren waarschijnlijk worden ingekrompen. Vele officieren zullen worden verplicht een andere loopbaan te kiezen. Het is dus volgens het delega-

tielid maar rechtvaardig dat zij, die kwalificaties hebben die door niemand worden betwist, een andere kans krijgen op professioneel en academisch vlak.

3. Gedachtenwisseling met de Commissie

Een commissielid verwijst naar een in de Senaat door de heer Lallemand c.s. ingediend wetsvoorstel in verband met dezelfde problematiek (St., Senaat, (1990-1991), Nr. 1240 — 1, voorstel van wet tot wijziging van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs) en het lid vraagt naar het verband tussen het voorstel en de in de hoorzitting geformuleerde aanpassingen.

De AIA-voorzitter antwoordt dat dit voorstel door de delegatie is geïnspireerd en dat het tot doel heeft om de door de KMS verleende diploma's wettelijk te erkennen. Het is pas sinds 1988 dat na het afstuderen aan de KMS een certificaat wordt uitgereikt. Vóór de aanpassing van het organiek reglement van de KMS werden enkel de namen van de geslaagden medegedeeld aan de Minister van Landsverdediging en ontvingen de geslaagden een benoemingsbrief tot onderluitenant. Het wetsvoorstel van de heer Lallemand heeft tot doel dit certificaat wettelijk te erkennen en dit met terugwerkende kracht tot 1965.

Er zijn volgens het delegatielid van de ALA een aantal problemen gesproken uit de hervorming van 1965. In artikel 3 van de wet op de universitaire expansie werd gesteld dat de afgestudeerden van de KMS de titel mogen dragen van burgerlijk ingenieur of licentiaat. Blijkbaar is men vergeten vast te leggen dat de KMS diploma's kan uitreiken die dit feit bewijzen.

Het voorstel van wet van senator Lallemand c.s. beoogt de correcte wettelijke regeling van het academisch statuut van de Koninklijke Militaire School en van de officieren die er afstudeerden. Dit doel wordt nagestreefd door de wijziging van het artikel 3 van de wet van 9 april 1965 betreffende verschillende maatregelen in verband met de universitaire expansie. Die wet van 1965 houdt zelf een wijziging in van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van het hoger onderwijs. De KMS is een nationale tweetalige instelling die afhangt van de Minister van Landsverdediging. Er moet dus een beslissing komen van de nationale wetgever.

De onduidelijke situatie heeft aanleiding gegeven tot diverse gerechtelijke procedures, onder meer voor de Raad van State omdat bepaalde overheidsinstanties, zoals het Vast Wervingssecretariaat, de diploma's uitgereikt door de KMS niet erkennen.

Deze toestand heeft geleid tot een actie voor de erkenning van de door de KMS uitgereikte diploma's. Men diende het civiel aspect van de diploma's te regulariseren en zo mogelijk te maken dat officieren na een aantal jaren dienst een andere loopbaan zouden kunnen kiezen. Een eerste etappe in de actie was de regeling dat de Commandant van de KMS aan de geslaagden getuigschriften zou uitreiken. Een tweede fase was het koninklijk besluit van 20 februari 1989 dat toegang verleende tot de ambten van niveau 1 in de overheidsadministraties voor de houders van die getuigschriften. Een derde stap in die actie tot erkenning is de wet van 20 oktober 1990, waardoor de burgerlijke ingenieurs, afgestudeerden van de KMS, toegang krijgen tot het ambt van burgerlijk ingenieur in de overheidsdiensten. Op dit ogenblik is het luik van het civiel effect geregeld.

Er is volgens de ALA-voorzitter naast het aspect van de toegang tot het uitoefenen van een ambt ook een academisch luik. Er is een probleem voor de afgestudeerden die willen specialiseren of een andere richting dan die van licentiaat in de militaire of sociale wetenschappen willen volgen of willen doctoreren. Dit is een zuiver academisch probleem.

Volgens het delegatielid heeft de communautarisering van het onderwijs de zaken niet vergemakkelijkt. Wie regelt wat : de decreetgever of de nationale wetgever ? Volgens de spreker is de nationale overheid bevoegd voor het vaststellen van de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en voor de gelijkwaardigheid van de verschillende diploma's. Het is in die optiek dat het wetsvoorstel-Lallemand c.s. moet worden gesitueerd.

Er zijn volgens dit lid van de afvaardiging dan nog een aantal problemen die betrekking hebben op de mobiliteit voor de studenten en de professoren en de mogelijkheid voor de KMS om akkoorden te sluiten. Dit zou decretaal moeten worden geregeld.

Een ander commissielid merkt op dat de KMS een nationale bevoegdheid is. Het lid vraagt wat de plaats is van de KMS ten opzichte van de universiteiten inzake de overgang van de studenten, de uitwisseling van professoren en de samenwerkingsverbanden. Dat

zijn allemaal punten die volgens het lid nog beter moeten worden bekeken ; maar hij meent dat er ter zake nog wel mogelijkheden zijn.

Dit lid van de Commissie wijst er op dat het de bedoeling was en is van de KMS een kader te creëren bestemd voor het leger. Iedereen die de lessen volgt en het diploma behaalt, is verplicht een aantal jaren het leger te dienen. Hij vraagt of de delegatie wil dat de KMS ook diploma's uitreikt aan zij die geen militaire carrière beogen. Daarmee wordt eigenlijk een vraag gesteld naar de toekomst van de KMS.

De AIA-voorzitter antwoordt dat met de oprichting van KMS in 1834 één van de eerste faculteiten van toegepaste wetenschappen in België werd gecreëerd. De KMS diende de krijgsmacht te voorzien van ingenieurs. Van in de beginne werden dus ingenieurs gevormd. De titel „burgerlijk ingenieur” of „public engineer” was een reactie op de term „militaire ingenieur”. Het niveau van de KMS is volgens de spreker nooit gecontesteerd door welke vereniging van ingenieurs dan ook. Tijdens de vorming aan de KMS wordt een militair aspect toegevoegd maar dit neemt niets weg van het academisch niveau van de vorming. Er is een militair „supplement”. Dit geldt mutatis mutandis ook voor de licentiaten, maar pas vanaf 1965.

Op de vraag naar de evolutie van het aantal kandidaten dat jaarlijks tot de KMS wordt toegelaten, antwoordt het delegatielid dat hij dienaangaande geen gegevens kan verschaffen. Dit behoort tot de verantwoordelijkheid van de Minister van Landsverdediging of de Chef van de Generale Staf. Wel merkt de spreker op dat de technische vorming van het militair personeel in de toekomst belangrijker zal worden.

De vertegenwoordiger van de ALA voegt daar aan toe dat het mogelijk is om in het Belgisch leger officier te worden, zonder universitair te zijn en hij wijst op de KRO's. Maar in de KMS worden beroepsofficieren gevormd die een academisch en militaire bagage nodig hebben om in de verschillende legeronderdelen te dienen. De herstructurering van de Belgische strijdkrachten zal een aantal officieren verplichten een andere loopbaan te kiezen. Anderzijds heeft iedere Belg het recht om bijvoorbeeld om gezondheidsredenen te beslissen van beroep te veranderen. Maar ongeacht de richting die de herstructurering van het leger uitgaat zal het Belgisch leger altijd door de KMS gevormde officieren nodig hebben. De mensen zullen vandaag moeten worden gevormd om binnen 10 tot 20 jaar het kader van de Belgische krijgsmacht uit te maken. Er zal altijd nieuw bloed nodig zijn.

Een ander lid van de Commissie vraagt welke het jaarlijkse contingent van leerling-officieren is voor de KMS, wat de evolutie van dit contingent is en of uit de cijfergegevens blijkt dat er een nood aan flexibiliteit is. Verder wil hij weten of er nu reeds samenwerkingsakkoorden zijn gesloten tussen de KMS en de universiteiten. In bevestigend geval wil hij vernemen op welke basis dit gebeurt. Ten slotte vraagt het lid wat het voortzetten van die eventuele samenwerking met de universiteiten belet, indien het voorontwerp van decreet betreffende de universiteiten blijft wat het is.

De Voorzitter van de AIA antwoordt dat jaarlijks voor de twee afdelingen van de KMS, de afdeling alle wapens en de polytechnische afdeling, een 200-tal plaatsen worden opengesteld. De samenwerking tussen de KMS en de universiteiten bestaat vooral door persoonlijk contact van professoren van de KMS met onderwijzend personeel van de universiteiten. Verschillende hoogleraren van de KMS doceren aan Belgische universiteiten. Het delegatielid wijst nogmaals op de participatie van KMSprofessor Vandenplas als directeur in de associatie Euratom-Belgische staat. Ook langs het NFWO is er samenwerking. Het tweede delegatielid wijst op de toestand van de militairen die omwille van gezondheidsredenen de actieve dienst hebben moeten verlaten. Sommige zijn opnieuw gaan studeren en hebben bijkomende diploma's behaald. De spreker zelf is in 1984 geslaagd van het examen van adjunct-inspecteur bij de Inspectie van Financiën maar is nooit benoemd omdat de diploma's van de KMS toen niet werden erkend.

Een ander lid wijst er op dat de delegatie vooral de afgestudeerden van de KMS vertegenwoordigt. Sommige problemen hebben daarentegen structureel betrekking op de KMS zelf en het lid haalt het probleem aan dat docenten of hoogleraren de graad van doctor zullen moeten hebben.

Het AIA-delegatielid stelt dat voor de benoeming tot docent of hoogleraar aan de KMS dezelfde regels gelden als aan de universiteiten. In het voorontwerp van de heer Coens wordt aan de bestaande situatie weinig gewijzigd. Er wordt van de kandidaat-docenten geëist dat ze over een doctoraatstitel beschikken. Aan de KMS kan men niet doctoreren, zodat de docenten beschikken over een aan de universiteiten behaald doctoraat.

De AIA-vertegenwoordiger merkt ten slotte nog op dat de KMS-vorming altijd zal

gericht zijn op een militair aspect, waardoor de KMS volgens de spreker altijd nationaal zal blijven. Wanneer men in de KMS binnenkomt wordt men militair. Het is pas als de afgestudeerden van beroep willen veranderen dat zich het probleem van de mobiliteit stelt en niet bij het begin van de vorming.

III. HOORZITTING MET EEN DELEGATIE VAN HET NATIONAAL COMITÉ VAN DE VLAAMSE UNIVERSITEITSPROFESSOREN EN HET OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN

1. Inleiding

De afvaardiging van het Nationaal Comité van de Vlaamse Universiteitsprofessoren bestaat uit de heren R. Duhamel, E. Schokaert, H. Roels en L. Van Gerven. De delegatie van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen bestaat uit de heren L. Van Gerven, J. Jambon en J. Van Waeg.

2. Standpunt van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen

Het overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen, het OVV, heeft vooral belangstelling voor het artikel betreffende de onderwijs- en bestuurstaal, het artikel 56 in het voorontwerp van decreet (tekst van 26 januari 1991).

Dit artikel luidt als volgt :

„Artikel 56. — De onderwijs- en bestuurstaal in de universiteiten is het Nederlands. Nochtans mogen volgende onderwijsactiviteiten in een andere taal worden gegeven, gevolgd en geëxamineerd :

1. die welke een vreemde taal tot voorwerp hebben, in deze taal ;
2. die welke door het universiteitsbestuur in de overeenkomstig artikel 40 van dit decreet vastgestelde onderwijsregeling als keuzemogelijkheid in een andere taal worden voorzien teneinde de studenten toe te laten ten hoogste 20 procent van de onderdelen van een opleidingsprogramma van de tweede cyclus in een vreemde taal te volgen, op voorwaarde dat deze opleidingsonderdelen worden verzorgd door anderstalige gasthoogleraren, en onverminderd het recht van een student om een hele academische opleiding van de tweede cyclus in het Nederlands te volgen en over een aldaar in een vreemde taal gevolgd opleidingsonderdeel examen in het Nederlands af te leggen ;
3. die met betrekking tot opleidingsprogramma's speciaal ten behoeve van buitenlandse studenten opgesteld
4. die met betrekking tot specialisatieopleidingen, doctoraatsopleidingen en de permanente vorming, voor zover een door de instelling voldoende geacht aantal niet-nederlandstaligen zich hiervoor hebben ingeschreven”.

Het is voor het OVV onaanvaardbaar dat Vlaamse, Nederlandstalige professoren aan Vlaamse, Nederlandstalige studenten in een vreemde taal zouden doceren. Dit was nochtans de strekking van vroegere versies van het 2e lid van artikel 56.

Lid 2 van artikel 56 in de versie van 26 januari 1991 is voor de delegatie wel aanvaardbaar, omdat het doceren in een vreemde taal enkel wordt toegelaten voor buitenlandse, anderstalige professoren. Tegen deze versie heeft het OVV geen fundamentele bezwaren, maar de Voorzitter vreest wel dat — gelet op het feit dat de tekst al zo veel keer is gewijzigd — er misschien nog een verandering in ongunstige zin zou kunnen worden aangebracht.

De delegatievoorzitter licht vervolgens een aantal — door het OVV voorgestelde kleine maar toch niet onbelangrijke amenderingen toe op artikel 56, lid 2.

In 2° van het tweede lid wordt bepaald **dat** ten hoogste twintig procent van de onderdelen van een opleidingsprogramma van de tweede cyclus in een vreemde taal kunnen worden gegeven door anderstalige professoren. Het OVV vindt twintig ten honderd te veel, want als in de tweede licentie alle anderstalige colleges worden geconcentreerd, wordt dit volgens de Voorzitter „drie maal twintig” of zestig procent. Vandaar dat het OVV voorstelt de twintig procent tot tien ten honderd te reduceren.

Het derde punt van artikel 56, lid 2 van het voorontwerp-decreet bepaalt dat opleidingsprogramma's, speciaal opgesteld ten behoeve van buitenlandse studenten, in een andere taal mogen worden gedoceerd en geëxamineerd. De delegatie acht deze regeling aanvaardbaar maar het OVV zou het woord „speciaal” vervangen willen zien door het woord „uitsluitend”.

Een laatste aanpassing wil het OVV aangebracht zien in artikel 56, lid 2, 4°. Volgens deze bepaling mag voor specialisatieopleidingen, doctoraatsopleidingen en de permanente vorming een vreemde taal worden gebruikt, voor zover een door de instelling voldoende geacht aantal anderstaligen zich hiervoor hebben ingeschreven. De Voorzitter van het OVV oordeelt dat de permanente vorming op Vlamingen is gericht, zodat deze uitzondering enkel mag gelden voor specialisatie- en doctoraatsopleidingen. Het nieuwe 4° van artikel 56, lid 2, zou dan als volgt moeten luiden :

„4° die met betrekking tot specialisatieopleidingen en doctoraatsopleidingen voor zover een door de instelling voldoende geacht aantal niet-Nederlandstaligen zich hiervoor hebben ingeschreven ;”.

3. Gedachtenwisseling met de Commissie over het artikel betreffende de onderwijs- en bestuurstaal

Een lid beaamt dat er over het talenartikel heel wat te doen is geweest en hij herinnert aan de commotie rond het gevaar voor de verengelsing van het Vlaams hoger onderwijs. Het lid vraagt zich af hoe het komt dat men bang is dat Vlaamse jongeren die reeds tot 18 jaar in het Nederlands zijn opgevoed, die de nodige cultuur hebben gekregen en reeds de eerste cyclus van het hoger onderwijs in het Nederlands hebben gevolgd, zouden vervreemden van hun moedertaal. Het lid zoekt naar een verklaring voor die vrees, te meer daar het OVV ook de „permanente vorming” in het Nederlands wil laten volgen.

Het lid kleeft niet de stelling van de Nederlandse Minister van Onderwijs en Wetenschappen **Ritzen** aan, maar hij vraagt zich af of we toch niet meer onbevangen moeten staan in een maatschappij die meer en meer open wordt. De spreker verwijst onder meer naar het Erasmus-programma. Moeten we niet meer vertrouwen op onze studenten, de rectoren en hun adviseurs en de professoren ? Hij maakt de bedenking dat de schrik getuigt van zekere behoudendheid, van een achterdocht tegenover de eigen Vlaamse ontvoogding.

De delegatievoorzitter zegt zowel het OVV als het Nationaal Comité van de Vlaamse Universiteitprofessoren met betrekking tot het taalgebruik aan de universiteiten in grote lijnen eenzelfde standpunt verdedigen. Er is zeker geen bezwaar is tegen een grondige kennis van vreemde talen — in het bijzonder het Engels — maar een dergelijke kennis moet niet worden gerealiseerd via het doceren in een vreemde taal. Een vreemde taal wordt niet geleerd door in die taal te worden gedoceerd.

Volgens het delegatielid zijn er ook nog andere aspecten. Er is niet alleen de vrees voor het verlies van de Vlaamse identiteit, het zogenaamde identiteitsaspect, maar er is ook het onderwijsaspect. Onderwijs op hoog niveau moet vlot en goed verlopen. Dat kan in een vreemde taal nooit zo goed verlopen. De aangeleerde stof moet in de eigen taal kunnen worden verwoord. De spreker vestigt ook de aandacht op een volgens hem belangrijk punt : het sociaal aspect. Zeker op lange termijn bestaat het gevaar dat er twee verschillende sociale groepen gaan ontstaan. Eén groep pakt dan uit met de zogenaamde kennis van een vreemde taal die zogenaamd „meer standing” heeft. Dit kan worden vergeleken met franskiljonisme dat ook sterk sociaal was gekleurd. Dit soort „Engels franskiljonisme” staat niet meteen voor de deur, maar er kan een evolutie in die richting ontstaan en daarom is een voorzichtige politiek aangewezen. Wat het contact met de buitenlandse wetenschappers betreft is het Engels volgens dit lid van de afvaardiging belangrijk. Het is in de exacte wetenschappen de wetenschappelijke taal bij uitstek, maar meer en meer ook in de humane wetenschappen. Niemand van de delegatie heeft bezwaar tegen anderstalige boeken, tijdschriften en artikelen. Dit is vanzelfsprekend. Dergelijke anderstalige werken kunnen ook in Nederlandstalige cursussen worden gebruikt. Er is echter een groot verschil tussen het consulteren van Engelse vakliteratuur en het doceren van een gehele cursus in het Engels, zonder dat daarvoor enige reden is. De docent doceert slechter en de student begrijpt de stof slechter. Er wordt een vreemde taal gebruikt die in feite de communicatie tussen docent en studenten bemoeilijkt. Dit educatief aspect is naast het identiteits- en sociaal aspect van groot belang.

Een ander delegatielid merkt op dat hem al vaak is opgevallen dat franskiljonse studenten aan Nederlandse universiteiten met elkaar Frans spreken, maar het Nederlands gebruiken als ze in vaktermen spreken — precies omdat de cursussen in het Nederlands worden gedoceerd. Het doceren van cursussen in het Engels in de eerste en tweede cyclus houdt dan ook een gevaar in te vervreemden van de Nederlandse vakterminologie.

Deze spreker wijst ook op het sociaal aspect. Toelaten dat in een vreemde taal wordt gedoceerd zal aanleiding geven tot een concurrentie tussen de Vlaamse universiteiten onderling enerzijds en met het buitenland anderzijds omdat — volgens de spreker ten

onrechte — zal worden gedacht dat de kwaliteit van de instelling beter is omdat bijvoorbeeld in het Engels wordt gedoceerd. Hij waarschuwt voor de onderschatting van de gevaren van dit soort van „taalsnobisme”.

Een lid van de Commissie vraagt of de door de delegatie geuite vrees is gestoeld op een aantal ervaringen aan de universiteiten en of er wel voldoende argumenten vanuit de praktijk zijn voor een zeer stringente regeling. Het lid oppert de vraag of men ter zake niet tegen windmolens aan het vechten is. Met de inhoud van het talenartikel heeft hij weinig moeilijkheden en hij vindt de opmerking van de delegatie over de permanente vorming terecht en oordeelt eveneens dat die bewoordingen uit het artikel mogen worden geschrapt. De discussie over de twintig of tien tot honderd kan eindeloos worden gevoerd.

De delegatievoorzitter repliceert dat er op dit ogenblik nog geen ongunstige evolutie is vast te stellen, maar zij is op komst. De pogingen om het talenartikel niet op een stringente wijze te formuleren zijn er geweest. Hier en daar zijn mensen zich aan het klaar maken — ook aan sommige faculteiten van de Katholieke Universiteit van Leuven — om de taalregeling betreffende het universitair onderwijs te wijzigen. Het gevaar bestaat dat door het invoeren van een talenartikel de poort wordt opengezet. Het optreden van het OVV moet als een voorzorgsmaatregel worden gezien.

Het Europees aspect mag volgens een ander delegatielid niet uit het oog worden verloren. De taalwet is nu stringent, maar de buitenlandse wetgevingen zijn veel strenger. Wanneer nu in Vlaanderen een brede tekst zou worden aanvaard, die tot misbruiken aanleiding zouden kunnen geven, zal het achteraf in het Europees kader bijzonder moeilijk zijn om de klok enigszins terug te draaien. Het is daarom beter te vertrekken met een stringente tekst. Als wordt vastgesteld dat de Europese wetgeving een soepeler regeling vereist, kan de regeling worden verzacht.

Een ander lid van de afvaardiging wil er als filoloog op wijzen dat het een illusie is te geloven dat de kennis van vreemde talen bij studenten kan worden verbeterd door cursussen in vreemde talen te laten doceren door iemand die geen filoloog is, maar bijvoorbeeld twee jaar in Engeland heeft gestudeerd. De student heeft op die manier geen voorbeeld. Hij weet niet wat de norm is in die vreemde taal. Wanneer het Engels van de studenten moet worden verbeterd, dienen er cursussen door speciaal daartoe opgeleid personeel te worden ingericht.

Een ander delegatielid wijst ten slotte nog op het Zweedse voorbeeld. Dit Scandinavisch land is op taalgebied vergelijkbaar met Vlaanderen en neemt ook een zeer open houding aan tegenover het buitenland. Zweden eist nochtans van buitenlandse studenten dat ze het Zweeds kennen als zij aan Zweedse universiteiten studeren.

4. Standpunt van het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren

De Voorzitter van het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren stelt de organisatie voor als een overkoepelend en coördinerend orgaan waarvan alle lokale organisaties van universiteitsprofessoren in Vlaanderen deel uitmaken, alsook afvaardigden van de verkozen vertegenwoordigers van professoren in sommige universitaire raden van beheer. Het Comité is als Belgisch Comité al een kwarteeuw actief en was betrokken bij het ontstaan van de nationale wet van 1985 op de universiteiten. Het Comité is recentelijk gesplitst in een Vlaams en een Franstalig Comité.

De spreker verduidelijkt dat de delegatie geen opmerkingen zal maken over de zogenaamde politieke aspecten van het voorontwerp, te weten de expansie en de financiering. Het Comité wil immers alle Vlaamse universiteitsprofessoren vertegenwoordigen. Dat betekent niet dat de vereniging met de geplande regeling van deze aspecten gelukkig is. De delegatievoorzitter wijst onder meer op de gebrekkige rationalisatie en op de financieringsregeling die bijvoorbeeld voor de humane wetenschappen ontoereikend lijkt.

De delegatie heeft zich — behalve een amendement op artikel 91 van het voorontwerp (tekst van 26 januari 1991) — evenmin ingelaten met de financiële en statutaire belangen van de professoren. De beroepsbelangen komen niet aan bod. De afvaardiging heeft zich geconcentreerd op die bepalingen die betrekking hebben op het werk dat aan de universiteiten wordt gepresteerd. De Voorzitter van de delegatie vat de grieven van het Comité als volgt samen.

Er is in de eerste plaats de bekommernis om de terminologie. De terminologie is in de universitaire middens verouderd en er waren in het verleden de invloeden vanuit francophone middens. Er is de noodzaak een goede terminologie te gebruiken, zodat de afvaardiging ter zake een aantal voorstellen doet.

De programmatie van het onderwijs is een tweede punt dat het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren ter harte gaat. In het verleden werd die **programmatie** vastgelegd in de wet van 1929. Gelukkig wordt die programmatie niet toevertrouwd aan het kabinet, maar ze moet ook niet — zoals het voorontwerp min of meer voorstelt — in handen komen van de rectoren. Volgens de delegatie moet er een interuniversitaire programmatie ontstaan, hoofdzakelijk gebaseerd op het werk van **professoren**-vertegenwoordigers werkzaam in interuniversitaire commissies per studierichting of groep van studierichtingen.

De delegatie wenst het behoud van het onderscheid tussen erkende en niet-erkende studierichtingen. De studierichtingen zouden op een gecoördineerde wijze worden geprogrammeerd via de interuniversitaire commissies. Dit mag volgens de spreker niet worden overgelaten aan de zogenaamde autonomie van de universiteiten. De delegatie is niet tegen de autonomie voor de universiteiten, maar wat betreft de inhoud van de studierichtingen en met betrekking tot het civiel effect wil het Comité een degelijke coördinatie, zodat er een minimum aan eenvormigheid is en rationalisatie kan plaatsvinden.

Deze erkende studierichtingen worden vanzelfsprekend gesubsidieerd. De **nieterken-**de studierichtingen zouden pilootprogramma's omvatten, waar de universiteiten in een ruime vrijheid nieuwe initiatieven kunnen nemen, die later eventueel tot erkenning aanleiding kunnen geven. Dit onderscheid tussen erkende en nieterkende studierichtingen is niet hetzelfde als het onderscheid tussen wettelijk en wetenschappelijke graden. Het is een ander, subtieler en efficiënter onderscheid.

Het derde aandachtspunt van de delegatie heeft betrekking op de derde cyclus. Vermits die decretaal zal worden ingevoerd is het nodig dat die derde cyclus goed is, met andere woorden volledig. De voorstellen inzake gespecialiseerde studies, **aggregatie**-studies, doctoraat en permanente vorming genieten bijval. Het Comité is van oordeel dat de aggregatie voor het hoger onderwijs moet bewaard blijven. In het buitenland bestaan immers overal — met Nederland als uitzondering — inzake het doctoraat twee niveaus. Er is het eigenlijke doctoraat, in korte tijd te behalen en specifiek gericht op mensen die naar de industrie willen of die zich in het wetenschappelijk onderzoek willen bekwaamen. Er is daarnaast de aggregatie voor het hoger onderwijs, zijnde een doctoraat met een langere duur en gericht op hen die een academische carrière beogen. De spreker stelt wel voor om naar buitenlands voorbeeld de titel van geaggregeerde voor het hoger onderwijs te wijzigen in doctor habilitatis. De twee vormen van doctoraat moeten in elk geval afzonderlijk blijven bestaan.

Met betrekking tot artikel 91 van het voorontwerp van decreet (tekst van 26 januari 1991) stelt het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren een amendement voor dat er toe strekt benoemingen en bevorderingen op basis van de door academische overheid geëvalueerde verdiensten te laten gebeuren. Het automatisme van **ancinniteit** zou dus niet meer spelen.

5. Gedachtenwisseling met de Commissie over de visie van het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren.

Een lid vraagt meer uitleg over het onderscheid tussen de erkende en de nieterkende opleidingen. Hij wil weten welke de normen, de financieringsregelen, de bedoelingen en de waarde van de diploma's van en voor die niet-erkende richtingen zijn.

De delegatievoorzitter benadrukt dat het diploma na een niet-erkende richting dezelfde waarde heeft als een diploma van een erkende studierichting. Volgens het voorontwerp ontleen de diploma's hun kracht niet meer aan een homologatie maar wel aan een beslissing van de academische overheid. Hij meent dat het misschien beter zou zijn te spreken van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde studierichtingen.

Door het niet-subsidiëren van bepaalde studierichtingen wil men een proliferatie van afdelingen vermijden. De universiteiten moeten de mogelijkheid hebben om los van de interuniversitaire coördinatie bepaalde zaken uit te testen. Dit kan maar als een universiteit studenten heeft en als aan die studenten een volwaardig en met het diploma van de gesubsidieerde studierichtingen gelijkwaardig diploma wordt verleend. Het enige waarin volgens het delegatielid niet is voorzien is de subsidiering van de studenten. Het is volgens hem alleszins niet de bedoeling een diploma van lager niveau uit te reiken, integendeel het moet een diploma zijn dat als het ware de spits afbijt.

Een ander lid van de delegatie geeft als voorbeeld de studierichting informatica. Enkele jaren geleden moesten de universiteiten kunst- en vliegwerk toepassen om de studierichtingen informatica in te passen in bestaande studierichtingen, wat nogal pro-

blemen heeft veroorzaakt. Wanneer de universiteit — zij het met eigen middelen — van in het begin een nieuwe studierichting kan inrichten, zal zij de vorming veel beter kunnen garanderen.

Een lid reageert dat terecht wordt gesteld dat kwaliteit het label is van de universiteit, maar hij merkt op dat het kwaliteitslabel niet geldt voor alle nieuwe richtingen. Hij vraagt de delegatie wat wordt gedaan om de universiteit ter zake tegen zichzelf te beschermen.

De delegatievoorzitter antwoordt dat het gevaar voor het vrij inrichten van studierichtingen — en dit zou enkel kunnen voor de „volledige” universiteiten — gelegen is in het organiseren van studierichtingen met als doelstelling het werven van studenten, omdat er toch subsidiëring is. Er moeten ook initiatieven mogelijk zijn zonder dat er subsidiëring is. De universiteiten moeten een zeker risico kunnen en durven nemen. Het inrichten van een nieuwe studierichting moet als doelstelling hebben het verbreden van het studiepakket. De niet-erkende — of anders genoemd — nietgesubsidieerde — studierichtingen bieden de universiteiten een bijkomende mogelijkheid. Het staat hen echter vrij er al dan niet gebruik van te maken.

Een ander lid is wantrouwig omdat hij meent een pleidooi te horen vanwege de „grote” universiteiten. Hij meent dat de bekommernissen van de delegatie vooral zijn ingegeven door datgene wat leeft in de „grote” universiteiten. Daardoor blijft men — net zoals in het voorontwerp — een onderscheid maken tussen de „grote” en de „middelgrote” universiteiten.

Het principe van de interuniversitaire programma's klinkt volgens dit lid theoretisch interessant en in de praktijk zou dit ook het geval moeten zijn. De ervaring heeft volgens de spreker echter aangetoond dat wanneer die zorg wordt overgelaten aan de vertegenwoordigers van de respectieve universiteiten dit leidt tot een ontwerp van decreet dat moeilijk verteerbaar is. Men wil volgens het lid een universitaire expansie doorvoeren die er geen is.

Hetzelfde lid valt het principe bij het academisch personeel volgens verdiensten te bevorderen. Hij merkt onmiddellijk op dat het bijzonder moeilijk is om objectieve criteria vast te leggen die de verdiensten aan de oppervlakte kunnen brengen. Hij vraagt aan de delegatie welke criteria daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen. Bij afwezigheid van dergelijke objectieve criteria vindt hij het element anciënniteit waardevol, zonder dat dit criterium gehele voldoening geeft. Indien dit beoordelingselement niet kan worden vervangen door iets dat meer voldoening geeft, kan de bestaande toestand beter behouden blijven.

De delegatievoorzitter antwoordt dat het vermijden van het bevoordelen van de grote universiteiten één van de bedoelingen is van de delegatie. Het artikel 21 van het voorontwerp (tekst van 26 januari 1991) waarin het onderscheid wordt gemaakt wil het Nationaal Comité geschrapt zien. Artikel 20 zou volgens de delegatie als volgt moeten luiden : „De Vlaamse Executieve bepaalt, en wijzigt eventueel, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de lijst van erkende studierichtingen en de daarbij horende studieprogramma's en academische graden, die elk van de universiteiten binnen de achttien in artikel 19 vermelde studiegebieden of delen van een studiegebied kunnen aanbieden. Alleen deze erkende studierichtingen worden in rekening gebracht bij de berekening van de onderwijsbelastingseenheden volgens artikel 125.

De universiteiten kunnen ook niet-erkende studierichtingen organiseren en aanbieden binnen de studiegebieden of delen van een studiegebied die worden opgegeven in de artikelen 23 tot 29”.

Volgens het delegatielid is het advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad gebaseerd op professorenwerk, niet op rectorenwerk. De professoren hebben het volgens het lid wat het programmeren betreft in het verleden niet slecht gedaan. Bovendien is het de Vlaamse Executieve die voor elk van de universiteiten — zonder onderscheid tussen grote en kleine — bepaalt welke studierichtingen worden erkend.

De Voorzitter van het Nationaal Comité van Vlaamse Universiteitsprofessoren geeft toe dat het starten van een niet-gesubsidieerde studierichting, die eigenlijk een piloot-studierichting is, moeilijker zal zijn voor een kleinere universiteit dan voor een grote instelling, maar dat is volgens de spreker iets dat onvermijdelijk is en geen reden mag zijn om aan alle instellingen het oprichten van nieuwe richtingen te verbieden. Anderzijds meent hij dat in kleinere instellingen soms een levendiger activiteit bestaat en een grotere neiging tot het nemen van initiatieven.

Een lid repliceert dat deze discussie niet kan worden losgekoppeld van de wijze van

financiering, waarop een delegatielid antwoordt dat de niet-erkende studierichtingen niet worden gesubsidieerd.

Een ander delegatielid meent dat er wel degelijk objectieve criteria bestaan om de promotie afhankelijk te maken van de verdiensten en hij somt op : de kwaliteit van het onderwijs, publikaties in internationale tijdschriften, de begeleiding van doctoraten en licentiaatsverhandelingen, het aantal projecten goedgekeurd door de grote fondsen. Het is mogelijk een aantal objectieve criteria vast te leggen. Een dergelijk systeem bestaat in Engeland.

De delegatievoorzitter voegt daaraan toe dat de academische overheden op de hoogte zijn van deze criteria, maar dat ze zouden moeten durven deze criteria te hanteren. Het gebruik van de anciënniteitsregels maakt hun werk wel gemakkelijker.

De delegatie komt nog terug op de terminologie en vestigt de aandacht op een aantal belangrijke wijzigingen in terminologie. „Vakgebied” moet worden vervangen door „wetenschapsdomein”. Op de vervanging van de titel „licentiaat” door „magister” legt de delegatie de nadruk. Het gaat om een oude titel die overal wordt gebruikt in Centraal- en Oost-Europa, die eveneens in het Engels bestaat als „master” en in het Frans als „maitre”. De delegatie wenst de studenten niet opgescheept te zien met een dergelijke lage titel. Het voorontwerp verbindt de titel „master” aan de postgraduate opleidingen. Aldus wordt de minderwaarde van een „licentiaat” ten opzichte van „master” geformaliseerd. Een ander delegatielid merkt op dat de Franse term „licencié” een lagere graad aanduidt dan het Belgische „licentiaat”. De delegatie wil evenmin weten van „hoofddocent”. Zij pleit voor het behoud van „docent” en een nieuwe graad „lector” om de werkleiders in het academisch personeel op te nemen.

IV. HOORZITTING MET EEN DELEGATIE VAN DE VLAAMSE HOGESCHOLEN VAN HET LANGE TYPE vzw (VHOLT).

1. Inleiding

De delegatie is samengesteld uit de heer G. Verplancke, Ondervoorzitter van de VHOLT en delegatieleider, de heren R. Bollen, W. Steenhoudt en H. Vermeylen, bureauleden van de VHOLT.

De VHOLT groepeerde de 26 hogescholen van het lange type : dit zijn 3 hogere architectuurinstituten, 14 industriële hogescholen, 4 hogescholen voor vertalers en tolken, 4 hogescholen voor handelswetenschappen en de Hogere Zeevaartschool. De lijst wordt bij dit verslag opgenomen.

De aanleiding tot de vraag om door de Commissie te worden gehoord is het in voorbereiding zijnde ontwerp van decreet betreffende de universiteiten. Dit ontwerp raakt aan de eigenheid van de HOLT-instellingen en dreigt een discriminatie van deze vorm van onderwijs in het leven te roepen.

De wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs heeft bevestigd dat „de opleidingsvormen van het lange type van universitair niveau zijn” (artikel 2). Dit betekent dat onderwijs van universitair niveau niet alleen aan universiteiten kan worden verstrekt maar ook aan instellingen die wel „hetzelfde karakter en hetzelfde niveau hebben als een universiteit, zoals omschreven is in de richtlijnen van de Commissie der Europese Gemeenschappen”, zonder „dat deze inrichtingen zich kunnen beroepen op het statuut van de universiteiten, zoals door de wet werd omschreven” (Handelingen, Kamer, 1969-1970, 7 juni 1970, 20).

Deze instellingen worden verder gemakshalve hogescholen genoemd.

De hogescholen organiseren dus, zoals de universiteiten, onderwijs van universitair niveau, maar in opleidingen die niet aan de universiteiten bestaan. Zij leveren meer dan een derde van de diploma's van universitair niveau af aan jongeren die meer interesse hebben voor deze studierichtingen dan voor de studierichtingen die de universiteiten bieden. Dit gebeurt aan relatief lage kostprijs vermits ze niet worden gesubsidieerd voor een derde cyclus noch voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

2. Krachtlijnen

De delegatieleider resumeert in drie krachtlijnen het betoog dat zijn collega's-delegatieleden verder zullen ontwikkelen.

Het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap bevat op vele plaatsen formuleringen

1° die afwijken van de bedoelingen van de wet van 7 juli 1970 ;

2° die ingrijpen in de taakverdeling die in de Vlaamse Gemeenschap bestaat tussen universiteiten en hogescholen en die dus ook de kosten van hoger onderwijs zullen beïnvloeden ;

3° die de ontwikkeling van het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap zullen belemmeren.

2.1. Het ontwerp van decreet doet afbreuk aan de erkenning van het universitair niveau van de opleidingsvormen van het lange type.

2.1.1. De definitie van de term „academisch onderwijs”

Volgens artikel 5 van het ontwerp van decreet wordt het academisch onderwijs gedefinieerd enerzijds door een structureel element — met name „Het academisch onderwijs dat verstrekt wordt door de universiteiten” — en anderzijds door kwalitatieve elementen :

„Het academisch onderwijs is het onderwijs dat bijdraagt tot de algemeenmenselijke vorming en voorbereidt op de zelfstandige beoefening van de wetenschap” of

„Het academisch onderwijs is het onderwijs dat bijdraagt tot de algemeenmenselijke vorming en toepassing van de wetenschappelijke kennis”. Een delegatielid maakt hierbij de volgende bedenkingen. Het structureel element in de definitie „verstrekkt wordt door de universiteiten” heeft geen betrekking op het niveau van het onderwijs maar duidt alleen op het statuut van de instelling waar dit onderwijs wordt verstrekt.

Immers, de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs heeft nadrukkelijk een einde willen maken aan de binding van het niveau van de studie met het statuut van de onderwijsinstelling. Volgens artikel 2 van deze wet is het hoger onderwijs van het lange type van „universitair niveau”. In de Handelingen, Kamer, 1969-1970, 7 juni 1970, 20 wordt het begrip „universitair niveau” als volgt omschreven : „De termen „universitair niveau,” worden gebruikt om duidelijk aan te tonen dat deze diploma’s afgeleverd worden door instellingen voor universitair onderwijs, dit wil zeggen instellingen beschouwd als hebbende hetzelfde karakter en hetzelfde niveau als een universiteit, zoals omschreven is in de richtlijnen van de Commissie der Europese Gemeenschappen. Dit betekent niet dat deze inrichtingen zich kunnen beroepen op het statuut van de universiteiten, zoals door de wet werd omschreven”.

Hieruit blijkt duidelijk dat de instellingen van het hoger onderwijs van het lange type instellingen zijn voor universitair onderwijs die hetzelfde karakter en hetzelfde niveau hebben als een universiteit zonder daarom het statuut van een universiteit te hebben.

Ook de Commissie van de Europese Gemeenschappen heeft geoordeeld dat het niveau van de studies niet verbonden is aan het statuut van de instelling waar dit onderwijs wordt verstrekt.

De richtlijn (Publikatieblad van de Europese Gemeenschap, 30 juli 1969, Nr. C 99/5) van de Raad van de Europese Gemeenschappen, waarnaar tijdens de besprekingen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers expliciet wordt verwezen, is even duidelijk, vermits zij onder „instelling voor universitair onderwijs” verstaat : „de universiteiten, alsmede de instellingen die door de Lid-Staat op wiens grondgebied zij gelegen zijn qua aard en niveau van universitaire graad worden geacht”.

Hieruit blijkt duidelijk dat ook de Commissie de mening is toegedaan dat het universitair onderwijs zowel aan de universiteiten als aan andere instellingen kan worden verstrekt.

Ten slotte wordt ook in het buitenland het onderwijs van het hoogste niveau verstrekt door instellingen die niet het statuut van universiteit hebben. Enkele voorbeelden volstaan.

— In Frankrijk organiseren „Les Hautes Ecoles” studies die zelfs hoger worden geacht dan deze die door de universiteiten worden verstrekt.

— In Engeland reiken de „Polytechnics” dezelfde diploma’s uit als hier de universiteiten en tot voor kort gold dit ook voor de „Hogescholen” in Nederland en de „Hochschulen” in Duitsland, die onlangs het statuut van universiteit kregen.

Het is dus ondenkbaar dat de Vlaamse Raad zou ingaan tegen de zienswijze van de

wetgever van 1970, tegen de Commissie van de Europese Gemeenschappen en tegen situaties die reeds lang elders in Europa bestaan. In de geest van de wet van 7 juli 1970 die een eind wilde maken aan de binding van het niveau van de studie met het statuut van de onderwijsinstelling en die aldus aansloot bij een richtlijn van de Commissie van de Europese Gemeenschap en bij de bestaande praktijk in het buitenland, moeten de woorden „verstrekt wordt door de universiteiten” worden geschrapt uit artikel 5 van het voorontwerp van decreet.

2.1.2. De toepassing van de term „academisch onderwijs” op het hoger onderwijs van het lange type.

De overgangsbepalingen van artikel 197, 2° van het ontwerp van decreet wijzigen onder meer artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs. Voor het hoger onderwijs van het lange type worden de woorden „zijn van universitair niveau” in artikel 2 vervangen door de woorden „zijn van academisch niveau inzonderheid gericht op de toepassing van de wetenschappelijke kennis”. Door de indeling van de opleiding in cycli en de verplichte invoering van algemeen vormende vakken dragen de onderwijsvormen in het hoger onderwijs van het lange type ontegensprekelijk bij tot de algemeen-menselijke vorming ; zij bereiden wellicht niet op de eerste plaats voor op de zelfstandige beoefening van de wetenschap maar alleszins wel op de toepassing van de wetenschappelijke kennis. Zij beantwoorden dus volledig aan de tweede kwalitatieve definitie van academisch onderwijs zoals omschreven in artikel 5 van het ontwerp van decreet. Artikel 197, 2° van het ontwerp van decreet moet zodanig worden geformuleerd dat het volwaardig academisch niveau van het hoger onderwijs van het lange type erdoor wordt bevestigd. De opleidingsvormen van het lange type „verstrekken academisch onderwijs dat bijdraagt tot de algemeen-menselijke vorming en de toepassing van de wetenschappelijke kennis”.

2.1.3. De erkenning van de gelijkwaardigheid van de uitgereikte diploma's.

De diploma's, uitgereikt door de universiteiten en de hogescholen, zijn gelijkwaardig. Ze verschillen zoals de diploma's van onderscheiden studiegebieden maar ze bekrachtigen allemaal onderwijs van academisch niveau. Het is dus logisch te verwachten dat al deze diploma's op dezelfde wijze worden gewaardeerd en dat men daarbij geen onderscheid maakt tussen diploma's uitgereikt door Belgische hogescholen enerzijds en door universiteiten of buitenlandse hogescholen anderzijds. Nochtans, het ontwerp van decreet laat de gelijke behandeling niet toe noch voor de toegang tot de tweede cyclus, noch voor de toegang tot een doctoraatsopleiding en een doctoraatstitel, noch voor de toegang tot bepaalde ambten, en maakt daarbij een duidelijk onderscheid tussen Belgische en buitenlandse hogescholen.

Artikel 37

Wat de doctoraten (artikelen 32, 37 en 55) betreft, vermeldt artikel 37 van het ontwerp van decreet : „Voor de inschrijving in een doctoraatsopleiding geldt het bezit van een door het universiteitsbestuur overeenstemmend geacht diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus als toelatingsvoorwaarde”.

Enerzijds worden diploma's van academische opleidingen in andere studiegebieden principieel toegelaten. Het universiteitsbestuur oordeelt autonoom of deze diploma's al dan niet voldoende „overeenstemmen”.

Anderzijds wordt deze beoordelingsvrijheid van het universiteitsbestuur beperkt tot diploma's van een academische opleiding met uitsluiting van de diploma's van het hoger onderwijs van het lange type. Dit wordt bevestigd door de uitzondering die men in het tweede lid van artikel 37 maakt voor de diploma's van licentiaat in de handelswetenschappen en handelsingenieur, behaald aan een instelling voor hoger onderwijs van het lange type.

Artikel 55 bevat een gelijkaardige ongelijke behandeling voor de toegang tot de doctors-titel.

Dit betekent ook een achteruitgang ten opzichte van een vroegere situatie, niet alleen voor de licentiaten in de handelswetenschappen en de handelsingenieurs (rechtgezet in de versie van 6 maart 1991) 'maar ook voor de industrieel ingenieurs.

De afgestudeerden van het hoger onderwijs van het lange type moeten om drie redenen de kans krijgen een doctoraat te behalen :

— ten eerste, het behalen van een doctoraat is voor hen die hiertoe bekwaam zijn, een normale voortzetting van hun academische studies na de tweede cyclus ;

— bovendien moeten, gezien het doctoraat noodzakelijk is om een academische loopbaan te maken in een hogeschool, de eigen afgestudeerden hiertoe de kans krijgen ;

— ten slotte zijn de afgestudeerden van de studierichtingen van het HOLT voor heel wat vakken en deelvakken de best gevormden om in de HOLT studierichtingen te doceren.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn er twee mogelijkheden.

De eerste bestaat erin dat de afgestudeerden van het HOLT worden toegelaten tot de bestaande doctoraten op basis van de voorwaarden gesteld door het universiteitsbestuur zonder daarom eerst een nieuw academisch diploma te behalen. Dit impliceert de wijziging van artikelen 32 en 55 van het ontwerp van decreet.

De tweede mogelijkheid bestaat erin dat de universiteiten de gelegenheid krijgen om, in samenwerking met de hogescholen, geëigende doctoraten in te richten die onmiddellijk aansluiten op de studiegebieden die aangeboden worden door de hogescholen, bijvoorbeeld : een doctoraat in de toegepaste taalwetenschap ; een doctoraat in de architectuurwetenschappen ; een doctoraat in de industriële wetenschappen ; een doctoraat in de handelswetenschappen.

Dan moet artikel 32 van het ontwerp van decreet in die zin worden gewijzigd. De laatste mogelijkheid is de meest aangewezen oplossing.

Artikel 34

Dit artikel regelt de toegang tot de tweede cyclus.

Artikel 34 van het ontwerp van decreet aanvaardt voor de inschrijving voor een academische opleiding van de tweede cyclus niet alleen een overeenstemmend diploma van de eerste cyclus maar ook een door het universiteitsbestuur overeenstemmend geacht diploma van een academische opleiding van de eerste cyclus.

Ook hier wordt de gelijkwaardigheid van de door de hogescholen uitgereikte diploma's niet erkend vermits een diploma van een eerste cyclus van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type niet in aanmerking komt.

Daarom moet artikel 34 worden geamendeerd.

Artikel 83

Dit artikel heeft betrekking op de toelating tot het ambt van assistent.

Volgens artikel 83 kunnen personen die houder zijn van een diploma van de tweede cyclus van het hoger onderwijs van het lange type wel worden aangesteld tot praktijk-assistent maar niet in een ander ambt van assistent. Ook hier wordt dus de gelijkwaardigheid van de uitgereikte diploma's niet erkend.

Ook artikel 83 moet dus worden geamendeerd.

Artikelen 38 en 46

In deze artikelen schuilt een ongelijke behandeling van Belgische en buitenlandse hogescholen.

Volgens artikel 38 kan het universiteitsbestuur, na onderzoek en eventueel een extra examen, houders van een einddiploma van een instelling van hoger onderwijs naar buitenlands statuut toelaten tot de inschrijving in een specialisatie- of een doctoraatopleiding.

Artikel 46 maakt mogelijk dat universiteitsstudenten onderwijsactiviteiten volgen en examens afleggen aan andere universiteiten in België of aan een instelling voor hoger onderwijs in de Europese Gemeenschap voor zover deze een opleidingscyclus van ten minste 3 jaar aanbiedt.

Tevens kan men personeel uitwisselen met dergelijke instellingen.

In deze artikelen worden de Belgische instellingen voor hoger onderwijs van het lange type gediscrimineerd ten opzichte van buitenlandse instellingen.

De artikelen 38 en 46 moeten dus worden geamendeerd.

2.1.4. De vereiste bekwaamheidsbewijzen

Artikel 10, § 1 van de wet van 7 juli 1970 betreffende het hoger onderwijs eist voor docenten en hoogleraars van de hogescholen dezelfde bekwaamheidsbewijzen als voor het onderwijzend personeel van de rijksuniversiteiten.

Op deze wijze wordt het universitair niveau van de opleidingsvorm van het lange type zowel inhoudelijk als structureel gewaarborgd.

Artikel 82 van het ontwerp van decreet veralgemeent het bezit van een doctoraat of proefschrift als vereiste bekwaamheidsbewijs voor het zelfstandig academisch personeel aan de universiteiten.

Als gevolg hiervan moeten de vereiste bekwaamheidsbewijzen voor docenten en hoogleraars aan de hogescholen ook worden aangepast (mits enkele overgangsmaatregelen).

Artikel 197, 5° en volgende wijken echter af van artikel 82 vermits de burgerlijk ingenieurs en de burgerlijk ingenieurs-architecten wel docent en hoogleraar zouden kunnen worden aan een hogeschool, maar niet aan een universiteit. Dit verschil moet worden opgeheven.

Artikel 197, 5° moet in die zin worden geamendeerd.

3. Het ontwerp van decreet grijpt in de taakverdeling tussen universiteiten en hogescholen

Volgens een andere delegatielid organiseren de hogescholen opleidingen die aan de universiteiten niet bestaan. Deze opleidingen zijn op de eerste plaats bedrijfsgericht. De hogescholen hebben daarin een eigen competentie verworven. Ze beschikken over het personeel en de infrastructuur.

Noch wat het onderwijsrendement betreft noch wat de financiële en sociale gevolgen betreft, is het dus aangewezen opleidingen van het hoger onderwijs van het lange type te laten organiseren door de universiteiten.

Toch voorziet het ontwerp van decreet (artikelen 7, 14, 19, 23, 24, 25, 33, 48, 131, ...) in een opleiding tot ingenieur-architect waarvan het profiel hetzelfde is als de bestaande opleidingen aan de architectuurinstituten.

Tevens bepalen de artikelen 15, 20 en 31 dat de Vlaamse Executieve de nieuwe onderwijsinitiatieven aan de universiteiten kan erkennen op advies van de VLIR, zonder raadpleging van andere onderwijsinstanties.

De opleiding tot ingenieur-architect aan de universiteiten, als duplicaat van de architectuuropleiding in het HOLT, mag niet worden toegelaten.

Om te voorkomen dat aan de universiteiten studierichtingen zouden worden opgericht die behoren tot de bevoegdheid van het hoger onderwijs van het lange type, is het absoluut nodig dat het advies van de VLIR, vermeld in de artikelen 15, 20 en 31, wordt vervangen door het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

Om deze stelling te illustreren gaat het delegatielid uitvoerig in op het probleem van het architectuuronderwijs.

Het probleem van het architectuuronderwijs is gestart met het verdwijnen van het stedelijk architectuurinstituut te Gent ten gevolge van rationalisatiemaatregelen. De RUG startte een opleiding architectuur (eerste licentie architectuur — vervolgens licentie bouwkunst en uiteindelijk ingenieur-architect) om in het Gentse „de vrije keuze van het architectuuronderwijs te bewaren”. Deze opleiding is per definitie een doublure van het architectuuronderwijs aan het HOLT en bestaat naast de opleiding ingenieur-architect. Ingenieur-architect is voorlopig een wetenschappelijke graad.

Om dit probleem op te lossen richtte Minister Coens de zogenaamde Commissie Monard op waarvan het verslag onlangs is bekend gemaakt. De conclusie is dat universiteit en HOLT-instituten in partnership samen moeten werken om te komen tot één opleiding architectuur binnen een universitair kader los van toegepaste wetenschappen.

De Koninklijke Academie van Kunsten en Wetenschappen kwam tot een gelijkaardig advies.

Waar het decreet in zijn versie van 6 januari nog bepaalde dat het **architectuuronderwijs** aan het HOLT moest voorbehouden blijven wordt in de versie van 23 januari aan de 3 universiteiten de keuze gelaten om hetzij burgerlijk ingenieur architect hetzij ingenieur-architect als opleiding te voorzien.

Volgens de laatste gegevens opteren deze universiteiten voor ingenieur-architect (burgerlijk ingenieur-architect) echter met een „geëigend” inter-universitair toelatingsexamen en een aangepast curriculum.

Het toelatingsexamen wordt aangepast voor studenten met minimum 5 uur wiskunde in de vooropleiding (de student die de architectuuropleiding in het HOLT kiest).

Het curriculum verglijdt van een ingenieursopleiding naar een dubblure van de **architectuuropleiding** (zelfde vakken — zelfde tijdsbesteding — zelfde inhoudelijke bepaling) die in feite een uitvoering is van het voorgestelde opleidingsprofiel in het verslag-Monard. Er kan worden geconcludeerd dat deze opleiding (ir. arch.) in grote lijnen dezelfde is als deze van architect (HOLT) of van ingenieur-architect (RUG). Het enige verschil is het toelatingsexamen, wat in het HOLT niet is toegelaten.

De universiteiten wensen bijgevolg onder de naam burgerlijk ingenieur-architect een onvervalste architectuuropleiding te organiseren. Het maakt geen verschil of het gebeurt onder de naam ingenieur-architect, burgerlijk ingenieur-architect of architect. Door het gebruik van de titel ingenieur-architect wordt het probleem voor de toegang tot het beroep omzeild. De gevolgen voor de architectuurinstituten zijn catastrofaal..

1. De regelgeving van de architectuurinstituten wordt niet gewijzigd :

- de norm betreffende het aantal studenten bedraagt 100 in de kandidaturen. (50 indien laatste in het net) ;
- de norm inzake het aantal ambten bedraagt na 2 besparingen, nu 89,4 ten honderd ;
- de werkingstoelage en uitrustings-toelage bedraagt 65 frank per student ;
- de programma's (advies HR nog steeds niet bekrachtigd door een ministerieel besluit).

De regelgeving van de universiteiten daarentegen wordt wel aangepast :

- als inrichtingsnorm geldt 20 studenten in kandidaturen ;
- het aantal ambten is vrij door de universiteit te bepalen binnen de mogelijkheden ; de werkingstoelage is vrij binnen de enveloppe ; het programma is vrij te bepalen door het universiteitsbestuur.

2. Het aantal opleidingen verdubbelt niettegenstaande het totaal aantal studenten slechts 1550 bedraagt. Het aantal studenten in de toekomst zal verminderen en de markt heeft nu reeds moeite het aantal afgestudeerden op te nemen.

3. Bij vermindering van het aantal studenten zullen de instituten aan een hogere norm moeten voldoen om te blijven bestaan.

4. Bij vermindering van het aantal studenten zullen de instituten ambten verliezen. De jonge krachten zullen het eerst moeten afvloeien. De vorige besparing (KB 460) had reeds een sterke vergrijzing van het korps als resultaat. Deze vergrijzing zal nu nog worden versterkt met als gevolg een verlies van kwaliteit van het onderwijs. 5. De universiteiten kunnen een nieuwe opleiding opbouwen en de beste krachten uit de instituten overnemen. Dit zal een nog grotere verarming van de instituten voor gevolg hebben.

6. Het resultaat van de studie in de instituten is een diploma van „academisch niveau”. Voor de universiteiten is het resultaat een „academische graad”. Zal dit geen gevolgen hebben voor de appreciatie van het publiek, het civiel effect van beide diploma's en de vergelijking van deze diploma's in Europees verband en dit terwijl nu het diploma „architect” op het hoogste niveau staat. Er zal een depreciatie van de opleiding in de instituten ontstaan waardoor de architectuurinstituten in een minderwaardige en waarschijnlijk marginale positie zullen terechtkomen, met als gevolg een vermindering van het aantal studenten en dus het langzaam uitdoven van de instituten zodat er in Antwerpen en Limburg geen architectuuropleiding meer zal zijn.

7. Rationalisering.

Het decreet en de beslissing van de universiteiten die daaruit zal volgen heeft als

gevolg dat er 6 opleidingen architectuur zullen bestaan in de plaats van 3 (HAIR — HAISL — PHAI). De rationalisering in het onderwijs van 5 naar 3 instellingen wordt bijgevolg zonder aanwijsbare reden teniet gedaan.

8. Kostprijs.

De te verwachten studentenverschuiving van hogeschool naar universiteit zal gepaard gaan met een belangrijke meeruitgave. Een student aan een architectenhogeschool kost ø 140.000 frank. Een student aan een universiteit toegepaste wetenschappen kost ø 560.000 frank. Dit betekent voor elke student die voor de universiteit kiest een meeruitgave van ø 420.000 frank per jaar.

De spreker besluit als volgt. De gevolgen van decreet ten opzichte van de **architectuurhogescholen** situeren zich op vijf vlakken :

- de dalende studentenbevolking ;
- de middelen (zowel in de ambten als in de fondsen) ;
- de waarde van het diploma ;
- het wetenschappelijk onderzoek ; - de kostprijs.

In deze vijf gebieden worden de mogelijkheden van de instituten niet alleen uitgehouden doch achteruitgesteld ten opzichte van de huidige toestand.

Dit is onaanvaardbaar want de architectuuropleiding in Vlaanderen staat op een hoog peil en er bestaat geen enkele noodzaak om deze opleiding te vervangen.

4. Het ontwerp van decreet belemmert de ontwikkeling van de hogescholen.

Een delegatielid stelt vast dat in het buitenland de verschillende vormen van hoger onderwijs naar elkaar toegroeien. Ook in België kennen we voorbeelden van hogeschoolopleidingen die werden geïntegreerd in universiteiten.

De integratie van een bestaande instelling met haar opleiding is niet probleemloos maar heeft minder negatieve onderwijskundige, financiële en sociale gevolgen dan de onmiddellijke of geleidelijke afschaffing ervan.

Of de integratie van alle hogeschoolopleidingen in de universiteiten een goede oplossing is, blijft op dit ogenblik een open vraag, die nader onderzoek vergt.

Een nauwe samenwerking op alle gebieden tussen de hogescholen en de universiteiten is een goede weg om op korte of middellange termijn een antwoord te vinden op deze vraag.

De beperkingen op het gebied van samenwerking, zoals bepaald in artikel 125 van het ontwerp van decreet moeten echter worden opgeheven.

Tevens moet een eigen decreet voor het hoger onderwijs van het lange type het mogelijk maken dat de organisatiestructuur die van de universiteit zo sterk mogelijk benadert.

5. Gedachtenwisseling met de Commissie

Een lid wenst opheldering inzake de specificiteit van de HOLT-opleidingen, die door iedereen gewenst is, zonder dat dit nochtans expliciet wordt gezegd. Op welke wijze mag deze specificiteit worden uitgedrukt ?

De delegatievoorzitter wijst erop dat er op zichzelf misschien zelfs geen specificiteit is.

VHOLT stelt in zijn tekst dat er misschien wel geen specificiteit is. Er zijn wel andere opleidingen dan aan de universiteiten, zoals er ook andere opleidingen zijn in de verschillende faculteiten van de universiteit. Zo zijn er ook in het HOLT opleidingen die niet bestaan aan de universiteiten. Er zijn zeker opleidingen aan de universiteiten die qua kenmerk en qua aard te vergelijken zijn met opleidingen in het HOLT. Dit werd trouwens naar voren gebracht wanneer er sprake was over de kwalitatieve elementen. De opleidingen zijn algemeen vormend en gericht op de toepassing van de wetenschappelijke kennis. Dit is misschien al een onderscheid. Aan de universiteiten zijn er ook opleidingen die meer gericht zijn op echt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Het HOLT is meer gericht op de toepassing van de wetenschappelijke kennis. Men zou ook kunnen stellen dat de HOLT-opleidingen meer bedrijfsgericht zijn, maar dit is soms ook het geval met opleidingen aan de universiteiten. Waar ligt dus het verschil ? Het verschil wordt dus enkel uitgemaakt door het feit dat de HOLT-opleidin-

gen worden gegeven aan instellingen die niet het karakter hebben van een universiteit, wat impliceert dat zij niet op de eerste plaats aan fundamenteel onderzoek doen en ook geen derde cyclus organiseren.

Een ander lid beaamt dat het niet altijd gemakkelijk is het onderscheid aan te duiden tussen het onderwijs verstrekt aan de universiteiten en dat verstrekt aan hogescholen. Dit is ook zo in andere landen. Men moet echter oog hebben voor de historische opbouw van het onderwijs. De opleidingen zijn geëvolueerd met de jaren. Zo was het vroeger mogelijk een architectendiploma te bekomen via avondleergangen.

De evolutie van het technisch onderwijs werd systematisch in nieuwe wetten aangepast (1935, 1970). Thans spreekt men van technische opleidingen van „universitair niveau” waarvan sommige aan de universiteiten en sommige in de hogescholen worden verstrekt. Beide richtingen hebben hun bestaansrecht en verstrekken kwaliteitsonderwijs. Als men bepaalde criteria voor een onderscheid zou hanteren, zou men zelfs de medische opleidingen moeten weghalen uit de universiteiten omdat deze praktijkgericht zijn.

Het lid wijst er verder op dat het HOLT de laatste jaren steeds meer studenten (28.000) aantrekt en dus zeer succesvol is. Dit ontsnapt ook niet aan de aandacht van de universiteiten. Hij vreest voor een ongezonde concurrentie tussen universiteiten en het HOLT, die zou kunnen leiden tot een steeds verdere uitholling van het HOLT door de universiteiten. De discussie over de architectenopleiding is hiervoor symptomatisch. Het is daarom nodig de curricula van de universiteiten en deze van de **HOLTinstellingen** duidelijk af te bakenen. Dit neemt niet weg dat er samenwerking kan zijn tussen beide onderwijsvormen.

Een lid wenst een vraag te stellen in verband met het architectuuronderwijs. Meent de delegatie dat het principe van de vrije keuze ook in het HOLT van toepassing moet zijn ?

De nieuwe vorm van architectuuropleiding die nu wordt voorgesteld in de RUG is blijkbaar een reden tot ongerustheid. De woordvoerder toonde uitgebreid aan waarom dit schadelijk zou zijn voor het HOLT. Nochtans werd naar aanleiding van de afschaffing van de Stedelijke Architectenschool in Gent geen protest gehoord. Deze gerenommeerde wereldvermaarde school leverde nochtans beroemde architecten af. De spreker laakt deze inconsequente houding die hem als politicus verbaast.

Een delegatielid antwoordt dat de rationalisering van de architectuur-instituten is gebeurd op een ogenblik dat het aantal studenten van de architectuur-instituten bijzonder laag was. Na de rationalisering bestond in een net nog één architectuurinstituut. Of dit voldoende is om de „vrije keuze” te garanderen laat het delegatielid aan de appreciatie van de politici over. Zijns inziens is dit wel nog het geval. Wat nu de vermelde afwezigheid van protest betreft naar aanleiding van het Gentse Stedelijke architectuur-instituut, verzekert de spreker dat hiertegen wel degelijk zeer veel protest is gekomen uit alle kringen van de architectuur-instituten, met ook veel onderling overleg. De onderlinge relatie tussen de architectuur-instituten zijn overigens steeds uitstekend geweest. Het lid suggereert met zijn vraag dat dit niet het geval zou zijn. De maatregel werd genomen omdat het aantal studenten zeer laag was. Een ander delegatielid vult aan dat ook de vzw VHOLT een krachtig protest liet horen, dat wellicht de pers niet heeft gehaald. Dit protest is pas opgehouden nadat men de VHOLT heeft verzekerd dat een oplossing zou worden gezocht in samenwerking met de RUG of met het Hoger Architectuur-instituut in Hasselt. Ook deze spreker is bezorgd om de pluralistische gedachte en de vrije keuze maar wil toch onderstrepen dat hij, als directeur van de Gemeenschapshogeschool voor Vertalers en Tolken te Brussel, samen met zijn collega directeur van het **VLEKHO** (dat ook een opleiding voor vertalers en tolken verstrekt) via statistieken tot de bevinding is gekomen dat de „herkomst” van de respectieve studenten in beide instellingen identiek is.

Op het niveau van academische studies lijkt de vrije keuze de ouders en de studenten niet in dezelfde mate te beroeren als dit voor lager en secundair onderwijs het geval is. De spreker ziet niet in hoe men katholieke of vrijzinnige architecten of vrijzinninge of katholieke vertalers en tolken zou kunnen vormen.

Het lid preciseert dat hij enkel wilde wijzen op het pluralistische aanbod.

Een lid wenst nog tussen te komen inzake de heterogeniteit in de opleidingen verstrekt in de HOLT-instellingen. Dit is vooral voor de handelswetenschappen het geval. Er zijn drie mogelijke varianten, die historisch te verklaren zijn. Hoe ziet de delegatie van de HOLT deze diversiteit die door de tegenstanders van het HOLT en vanuit de universiteiten als argument wordt gebruikt tegen de verzuchtingen van het HOLT en zou wijzen op een inadequate organisatie ervan.

Een delegatielid antwoordt dat de diversiteit in de opleidingen eveneens het gevolg is van een historische evolutie. Ze heeft onder meer te maken met de omzetting van avondonderwijs naar dagonderwijs en met het specifieke ritme dat hierin werd ingebouwd. Eigenlijk zijn er geen essentiële verschillen in de opleiding en mag dit zeker niet worden overdreven.

Een lid vraagt uitleg bij de door het HOLT geformuleerde stelling in verband met de mogelijkheid om een doctoraat te behalen voor de afgestudeerden van het HOLT. De delegatie had het over twee mogelijkheden. Ofwel worden de HOLTabituriënten toegelaten tot de aan de universiteit bestaande doctoraten mits te beantwoorden aan de toegangsvoorwaarden door de universiteiten gesteld. Ofwel worden aan de universiteiten, in samenwerking met de hogescholen, geëigende doctoraten ingericht die aansluiten op de studies aangeboden in het HOLT. De HOLT-delegatie acht de tweede optie het meest aangewezen.

Het lid wijst de delegatie erop dat de eerste formule toch ruimer is en meer mogelijkheden biedt. De door de HOLT voorgestane formule dreigt een tweederangs-doctoraat in het leven te roepen.

Een delegatielid geeft toe dat dit risico bestaat maar dat het alleszins moet worden voorkomen.

6. Overzicht van de hogescholen, aangesloten bij de VHOLT

Hogescholen Architectuur

— Hoger Architectuurinstituut Sint-Lucas	Gent-Brussel
— Hoger Architectuurinstituut van het Rijk	Antwerpen
— Provinciaal Hoger Architectuurinstituut	Diepenbeek

Hogescholen Handelswetenschappen

— Administratieve en Economische Hogeschool	Brussel
— Economische Hogeschool Limburg	Diepenbeek
— Economische Hogeschool Sint-Aloysius	Brussel
— Handelshogeschool	Antwerpen
— Vlaamse Economische Hogeschool (1)	Brussel

Hogescholen Industrieel Ingenieur

— Industriële Hogeschool van het Rijk BME	Gent
— Industriële Hogeschool van het Rijk	Brussel
— Industriële Hogeschool van het Rijk CTL	Gent
— Industriële Hogeschool van het Rijk	Hasselt
— Industriële Hogeschool Groep T	Leuven
— Katholieke Industriële Hogeschool	Antwerpen
— Katholieke Industriële Hogeschool De Nayer	St.-Katelijne-Waver
— Katholieke Industriële Hogeschool	Geel
— Katholieke Industriële Hogeschool Limburg	Diepenbeek
— Katholieke Industriële Hogeschool Oost-Vlaand.	Gent
— Katholieke Industriële Hogeschool West-Vlaand.	Oostende
— Provinciale Industriële Hogeschool	Kortrijk
— Stedelijke Industriële Hogeschool	Antwerpen
— Stedelijke Industriële Hogeschool	Mechelen

Hogescholen Vertalers en Tolken

— Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken	Antwerpen
— Katholieke Vlaamse Hogeschool	Antwerpen
— Provinciale Hogeschool voor Vertalers en Tolken	Brussel
— Rijkshogeschool voor Vertalers en Tolken	Brussel
— Vlaamse Economische Hogeschool (1)	Brussel

Hogeschool Maritiem Onderwijs

— Hogere Zeevaartschool	Antwerpen
-------------------------	-----------

(1) Twee verschillende studierichtingen in dezelfde hogeschool

V. HOORZITTING MET EEN DELEGATIE VAN DE VZW VLAAMSE INGENIEURSKAMER

1. Inleiding

De delegatie bestaat uit de heren ingenieurs G. Roymans, Algemeen Voorzitter

Bestuur Beroepsbelangen VIK ; W. De Wit, Algemeen Voorzitter Bestuur Vorming VIK en G. Van Gerven, Beheerder VIK.

2. Uiteenzetting van het standpunt van het VIK

2.1. Bedoeling van de uiteenzetting

De bedoeling van de uiteenzetting is tweeledig. Zoals in het verleden, bij de totstandkoming van de wetten van 7 juli 1970 en 18 februari 1977, willen de ingenieurs, als belangrijke geïnteresseerden, meewerken aan de kwaliteit van onderwijs in het algemeen en uiteraard van hoger onderwijs en dit voor ingenieurs in het bijzonder. Dat hierbij de maatschappelijke waarde en het civiel effect van het ingenieursdiploma mede aan de orde worden gesteld is evident en niet ingegeven door corporatisme. Kwaliteit van gelijk welke vorm van onderwijs wordt immers bepaald aan de hand van kennis, vaardigheden en eigenschappen van de persoon, die dat onderwijs heeft genoten en van de waarde, die de maatschappij toekent aan het diploma dat hij heeft behaald. Dit wil zeggen aan de hand van de toegevoegde waarde, die de persoon met het behalen van zijn diploma heeft gekregen.

De delegatie wil een opsomming geven van de meest flagrante mistoestanden rond het formeel aspect van de opleiding van de meer pragmatisch gevormde ingenieur in dit land en wel sinds het begin van deze eeuw.

Aan de hand van dit historisch overzicht zal worden verduidelijkt dat het ontwerp van decreet, met de erin aanwezige en nog meer met de erin afwezige visie op het hoger onderwijs van het lange type (HOLT), in feite niets meer is dan een wederuitgave van een bekend maar slecht verhaal, dat trouwens regelmatig wordt heruitgegeven.

Ten slotte zullen de grondbeginselen van de door deze ingenieursgroep voorgestelde wijzigingen aan het ontwerp van decreet kort worden toegelicht.

2.2. De wet van 1933

De problematiek rond het ingenieursdiploma ontstond begin deze eeuw. In 1933 werd er, naar men toen dacht, een definitieve oplossing aan gegeven.

Met mooie principiële beschouwingen over de democratisering van het universitair onderwijs, de openheid voor alle takken van de kennis, technologie als wetenschap en techniek inclusief en de reeds bestaande en nog te verwachten tekorten aan ingenieurs, werden jongeren gelokt naar de technische hogescholen, zoals de nieuwe instellingen voor de meer pragmatisch gevormde ingenieurs in de wet van 1933 werden genoemd. Aan de gediplomeerden werd, na drie jaar studie, de wettelijk beschermde graad van technisch ingenieur toegekend.

Een aantal doelstellingen van deze kaderwet van 1933 werden bereikt. Intelligente jongeren, die zich meer aangetrokken voelden tot de wetenschappelijke benadering van techniek dan tot de zuivere toegepaste wetenschappen, opteerden na hun humaniora meer en meer voor deze nieuwe vorm van hoger onderwijs. De tevredenheid van de ondernemingswereld over deze nieuwe ingenieurs kwam op allerlei wijzen tot uiting. Aan een behoefte was voldaan. In een tekort was voorzien. Talrijke collega's staan nu nog aan het hoofd of zijn terug te vinden in belangrijke functies van kleine, middelgrote en grote bedrijven.

Belangrijke uitvoeringsbesluiten van de wet van 1933 werden echter nooit getroffen. Zo werd bijvoorbeeld de wettelijk voorziene terminologie nooit toegepast. De opleidingsinstituten hebben allerlei namen gekregen, maar werden nooit technische hogescholen genoemd. In Nederland en Duitsland waren onderwijsinstellingen met die naam immers echte universiteiten. Een universitair statuut wilde men aan de technisch ingenieur niet toekennen.

2.3. De devaluatie van het diploma van technisch ingenieur

Een aantal van dit soort meestal door afgunstige collega's ingenieurs ingegeven sabotagedaden heeft de normale ontplooiing van deze ingenieursopleiding steeds belet. Van de in 1933 voorziene juridische bekrachtiging van wat ondertussen een feit met waarde was geworden, met name de technisch ingenieur, is nooit veel in huis gekomen. Integendeel, vooral twee opmerkelijke andere feiten hebben de waarde van het diploma van technisch ingenieur, weliswaar niet van de ingenieur zelf, op nationaal vlak dermate gedevalueerd dat uiteindelijk, met het oog op de Europese evolutie, door de politici maatregelen dienden te worden genomen.

Het eerste feit : onder impuls van de onderwijswereld werd, tegen de zin van de

ondernemingswereld in, een nieuwe tweejarige opleiding gecreëerd, die werd gesanctioneerd met het bekende graduaatsdiploma. Het niveau van dit hoger beroepsonderwijs naar Nederlands en Duits model, kwam te liggen tussen de gediplomeerden van het hoger secundair technisch onderwijs (vroeger A 2 genoemd) en de vijf verschillende bestaande soorten ingenieursopleidingen aan technische hogescholen en universiteiten. De toenmalige technisch ingenieurs kregen het meest te lijden van deze nieuwe groep. De inhoud van hun onderwijsprogramma lag eveneens op het technisch-wetenschappelijk vlak. Wat erger was, is dat de gegradueerden in dezelfde onderwijsinstellingen als die voor de ingenieurs werden opgeleid, vaak door dezelfde leraars en met dezelfde infrastructuur. Als klap op de vuurpijl werden de graduaten ook nog in dezelfde categorie, zeg maar het niveau A 1, als die van de ingenieurs geklasseerd. Het onderscheid tussen beide technisch gevormden, alhoewel inhoudelijk groot, was formeel zo klein dat er in de bedrijven snel veel meer ingenieurs rondliepen dan er diploma's waren uitgereikt. De verwarring was compleet zowel in binnen- als in buitenland. De directeurs van een aantal instellingen van het hoger technisch onderwijs, zoals het toen nog werd genoemd, waren niet weinig in hun nopjes met dit succes. Dit kwam naast het succes van hun ingenieursopleidingen het belang van hun scholen nog versterken. Wel werd de waarde van het diploma van technisch ingenieur gekraakt. De daling van het civiel effect, vooral van de diploma's van de jongeren, volgde onherroepelijk.

Zeer dikwijls wordt de industriële ingenieurs verweten dat zij ten opzichte van de graduaten een afwijzende houding aannemen, terwijl zij eenzelfde al of niet vermeende houding van universitaire ingenieurs veroordelen. Hierbij dient toch opgemerkt dat de finaliteiten van de ingenieursopleidingen, zowel van de meer theoretisch gevormden als deze van de meer pragmatisch gevormden, veel dichterbij elkaar liggen dan de opleidingen van gegradueerde en industrieel ingenieur. De sterk verschillende afstanden tussen industrieel en burgerlijk ingenieurs enerzijds en industrieel ingenieurs en gegradueerden anderzijds zijn zelfs in de wetten van 1970 en 1977 geconcipieerd.

Tweede feit : door al dit succes wilden zoveel mogelijk scholen de graduaats- en ingenieursopleidingen organiseren. Dit heeft geleid tot de gekende proliferatie met uiteindelijk in Vlaanderen alleen niet minder dan dertig verschillende instellingen, die technisch ingenieurs opleiden in afdelingen met niet minder dan tweeënnegentig verschillende benamingen.

De delegatiemoeder vraagt zich af of het nog hoeft gezegd dat dergelijke schoolse ijver vanuit onderwijsmiddelen wel begrijpelijk is maar maatschappelijk gezien gewoon als onrechtvaardig ten opzichte van de betrokken gediplomeerde ingenieurs moet worden bestempeld. Van het in 1933 vooropgezet hoog niveau van deze ingenieursopleiding en van de gedachte aan de democratisering van het hoger onderwijs, bleef niets meer overeind. Duizenden jongeren werden misleid en misbruikt voor de belangen van de inrichtende machten in het onderwijs.

Ook al ging de maatschappelijke waarde en het civiel effect van het diploma steeds achteruit, toch bleven jongeren voor technisch ingenieur studeren. Het aanbod van scholen, de voedingsbodem — men sprak dikwijls van doorgeschoten A 2-scholen — en de propaganda voor deze ingenieursopleiding namen immers steeds maar toe. Bovendien en niet in het minst bleef — in de meeste scholen althans — de vorming van deze ingenieur degelijk en adequaat. In de privé-sector kon men goed gebruik maken van deze minder duur geworden krachten.

2.4. De wetten van 1970 en 1977

Tot hier de feiten. Als gevolg van deze en meerdere andere feiten was het ergste, met name de totale aftakeling, vooral op Europees vlak, te verwachten, zodat in 1970 en 1977 de politici in dit land verplicht waren maatregelen te nemen.

De verenigingen voor technisch ingenieurs hebben dan tussen 1965 en 1980 deze totaal scheefgegroeide toestand aangegrepen om de structuur van het hoger onderwijs in België te laten wijzigen. In deze periode werden de wetten van 1970 en 1977 voorbereid en door het Parlement goedgekeurd.

De technisch ingenieurs konden zich niet enkel beroepen op het gesjoemel met het voor hen georganiseerde onderwijs in België maar deze beroepsgroep kon steunen op de voor hen nadelige Europese vergelijkende repertoria, waaronder vooral de criteria van de diverse opeenvolgende ingenieursregisters van de Fédération Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieurs (FEANI).

Niettegenstaande de oplossing voor de gediplomeerden van het technisch onderwijs zeven jaar na de kaderwet van 1970 kwam, waren de technisch ingenieurs en de ingenieurs techniciens de promotoren van de herstructurering van het hele hoger onderwijs

in België. Zo staat het trouwens neergeschreven in de parlementaire bescheiden van deze wetten.

Sommigen onder de leden van de Vlaamse Raad zullen zich wellicht herinneren dat sommige van de voorgangers van de delegatieleden, die nog steeds actief zijn in de beweging en vandaag weer aanwezig zijn, ooit voor een gelijkaardige hearing in de gebouwen van het Parlement te gast waren.

De huidige Vlaamse Minister van Onderwijs en zijn Secretaris-generaal waren destijds mede van de voornaamste protagonisten van de oplossing, die in 1970 en 1977 — andermaal zogenaamd definitief — aan het probleem van de meer pragmatisch gevormde ingenieurs werd gegeven. Men dacht zoals in 1933 het probleem weer definitief te hebben opgelost.

De mooie principiële beschouwingen, gelijkaardig aan en zo mogelijk nog mooier dan deze van 1933, over de democratisering van het hoger onderwijs, de gelijkwaardigheid van alle ingenieursdiploma's en de noodzakelijke parallelle ontplooiing van de diverse vormen van hoger onderwijs zijn de commissieleden zeker bekend.

De wetten van 1970 en 1977 waren consequent met de principes opgesteld en waren volgens de delegatie goede wetten. De spreker verwijst naar het voorziene universitair niveau met de universitaire aard en het universitair karakter van de instellingen en de studiën voor de meer pragmatisch gevormde ingenieurs, die voortaan op vraag van de Waalse collega's „industriële ingenieurs” zouden worden genoemd. De delegatie denkt aan de terminologie voor de opleidingsinstituten. Met veel moeite hadden de afgevaardigden van de VVTI de term hogeschool in de wet laten opnemen. In Nederland en Duitsland was dit nog steeds de naam voor de instellingen die op het hoogste niveau technisch wetenschappelijke opleidingen verzorgde. De delegatiemoeder denkt ook aan de toelatingsvoorwaarden, de studieduur, het stramien (kandidatuur en ingenieursjaren) en de benamingen als de vereiste bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijzend personeel in de hogescholen. Al deze regelingen werden identiek gemaakt en sommige werden zelfs gekoppeld aan deze van de universitaire geplogenheden. Het aantal hogescholen werd beperkt tot twaalf. Globaal genomen kon men in 1977 spreken van een goede start, na een gezonde basis met de kaderwet van 1970.

Andermaal werden een aantal doelstellingen van de directeurs van de nieuwe industriële hogescholen bereikt. Het succes was zo mogelijk nog groter dan na de wetten van 1933.

2.5. De realiteit

Nog geen vijftien jaar later — de tweede incubatieperiode is blijkbaar slechts de helft van de eerste — stellen de industriële ingenieurs vast dat andermaal honderden intelligente jongeren, die zich meer aangetrokken voelden tot technologie dan tot fundamentele wetenschappen, werden misleid.

Daar waar volgens de ontwerpers van de wetten, de gediplomeerden in binnen en buitenland zouden moeten kunnen doorstoten tot het hoogste administratief niveau bestaan er dossiers van collega's, die in Zwitserland bij een Europese instelling niet in aanmerking komen voor de hoogste functies, van collega's, die in de in Vlaanderen gevestigde Europese instellingen voor de examens een andere kleur van inschrijvingsformulier krijgen dan de licentiaten zodat zij zorgvuldig als „niet-universitair” kunnen worden geweerd ; van collega's, die in een grote Vlaamse stad niet kunnen meedingen voor de betrekkingen met de hoogste verantwoordelijkheid bij de brandweer. De VIK kreeg zelfs ongelijk bij de Raad van State toen het voor deze leden een annulatieberoep indiende.

Met betrekking tot de plaats van de Vlaamse industrieel ingenieur in het kader van het harmonisatieproces van de Europese ingenieursopleidingen horen de afgevaardigden van het VIK op internationale bijeenkomsten de vreemdste verhalen. Daar waar zij dachten dat onze ingenieurs aan de top stonden -- zoals de Vlaamse burgerlijk ingenieurs in hun soort trouwens — van de meer pragmatisch gevormde ingenieurs in Europa, worden zij door hun collega's in andere landen beschouwd als de rode-lantaarn-dragers. Andere Vlaamse ingenieurs hebben blijkbaar Europa afgereisd om uit te leggen dat gegradueerden en industrieel ingenieurs nog steeds één pot nat zijn. Geen wonder dat men in een recent rapport van een Franse vakbond voor ingenieurs en kaders de Belgische ingénieur industrieel vindt in het rijtje van de in Europa nog rare driejarige ingenieursopleidingen. Geen wonder dat de Belgische Staatssecretaris voor Europese Aangelegenheden op een congres van de Waalse collega's verklaart dat er in Europa bij de ingenieursdiploma's enkel nog problemen zijn met de Belgische en Duitse niet-universitaire ingenieurs. Blijkbaar is de onmogelijkheid om te doctoreren voor sommige

Europese ingenieurs, waaronder sommige Vlaamse, een belangrijk criterium bij de beoordeling voor de classificatie. Eén zaak is zeker, indien het decreet wordt uitgevoerd, zoals het door Minister Coens nu wordt voorgesteld, dan worden de Vlaamse industrieel ingenieurs, volgens de bedoelingen van FEANI en wellicht ook later volgens de richtlijnen van de Europese Commissie, geconfronteerd of vergeleken, niet met de driejarige, maar wel met de tweejarige opleidingen. Dit lijkt paradoxaal maar het is zo.

Er is dus, voor wat de maatschappelijke waarde van het ingenieursdiploma betreft — en op termijn het civiel effect — andermaal niet veel in huis gekomen van het wettelijk vooropgezet hoog niveau in de wetten van 1970 en 1977.

Iedere geïnteresseerde heeft deze wetten naar eigen goeddunken en in het belang geïnterpreteerd en al dan niet uitgevoerd. Als voorbeeld geeft de spreker de terminologie. Alle scholen na het secundair onderwijs zijn nu in Vlaanderen zowat hogescholen geworden, weliswaar ook in Europa. De vroegere Duitse en Nederlandse hogescholen lieten zich bijna alle omdopen tot universiteiten, waaronder technische universiteiten.

Wat de benaming van de vorm van hoger onderwijs betreft wordt er in tegenstelling tot de dringende aanbevelingen van de parlementaire bescheiden van de wet van 1970 nog steeds gesproken van hoger niet-universitair onderwijs, het nietuniversitair hoger onderwijs,, , of wat hetzelfde is van hoger onderwijs buiten de universiteit". Deze laatste term werd zeer recent officieel via decreten en zal nu ook officieel voorkomen in de namen van besturen in de administratie van het Departement Onderwijs en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad. Alle onderwijs na het secundair wordt in Europa, onder meer in het raam van het ERASMUS-programma, wel universitair onderwijs (geen academisch wel te verstaan) genoemd, maar Vlaanderen schat zijn universitair onderwijs (UO) zo hoog dat de rest van het hoger onderwijs, het hoger onderwijs van het korte type (HOKT) inclusief, naar de Europese underground wordt verwezen.

De spreker vraagt zich af hoe men in het buitenland kan volhouden dat onze ingenieursstudies van „universitair” of in de toekomst van „academisch” niveau zijn, indien zij in eigen land worden beschouwd als „niet-universitair onderwijs” of als „onderwijs buiten de universiteit”. De Europeanen zullen denken dat het om secundair onderwijs gaat.

Ten slotte verwijst de spreker met betrekking tot de terminologie naar een artikel van een staatsraad in het Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen. In deze uitgebreide en wetenschappelijk opgevatte studie wordt duidelijk gesteld dat de term „universitair niveau” op nationaal vlak en naderhand bekeken op Europees vlak, niets betekent. Uiteraard werd dit artikel door de antagonisten van de wetten van 1970 en 1977 herhaaldelijk geciteerd.

Het is dus niet verwonderlijk dat de Vlaamse industrieel ingenieur in het buitenland zo laag wordt aangeschreven. Men kan zich ook afvragen of het de industriële ingenieurs met de nieuwe term „academisch niveau” beter zal vergaan. Dit is niet meer dan een doekje voor het bloeden. De wetten van 1970 en 1977 zijn duidelijk verkeerd geïnterpreteerd. Men heeft te lang gewacht om de begrippen met een sluitende juridische formulering aan te passen aan de principiële uitgangspunten. Eén zaak is zeker. In het nieuwe decreet moet duidelijke taal worden gesproken.

Een ander voorbeeld van verkeerde interpretatie heeft direct te maken met de term hogescholen. In de wet van 1977 werd ingeschreven dat „enkel de industriële hogescholen het diploma van industrieel ingenieur mogen afleveren”. Men had destijds beter in de wet geschreven dat „de industriële hogescholen enkel” of beter „slechts” diploma's van industrieel ingenieur zouden mogen uitreiken. Dat was in ieder geval de bedoeling van de wetgever. De directies van de opleidingsinstellingen voor industrieel ingenieur hadden de wet ook zo kunnen interpreteren. Zij zouden dan hebben afgezien van de voor de ingenieursgroep zo nefaste koppeling van het HOLT en het HOKT. Wellicht was het dan reeds lang tot meer toenadering van het HOLT met het UO gekomen, of werden er reeds diploma's van de meer pragmatisch gevormde ingenieurs uitgereikt door sommige Vlaamse universiteiten.

Zo wordt de interpretatie van de wetten gemoduleerd, afzwakkend of versterkend naargelang het in het raam van de instantie past. De industriële ingenieurs zweven steeds tussen winst en verlies in dit spel van de onderwijsinstanties.

Talrijk zijn de voorbeelden van niet-uitgevoerde bepalingen in de wetten. De delegatie denkt hier aan de overgangen van studenten tussen de diverse vormen en categorieën van hoger onderwijs. Veel van de moeilijkheden hadden kunnen worden vermeden indien men de hoogstudenten geen twintig jaar had laten wachten op een eerste uitvoering, in de ene richting dan nog, met name van het UO naar het HOKT en het HOLT

en van het HOLT naar het HOKT. De delegatie denkt ook aan de strikte toepassing van de wet aangaande de vereiste bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijzend personeel. Het principe van de koppeling van HOLT en UO werd in deze niet gerespecteerd. Deze handelswijze wordt door de vakbonden als precedent aangegrepen om één van de voor het HOLT nog bestaande principes van het universitair of academisch niveau volledig te verlaten.

Heel typisch is ook het verhaal van het examenreglement. Oorspronkelijk dienden deze reglementen samen voor Walen en Vlamingen uitgevaardigd bij koninklijke besluiten. Voor het HOKT verliep dit vrij vlot. Voor het HOLT kwam er niets uit de bus. De Walen publiceerden na enige tijd hun eigen reglement. In Vlaanderen groeide de chaos en studenten waren voortdurend de slachtoffers van allerlei willekeur. Examen-systemen werden ontworpen in de optiek van opbod tussen — en propaganda voor — de hogescholen. Nadat er, onder druk van de jongeren van onze ingenieursvereniging, en een grondige discussie in de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs, eindelijk een omzendbrief met een reglement voor het HOLT tot stand kwam, vraagt Minister Coens een nieuw advies aan de Raad met als opdracht „één reglement voor het HOLT en het HOKT” te maken. De spreker vraagt zich af of de directeurs het misschien te moeilijk vinden om binnen dezelfde instellingen twee verschillende reglementen toe te passen voor twee totaal verschillende opleidingen. Het reglement voor het HOLT was nota bene praktisch identiek aan dit van de universiteiten.

Aan de hand van deze zeer onvolledige opsomming van enkele van de meest flagrante voorbeelden van verkeerde of gerichte interpretatie en gebrekkige uitvoering van de wetten van 1970 en 1977, is het duidelijk dat de meer pragmatisch gevormde ingenieurs in Vlaanderen en nu ook in Europa nog nergens staan. Toch blijven jongeren voor deze ingenieursopleiding kiezen. Zij kijken blijkbaar meer naar tijdelijke successen, terwijl de talrijke aan de VZW VIK gemelde problemen van collega's in andere Europese landen hen ontgaan.

Daar komt nog bij dat het decreet de wetten van 1970 en 1977 dermate wil wijzigen zodat een aantal zaken alvast worden verduidelijkt. Zo is het duidelijk dat de afgestudeerden van het technisch hoger en het agrarisch hoger onderwijs van het lange type de versmelting mogen verwachten van het HOLT met het HOKT. Blijkbaar is het economisch hoger en het artistiek hoger onderwijs van het lange type (licentiaten, handelsingenieurs en architecten) hetzelfde lot niet beschoren. De woordvoerder stelt dat reeds lang geweten is dat er geen plaats is voor drie niveaus van technisch en technisch-wetenschappelijk gevormden na het secundair onderwijs. De andere Europese landen kennen wel meerdere technisch en technologisch georiënteerde soorten opleidingen na het secundair niveau. Ieder van deze soorten, met een studieduur van dikwijls twee jaar, soms drie jaar maar veelal vier of vijf jaar, is echter onder te brengen in één van de twee hoofdgroepen met name de groep der „professionele” opleidingen of de groep der „academische” opleidingen.

Het proces van de indeling in twee groepen is in Vlaanderen nu ook op gang gekomen. Als meer pragmatisch gevormde ingenieurs komen de industriële ingenieurs andermaal, zoals in 1933 en zoals in 1970, tussen twee stoelen te staan. Zoals in 1970-1977 is het andermaal de vraag welke stoel, de korte of de universitaire, zeg maar academische, hen zal worden aangeboden.

2.6. De houding ten aanzien van het voorontwerp van megadecreet

De Vlaamse Ingenieurskamer heeft geoordeeld, na uitgebreid voorbereidend werk, ook over het inhoudelijke van de opleiding, na talrijke vergaderingen, waarin de leden in de ruimst mogelijke mate werden geconsulteerd dat met het oog op de plaats van de Vlaamse industrieel ingenieur tussen zijn Europese collega's hij in Vlaanderen thuishoort in de groep van de professionelen. Dit wil met andere woorden zeggen dat hij op de academische stoel moet terechtkomen. Door het VIK wordt de opname van een aantal bepalingen in het ontwerp voorgesteld. Die zouden op middellange termijn moeten resulteren in een definitieve ten opzichte van Vlaanderen en Europa te rechtvaardigen oplossing voor de problemen van de meer pragmatisch gevormde Vlaamse ingenieurs.

In principe komt het er op neer dat de thans wettelijke graden van kandidaat industrieel ingenieur en van industrieel ingenieur moeten worden opgenomen in de lijst van academische graden in het decreet. Afhankelijk van de resultaten van de onderhandelingen, die dienaangaande tussen de universiteiten zelf moeten worden gevoerd, dienen de graden eveneens vermeld in de lijsten van de te organiseren academische graden door de universiteiten. Dit is een zaak van de universiteiten. Wel raadt het VIK de verantwoordelijken aan om van de gelegenheid gebruik te maken om een meer efficiënte

spreiding van de ingenieursopleidingen in Vlaanderen te bewerkstelligen. Ook adviseert de delegatie om praktische redenen een grotere dan de thans voor de burgerlijk ingenieurs bestaande spreiding van kandidaturen te voorzien. Problemen met de gedeeltelijke instandhoudingsdrang van sommige bestaande grote industriële hogescholen kunnen door toepassing van beide principes worden voorkomen.

Belangrijk hierbij is dat de wettelijke ingenieursgraden van kandidaat industrieel ingenieur en industrieel ingenieur worden ingevoerd onder afzonderlijke studiegebieden en niet binnen de oude faculteit der toegepaste wetenschappen. Bijvoorbeeld kan het nieuwe studiegebied de naam technologie krijgen of industrie. De scheiding met de oude faculteit toegepaste wetenschappen lijkt essentieel om de zo geprezen eigenheid, het meer pragmatisch gericht zijn van de industrieel ingenieurs te kunnen bewaren. Het is dus niet zo dat de delegatie van alle industrieel ingenieurs burgerlijk- of bio-ingenieurs zou willen maken. Evenmin wil men van de veertien industriële hogescholen veertien nieuwe kleine universiteitjes maken. Dit zou trouwens onbetaalbaar zijn. Scheiding betekent echter niet dat geen gebruik kan of mag worden gemaakt van het onderwijsaanbod van de diverse departementen, van het onderzoeksaanbod van de diverse universitaire geledingen en van de hele universitaire infrastructuur. De toepassing van deze principes zal uiteindelijk een geweldige besparing van gemeenschapsgelden met zich meebrengen.

Uiteraard moeten sommige bepalingen uit de wet van 1977, bepalingen, die het monopolie van deze ingenieursopleiding voor hogescholen reserveren, worden opgeheven. Het decreet zou immers moeten voorzien in de mogelijkheid tot overheveling van afdelingen voor industrieel ingenieurs aan hogescholen naar universiteiten. Het stoort de delegatie helemaal niet dat de naar de universiteiten overgehevelde ingenieursopleidingen inhoudelijk aan meer academische normen zouden worden aangepast. Deze aanpassing kan enkel de kwaliteit van de opleiding verbeteren. De details van deze overhevelingen worden overgelaten aan de erbij betrokken instellingen voor hoger onderwijs. Zeer belangrijk is dat deze operatie geleidelijk moet verlopen. Het voorzien van een voldoende lange termijn schept mogelijkheden tot grondige voorbereiding en degelijk overleg, onder meer aangaande de overheveling of de andere bestemming van het betrokken onderwijzend personeel. Hier zijn immers uitgebreide mogelijkheden in het HOKT, ook met behoud van het bezoldigings- en prestatiestelsel. Zoals blijkt uit deze inleiding zijn dertig en vijftien jaar, als overgangperiodes bij het oplossen van de ingenieursproblemen, reeds meer voorgekomen. Naar de mening van de spreker moet het volledig voltrekken van deze operatie binnen de zeven à acht jaar haalbaar zijn.

Het in die periode naast elkaar bestaan van dezelfde graden uitgereikt enerzijds door universiteiten en anderzijds door andere instellingen voor hoger onderwijs kwam reeds meer voor en de spreker verwijst naar de licentiaten in de toegepaste economie en handelsingenieurs. Dit kan dan ook geen bezwaar zijn.

Enkel door uitvoering te geven aan deze ideeën zal het eeuwigdurend probleem van de meer pragmatisch gevormde ingenieurs definitief worden opgelost en zal aan dit trieste verhaal een echt einde komen. Een aantal problemen, die sinds 1977 hangende kwesties bleven, zoals het onderzoek aan de industriële hogescholen, het doctoreren voor industrieel ingenieurs en de sociale toelagen voor de HOLT-studenten, zullen automatisch een oplossing krijgen binnen de universiteiten. Deze drie kwesties, die volgens de parlementaire bescheiden rond de wetten van 1970 en 1977 bij de herziening van de wet op de academische graden en andere wetten of besluiten nog dienden te worden opgelost, kunnen geen moeilijkheden meer opleveren.

Het VIK meent dat zijn voorstellen in de lijn liggen van hetgeen steeds door het beleid, de administratie, de politici en allerlei instanties destijds werd vooropgezet.

2.6. De tien eisen van het VIK

Tot slot wil de delegatie nog een overzicht geven van de door de VIK, op dit ogenblik geformuleerde, tien belangrijkste eisen met betrekking tot de oplossing van het probleem van de meer pragmatisch gevormde ingenieurs in Vlaanderen. De commissieleden kunnen dan zelf nagaan in hoeverre de door de delegatie voorgestelde amendementen bij het ontwerp van decreet, op middellange termijn wel te verstaan, oplossingen aanbrengen en — wat nog belangrijker is — in hoeverre zij mettertijd de toename van de kosten voor onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap kunnen helpen afremmen.

1. Industrieel ingenieur moet een academische graad worden. Een dergelijke graad kan met de nodige Europese waarborgen slechts worden toegekend door een universiteit.

2. Bij het inrichten van de opleiding aan één of meerdere universiteiten moet de eigenheid van de opleiding behouden blijven.

3. Het aantal opleidingsinstituten moeten andermaal drastisch gerationaliseerd worden.

4. De kwaliteit van de opleiding voor industrieel ingenieur moet worden verbeterd en daarom ondersteund door technisch-wetenschappelijk onderzoek, verricht door het personeel dat het onderwijs aan deze ingenieurs verzorgt.

5. De vereiste bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijzend personeel moeten uiteraard dezelfde blijven als deze voor het onderwijzend personeel van de universiteiten.

6. Industrieel ingenieurs moeten, weliswaar onder dezelfde voorwaarden als afgestudeerde licentiaatsstudenten van de universiteiten, kunnen doctoreren. Dit kan enkel gebeuren onder de bevoegdheid van de universiteiten.

7. Denigrerende terminologie met betrekking tot vormen van het hoger onderwijs, zowel voor HOLT als HOKT, moet onmiddellijk worden afgeschaft en eventueel vervangen indien dit noodzakelijk is.

8. Niet meer aangepaste terminologie aangaande de opleidingsinstituten zoals hogeschool moet onmiddellijk worden aangepast. De delegatie geeft als voorbeeld : voorlopig technische universiteiten, liefst zo vlug mogelijk „binnen” en niet meer „buiten” de universiteiten.

9. Sociale voordelen voor studenten in het hoger onderwijs moeten selectief uitgebreid worden, enkel voor hen die moeten studeren aan minder voorkomende instellingen, die de toelagen werkelijk nodig hebben en relevant besteden.

10. Het HOKT en het HOLT moeten onmiddellijk worden ontkoppeld zodat volledig gescheiden entiteiten zowel administratief als pedagogisch functioneren. Enkel dan kan een voorlopige maar adequate samenwerking tussen HOLT en UO starten.

3. Gedachtenwisseling met de Commissie

Een lid vraagt meer uitleg over wie het VIK vertegenwoordigt.

De delegatievoorzitter verduidelijkt dat het een beroepsorganisatie is van industriële ingenieurs. De opleidingsinstituten zijn er als dusdanig niet in vertegenwoordigd.

Verschillende leden hebben vragen met betrekking tot de aangehaalde discriminatie in Europees verband. Een delegatielid herhaalt dat deze zeer reëel is en zich onder meer manifesteert met betrekking tot de waarde van het diploma dat in sommige internationale instellingen — bijvoorbeeld de CERN in Genève — niet wordt erkend. In andere Europese landen worden vergelijkbare opleidingen wel gehonoreerd met een in Europees verband erkend diploma dank zij recente wetwijzigingen die aan dit euvel hebben verholpen.

Het is wenselijk aldus een lid dat de verschillende civiele effecten van de diploma's op Europees vlak worden toegelicht alsook de betreuwenswaardige houding die erin zou bestaan dat ingenieurs zich in Europees verband denigrerend uitlaten over de HOLT-abituriënten.

Een lid meent dat er tussen de HOKT- en de HOLT-opleidingen een groter onderscheid moet worden gemaakt, omdat de doelstellingen anders zijn. In 1977 was het in hoofdte van de wetgever de bedoeling het aantal graduataten zeer beperkt te houden en de opleiding zeer praktisch te organiseren, bijvoorbeeld automechanica. Onder druk van de industrie en ook van het Europese gegeven diende men dit soort opleidingen uit te breiden tot drie jaar. Hierdoor kwam de volgens het lid te betreuren — vervaging tussen HOKT en HOLT.

Een delegatielid verduidelijkt dat het bestaansrecht van het HOKT door hem niet in vraag werd gesteld, integendeel. HOKT-opleidingen zijn zeer zinvol. Er is inderdaad behoefte aan sterk gespecialiseerde opleidingen vooropgesteld dat zij twee jaren bedragen. Deze passen perfect in het HOKT.

Het koppelen van HOKT en HOLT en het onder Europese druk systematisch verlenen van de graduaatopleidingen tot drie jaar doet de grens tussen beide vervagen en heeft als gevolg dat ze in de praktijk op gelijke voet worden behandeld. Nochtans zijn ze in se zeer verschillend. Deze evolutie werd door de VIK steeds betreurd en is door de wetgever in 1977 zeker niet bedoeld. Het is een misgroeiing tegen de geest van de wet in.

Een lid plaatst grote vraagtekens bij de door de delegatievoorzitter geformuleerde stelling dat een aantal HOLT-instellingen moeten worden ontmanteld om vervolgens de integratie van de HOLT-opleidingen in de universiteiten tot stand te brengen en dit binnen een termijn van 7 jaar. Dit zou kunnen leiden naar een ongewenste bijkomende proliferatie van universitaire instellingen. Ook hier zijn grenzen.

De delegatievoorzitter besluit met nogmaals duidelijk te stellen dat de VIK in de eerste plaats een academische graad opeist. Dit is de enige juridische garantie om op Europees niveau een volwaardig diploma te kunnen voorleggen. Omdat deze academische graad juridisch enkel kan worden uitgereikt door de universiteiten stuurt het VIK aan op integratie van het HOLT in de universiteiten. De delegatie spreekt er zich niet over uit hoe dit in de praktijk moet gebeuren, met rationalisatie of niet.

Een lid onderstreept de grote marktwaarde van de HOLT-ingenieurs. Er is immers een grote waardering voor de opleiding.

Dit neemt niet weg, volgens de delegatievoorzitter en hij wil zeker niet de kwaliteit van de HOLT-opleiding in vraag stellen, dat de Europese markt voor de HOLT-abituariënten niet toegankelijk zal zijn omwille van het niet-erkende diploma.

VI. HOORZITTING MET EEN DELEGATIE VAN FACULTEITEN ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN VAN DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN

1. Inleiding

De delegatie is samengesteld uit de professoren-decanen Thiers (RUCA), Denduyver (RUG), Reyns (UFSIA), Raymaekers (UFSAL), en Lesthaeghe (VUB) evenals de voorzitter van het departement TEW van de KUL, professor Gochet (KUL). Professor Lesthaeghe treedt als delegatiwoordvoerder op.

2. Uiteenzetting door de delegatiwoordvoerder

Het is volgens de delegatiwoordvoerder de bedoeling namens de Faculteiten Economische Wetenschappen van alle Vlaamse universiteiten en universitaire instellingen hun bezorgdheid uit te drukken met betrekking tot diverse artikelen zoals deze in der haast zijn opgenomen in het voorontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Het is voor de delegatieleden niet steeds eenvoudig geweest om de tekst van de verschillende versies van de voorontwerpen ter inzage te krijgen.

De opmerkingen van de delegatie kunnen in zes punten worden gebundeld.

2.1. Situeren en gevolgde methode

De decanen hebben in een bepaalde krant moeten lezen dat de overgang van het hoger onderwijs van het lange type (HOLT) naar de universiteiten een feit was. Via de rectoren is bevestigd dat er in mogelijkheden zou worden voorzien om over te stappen van de HOLT-kandidaturen naar de universitaire licenties en van de HOLT-licenties naar het doctoraat (de artikelen 37 en 38 van het voorontwerp van 6 maart 1991). Met artikel 83 is als het ware de kroon op het werk gezet door HOLT-licentiaten toe te laten aan de universiteiten onderwijsassistent te worden, zelfs voor vakken die zij zelf nooit hebben gevolgd.

De artikelen 37, 38 en 83 van het voorontwerp komen neer op een de facto gelijkstelling van de HOLT-opleidingen in de handelwetenschappen en van handelsingenieur met de universitaire opleidingen.

Deze artikelen verschenen voor het eerst in het voorontwerp in de versie van 6 maart 1991** en zijn niet door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) besproken. De decanen kunnen gewoonlijk via hun rectoren eventuele opmerkingen aan de VLIR signaleren. Dit is nu niet mogelijk geweest. De rectoren zijn immers zelf niet in de gelegenheid geweest hun standpunt te laten kennen. De decanen vermoeden dat de krant De Standaard gelijk heeft en dat deze artikelen op het laatste moment werden toegevoegd als gevolg van lobby-activiteiten. Deze methode is volgens de delegatiwoordvoerder een fait accompli-techniek zonder voorgaande. Het is resultaat van lobbywerk, dat de decanen niet hebben willen doen omdat zij voordien altijd de geëigende kanalen zoals rectoren en VLIR hebben gevolgd. Dit verklaart het verzoek om een hoorzitting.

2.2. De gelijkschakeling van de instellingen van het HOLT met de universiteiten

Die gelijkschakeling impliceert een de facto oprichting van een aantal faculteiten.

Er wordt aldus een spreiding van kandidaturen bewerkstelligd die veel verder gaat dan in het politiek akkoord was voorzien. Sommige HOLT-instellingen noemen zich nu al in hun brochures universitaire instelling. Dit heeft voor gevolg dat er in Brussel vijf en in Antwerpen drie faculteiten economie zouden zijn.

Dit lijkt wat van het goede teveel. Men kan zich sterk afvragen of nog wel van rationalisatie kan worden gewaagd.

2.3. De mogelijkheid tot het organiseren van een overgangsexamen bij de overstap van het HOLT naar de universiteiten

In de laatste versie van het voorontwerp van 21 april 1991 is wel voorzien dat voor de overstap van het HOLT naar de universiteiten een overgangsexamen kan worden georganiseerd. De brug tussen HOLT en universiteit kan dus worden gekoppeld aan een overgangsexamen. Deze versie komt ten dele tegemoet aan de vraag van de decanen om de bruggen optioneel afhankelijk te maken van een overgangsexamen.

De delegatie zou de mogelijkheid tot het organiseren van een overgangsexamen willen omgezet zien in een verplichting. Aldus zouden de verschillen in kwaliteit tussen het HOLT en de universiteiten worden weggenomen. De universitaire opleiding dient als referentiebasis te gelden. Bovendien zal een dergelijk verplicht overgangsexamen eventueel gecoördineerd door de gezamenlijke faculteiten een opbodpolitiek tussen de universiteiten met de daarmee gepaard gaande kwaliteitsverlaging vermijden. Men moet dus het woord „kan” in de artikelen 35 en 37 vervangen door het woord „zal”.

De delegatiemoeder beklemtoont het verschil in aangeboden stof tussen het HOLT en de universiteiten. De HOLT-opleidingen zijn meer specialistisch op kleinere vakgebieden die de universiteiten als één geheel beschouwen en dus veel breder in hun programma hebben geïntegreerd. Er is bovendien de aansluiting met het wetenschappelijk onderzoek, waardoor de kwaliteitsverschillen niet kunnen worden ontkend.

Men kan ze dan ook niet zo maar met een artikel in het ontwerp wegschuiven.

Een delegatielid wil het gebrek aan consistentie op het vlak van de overgang van de kandidaturen-HOLT naar de universitaire licenties illustreren met de Antwerpse situatie. In de Antwerpse handelshogeschool is het programma opgebouwd uit 2 kandidaturen en drie licenties. Een automatische overgang na de kandidaturen in de handelshogeschool naar de UFSIA-opleiding toegepaste economie zou betekenen dat de studenten na twee van hun vijf jaar — en veertig ten honderd van hun studietijd — met een overgangsexamen maar zonder verlenging van hun studieduur zouden kunnen overstappen naar de universitaire licenties. Dit betekent dat die studenten aan de eindmeet slechts negentig ten honderd van hun opleiding hebben gekregen.

Er bestaan volgens dit delegatielid bovendien ook verschillen tussen de handelshogescholen onderling : sommige richten twee kandidaturen en drie licenties in, andere drie kandidaturen en twee licenties en nog andere twee kandidaturen en twee licenties. Dit bewijst dat een automatische overgang na niet één de helft van de studies niet kan. Dit onderstreept nogmaals de noodzaak van een verplicht overgangsexamen.

Een ander delegatielid merkt op dat de kandidaten afgestudeerd aan een handelshogeschool aan de Gentse universiteit worden toegelaten tot de licenties, mits te slagen in een bijzondere proef met een bijkomend studiejaar.

2.4. De opleiding tot handelsingenieur

De opleiding tot handelsingenieur is een gemengde opleiding tussen enerzijds economie en anderzijds toegepaste wetenschappen en die meestal door twee universitaire faculteiten wordt ingericht, zij het dat één van de twee faculteiten de verantwoordelijkheid draagt. Het professorenkorps is gemengd. Er is een dubbele economische en technologische opleiding. Dit is een Belgische eigenheid die in het buitenland wordt beneden.

De opleiding kent de laatste jaren een toenemend succes en het verwondert de delegatiemoeder niet dat andere instellingen de opleiding tot handelsingenieur hebben aangeboden.

Hij vraagt zich wel af wat voor die oprichting de wettelijke basis is. De **delegatiemoeder** verwijst naar een specialist in onderwijsrecht, de heer **Veny**. Er zou geen wettelijke grond zijn voor het binnensluizen van de opleidingen tot handelsingenieur in het HOLT.

De niveauverschillen tussen het HOLT en de universiteiten stellen zich op het vlak van studies tot handelsingenieur het scherpst. De HOLT-scholen hebben immers geen faculteiten toegepaste wetenschappen.

De opleiding tot handelsingenieur zou een exclusief domein voor de universiteiten moeten zijn.

Alleen de universiteiten die beschikken over een faculteit economie en over een faculteit toegepaste wetenschappen zouden de opleiding tot handelsingenieur mogen aanbieden. Dat benadrukt precies het eigen profiel van de handelsingenieur.

De spreker verwijst naar het advies van de Raad van State die op grond van het artikel 6 van de Grondwet opmerkt dat als de overgang van het HOLT naar het UO mag voor bepaalde opleidingen, dit moet kunnen voor alle richtingen.

De Gemeenschapsminister heeft met betrekking tot die opmerkingen van de Raad van State verwezen naar de wetgeving op de universitaire expansie van 1965 die aan enkele handelsscholen het statuut van faculteit TEW gaf. De delegatiwoordvoerder denkt dat dit niet juist is. De universitaire expansiewetgeving handelde slechts over de opname van één handelshogeschool in een universiteit. Verder zegt die wet daar niets over, zodat de spreker niet goed de verwijzing naar de wet op de universitaire expansie begrijpt.

De delegatiwoordvoerder heeft nog een bemerking met betrekking tot de uitleg verstrekt door de Gemeenschapsminister naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State. Hij denkt dat de stelling van de Gemeenschapsminister als zou dat „het curriculum van de handelsscholen (handelsingenieurs en handelswetenschappen) dichter staat bij het curriculum van de TEW-faculteiten aan de universiteiten dan dit het geval is voor de andere HOLT-opleidingen” eveneens foutief is.

De spreker vermoedt dat hier wordt verwezen naar de licentie-opleidingen in de handelswetenschappen, maar niet naar de handelsingenieurs.

De Gemeenschapsminister stelde verder dat „de huidige praktijk bij overgang van studenten van de handelshogescholen naar de universiteiten meestal zonder extra studie-jaren gebeurt, dit in tegenstelling met de andere HOLT-opleidingen waar het eigen studieprogramma dient te worden aangevuld”.

Dit is volgens de delegatiwoordvoerder flagrant verkeerd. Aan alle universiteiten zijn de brugstudenten economie of handelsingenieurs onderworpen aan een enige proef voor de kandidaturen. Dit impliceert een volledig studiejaar. Er is geen sprake van een automatische overgang. Dit is precies het punt waartegen de delegatie zich verzet.

Er wordt benadrukt dat het HOLT zijn eigen redenen van bestaan heeft en zijn eigen finaliteit, maar dat die verschilt van die van de universiteiten. Indien men de twee systemen wil behouden kan die toestand best worden bewaard. Wil men daarentegen dat de systemen naar elkaar toegroeien, dan moet volgens de spreker de vraag worden gesteld of de extrafaculteiten niet gewoon balast zijn.

Een delegatielid vraagt aandacht voor de specifieke Gentse situatie. De Gentse universiteit is de enige Vlaamse universiteit met een faculteit economie en een faculteit toegepaste wetenschappen die de opleiding handelsingenieur niet inricht. Dit komt omdat in het verleden de studenten voor deze richting niet financieerbaar waren. De spreker vraagt dan ook dat de Gentse universiteit in de toekomst deze opleiding zou mogen aanbieden.

2.5. De verschillen in kwalificatie voor het HOLT en het universitair personeel

De delegatiwoordvoerder merkt op dat een assistent aan de universiteit, die na zes jaar zijn doctoraat niet heeft behaald, in principe wegvloeit uit het gewone korps van het wetenschappelijk personeel. Voor hen bestaat de mogelijkheid niet om door te stromen naar de ambten van eerstaanwezend assistent, werkleider of docent.

In het HOLT kan men zonder doctoraat deze stappen overslaan en meteen als docent worden benoemd. Dit was in het verleden de courante praktijk. De delegatiwoordvoerder geeft een HOLT-school als voorbeeld waar slechts één vijfde van het docerend personeel doctor op proefschrift is.

Er is enerzijds de de facto gelijkschakeling van de HOLT-opleidingen met de universiteiten, doch anderzijds stelt men vast dat er flagrante verschillen in kwalificatievereisten zijn voor het personeel, waarbij het HOLT-personeel maar liefst drie stappen in de wetenschappelijke loopbaan kan overslaan.

2.6. Het HOLT heeft niet het wetenschappelijk onderzoek als finaliteit

Hierdoor wordt de specificiteit van de universiteiten benadrukt. Dit is een wezenlijk element van het niveauverschil dat bestaat tussen het HOLT en de universiteiten. Bovendien is de studiebelasting en de studiediepgang aanzienlijk groter op de universiteiten met meer werkcolleges en papers.

3. Algemene opmerkingen

Een delegatielid wil er de aandacht op vestigen dat blijkbaar niet alleen het diploma van handelsingenieur behaald aan de universiteit, maar ook andere universitaire diploma's blijkbaar niet zijn beschermd.

De spreker vraagt zich af of voorafgaand aan de artikelen 23 en volgende, waar men per universitaire instelling een opsomming aantreft van alle diploma's die mogen worden uitgereikt, geen bepaling zou moeten worden opgenomen waarin duidelijk wordt gesteld dat al die universitaire diploma's wettelijk beschermd zijn en voorbehouden aan die universitaire niveaus.

Er bestaat volgens het delegatielid op dit ogenblik een zeer grote misleiding zowel van de studenten als van de gemeenschap. De studenten stellen vast dat zij zowel handelsingenieur kunnen worden aan de universiteit als aan de HOLT-instellingen. Vaak constateren de studenten pas tijdens hun studies dat het HOLT en de universiteit niet hetzelfde zijn en dat er, wat hun toekomstmogelijkheden en de finaliteit van de opleiding betreft, grote verschillen zijn.

De spreker meent dat de decreetgever van de nu geboden kans moet gebruik maken om orde op zaken te stellen op dit vlak. Hij is ervoor bevreesd dat binnen enkele jaren **HOLTinstellingen** studies zullen inrichten met nieuwe programma's waaraan zij bijvoorbeeld de titel van burgerlijk ingenieur zullen verbinden.

4. Gedachtenwisseling met de leden van de Commissie

Een lid merkt op dat het economisch hoger onderwijs nog altijd de sporen draagt van het verleden. Aan de meeste universiteiten is een integratie gebeurd van handelshogescholen en de spreker verwijst naar Leuven en Antwerpen. Dit verklaart waarom er handelshogescholen zijn die niet zijn geïntegreerd of niet wilden worden geïntegreerd.

Het lid brengt begrip op voor de universiteiten die de opleiding tot handelsingenieur niet hebben en hij denkt dat daarover nog kan worden gepraat.

Hij denkt wel dat men zeer voorzichtig moet zijn bij het maken van een duidelijke afscheiding tussen enerzijds de handelshogescholen en anderzijds de universitaire economische faculteiten.

Het lid benadrukt dat met betrekking tot de overgang het nog altijd de universiteit is die oordeelt of zij een bepaalde student al dan niet zal toelaten.

Een delegatielid antwoordt dat het lid ongetwijfeld verwijst naar de universitaire expansiewet van 1965, waarbij de mogelijkheid werd geschapen voor handelshogescholen om te worden geïntegreerd in de universiteiten. Hij meent dat het misschien een oplossing zou zijn om aan de handelshogescholen vandaag opnieuw de vraag te stellen om te worden geïntegreerd. Aldus zal een stuk onzekerheid worden weggenomen. De scholen die zelfstandig willen blijven, mogen dit. De universiteiten willen de integratie zeker niet opdringen. Zij hebben geen probleem met het diploma handelswetenschappen. Zij reiken het zelf niet uit. Het is een typisch HOLT-diploma.

De spreker vindt wel dat wat het diploma van handelsingenieur betreft de verwarring moet uit de wereld worden geholpen.

Een ander delegatielid wil enige verduidelijking geven bij de integratie van de handelshogescholen in 1965. Hij verwijst naar de Leuvense situatie. Het betrof dagonderwijs in een normale cyclus van vier jaar. In de HOLT-instellingen bestaat nu nog al wat diversiteit in zowel de studieduur als de studiebelasting per studiejaar. De integratie kwam toen op een ogenblik dat er een veel grotere gelijklopendheid was tussen de handelshogescholen en faculteiten.

Een lid meent dat het door de delegatie ingenomen standpunt duidelijk aantoonst tot welke irrationaliteit men komt wanneer het voorontwerp van decreet zoals het nu is opgevat, wordt gestemd.

Het lid meent dat alles op zijn kop is gezet omwille van de Limburgse verworvenheid,

namelijk de integratie van de Limburgse Economische Hogeschool in het Limburgs Universitair Centrum. Dit is als een afzonderlijk gegeven beschouwd, waardoor alle andere economische hogescholen een beetje in de kou zijn blijven staan.

De regeling zoals nu vastgelegd in het voorontwerp zal alleen maar grote verwarring creëren tussen de HOLT-opleidingen en de universitaire opleidingen.

VII. HOORZITTING MET EEN DELEGATIE VAN DE FACULTEITEN LANDBOUWWETENSCHAPPEN VAN DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN

1. Inleiding

De delegatie is samengesteld uit professor Martens, decaan RUG, professor Uytterhoeven, prodecaan KUL en de heer Weiler, Algemeen Voorzitter van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging (KVIV) .

2. Uiteenzetting

De delegatie wil haar standpunt uiteenzetten omtrent artikel 26, a), 3° van het voorontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en meer bepaald over het oprichten van kandidaturen bio-ingenieur aan het Universitair Centrum Antwerpen.

2.1. Het ontbreken van een echte behoefte aan een bijkomende vestigingsplaats voor de opleiding in de landbouwwetenschappen

Het ontbreken van een echte behoefte kan uit het volgende blijken.

2.1.1. Het huidig aanbod van afgestudeerden laat toe te voldoen aan de behoeften van de arbeidsmarkt.

2.1.2. Er bestaat geen specifiek-regionale Antwerpse behoefte voor kandidaat bio-ingenieurs.

2.1.3. De toegang tot universitaire studies in de landbouwwetenschappen is gedemocratiseerd en de studenten afkomstig uit de provincie Antwerpen zijn in Vlaanderen niet ondervertegenwoordigd.

Omdat de Leuvense universiteit het meest recruteerde uit de provincies Antwerpen en Limburg verwacht men vooral te Leuven nadelige gevolgen op het gebied van de studentenpopulatie door de oprichting van kandidaturen bio-ingenieur te Antwerpen.

2.1.4. In de toekomst wordt eerder een stagnatie en zelfs een daling van de studentenpopulatie in de landbouwwetenschappen vooropgesteld. Deze daling is reeds merkbaar aan de Landbouwniversiteit van Wageningen.

Op dit ogenblik starten ieder jaar zowel te Gent als te Leuven een tweehonderdtal studenten de opleiding in de landbouwwetenschappen.

2.2. De gevolgen van een verdere versnippering

Naast het gebrek aan een echte noodzaak voor het oprichten van een bijkomende vestigingsplaats wijzen de delegatieleden op de meerdere negatieve gevolgen van een verdere versnippering.

2.2.1. Binnen het Nederlandse taalgebied bevindt Vlaanderen zich nu al in een bijzonder moeilijke concurrentieverhouding ten opzichte van Nederland. Zo beschikt de Landbouwniversiteit van Wageningen over ruim het dubbel van de middelen en de studenten van Brussel, Gent en Leuven samen.

2.2.2. Zoals dit ook geldt voor de toegepaste wetenschappen leidt een verdere versnippering van de middelen omwille van de beperkte deelbaarheid van de middelen noodzakelijkerwijze tot een kwaliteitsdaling. In tegenstelling met de menswetenschappen moet zwaar worden geïnvesteerd in apparatuur en uitrusting.

Met het huidige studentenaantal en de terbeschikkinggestelde middelen zijn de universiteiten verplicht te rationaliseren. De Leuvense en de Gentse universiteit maken afspraken om sommige cursussen slechts op één plaats te geven en de andere universiteit ontleent dan de cursus.

Het oprichten van een bijkomende vestigingsplaats van opleiding in de landbouwe-

tenschappen -zelfs op kandidaatsniveau — verstoort het evenwicht dat de twee universiteiten hadden bereikt en doet afbreuk aan de aldus verkregen efficiëntie.

2.2.3. Met afzonderlijke kandidaturen kan onvoldoende worden ingespeeld op de synergieën met de ingenieurscyclus en met andere studiegebieden. Een groot aantal professoren die in de kandidaturen doceren, geven ook les aan de ingenieurs.

2.2.4. Er is de vrees dat een verdere versnippering gevolgen zal hebben voor het wetenschappelijk onderzoek. Zoals het voorontwerp nu geconcipieerd is, is het zo dat wanneer een instelling kandidaatsonderwijs verstrekt, zij ook een derde cyclus mag organiseren, met andere woorden doctoraten in de landbouwwetenschappen mag uitreiken. Er zal dus een versnippering zijn van beurzen, fondsen enzovoort.

2.2.5. De concurrentiepositie van de afgestudeerden binnen het Nederlandse taalgebied, alsook binnen Europa en op de wereldmarkt kan verzwakken.

2.2.6. Een verdere versnippering van kandidaturen houdt het risico in van een latere uitbreiding tot de tweede en derde cyclus.

Bovendien mag men niet uit het oog verliezen dat een studierichting wordt gecreëerd die nooit op zichzelf zal leefbaar zijn. Een recrutering die op het niveau van de kandidaturen minder dan 200 studenten haalt kan volgens een delegatielid nooit leefbaar zijn.

2.3. Standpunt KVIV

De voorzitter van het KVIV stelt dat de arbeidsmarkt voor de aan de **landbouwfaculteiten** afgestudeerde ingenieurs zich enigszins opsplijt. De houders van het diploma van landbouwingenieur hebben het moeilijk, terwijl voor de afgestudeerden in de scheikunde en de landbouwindustrie de arbeidsmarkt voortreffelijk is.

Daaruit kan volgens de spreker worden afgeleid dat er niet echt een toekomstige behoefte is. Bovendien hebben de faculteiten landbouwwetenschappen de laatste tien jaar de grote stijging gekend van het aantal studenten in vergelijking met de andere faculteiten in de wetenschappen. Het moet duidelijk zijn dat deze groei zich niet verder kan manifesteren.

Bij het KVIV bestaat de vrees dat een verdere **opdeling** van bevoegdheden tussen de instellingen op termijn zal leiden tot een kwaliteitsverlaging.

Het delegatielid verwijst naar het industriële gebeuren. De ondernemingen fuseren, concentreren en specialiseren om in staat te zijn hun kennis te verdedigen en uit te bouwen.

Budgetten voor R & D in de industrie overstijgen tientallen keren de budgetten van de faculteiten en het gehele onderwijssysteem.

Uit deze maatschappelijke tendens tot concentratie moet het universitair beleid voor de toekomst ook lessen trekken. De bestaande faculteiten zullen sommige bestaande labo's, projecten, middelen enzovoort moeten bundelen en eventueel slechts op één plaats aanbieden. Dit is een gegeven dat niet alleen voor de faculteiten **landbouwwetenschappen** geldt maar voor alle instellingen die een behoefte hebben aan een dure infrastructuur.

Die bundeling is niet alleen nodig omwille van de technische infrastructuur, maar ook voor menselijke mankracht. De universiteiten beschikken na de derde cyclus bijna over geen onderzoekers meer.

Met het huidige systeem is men op dit ogenblik in staat een voortreffelijke kwaliteit aan onderwijs en onderzoek tot en met het doctoraat te bieden.

De KVIV-voorzitter concludeert dat het nodig is om aan de wetenschapsfaculteiten tot concentratie te komen en indien dit niet goedschiks gebeurt zal men misschien de instellingen ertoe moeten dwingen.

3. Gedachtenwisseling met de leden van de Commissie

3.1. Proliferatie van vestigingsplaatsen

Een lid verwijst naar een door de delegatie terbeschikking gestelde **documentatiebundel** waarin wordt geschreven dat er in Antwerpen eigenlijk een vraag was naar de opleiding van burgerlijk ingenieurs (toegepaste wetenschappen). Omdat het verzet evenwel zo manifest was heeft men geopteerd voor kandidaturen landbouwkundig ingenieur. Nog altijd volgens de brochure had men beter voor kandidaat burgerlijk ingenieurs

gekozen om de democratisering te verhogen en vooral omwille van de duidelijke tekorten aan afgestudeerden.

Het lid merkt op dat het ridiculiseren van het inrichten van kandidaturen landbouwkundig ingenieur in Antwerpen in een derde punt van de brochure wordt afgezwakt, door te verwijzen naar de mogelijkheden voor ingenieurs in de scheikunde en de landbouwindustrieën in de Antwerpse chemische nijverheid.

Het lid wil weten of het de stelling van de delegatie is dat het beter en rationeler ware geweest kandidaturen in de toegepaste wetenschappen in te richten in plaats van kandidaturen in de landbouwwetenschappen.

Een delegatielid beaamt die stelling. Een opleiding burgerlijk ingenieur ware rationeler geweest. Er is volgens de spreker geen enkel bezwaar tegen een spreiding voor zoverre de opleiding identiek is qua inhoud.

Een ander delegatielid suggereert om een aantal instellingen toe te laten de eerste kandidatuur te laten inrichten. Dit vraagt immers geen bijkomende middelen en mensen specifiek gericht op landbouwkunde. Het helpt van het vakkenpakket in de kandidaturen landbouwwetenschappen vergt immers geen specifieke landbouwkundigen.

Een lid vraagt of het generaliseren van die eerste kandidatuur het ingangsexamen voor ingenieur niet zal doorkruisen.

Een delegatielid antwoordt dat voor de studies tot landbouwwetenschappen geen verplicht ingangsexamen bestaat. Wel wordt in Gent een vrijblijvend examen georganiseerd. De spreker is wel voorstander van een dergelijk verplicht examen doch dit is niet in het voorontwerp voorzien.

3.2. De verhouding universitaire-industriële ingenieurs

Een lid heeft vragen bij de Europese valorisatie van het diploma van industrieel ingenieur. Het is de stelling van de industrieel ingenieurs dat op het Europees vlak een aantal vergelijkbare opleidingen bestaan, dat de Europese richtlijn voor de Belgische industrieel ingenieurs een aantal deuren sluit en dat dit niet terecht is. Zonder dat de industrieel ingenieurs zich willen vergelijken met de burgerlijke ingenieurs menen zij dat zij hun diploma in een Europese context moeten kunnen valoriseren.

De KVIV-voorzitter antwoordt dat er een algemene EG-richtlijn bestaat die vastlegt welke duur onderwijs moet beslaan om als hoger onderwijs te kunnen worden gekwalificeerd. Onder deze algemene richtlijn vallen alle universiteiten, de hogescholen en de graduatoren die minstens een studieduur van drie jaar behelzen.

Naast dat element is er de vraag of het — naar analogie met andere beroepen — voor het ingenieursberoep wenselijk dan wel noodzakelijk is een specifieke richtlijn uit te vaardigen. Daarover zijn de meningen — en niet alleen in België — verdeeld. Het grote probleem is te bepalen welke diploma's al dan niet onder de richtlijn zouden vallen.

Het KVIV verdedigt ter zake een stelling die rekening houdt met de kwaliteit en de inhoud van een opleiding. Kandidaten met een zelfde profiel en dieptevorming moet worden vergeleken. De spreker benadrukt de elasticiteit van het begrip niveau.

De fundamentele vraag is te weten of de vorming van een industrieel ingenieur of van een gegradueerde een zelfde diepgang heeft als een universitaire vorming van een burgerlijk ingenieur. De spreker meent van niet. Hij meent dan ook dat het foutief zou zijn de industrieel ingenieurs rechtstreeks toegang te verlenen tot het doctoraat. Het KVIV begrijpt de psychologie van de aanspraken van de industrieel ingenieurs op de notie „van academisch niveau”, maar de voorzitter meent dat die aanspraken niet gerechtvaardigd zijn.

3.3. De bruggen tussen de industriële hogescholen en de universiteiten

Op de vraag van een lid of het delegatielid een overstap tussen de opleiding van industrieel ingenieur en de universitaire opleiding uitsluit, antwoordt de KVIV-voorzitter dat het met een systeem van bruggen moet mogelijk zijn om het doctoraat te behalen. Het KVIV is voorstander van een systeem van bruggen. Maar die bruggen mogen geen automatisme zijn. Er moet een bepaalde moeilijkheidsgraad bestaan. Anders reageren zou leiden tot een kwaliteitsverlaging bij de universiteiten.

Er moet volgens de spreker een goede verhouding bestaan tussen enerzijds de universitaire output en de verschillende lagen van het hoger onderwijs. Hij geeft als voorbeeld een goed gestructureerde industriële afdeling : er staat een burgerlijk ingenieur aan het hoofd, bijgestaan door twee à drie industrieel ingenieurs. Men moet vaststellen dat er een verantwoordelijkheids- en een kennisopdeling is.

Een delegatielid zegt ervan overtuigd te zijn dat er een niveauverschil is tussen de universiteit en de industriële hogescholen. Hij benadrukt dat de industriële hogescholen nog vrij jong zijn en dat zij zich wat betreft de inhoud nog in een groeifase bevinden. Bovendien bestaan er tussen de diverse hogescholen nogal wat verschillen.

De spreker merkt op dat de bruggen tussen de industriële hogescholen en de universiteiten bestaan, maar dan wel ten wetenschappelijke titel. Een industrieel ingenieur kan te Leuven burgerlijk ingenieur of doctor worden, mits gedurende een éénjarige opleiding de equivalentie met het kandidaatsniveau en de eerste licentie te bewijzen en gedurende nog een anderhalf jaar te studeren. De praktijk heeft aangetoond dat dit verschil in duur overeenkomt met het niveauverschil.

Bovendien is het mogelijk om — nadat het equivalentiediploma is behaald — te doctoreren, zij het dat in de doctoraatsopleiding dan wel cursuswerk zit.

De spreker besluit dat de bruggen bestaan en dat van de mogelijkheden gebruik wordt gemaakt. Een lid vraagt welke aanpassingen zouden nodig zijn om de overstap van de kandidaturen industrieel ingenieur naar de universitaire kandidaturen ingenieur mogelijk te maken. Het lid wijst erop dat in Vlaanderen een zestiental industriële hogescholen bestaan.

Een delegatielid antwoordt dat het misschien wenselijk zou zijn dat een brug tussen universiteit en hogeschool zou bestaan en dit in de twee richtingen. Zo zouden universiteitsstudenten die ervaren dat zij verkeerd hebben gemikt, kunnen overstappen. De spreker meent evenwel dat het organiseren van een dergelijke brug nog veel studiewerk zal vragen.

Een delegatielid wijst nog op het bestaan van het postacademisch onderwijs, waar talrijke industrieel ingenieurs een universitaire vorming volgen, bijvoorbeeld in de milieusanering.

3.4. De benamingen

Een ander delegatielid verduidelijkt dat er nu door de landbouwfaculteiten twee diploma's worden uitgereikt : landbouwkundig ingenieur en ingenieur voor de scheikunde en de landbouwindustrieën. Voor beide diploma's bestaat een vrij gescheiden arbeidsmarkt. De naam van het eerste diploma vindt men zowat overal in de wereld, het tweede dat goed in de markt ligt is een typisch Belgisch produkt, dat men elders in de wereld niet kent.

Het voorontwerp van decreet stelt voor nog slechts één naam te behouden : **bio-ingenieur**. De visies in de academische wereld over die naamsverandering zijn verdeeld. De spreker merkt op dat hij veel voelt voor het begrip bio-ingenieur, maar hij is er zich wel bewust van dat België noch binnen het Nederlandse taalgebied noch binnen Europa een trendsetter is.

De spreker denkt dat de bestaande toestand beter wordt behouden. De twee afzonderlijke richtingen kunnen behouden blijven, waarbij de titel landbouwkundig ingenieur gelet op de internationale situatie bewaard blijft en de titel ingenieur voor de scheikunde en de landbouwindustrieën gelet op de specifieke Belgische situatie wordt gewijzigd in bio-ingenieur .

Dit zou verenigbaar zijn met de benaming van het wetenschapsdomein, namelijk toegepaste biologische wetenschappen.

Het delegatielid wil nog de aandacht vestigen op een nevenprodukt van het voorontwerp van decreet. De VUB reikt op dit ogenblik het diploma uit van ingenieur in de scheikunde en de landbouwindustrieën, doch niet dit van landbouwkundig ingenieur. Indien men de opleidingen samensmelt tot bio-ingenieur betekent dit uiteraard dat de VUB ook de opleiding tot landbouwkundig ingenieur mag organiseren.

BIJLAGE 2A

Versie 2 (technische aanpassing)

Financiële fiche universiteiten : 1992-1996

Versie 2

Versie 2 van de financiële fiche is een technische aanpassing van vorige voor :

1. verrekening van de door de Regeringscommissarissen geverifieerde **studentenaantallen** in 1991

2. uitvoering van de CAO van 14 september 1990 (II, 3.5.) betreffende het tijdelijk wetenschappelijk personeel.

1. Werkingsuitkeringen

a. Uitgaven in 1991 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk. art. 130 (1)	aanv. werk. uit. art. 130	werkgev. bijdr. art. 136	aanv. werk. bedr. art. 136	bijkom. werk. uit. art. 191	bijkom. soc. toel. art. 191	integratie stud. EHL-LUC	Totaal
VUB	2.162,08		43,3					2.205,3
KUL	6.009,0		98,6					6.107,6
UFSIA	704,9		6,9					711,8
UIA	830,3		3,1					833,4
LUC	268,0	29,9	1,1			1,5		300,5
UFSAL	166,9		1,9					168,8
RUG	3.766,0							3.766,0
RUCA	581,8							581,8
Totaal	14.488,9	29,9	154,9			1,5		14.675,2

b. Uitgaven in 1992 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk. art. 130	aanv. werk. uit. art. 130	werkgev. bijdr. art. 136	aanv. werk. bedr. art. 136	bijkom. werk. uit. art. 191	bijkom. soc. toel. art. 191	integratie stud. EHL-LUC	Totaal
VUB	2.162,0	3,5	54,5					2.220,0
KUL	6.009,0	13,5	124,0					6.146,3
UFSIA	704,9	1,6	8,5					715,0
UIA	830,3	0,6	3,9					834,8
LUC	268,0	61,6	1,3		80,0	6,9		417,8
UFSAL	166,9	1,0	2,5					170,4
RUG	3.766,0	12,5						3.778,5
RUCA	581,8	1,3						583,1
Totaal	14.488,9	95,4	194,7		80,0	6,9		14.865,9

c. Uitgaven in 1993 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk. art. 130	aanv. werk. uit. art. 130	werkgev. bijdr. art. 136	aanv. werk. bedr. art. 136	bijkom. werk. uit. art. 191	bijkom. soc. toel. art. 191	integratie stud. EHL-LUC	Totaal
VUB	2.162,0	7,0	54,5	2,8				2.226,3
KUL	6.009,0	26,6	124,0	6,4				6.166,0
UFSIA	704,9	3,2	8,5	0,5				717,1
UIA	830,3	1,2	3,9	0,2				835,6
LUC	268,0	93,2	1,3	0,1	64,6	2,2	54,3	483,7
UFSAL	166,9	2,0	2,5	0,1				171,5
RUG	3.766,0	25,0						3.791,0
RUCA	581,8	2,6						584,4
Totaal	14.488,9	160,8	194,7	10,1	64,6	2,2	54,3	14.975,6

d. Uitgaven in 1994 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk. art. 130	aanv. werk. uit. art. 130	werkgev. bijdr. art. 136	aanv. werk. bedr. art. 136	bijkom. werk. uit. art. 191	bijkom. soc. toel. art. 191	integratie stud. EHL-LUC	Totaal
W B	2.162,0	10,5	54,5	5,6				2.232,6
KUL	6.009,0	39,9	124,0	12,8				6.185,7
UFSIA	704,9	4,8	8,5	1,0				719,2
UIA	830,3	1,8	3,9	0,4				836,4
LUC	268,0	124,8	1,3	0,2	61,1	3,2	85,6	544,2
UFSAL	166,9	3,0	2,5	0,2				172,6
RUG	3.766,0	37,5						3.803,5
RUCA	581,8	3,9						585,7
Totaal	14.488,9	226,2	194,7	20,2	61,1	3,2	85,6	15.079,9

e. Uitgaven in 1995 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk. art. 130	aanv. werk. uit. art. 130	werkgev. bijdr. art. 136	aanv. werk. bedr. art. 136	bijkom. werk. uit. art. 191	bijkom. soc. toel. art. 191	integratie stud. EHL-LUC	Totaal
W B	2.162,0	10,5	54,5	8,4				2.235,4
KUL	6.009,0	39,9	124,0	19,2				6.192,1
UFSIA	704,9	4,8	8,5	1,5				719,7
UIA	830,3	1,8	3,9	0,6				836,6
LUC	268,0	154,8	1,3	0,3	54,8	2,8	108,1	590,1
UFSAL	166,9	3,0	2,5	0,3				172,7
RUG	3.766,0	37,5						3.803,5
RUCA	581,8	3,9						585,7
Totaal	14.488,9	256,2	194,7	30,3	54,8	2,8	108,1	15.135,8

f. Uitgaven in 1996 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk. art. 130	aanv. werk. uit. art. 130	werkgev. bijdr. art. 136	aanv. werk. bedr. art. 136	bijkom. werk. uit. art. 191	bijkom. soc. toel. art. 191	integratie stud. EHL-LUC	Totaal
W B	2.162,0	10,5	54,5	11,2				2.238,2
KUL	6.009,0	39,9	124,0	25,6				6.198,5
UFSIA	704,9	4,8	8,5	2,0				720,2
UIA	830,3	1,8	3,9	0,8				836,8
LUC	268,0	184,8	1,3	0,4			132,7	587,2
UFSAL	166,9	3,0	2,5	0,4				172,8
RUG	3.766,0	37,5						3.803,5
RUCA	581,8	3,9						585,7
Totaal	14.488,9	286,2	194,7	40,4			132,7	15.142,9

g. Vanaf 1997 jaarlijkse uitgaven werkingsuitkeringen :

(in miljoen frank)

W B	2.238,2
KUL	6.198,5
UFSIA	720,2
UIA	836,8
LUC	587,2
UFSAL	172,8
RUG	3.803,5
RUCA	585,7
Totaal	15.142,9

De werkingsuitkeringen in kolom (1) bestaan uit 2 delen :

1. forfaitair gedeelte nl. 50 % van het bedrag ingeschreven in 1992 ;
2. een variabel gedeelte dat bepaald wordt op basis van het aantal onderwijsbelastingseenheden (OBE). In 1991 en 1992 blijft dit variabel deel constant en pas vanaf 1993 kunnen schommelingen optreden per universiteit. Het basisbedrag van 1 OBE wordt vastgelegd op basis van de geverifieerde studentenaantallen op 01/02/91.

2. Investeringsuitkeringen

Basisbedrag : 241,1 fr./m²

a. Uitgaven in 1991 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	aanv. invest. art. 140	bijkom. invest. art. 191	bijkom. invest. art. 192	Totaal
VUB	43,4	36,2				79,6
KUL	120,3	121,9				242,2
UFSIA	10,3	8,0				18,3
UIA	19,4	11,6				31,0
LUC	2,0	6,4				8,4
UFSAL	2,6	1,7				4,3
RUG	68,3	72,9				141,2
RUCA	4,3	10,6				14,9
Totaal	270,6	269,3				539,9

b. Uitgaven in 1992 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	aanv. invest. art. 140	bijkom. invest. art. 191	bijkom. invest. art. 192	Totaal
VUB	43,4	36,2			50,0	129,6
KUL	120,3	121,9			80,0	322,2
UFSIA	10,3	11,6				18,3
UIA	19,4	11,6				31,0
LUC	2,0	6,4	0,7	2,1		11,2
UFSAL	2,6	1,7				4,3
RUG	68,3	72,9				141,2
RUCA	4,3	10,6				14,9
Totaal	270,6	269,3	0,7	2,1	130,0	672,7

c. Uitgaven in 1993 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	aanv. invest. art. 140	bijkom. invest. art. 191	bijkom. invest. art. 192	Totaal
W B	43,4	36,2			44,0	123,6
KUL	120,3	121,9			71,0	313,2
UFSIA	10,3	8,0				18,3
UIA	19,4	11,6				31,0
LUC	2,0	6,4	1,4	1,7		11,5
UFSAL	2,6	1,7				4,3
RUG	68,3	72,9				141,2
RUCA	4,3	10,6				14,9
Totaal	270,6	269,3	1,4	1,7	115,0	658,0

d. Uitgaven in 1994 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	aanv. invest. art. 140	bijkom. invest. art. 191	bijkom. invest. art. 192	Totaal
W B	43,4	36,2			40,0	119,6
KUL	120,3	121,9			63,0	305,2
UFSIA	10,3	8,0				18,3
UIA	19,4	11,6				31,0
LUC	2,0	6,4	2,1	1,5		12,0
UFSAL	2,6	1,7				4,3
RUG	68,3	72,9				141,2
RUCA	4,3	10,6				14,9
Totaal	270,6	269,3	2,1	1,5	103,0	646,5

e. Uitgaven in 1995 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	aanv. invest. art. 140	bijkom. invest. art. 191	bijkom. invest. art. 192	Totaal
W B	43,4	36,2			35,0	114,6
KUL	120,3	121,9			56,0	298,2
UFSIA	10,3	8,0				18,3
UIA	19,4	11,6				31,0
LUC	2,0	6,4	2,8	1,2		12,4
UFSAL	2,6	1,7				4,3
RUG	68,3	72,9				141,2
RUCA	4,3	10,6				14,9
Totaal	270,6	269,3	2,8	1,2	91,0	634,9

f. Uitgaven in 1996 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	aanv. invest. art. 140	bijkom. invest. art. 191	bijkom. invest. art. 192	Totaal
VUB	43,4	36,2			31,0	110,6
KUL	120,3	121,9			50,0	292,2
UFSIA	10,3	8,0				18,3
UIA	19,4	11,6				31,0
LUC	2,0	6,4	3,5			11,9
UFSAL	2,6	1,7				4,3
RUG	68,3	72,9				141,2
RUCA	4,3	10,6				14,9
Totaal	270,6	269,3	3,5		81,0	624,4

g. Uitgaven in 1997 :

(in miljoen frank)

	forf. deel art. 140	var. deel art. 140	Totaal
VUB.	43,4	36,2	79,6
KUL	120,3	121,9	242,2
UFSIA	10,3	8,0	18,3
UIA	19,4	11,6	31,0
LUC	5,5	6,4	11,9
UFSAL	2,6	1,7	4,3
RUG	68,3	72,9	141,2
RUCA	4,3	10,6	14,9
Totaal	274,1	269,3	543,4

Het variabel gedeelte wordt bepaald door de theoretische oppervlaktebehoefte te vermenigvuldigen met 241,1 fr./m². De theoretische oppervlaktebehoefte is gelijk aan de som van de produkten van het aantal financieerbare studenten en de theoretisch benodigde oppervlakte per financieringsgroep, nl. A = 10 m², B = C = 40 m². De vermelde bedragen voor het variabel gedeelte zijn berekend op voorlopige niet-geverifieerde studentenaantallen op 01/02/91.

3. Totaal : Werkings- en investeringsuitkeringen

a. Uitgaven in 1991 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.205,3	79,6	2.284,9
KUL	6.107,6	242,2	6.349,8
UFSIA	711,8	18,3	730,1
UIA	833,4	31,0	864,4
LUC	300,5	8,4	308,9
UFSAL	168,8	4,3	173,1
RUG	3.766,0	141,2	3.907,2
RUCA	581,8	14,9	596,7
Totaal	14.675,2	539,9	15.215,1

b. Uitgaven in 1992 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.220,0	129,6	2.349,6
KUL	6.146,3	322,2	6.468,5
UFSIA	715,0	18,3	733,3
UIA	834,8	31,0	865,8
LUC	417,8	11,2	429,0
UFSAL	170,4	4,3	174,7
RUG	3.778,5	141,2	3.919,7
R U C A	583,1	14,9	598,0
Totaal	14.865,9	672,7	15.538,6

c. Uitgaven in 1993 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.226,3	123,6	2.349,9
KUL	6.166,0	313,2	6.479,2
UFSIA	717,1	18,3	735,4
UIA	835,6	31,0	866,6
LUC	483,7	11,5	495,2
UFSAL	171,5	4,3	175,8
RUG	3.791,0	141,2	3.932,2
RUCA	584,4	14,9	599,3
Totaal	14.975,6	658,0	15.633,6

d. Uitgaven in 1994 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.232,6	119,6	2.352,2
KUL	6.185,7	305,2	6.490,2
UFSIA	719,2	18,3	737,5
UIA	836,4	31,0	867,4
LUC	544,2	12,0	556,2
UFSAL	172,6	4,3	176,9
RUG	3.803,5	141,2	3.944,7
RUCA	585,7	14,9	600,6
Totaal	15.079,9	646,5	15.726,4

e. Uitgaven in 1995 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.235,4	114,6	2.350,0
KUL	6.192,1	298,2	6.490,3
UFSIA	719,7	18,3	738,0
UIA	836,6	31,0	867,6
LUC	590,1	12,4	602,5
UFSAL	172,7	4,3	177,0
RUG	3.803,5	141,2	3.944,7
RUCA	585,7	14,9	600,6
Totaal	15.135,8	634,9	15.770,7

f. Uitgaven in 1996 :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.238,2	110,6	2.348,8
KUL	6.198,5	292,2	6.490,7
UFSIA	720,2	18,3	738,3
UIA	836,8	31,0	867,8
LUC	587,2	11,9	599,1
UFSAL	172,8	4,3	177,1
RUG	3.803,5	141,2	3.944,7
RUCA	585,7	14,9	600,6
Totaal	15.142,9	624,4	15.767,3

g. Vanaf 1997 jaarlijks uitgaven werkingsuitkeringen :

(in miljoen frank)

	Werk. uitk.	Invest. uitk.	Totaal
VUB	2.238,2	79,6	2.317,8
KUL	6.198,5	242,2	6.440,7
UFSIA	720,2	18,3	738,5
UIA	836,8	31,0	867,8
LUC	587,2	11,9	599,1
UFSAL	172,8	4,3	177,1
RUG	3.803,5	141,2	3.944,7
RUCA	585,7	14,9	600,6
Totaal	15.142,9	543,4	15.686,3

BIJLAGE 2B

Raming financiering integratie EHL in LUC d.m.v. reconversiemiddelen voor Limburg
en door overdracht van middelen voor EHL naar LUC

1. Startsituatie EHL :

Loon- en **werkkost** in 1991 EHL : **160,7** miljoen frank waarvan
werking : **25,6** miljoen frank
lonen : **135,1** miljoen frank.

Volgens HOLT-stelsel aantal studenten op **01/02/90** : **1.407,5** studenten.

Kostprijs per student op jaarbasis volgens HOLT-stelsel
werking : **18.188,27** : 18.200 frank
lonen : **95.985,79** : 96.000 frank

114.200 frank/student

Verdeling studenten integratie EHL in LUC in 1992 : 597 le kand.	597 stud.
Verdeling studenten integratie EHL in LUC in 1993 : 344 2e kand.	941 stud.
Verdeling studenten integratie EHL in LUC in 1994 : 248 le lic.	1.189 stud.
Verdeling studenten integratie EHL in LUC in 1995 : 270 2e lic.	1.459 stud.

1.459

2. Werkingsuitkeringen integratie EHL in LUC :

Werkingsstoelage 1990 :	289,5 miljoen frank
Werkingsstoelage 1991 : le kand. :	122,6 miljoen frank
2e kand. :	73,5 miljoen frank
le lic. :	56,9 miljoen frank
2e lic. :	62,0 miljoen frank

315,0 miljoen frank

Basisbedrag **Fac. T.E.W.** - LUC = $1/12 \text{ W90} + 11/12 \text{ W91}$ = **312,9** miljoen frank

Coëff. **Basisbedrag/Werkingsstoelage** 1991 = 0.993245

Effectieve kostprijs ingroei **Fac. T.E.W.** in LUC :

in 1991 (3 and le kand.) =	30,4 miljoen frank
in 1992 (le kand. + 3 and 2e kand.) =	140,0
in 1993 (kand. + 3 and le lic.) =	208,9
in 1994 (kand. + le lic. + 3 and 2e lic.) =	266,7
in 1995 (volledig = kand. + lic.) =	312,9
vanaf 1996 =	312,9

Variabel deel werkingsuitkeringen bij ingroei **Fac. T.E.W.** in LUC :
(kostprijs OBE = 90.941 frank, voorlopige telling financierbare studenten).

	stud.	var. deel
in 1993 :	597	54,3 miljoen frank
in 1994 :	941	85,6 miljoen frank
in 1995 :	1.189	108,1 miljoen frank
in 1996 :	1.459	132,7 miljoen frank

Globaal overzicht werkingsuitkeringen integratie EHL in LUC :

	kostpr.	OBE-stud.	var. dl.	tekort	lin. extra forf. dl.	aanv. forf. dl.
in 1991 :	30,4	0	0,0	30,4	29,9	0,5
in 1992 :	140,0	0	0,0	140,0	60,0	80,0
in 1993 :	208,9	597	54,3	154,6	90,0	64,6
in 1994 :	266,7	941	85,6	181,2	120,0	61,2
in 1995 :	312,9	1.189	108,1	204,8	150,0	54,8
in 1996 :	312,9	1.459	132,7	180,2	180,0	0,2

3. Investeringsuitkeringen integratie EHL in LUC :

Ingeschreven begroting 1991 : 540,0 miljoen frank

Ref. waarde februari 1989 : 1.033.813 eenheden voor alle univ.

Opp.-behoefte bij integratie : 14.590 eenheden : 7,62 miljoen

Effectieve kostprijs ingroei Fac. T.E.W. in LUC :

in 1991 (3 and 1e kand.) = 0,8 miljoen frank
 in 1992 (1e kand. + 3 and 2e kand.) = 3,6
 in 1993 (kand. + 3 and 1e lic.) = 5,2
 in 1994 (kand. + 1e lic. + 3 and 2e lic.) = 6,6
 in 1995 (volledig = kand. + lic.) = 7,6
 vanaf 1996 = 7,6

Variabel deel : aantal opp. eenheden fin. stud. x eenheidsprijs per a2 : 241,1 frank.

	stud.	var. deel
in 1993 :	597	1,5 miljoen frank
in 1994 :	941	2,4 miljoen frank
in 1995 :	1.189	3,1 miljoen frank
in 1996 :	1.459	3,8 miljoen frank

Globaal overzicht werkingsuitkeringen integratie EHL in LUC :

	kostpr .	fin. stud.	var. dl.	lineair forf. dl.	aanv. dl.
in 1991 :	0,8	0	0,0	0,7	0,1
in 1992 :	3,6	0	0,0	1,4	2,2
in 1993 :	5,2	597	1,5	2,1	1,6
in 1994 :	6,6	941	2,4	2,8	1,4
in 1995 :	7,6	1.189	3,1	3,5	1,2
in 1996 :	7,6	1.459	3,8	4,2	0,0

4. Sociale toelagen integratie EHL in LUC :

Toelage per student : 9.000 fr. + 7 % van 1990 + 5 % van 1991 = 10.111,5 frank.

EHL 1e kand. - 597 : 6,0 miljoen
 2e kand. - 344 : 3,5
 1e lic. - 248 : 2,5
 2e lic. - 270 : 2,7
 volledig 1459 : 14,8

Toelage bij ingroei EHL in LUC :

Bijkomende sociale toelage in 1991 : 1,5 miljoen

	theor.	decr.	aangroei
in 1992 :	6,9	6,9	6,9
in 1993 :	10,1	9,1	2,2
in 1994 :	12,7	12,3	3,2
in 1995 :	14,8	15,1	2,8
vanaf 1996 :	14,8	15,1	

5. Verdeling kostprijs integratie : Budget Onderwijs - Reconversiemiddelen Limburg :

— Globale kostprijs integratie :

(in miljaen frank)

	werk.	invest.	soc. tl.	Totaal
in 1992 :	140,0	3,6	6,9	150,5
in 1993 :	208,9	5,2	9,1	223,3
in 1994 :	266,7	6,6	12,3	285,6
in 1995 :	312,9	7,6	15,1	335,6
vanaf 1996 :	312,9	7,6	15,1	335,6

— Overdracht van EHL-middelen naar LUC bij integratie :

in 1992 (1e kand. + 3 and 2e kand.) =	78,0 miljoen frank
in 1993 (kand. + 3 and 1e lic.) =	114,5 miljoen frank
in 1994 (kand. + 1e lic. + 3 and 2e lic.) =	143,5 miljoen frank
in 1995 (volledig = kand. + lic.) =	166,6 miljoen frank

— Netto-kostprijs integratie EHL in LUC (ten laste Reconversiemiddelen Limburg) :

	bruto kostprijs	EHL-middelen	netto integratie
in 1992 :	150,5	78,0	72,5 miljoen
in 1993 :	223,3	114,5	108,7 miljoen
in 1994 :	285,6	143,5	142,1 miljoen
in 1995 :	335,6	166,6	169,0 miljoen

— Kostprijs integratie EHL in LUC op kruissnelheid : 169,0 miljoen

6. In 1991 : kosten integratie EHL in LUC :

— kosten LUC door integratie EHL :

werking :	30,4 miljoen
invest. :	0,8
soc. tl. :	1,5
	32,7

— min-kosten EHL = 1/4 loonkost 1e kand. : 14,32 miljoen

— Ten laste Reconv. Limburg in 1991 : 18,4 miljoen

7. Samenvatting ten laste Reconversiemiddelen Limburg :

in 1991 :	18,4
in 1992 :	72,5
in 1993 :	108,7
in 1994 :	142,1
in 1995 :	169,0

BIJLAGE 3

Slaagpercentages in de eerste kandidaturen (1)

Tabel 1 : Generatiestudenten ingeschreven in een eerste jaar (2)

Studieveld	Studieresultaat							
	'87-'88				'88-'89			
(3)	g	ng	ni	tot.	g	ng	ni	tot.
Interfacultaire varia	38	112	9	159	29	98	6	133
	23.90	70.44	5.66	100.00	21.80	73.68	4.51	100.00
Godsdienstwetenschappen	26	14	1	41	49	21	0	70
	63.41	34.15	2.44	100.00	70.00	30.00	0.00	100.00
Rechten	692	1144	88	1924	712	1034	115	1861
	35.97	59.46	4.57	100.00	38.26	55.56	6.18	100.00
Pol., soc., econ. wet.	1293	1698	97	3088	1278	1935	106	3319
	41.87	54.99	3.14	100.00	38.51	58.30	3.19	100.00
Psych. & pedag. wet.	284	282	11	577	254	236	16	506
	49.22	48.87	1.91	100.00	50.20	46.64	3.16	100.00
Letter. & wijsb.	485	498	60	1043	595	548	114	1257
	46.50	47.75	5.75	100.00	47.33	43.60	9.07	100.00
Genees., tand., diergeneeskunde	780	778	47	1605	867	855	27	1749
	48.60	48.47	2.93	100.00	49.57	48.89	1.54	100.00
Wetenschappen	341	422	20	783	344	485	31	860
	43.55	53.90	2.55	100.00	40.00	56.40	3.60	100.00
Toegepaste wetenschappen	514	286	0	800	553	351	3	907
	64.25	35.75	0.00	100.00	60.97	38.70	0.33	100.00
Landbouwwetenschappen	217	244	5	466	254	264	3	521
	46.57	52.36	1.07	100.00	48.75	50.67	0.58	100.00
Totaal	4670	5478	338	10486	4935	5827	421	11183
	44.54	52.24	3.22	100.00	44.13	52.11	3.76	100.00

(1) Deze cijfers zijn afkomstig van de interuniversitaire databank „studenten” zoals door de VL.I.R. verzameld. Een interuniversitaire afspraak bepaalt dat per academiejaar enkel globale interuniversitaire cijfergegevens en per instelling enkel gemiddelden over 3 of 5 jaar kunnen vrijgegeven worden.

(2) Een generatiestudent is een student die zich voor de eerste maal inschrijft aan een Belgische universitaire instelling.

(3) De codes „g”, „ng”, „ni” staan respectievelijk voor „geslaagd”, „niet geslaagd”, „niet ingeschreven”.

Tabel 2 : Eerste kandidatuurstudenten (niet-generatiestudenten) (4)

Studieveld	Studieresultaat							
	'87-'88				'88-'89			
(3)	g	ng	ni	tot.	g	ng	ni	tot.
Interfacultaire varia	35	41	2	78	35	53	0	88
	44.87	52.56	2.56	100.00	39.77	60.23	0.00	100.00
Godsdienstwetenschappen	21	7	7	35	14	3	8	25
	60.00	20.00	20.00	100.00	56.00	12.00	32.00	100.00
Rechten	373	427	53	853	414	408	74	896
	43.73	50.06	6.21	100.00	46.21	45.54	8.26	100.00
Pol., soc., econ. wet.	642	494	55	1191	710	507	48	1265
	53.90	41.48	4.62	100.00	56.13	40.08	3.79	100.00
Psych. & pedag. wet.	100	60	5	165	113	101	7	221
	60.61	36.36	3.03	100.00	51.13	45.70	3.17	100.00
Letter. & wijsb.	269	226	40	535	249	214	69	532
	50.28	42.24	7.48	100.00	46.80	40.23	12.97	100.00
Genees., tand., diergeneeskunde	342	250	16	608	342	227	13	582
	56.25	41.12	2.63	100.00	58.76	39.00	2.23	100.00
Wetenschappen	184	128	7	319	155	119	10	284
	57.68	40.13	2.19	100.00	54.58	41.90	3.52	100.00
Toegepaste wetenschappen	133	47	2	182	140	58	0	198
	73.08	25.82	1.10	100.00	70.71	29.29	0.00	100.00
Landbouwwetenschappen	82	48	4	134	81	44	0	125
	61.19	35.82	2.99	100.00	64.80	35.20	0.00	100.00
Totaal	2181	1728	191	4100	2253	1753	229	4216
	53.19	42.15	4.66	100.00	53.44	41.13	5.43	100.00

(4) Tot deze groep behoren de studenten die zich ingeschreven hebben in een eerste jaar maar toch reeds één of meerdere jaren ingeschreven zijn geweest in een Belgische universitaire instelling, bijvoorbeeld bissers, studenten die veranderden van studierichting, tweede-(basis)diploma-studenten.

BIJLAGE 4

Sociale afkomst van bursalen : evolutie 1975-1987
 Vergelijking met niet-bursalen en niet-studenten

Vooreerst dient erop gewezen te worden dat de gebruikte classificatie nogal vaag is ('bediende,, , "zonder beroep,, , "ander beroep,, worden niet nader gespecificeerd). Bovendien wordt het aan de aanvragers van studietoelagen zelf overgelaten om zich te klasseren in een van de categorieën. Dit brengt ongetwijfeld een aantal onjuistheden mee. Het probleem is erg duidelijk wanneer men de enorme toename van de rest-categorie "ander beroep,, beschouwt. Gaat het om werklozen, die niet goed weten waar ze thuishoren ? Men zou eerder vermoeden dat het gaat om een hele reeks "quartaire beroepen,, (paramedisch personeel, ambtenaren, sociaal-culturele beroepen . . .), een sector die de laatste 10 jaar inderdaad een enorme expansie heeft gekend + 270.000 jobs in België tussen 1973 en 1985) en die een grotere eigen identiteit heeft gekregen. Men kan vermoeden dat vele tewerkgestelden uit de quartaire sector zichzelf thans niet als "bedienden,, zullen beschouwen, ook al zijn ze dat in werkelijkheid. Tien jaar geleden, toen de quartaire sector nog geen eigen identiteit had, deden ze dat misschien wel . . . Het lijkt anderzijds aannemelijk dat de werkloze gezinshoofden (dat zijn er niet zoveel : 3 à 4 % van alle gezinshoofden) terug te vinden zijn in de categorie "zonder beroep,, .

De interpretatie van de resultaten wordt natuurlijk vrij sterk beïnvloed door de categorie "ander beroep,, .

Beschouwt men deze categorie als "ontbrekend antwoord,, en laat men ze buiten beschouwing bij de berekening van de percentages dan krijgt men de indruk dat de groep (kinderen van) bedienden sterk is achteruitgegaan onder de bursalen.

Beschouwt men de categorie "ander beroep,, echter als "quartaire bediendenberoepen,, dan stelt men ongeveer een status-quo in de verdeling vast.

De tweede interpretatie is de meest logische.

Tabel 1
 Verdeling studietoelagen naar socio-professionele categorieën

	Schooljaar 74-75	Schooljaar 86-87
SECUNDAIR ONDERWIJS		
arbeider	48,3	44,1
bediende	17,7	12,5
handelaar	3,7	5,0
ambachtsman	2,2	1,2
vrij beroep	2,0	1,7
landbouwer	10,2	6,3
op rust gesteld	3,9	4,8
zonder beroep	4,5	8,4
onderwijs	1,8	2,4
ander beroep	5,7	13,6
Totaal	100,00	100,00
HOB		
arbeider	31,4	31,1
bediende	31,0	19,7
handelaar	5,3	6,8
ambachtsman	2,6	2,1
vrij beroep	3,2	2,3
landbouwer	9,3	7,0
op rust gesteld	11,5	8,7
zonder beroep	1,1	5,2
onderwijs	4,6	5,8
ander beroep	0,1	11,4
Totaal	100,00	100,00

	Schooljaar 74-75	Schooljaar 86-87
UNIVERSITEIT		
arbeider	20,7	17,6
bediende	36,9	23,4
handelaar	7,0	7,4
ambachtsman	2,3	2,1
vrij beroep	4,1	4,6
landbouwer	7,3	6,2
op rust gesteld	12,5	8,0
zonder beroep	1,6	8,4
onderwijs	7,2	10,0
ander beroep	0,3	12,4
Totaal	100,00	100,00

Opmerkingen :

— De cijfers van de categorie „bediende” dienen samen gelezen met deze van de categorie „ander beroep”.

— De cijfers van de categorieën „arbeider”, „bediende”, dienen samen gelezen met de categorie „zonder beroep”. Tussen deze categorieën zijn er onderling verschuivingen geweest.

Uit tabel 1 valt het volgende af te leiden :

1° Een toename van het aantal (kinderen van) inactieven gepensioneerden + zonder beroep. SO : van 8,4 tot 13,2 % ; HOBV : van 12,6 tot 13,9 % ; UNIV. : van 14,1 tot 16,4 %). Deze toename is op haar beurt de resultante van een daling van het aantal gepensioneerden en een (sterkere) stijging van het aantal werklozen (eventueel ook gebroken gezinnen).

Dat het aantal gepensioneerde gerechtigden afneemt kan verklaard worden door de gevoelige welvaartsstijging van deze groep, bv. ook vastgesteld in de studies van Deleeck e.a. over bestaanszekerheid.

2° Een status-quo voor de groep “loon- en weddetrekkenden” = arbeiders + bedienden + onderwijs + ander beroep. SO : van 73,6 tot 72,6 % ; HOBV : van 67,1 tot 68 % ; UNIV. : van 65,1 tot 63,3 %). Voorzover er een daling is — die is vooral merkbaar aan de universiteit — kan men vermoeden dat die weerspiegeling is van de afname van de totale populatie loontrekkenden als gevolg van de crisis. Men kan dan echter nog niet spreken van sociale achteruitgang in de studietoelagen vermits de toename van de groep werklozen onder de bursalen veel sterker is dan de afname van het aantal loon- en weddetrekkenden.

Binnen de groep loon- en weddetrekkenden is er wel een opmerkelijke verschuiving van de categorie „bedienden” (lees : tertiaire bedienden) naar de categorie „ander beroep” (lees : quartaire bedienden). Of die verschuiving zo omvangrijk is als de cijfers laten uitschijnen, valt te betwijfelen (zie de bovenstaande opmerking over de vaagheid van de definities). Ook voor de subcategorie „onderwijzend personeel” stelt men een relatieve toename vast, die de weerspiegeling is van de toegenomen tewerkstelling in deze sector (+ 20 % tussen 1973 en 1985).

3° Een relatieve afname van de categorie zelfstandige beroepen (= handelaars + ambachtslui + vrije beroepen + landbouwers. SO van 18,1 tot 14,2 % ; HOBV : van 20,4 tot 18,2 % ; UNIV. : van 20,7 tot 20,3 %). Deze daling is bijna integraal toe te schrijven aan de landbouwers : een groep die waarschijnlijk ook kwantitatief afneemt in de totale bevolking.

In tabel 2 zijn de cijfers van de B-reeksen nog eens samengevat in de 3 bredere categorieën en een overzichtelijker beeld :

Tabel 2
 Samenvatting tabel 1

	1974-75	1986-87
SECUNDAIR ONDERWIJS		
loon- en weddetrekkenden	73,6	72,6
zelfstandigen	18,1	14,2
inactieven	8,4	13,2
HOB		
loon- en weddetrekkenden	67,1	68,0
zelfstandigen	20,4	18,2
inactieven	12,6	13,9
UNIVERSITEIT		
loon- en weddetrekkenden	65,1	63,3
zelfstandigen	20,7	20,3
inactieven	14,1	16,4

Beschouwt men de verdeling tussen deze brede categorieën, dan zijn de waargenomen verschuivingen al bij al beperkt. De verschuivingen binnen de sociale groepen (van tertiaire naar quataire beroepen, van landbouwers naar andere zelfstandigen, van gepensioneerden naar werklozen) zijn belangrijker dan de verschuivingen tussen de groepen.

BIJLAGE 5A

De toelagen voor het wetenschappelijk onderzoek

Ik word steeds opnieuw geconfronteerd met de bewering dat de toelagen voor het wetenschappelijk onderzoek en de universiteiten (die in belangrijke mate belast zijn met het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek) in 1991 fel zou gereduceerd zijn ; volgens kwade tongen met 458 miljoen.

Een analyse van de begroting 1991 leert ons echter dat de toelagen aan de universiteiten en het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (binnen de onderwijsbegroting) stijgen met 1.291.700 Bfr. of met 6,9 % nl. van 18,7 miljard in 1990 tot 20 miljard in 1991.

Ik wil niet ontkennen dat de kredieten voor wetenschappelijk onderzoek via specifieke kanalen als N.F. W.O., Geconcerteerde Onderzoeksacties, Speciale Fondsen en I.W.O.N.L.-bursalen, gedaald zijn van 2.394.300.000 Bfr. in 1990 naar 2.352.200.000 Bfr. in 1991 (min 42,1 miljoen, 5,7 %). Het betreft hier evenwel een zeer beperkte enveloppe binnen de totale begroting van de universiteiten en het wetenschappelijk onderzoek. Tevens wens ik te beklemtonen dat deze reductie geenszins van mijzelf is uitgegaan, integendeel ik had een verhoging voorgesteld. De moeilijke financiële situatie van de Vlaamse Gemeenschap, U allen bekend, heeft met zich meegebracht dat de Vlaamse Executieve in de laatste begrotingsronde bezuinigingen diende door te voeren ten belope van 1 miljard. Hiervan werd 160 miljoen ten laste gelegd van voormelde specifieke kanalen voor wetenschappelijk onderzoek.

Ik meen evenwel dat dergelijke ingreep in 1992 geenszins kan herhaald worden. Ik zal alles in het werk stellen om ook dit aspect van het wetenschappelijk onderzoek in 1992 te revalueren.

Ondanks deze beperkte reductie kan toch „in globo” gesteld worden dat de kredieten voor de universiteiten en het wetenschappelijk onderzoek stijgen met bijna 1,3 miljard of 6,9 % ! In deze context wens ik tevens te verwijzen naar de studie van een onafhankelijk instituut met internationale vermaardheid nl. C.H.E.P.S. (Center for Higher Education Policy Studies) over „Expenditure on higher education. A comparative study in the member states of the European Community 1975-1988, summary 20 November 1990”. Uit deze studie blijkt dat België binnen de 12 E.G.-landen scoort tussen de 4de en de 6de plaats naargelang van de vergelijkingsbasis (zie bijlage).

Ik meen te mogen besluiten dat ik niet alleen overtuigd ben dat de universitaire instellingen een belangrijke rol spelen in de uitbouw van Vlaanderens toekomst, maar dat ik daar ook daadwerkelijk heb toe bijgedragen.

Table 1		Level of public expenditure on higher education, 1987					
	as percentage of GDP	as percentage of public expenditure	as percentage of education budget	expenditure per student (a)			
				univ. in ECU	univ. in PPS	non university (in ECU)	non university (in PPS)
B	0.92	2.58	20.30	3955	4768	2428(b)	2932(b)
DK	1.49	2.53	25.84	8673(c)	8465(c)	1 0922(c)	10660(c)
D	0.86	1.76	23.56	4107	4296	2847	2978
F	0.67	1.27	12.19	3247	3769	6210	7208
G	0.80	1.90	23.92	1850	3640	928	1826
IRL	1.32	2.02	20.63	4046	5273	5336	6954
IT	0.54	1.15	19.62	3105	4130	—	—
LUX	0.21	0.34	4.24	7120	9313	16879	22077
NL	1.82	4.15	25.40	8129	9827	7174	8673
P	0.71	1.98	18.45	2303	5543	2685	6460
S	0.43	2.98	16.16	906	1515	—	—
UK	0.79	1.86	16.64	4693	7035	—	—
EUR	0.79	1.61	18.59	3186	4030	4695	5518

(a) not corrected for cyclical distortions

(b) 1985

(c) 1986

BIJLAGE 5B

uit „Universiteit en Beleid,, — Nr. 3 - Jaargang 5

Wetenschapsbeleid in België en Vlaanderen (1989-1991) (1)

Hoofdstuk 1 — Wetenschapsbeleid — „Alles samen”

1. De Belgische uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek en voor wetenschappelijke ontwikkeling (onderzoeks- en ontwikkelings-, of 0 & 0-kredieten) worden alles samen geschat op ongeveer 100 miljard frank per jaar (2). „Alles samen” betekent dan : zowel de private als de overheidsuitgaven, en wat deze laatste betreft, zowel de uitgaven van de nationale Overheid, van de Gemeenschappen en de Gewesten, als van de lokale overheden.

De bijdrage van de privé-sector beloopt ongeveer 65 miljard. Hier vooral gaat het om een schatting, op grond van steekproeven bij bedrijven. Deze private inbreng wordt in dit artikel niet verder behandeld.

Wel wordt ingegaan op de overheidsinspanning voor onderzoek en ontwikkeling die in 1990, voor alle overheden samen, 35,7 miljard BF omvatte. Ook dit cijfer bevat een schattingselement : 25 % van de werkingsuitgaven van de universitaire instellingen worden verondersteld aan onderzoeks- en ontwikkelingswerk besteed te zijn. Hierbij valt trouwens te noteren, dat de begroting voor 0 & 0 enger is dan deze voor wetenschapsbeleid. Deze laatste omvat immers nog uitgaven voor andere wetenschappelijke activiteiten, bijvoorbeeld deze voor het universitair onderwijs of voor op wetenschap gebaseerde dienstverlening (bijvoorbeeld deze van de wetenschappelijke rijksinstellingen zoals het Koninklijk Meteorologisch Instituut).

2. De Belgische overheidsinspanning voor 0 & 0 is van 1987 tot 1990 opgelopen van 28,8 tot 35,7 miljard BF, dit is een toename met 24,1 %. In dezelfde periode steeg het bruto binnenlands product van 5351 naar 6609 miljard BF, dit betekent een toename met 23,5 % van dit BBP. In procent uitgedrukt vertegenwoordigt het 0 & 0 budget van de Belgische Overheden in 1987 0,536 % en in 1990 0,540 % van het BBP. Onze voornaamste handelspartners realiseerden in 1987 volgende percentages : West-Duitsland : 1,11 ; Frankrijk : 1,39 ; Nederland : 0,96 ; Verenigd Koninkrijk : 1,18 ; Italië : 0,76 (3).

De cijfers blijven aantonen dat België niet in staat is om van onderzoek en ontwikkeling een „pijler van de toekomst” te maken en dat opeenvolgende Regeringsverklaringen op dit punt hol blijven klinken. Het is allicht reeds een „succes” dat de verhouding BBP - 0 & 0 budget er niet is op achteruitgegaan, gelet op de gevoelige stijging van het BBP.

3. De „Belgische overheid” omvat de nationale overheid enerzijds en de Gemeenschaps- en Gewestelijke overheden anderzijds. Door de staatshervorming van 1988 (4) werden omvangrijke, bij komende bevoegdheden en geldmiddelen naar Gemeenschappen en Gewesten overgedragen.

De algemene principes daarvan zijn :

— het universitair onderwijs en het daarmee verbonden fundamenteel onderzoek behoren tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen ;

— voor het toegepast onderzoek is bevoegd, wie de bevoegdheid heeft over de materie waarop dit onderzoek betrekking heeft ;

-
- (1) De cijfergegevens die in dit artikel voorkomen werden gehaald uit volgende bronnen :
 — Diensten voor programmatie van het wetenschapsbeleid. „Wetenschappelijk onderzoek in cijfers”, Brussel. 1990.
 — Nationale Bank van België, verslag 1990.
 — Begrotingsdocumenten (administratieve begrotingen, algemene toelichtingen, verslagen van de Commissies).
 — Gegevens medegedeeld door de Diensten voor Programmatie van het Wetenschapsbeleid.
 — Gegevens medegedeeld door het Ministerie van Onderwijs.
 — Gegevens medegedeeld door de kabinetten van de Minister en de Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid.
- (2) Cfr. Diensten voor de programmatie van het Wetenschapsbeleid „Wetenschappelijk onderzoek in cijfers”, p. 10.
- (3) Cfr. T. Van den Poel : „De belangrijkste wetenschappelijke en technologische indicatoren”, in Universiteit en Beleid, april 1989, p. 9
- (4) Cfr. Wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

— de nationale overheid behoudt mits respect van een overleg-procedure, een parallel initiatiefrecht — mag initiatieven nemen en bekostigen op de terreinen waarvoor de andere overheden bevoegd zijn — indien het onderzoek kadert in een internationale verbintenis of wanneer het belang van Gemeenschappen of Gewesten overschreden wordt.

Het onderzoek is dus globaal een terrein van concurrentie tussen de overheden gebleven, met alle risico's **vandien**, vooral voor de Vlamingen (duplikaties, **evenwicht**-kosten, minder eigen verantwoordelijkheid, minder geldmiddelen dan **bevolkingsaan**-deel).

Tabel 1.1 : Evolutie van de overheidskredieten voor wetenschapsbeleid in verhouding tot het Bruto Binnenlands Product (1)

87	88	89	90	91
Bruto Binnenlands Product (BBP) (in miljard frank)				
5351	5685(+6.2)	6180(+8.7)	6609(2)(+6.9)	7038(2)(+6.5)
Overheidskredieten voor wetenschapsbeleid (in miljoen BF)				
Nationaal				
Totale begroting wetenschapsbeleid				
57708.1	58410.4(+1.2)	20857.0	19436.0(3)	20299.9(+4.4)
Kredieten voor 0 & 0				
28765.3	29223.2(+1.6)	15972.9(+3.5)		
Vlaamse Gemeenschap en Gewest				
Totale begroting wetenschapsbeleid				
		22971.7	23169.4(+0.9)	24068.9(+3.9)
Kredieten voor 0 & 0				
		10260.4	10127.4(+1.3)	10566.1(+4.3)
Franse Gemeenschap				
Totale begroting wetenschapsbeleid				
		17676.4	18343.3(+3.8)	
Kredieten voor 0 & 0				
		6174.1	6370.2(+3.2)	
Waals Gewest				
Totale begroting wetenschapsbeleid				
		2936.0	3077.0(+4.8)	
Kredieten voor 0 & 0				
		2555.7	2626.2(+2.8)	
Brussels Gewest				
Totale begroting wetenschapsbeleid				
		680.0		628.9(−7.5)
Kredieten voor 0 & 0				
		362.7	591.5(+63.1)	
Totaal 0 & 0-kredieten van de nationale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten (4)				
28765.3	29223.2(1.6%)	34783.5	35688.2(+2.6%)	
Belgische 0 & 0-uitgaven in % van het BBP (4)				
0.54	0.51	0.56	0.54	

(1) De cijfers tussen haakjes geven de groeipercentages t.o.v. het voorgaande jaar, voor zover deze relevant zijn.

(2) = **raming**.

(3) De **daling tegenover** 1989 is te wijten aan een gewijzigde samenstelling van de horizontale begroting voor wetenschapsbeleid, waardoor bepaalde kredieten niet meer in deze begroting opgenomen werden.

(4) De gegevens van 1987 en 1988 betreffen uitsluitend de Nationale Overheid, vanaf 1989 zijn ook de kredieten voor wetenschapsbeleid van de Gemeenschappen en de Gewesten opgenomen. Om deze reden zijn de gegevens van voor 1989 niet vergelijkbaar met deze van de erop volgende jaren.

Hoofdstuk II — Wetenschapsbeleid nationaal

1. De globale, nationale begroting voor Wetenschapsbeleid

De nationale begroting voor Wetenschapsbeleid beliep in 1990 19,436 miljard BF (budget voor 0 & 0 : 15,972 miljard franken). Typisch voor deze begroting is dat zij thans voor meer dan een derde, en zelfs voor de helft wat 0 & 0-kredieten betreft, beheerd wordt door de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid (Diensten Eerste Minister) ; de resterende kredieten maken geen samenhangend geheel uit, maar zijn verdeeld over een twaalfstal Ministeries (voornamelijk Economische Zaken ; Landbouw ; Volksgezondheid en Leefmilieu ; Ontwikkelingssamenwerking ; Landsverdediging) ten behoeve van het noodzakelijke „facetbeleid” van elk departement.

Tabel 2.1 : Nationale begroting voor Wetenschapsbeleid
Verdeling per departement en recente evolutie (in miljoen BF)

	1989 aangepast	%	1990 initieel (1)	%	1990 aangepast (1)	%	1991 initieel	%
1. Economische Zaken	4584.2	21.98	4010.6	18.43	3522.7	18.12	3396.7	16.73
2. Buitenlandse Zaken	119.5	0.57	124.3	0.57	123.6	0.64	125.4	0.62
3. Landbouw	2305.1	11.05	2307.5	10.61	2371.4	12.20	2419.4	11.92
4. Verkeerswezen	66.4	0.32	68.2	0.31	72.2	0.37	76.0	0.37
5. Ontwikkelingssamen- werking	2156.2	10.34	2212.9	10.17	2004.9	10.32	2085.4	10.27
6. Landsverdediging en Rijkswacht	912.8	4.38	925.9	4.26	793.5	4.08	830.1	4.09
7. Tewerkstelling en Arbeid	8.6	0.04	8.9	0.04	4.0	0.02	4.0	0.02
8. Binnenlandse Zaken	32.7	0.16	28.4	0.13	27.7	0.14	27.3	0.13
9. Diensten Eerste Minister					9812.6	50.49	10590.7	52.17
• DPWB	5723.2	27.44	6912.09	31.77		(2)		(2)
- wetenschappelijke en cul- turele aangelegenheden/ onderwijs	2770.1	13.28	2883.7	13.25				
10. Justitie	34.4	0.16	17.7	0.08	17.7	0.09	66.3	0.33
11. Sociale Voorzorg	23.8	0.11	33.8	0.16	7.0	0.04	7.0	0.03
12. Volksgezondheid en Leefmilieu	2102.9	10.08	2206.0	10.14	672.7	3.46	664.4	3.27
13. Openbare Werken	16.8	0.08	16.9	0.08	6.0	0.03	7.2	0.04
Totaal	20856.7	100.0	21757.0	100.0	19436.0	100.0	20299.9	100.0

Een tweede kenmerk van de nationale begroting is dat de kredieten van het Ministerie van Wetenschapsbeleid toenemen, terwijl die van de overige departementen, stagneren of verminderen. Voorts financiert het wetenschapsministerie in grote mate tijdelijke programma's en beschikt het dus over een aanzienlijke beleidsruimte ; de gelden van de overige Ministeries gaan meer naar instellingen (institutionele financiering), zodat minder of soms zelfs zo goed als geen ruimte bestaat voor nieuwe initiatieven. Wel dient aangestipt dat sommige departementen jaarlijks gelden verlenen aan kredietverlenende instanties zoals aan de geassocieerde fondsen of aan het IWONL. Deze instanties (en niet het Ministerie) beheren dan ook kredieten die voor het grootste deel **mandaat-** of projectgebonden zijn, en dus ook mobiel blijven.

Omwille van bovenvermelde kenmerken wordt hieronder dieper ingegaan op het Ministerie van Wetenschapsbeleid, en niet op de overige nationale departementen.

- (1) De wijzigingen tussen de initiële en de aangepaste begroting 1990 zijn hoofdzakelijk te wijten aan een herdefiniëring van de wetenschapskredieten. Zij hebben geen repercussies op het gevolgde beleid, met uitzondering van het departement Economische Zaken, waar er een werkelijke vermindering van de kredieten met 262.7 miljoen franken doorgevoerd werd.
- (2) Vanaf 1990 (aangepaste begroting) werden de kredieten van de DPWB en de kredieten van de wetenschappelijke en **culturele aangelegenheden/onderwijs** samengevoegd. Hun respectievelijk aandeel bedraagt in 1990 (aangepaste begroting) 6762.0 en 3050.6 miljoen franken en in 1991 7392.0 en 3198.7 miljoen franken.

II. Ministerie van Wetenschapsbeleid : Kernelementen in het beleid

1. Wetenschapsbeleid nationaal financiert globaal genomen drie **onderzoekssegmenten**.

a. Onderzoek in het kader van internationale verbintenissen. Het gaat hier vooral over ruimtevaartonderzoek in het kader van de „European **Space Agency**”, het Europese Ruimtevaartagentschap waarmee verbintenissen afgesloten worden.

b. Onderzoek dat gericht is op de versterking van het onderzoekspotentieel, vooral — maar niet uitsluitend — van het universitair potentieel.

c. **Onderzoek dat** een bijdrage moet leveren tot de oplossing van globale, maatschappelijke problemen (sommige impulsprogramma's), maar dat ook voor een groot deel door de universiteiten uitgevoerd wordt.

2. De vormen van steunverlening (interventiecategorieën) zijn de volgende :

a. Bijdragen aan internationale organismen.

b. Bijkomende financiële steun aan het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek.

c. Financiering van interuniversitaire attractiepolen (IUAP).

d. Financiering van tijdelijke impulsprogramma's.

Tabel 2.2 : De belangrijkste kredieten van de diensten voor programmatie van het wetenschapsbeleid (in miljoen franken)

	88(1)	89	90	91
IUAP en impulsprogramma's	838.1			
IUAP		814.4	733.0	730.0
impulsprogramma's		875.9	753.8	1580.0
Internationale acties	3018.4	3703.5	5002.6	4902.6
Steun aan het NFWO (2)	505.0	850.0	870.0	(3)

Hoofdstuk III — Wetenschapsbeleid Vlaanderen

1. Kernelementen in het beleid

1. De bijzondere wet van 8 augustus 1988, en inzonderheid artikel **6bis** par. 1, bepaalt dat de Gemeenschappen en de Gewesten bevoegd zijn voor het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de aangelegenheden die tot hun bevoegdheden behoren, maar de nationale Overheid behoudt een parallel initiatiefrecht.

2. De structuur van het Vlaamse Wetenschapsbeleid is fundamenteel verschillend van dat beleid op het nationaal niveau. De Executieve telt geen Minister van Wetenschapsbeleid en kent dus ook geen centrale begroting. Zij beschikt evenmin over een administratie zoals de DPWB (Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid) met een met het nationale niveau vergelijkbare uitbouw en bevoegdheid. Dit betekent een groot verlies aan centrale daadkracht, aan coördinatie, en zonder twijfel ook aan financiële middelen (Wetenschapsbeleid nationaal heeft een belangrijke, eigen begroting).

3. Het is bijgevolg haast niet verbazingwekkend dat de onderzoeksmiddelen, niettegenstaande alle intentieverklaringen, niet op peil gehouden worden (maar in reële termen verminderen, vooral wat fundamenteel onderzoek betreft), en nogal traditioneel besteed worden en dat het beleid per departement, dus veeleer fragmentair wordt **ge-**

voerd — zoals op nationaal vlak vóór 1968. Het recente karakter van sommige bevoegdheden heeft bovendien geleid tot een zekere prioriteit in de aandacht, van structurele problemen (herschikking van Ministerie der Vlaamse Gemeenschap, van het S.C.K. ; oprichting van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in de Industrie).

Tabel 3.1 : Horizontale begroting voor wetenschapsbeleid
van de Vlaamse Gemeenschap

	1989	%	1990	%	1991	%
1. Algemene externe betrekkingen	15.2	0.07	13.9	0.06	14.9	0.06
2. Betr. met lok. en reg. besturen	3.5	0.02	3.5	0.02	2.5	0.01
3. Algemeen wetenschapsbeleid	14.9	0.06	14.9	0.06	15.3	0.06
4. Universitair onderwijs	18621.4	81.06	18505.1	79.87	19158.8	79.60
5. Algemeen onderwijs en vorming	73.7	0.32	80.8	0.35	83.1	0.35
6. Schone kunsten	36.7	0.16	36.9	0.16	38.5	0.16
7. Int. culturele betrekkingen	0.1	0.00	0.07	0.00	0.7	0.00
8. Algemeen cultuurbeleid	34.0	0.15	47.2	0.2	42.7	0.18
9. Jeugdzorg en -bescherming	1.9	0.01	3.1	0.01	2.5	0.01
10. Gezinszaken	33.1	0.14	34.4	0.15	38.2	0.16
11. Maatschappelijk welzijn	19.4	0.08	31.7	0.14	34.5	0.14
12. Volksgezondheid	457.4	1.99	482.2	2.08	501.4	2.08
13. Medisch-sociaal beleid	75.2	0.33	72.2	0.31	38.6	0.16
14. Algemeen economisch beleid	55.0	0.24	60.0	0.26	60.0	0.25
15. Energie	43.6	0.19	50.3	0.22	47.1	0.20
16. Ontginning van natuurlijke rijkdommen	34.1	0.15	75.8	0.33	83.8	0.35
17. Industriële vernieuwing	3127.0	13.61	3439.1	14.84	3447.6	14.32
18. Werkgelegenheid	6.0	0.03	6.0	0.03	6.0	0.02
19. Leefmilieu	65.8	0.29	54.8	0.24	274.6	1.14
20. Natuurbehoud en groenvoorziening	70.7	0.31	69.7	0.30	92.5	0.38
21. Ordening van het platteland	9.4	0.04	0.0	0.00	0.2	0.00
22. Watervoorziening	3.6	0.02	1.5	0.01	3.0	0.01
23. Ruimtelijke ordening en stedenbouw	1.1	0.00	1.3	0.01	1.3	0.01
24. Monumentenzorg	20.1	0.09	20.9	0.09	20.4	0.08
25. Huisvesting	5.2	0.02	4.8	0.02	0.0	0.00
26. Havens, loodswezen en scheepvaart	0.0	0.00	6.3	0.03	6.3	0.03
27. Wegen	0.0	0.00	2.4	0.01	2.4	0.01
28. Regionale luchth. en vliegveld	4.9	0.02	4.6	0.02	3.5	0.01
29. Algemeen infrastructuur en verkeersbeleid	138.7	0.60	45.3	0.20	48.5	0.20
Totaal	22971.7	100.00	23169.4	100.00	24068.9	100.00

Hierna volgt een overzicht van de Vlaamse wetenschapspolitieke ontwikkeling van de belangrijkste departementen met betrekking tot onderzoek.

II. Overzicht per Gemeenschapsministerie

1. Ministerie van Onderwijs

De Minister van Onderwijs beheert zowat 80 % : 19 miljard franken van de Vlaamse wetenschapskredieten. 14 miljard hiervan gaat naar de universiteiten onder de vorm van werkingstoelagen. De onderzoekskredieten worden enerzijds door het Ministerie toegekend aan intermediaire organisaties, zoals het NFWO, de geassocieerde fondsen en het IWONL, anderzijds rechtstreeks aan de universiteiten toegewezen, wat het geval is voor de speciale fondsen voor onderzoek en de geconcentreerde onderzoeksacties. Er wordt in dit artikel slechts verder ingegaan op deze laatste vorm van financiering.

a. Speciale fondsen voor onderzoek

Deze kredieten worden toegekend aan de instellingen die gemachtigd zijn diploma's van de tweede en de derde cyclus uit te reiken, op voorwaarde dat de instellingen een speciaal fonds voor onderzoek oprichten, zij deze subsidie daarin onderbrengen, en aanvullen met een bijdrage uit eigen middelen. Deze eigen bijdrage is momenteel vastgesteld op 20 procent van de door de overheid verstrekte toelage.

De kredieten voor het speciaal fonds voor onderzoek werden in 1989 overgedragen aan de Gemeenschappen.

De kredieten worden over de instellingen verdeeld, rekening houdend met het aantal Belgische gediplomeerden van de tweede en derde cyclus van het voorgaande **academie**-jaar.

Tabel 3.2 : Speciaal fonds voor onderzoek : Evolutie van de kredieten en verdeling over de Vlaamse instellingen (in miljoen BF)

	87 (*)	%	88 (*)	%	89	%	90	%	91	%
KU-Leuven	125175.00	50.1	147345.50	48.3	177820.50	49.7	178897.00	50.0	180787.75	50.6
'RUG	67075 .00	26.8	84271.50	27.6	95095 .00	26.6	95693.50	26.8	90018.50	25.2
VUB	30625 .00	12.3	36783 .00	12.1	44866.25	12.6	42167.50	11.8	47118.50	13.2
UIA	14675 .00	5.9	20008.00	6.6	21664.50	6.1	20455.00	5.7	19662.50	5.5
UFSIA	9100.00	3.6	12810.00	4.2	13370.50	3.7	13706.00	3.8	14872.00	4.2
RUCA	3350.00	1.3	3782.00	1.2	4683.25	1.3	6581 .00	1.8	5040.75	1.4
Totaal	250000.00	100.00	305000.00	100.00	357500.00	100.00	357500.00	100.00	357500.00	100.00

(*) = 55 % van wat op nationale begroting stond.

BIJLAGE 6

Toelichtende nota ECTS-stelsel

A. Context van ECTS.

ECTS is het acroniem van European Community Course Credit Transfer System.

ECTS is een onderdeel van het ERASMUS-programma en met name van de Actie 3 van dat programma :

Actie 3 : Maatregelen ter verbetering van de mobiliteit door middel van de academische erkenning van diploma's en studieperioden.

„De Gemeenschap zal, in samenwerking met de bevoegde instanties in de Lid-staten, de volgende acties ondernemen ter verbetering van de mobiliteit door middel van de academische erkenning van in een andere Lid-staat behaalde diploma's en vervulde studieperiodes :

1. maatregelen ter bevordering van een voor de gehele Gemeenschap geldend Europees puntenoverdrachtsysteem (kapitaliseerbare eenheden) (ECTS) op experimentele en vrijwillige basis, op grond waarvan aan studenten die hoger onderwijs of een hogere opleiding volgen of hebben voltooid punten kunnen worden toegekend voor een dergelijke opleiding aan universiteiten in andere Lid-staten. Een beperkt aantal beurzen van maximaal 20.000 ECU per jaar zal aan de aan dit systeem deelnemende universiteiten worden toegekend ;

2. maatregelen ter bevordering van de uitwisseling in de gehele Gemeenschap van informatie betreffende de academische erkenning van in een andere Lid-staat verworven diploma's en doorgebrachte studieperiodes, met name door de verdere ontwikkeling van het communautaire netwerk van nationale informatiecentra inzake academische erkenning van diploma's en studieperiodes, door vergemakkelijking van de gegevensuitwisseling door middel van een geautomatiseerd stelsel van gegevensverwerking.”

ECTS kadert in een groter streven naar een vergroting van de mobiliteit van studenten en afgestudeerden door het wegnemen van hindernissen. Het stelsel beoogt door erkenning en overdracht van verworven studiepunten de academische erkenning van diploma's en studietijdvakken te bevorderen.

Met het oog op het bevorderen van de academische erkenning van studieperiodes en diploma's kent het ERASMUS programma jaarlijks subsidies toe ter bevordering van de uitwisseling van informatie tussen het Netwerk van de Europese Gemeenschap van de Nationale Informatiecentra voor Academische Erkenning (NARIC), alsook aan de instellingen die deelnemen aan de Kern van ECTS.

B. Structuur van ECTS.

ECTS is een proefproject dat loopt over een periode van 6 jaar (1989/90 tot 1994/95) en de volgende opleidingen omvat : Bedrijfskunde, Scheikunde, Geneeskunde, Werktuigkunde en Geschiedenis.

Wat de participatie van de instellingen betreft, maakt ECTS een onderscheid tussen de Kern (inner circle) en de Schil (outer circle). De kern bestaat uit 81 **hoger-onderwijs**-instellingen en 3 consortia van instellingen, in totaal 84, afkomstig uit alle Lidstaten van de Europese Gemeenschap. Deze instellingen ontvangen van de Commissie een subsidie die hen moet helpen bij de uitvoering en de concrete vormgeving van het systeem van overdracht van studiepunten.

De schil bestaat uit die instellingen die hun belangstelling voor deelname aan het ECTS hebben kenbaar gemaakt en die niet voor de kern werden geselecteerd alsook uit alle andere belangstellende instellingen die de bedoeling hebben om dezelfde modaliteiten inzake overdracht van studiepunten te hanteren als de deelnemers van de kern. De Commissie licht deze instellingen in over de ontwikkeling van het pilootproject maar zij ontvangen geen subsidies vanwege de Commissie.

De coördinatie van het ECTS pilootproject verloopt op drie niveaus :

— instellingscoördinator : draagt zorg dat de instelling de ECTS-verplichtingen nakomt en zorgt voor de afstemming van ECTS met de andere EG-onderwijsprogramma's zoals ERASMUS ;

— departementale coördinator : draagt zorg voor de academische aspecten : de ontwikkeling van het studiepuntenstelsel, de voorbereiding van de informatiepakketten en de selectie, voorlichting en begeleiding van de deelnemende studenten ;

— de coördinatie op EG-niveau geschiedt door 5 vakgebied coördinatoren en het Europees ERASMUS Bureau verzorgt het overall management.

Voorts dient er nog opgemerkt te worden dat :

1. hoger-onderwijsinstellingen van alle Lid-staten deelnemen ;
2. zowel instellingen uit de universitaire sector als uit de niet-universitaire sector deelnemen overeenkomstig de praktijk van het ERASMUS programma ;
3. dat er geen langdurige interdepartementale en interinstitutionele onderhandelingen gevoerd werden over de inhoud van de opleidingsonderdelen. Transparantie werd gecreëerd door een beschrijving van de opleidingsonderdelen ;
4. de studenten die deelnemen aan ECTS verkrijgen volledige erkenning van de geleverde academische prestaties in de deelnemende instellingen en kunnen deze verworven studiepunten overdragen naar elk van de andere instellingen ;
5. voor elk deelnemend departement 5 studiebeurzen worden toegekend. De selectie van de studenten gebeurt door het departement zelf.

C. Kenmerken van ECTS.

1. de deelname is vrijwillig ;
2. ECTS is een gedecentraliseerd systeem dat steunt op het principe van het wederzijds vertrouwen tussen de deelnemende instellingen ;
3. elk ECTS departement is bereid om de aangeboden opleidingen en **opleidingsonderdelen** op te splitsen in kleinere eenheden om het toekennen van **credits** voor de geleverde academische prestaties te vergemakkelijken alsook de inpassing van de studenten in het opleidingstraject in de andere instellingen ;
4. het legt de basis voor de academische erkenning niet alleen van afzonderlijke opleidingsonderdelen maar ook van tussentijdse getuigschriften en einddiploma's ;
5. het vermijdt EG-brede interdepartementale onderhandelingen over de inhoud van de vakken en de erkenning van de behaalde studiepunten en de met goed gevolg afgelegde examens, alsook over een voorafgaande harmonisatie van de **onderwijsprogramma's** ;
6. het creëert een automatische ex ante erkenning van met succes voltooide **opleidingsonderdelen** als bescherming van de migrerende studenten.

D. De Belgische deelname aan de ECTS-Kern.

Vlaamse deelname :

- Katholieke Universiteit Leuven : werktuigkunde
- Rijksuniversiteit Gent : geschiedenis

Franstalige deelname :

- Université catholique de Louvain : bedrijfskunde
- Université libre de Bruxelles : geneeskunde
- Université de l'Etat à Liège : scheikunde.

E. Inhoud van ECTS.

Het fundament van ECTS is de toekenning van 60 studiepunten per studiejaar, 30 per semester en 20 per trimester. Essentieel is de toekenning van exact 60 studiepunten.

Belangrijk is dat er geen speciale opleidingsonderdelen worden aangeboden uitsluitend voor ECTS doeleinden, doch de ECTS onderwijseenheden moeten behoren tot de bestaande opleidingen en ook door de thuisstudenten kunnen gevolgd worden.

De deelnemende departementen verdelen naar eigen inzicht, de 60 studiepunten over de opleidingsonderdelen van het betreffende studiejaar naar gelang van het gewicht van elk onderdeel in het geheel van het betreffende studiejaar. Aan facultatieve keuzecursussen en praktische oefeningen en stages die geen integraal deel uitmaken van het verplichte opleidingsprogramma van een studiejaar worden geen studiepunten toegekend.

Studiepunten worden slechts verworven (credits) wanneer de student met succes het betreffende opleidingsonderdeel heeft voltooid overeenkomstig de geldende examenregelingen.

De participerende departementen moeten een informatiebrochure samenstellen. De beschrijving van de opleidingsonderdelen bevat :

- de structuur en de benaming van de opleiding ;
- de tijdsperiode : trimester, semester, jaar ;
- de benaming van het opleidingsonderdeel ;
- de waarde van het opleidingsonderdeel uitgedrukt in studiepunten ;
- een vakinhoudelijke beschrijving van het opleidingsonderdeel met o.m. de doelstellingen ervan ;
- de aard van het opleidingsonderdeel hoorcollege, werkcollege, studieproject, stage, eindschrijving, . . . ;
- de evaluatie- en examenmethode.

Voorbeeld :

Elektrische machines (4 — 3 — 2.5 — 26 — 5.5)

- 4 : de cursus behoort tot het programma van het 4e studiejaar van de opleiding ;
- 3 : tijdsperiode van 1 jaar : spreiding over het gehele studiejaar ;
- 2.5 : aantal semesteruren : 2.5 uur per week gedurende semester (1 su is 14 lesuren) ;
- 26 : aantal uren oefen- en/of seminarie- en/of laboratoriumzittingen begrepen in het opleidingspakket ;
- 5.5 : aantal ECTS studiepunten.

In het licht van het ontwerp van decreet zou hier nog moeten toegevoegd worden het aantal uren zelfstudie nodig voor de verwerking van de leerstof.

Samenvattend :

1. ECTS is een onderdeel van het Europees programma ter vergroting van de mobiliteit van de studenten door middel van een bevordering van de academische erkenning van diploma's en studietijdvakken doorgebracht in andere universiteit ;
2. ECTS is een flexibel, transparant en gedecentraliseerd systeem.
3. Fundament van ECTS is de toekenning van exact 60 studiepunten per studiejaar.
4. De toegevoegde waarde van ECTS voor de studenten wordt gecreëerd door
 - een heldere beschrijving van de opleidingsonderdelen met definiëring van het aantal uren hoorcolleges, het aantal uren werkcolleges en het aantal uren benodigde zelfstudie ;
 - de uitdrukking van de waarde van het opleidingsonderdeel en van de geleverde academische prestaties in studiepunten ;
 - de overdracht en de erkenning van de studiepunten door de participerende instellingen als bescherming van de migrerende studenten.
5. ECTS vertrekt van het bestaande opleidingsaanbod.

BIJLAGE 7

13 augustus 1985 — Koninklijk besluit tot vaststelling van de lijst van activiteiten die ambtshalve worden beschouwd als andere bezoldigde activiteiten die een groot gedeelte van de tijd van het onderwyzend en het wetenschappelijk personeel van de universitaire instellingen in beslag nemen. (B.S. 23-8-1985)

Boudewijn, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat, inzonderheid artikel 21, § 6, ingevoegd bij de wet d.d. 21 juni 1985 ;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op artikel 3, § 3, gewijzigd bij de wet van 9 augustus 1980 ;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid ;

Overwegende dat onverwijld de door de Regering aangekondigde beperking van de cumulering in het universitair onderwijs moet worden doorgevoerd opdat de maatregelen uitwerking zouden hebben voor het begin van het academiejaar 1985-1986 ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs en op advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Hebben wij besloten en besluiten wij :

Artikel 1

De lijst van activiteiten die ambtshalve worden beschouwd als andere bezoldigde activiteiten die een groot gedeelte van de tijd van het onderwyzend en wetenschappelijk personeel van de universitaire instellingen in beslag nemen wordt als volgt vastgesteld :

- de functie van minister, parlementslid, gouverneur, bestendig afgevaardigde, voorzitter of schepen van een agglomeratie, burgemeester, schepen of voorzitter van een OCMW in een gemeente met meer dan 20.000 inwoners ;
- het houden van een privé kabinet voor geneeskundige en tandheelkundige verzorging of van diergeneeskundige zorgen ;
- het houden van een notarisstudie, van een farmaceutische **officina**, van een handelszaak ;
- het houden van een advocatenkabinet ;
- een onderwijsopdracht in een andere universitaire instelling of in een instelling van hoger onderwijs buiten de universiteit die twee uren per week aan theoretische en praktische cursussen overschrijdt.

Artikel 2

Onze Ministers van Onderwijs zijn belast, ieder wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

BIJLAGE 8

INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS VAN HET LANGE TYPE
academiejaar 1990-1991

Provincie Antwerpen

HANDELSHOGESCHOOL

Korte Nieuwstraat 33
2000 Antwerpen

KATHOLIEKE VLAAMSE HOGESCHOOL

Jozef De Bomstraat 11
2018 Antwerpen

STEDELIJKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL ANTWERPEN

Paardenmarkt 94
2000 Antwerpen

HOGER INSTITUUT VOOR VERTALERS EN TOLKEN

Schildersstraat 41
2000 Antwerpen

HOGER ARCHITECTUURINSTITUUT VAN HET RIJK

Mutsaertstraat 31
2000 Antwerpen

HOGERE ZEEVAARTSCHOOL

Noordkasteel — Oost 6
2030 Antwerpen

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL DER KEMPEN

Technische-Schoolstraat 52
2440 Geel

KATHOLIEK INDUSTRIELE HOGESCHOOL ANTWERPEN

Salesianenlaan 30
2660 Hoboken (Antwerpen)

STEDELIJKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL MECHELEN

Leopoldstraat 42
2800 Mechelen

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL DE NAYER-MECHELEN

J. De Nayerlaan 5
2860 Sint-Katelijne-Waver

Provincie Brabant

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET RIJK

Nijverheidskaai 170
1070 Anderlecht (Brussel)

ECONOMISCHE HOGESCHOOL SINT-ALOYSIUS

Stormstraat 2
1000 Brussel

ADMINISTRATIEVE EN ECONOMISCHE HOGESCHOOL

Trierstraat 84
1040 Brussel

RIJKSHOGESCHOOL VOOR VERTALERS EN TOLKEN-BRUSSEL

Trierstraat 84
1040 Brussel

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL GROEP T LEUVEN

Vuurkruisenlaan 4
3000 Leuven

VLAAMSE ECONOMISCHE HOGESCHOOL

Koningsstraat 336
1210 Brussel

Provincie West-Vlaanderen

PROVINCIALE INDUSTRIELE HOGESCHOOL

Graaf Karel de Goedelaan 5

8500 Kortrijk

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN

Zeedijk 101

8400 Oostende

Provincie Oost-Vlaanderen

HOGER ARCHITECTUURINSTITUUT SINT-LUCAS

Zwarte Zustersstraat 34

9000 Gent

STEDELIJK HOGER ARCHITECTUURINSTITUUT „DE BIJLOKE”

Prof. J. Kluyskensstraat 6

9000 Gent

(enkel nog het vijfde jaar)

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET RIJK B.M.E.

Schoonmeersstraat 52

9000 Gent

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET RIJK C.T.L.

Voskenslaan 270

9000 Gent

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL OOST-VLAANDEREN

Gebr. Desmetsstraat 1

9000 Gent

PROVINCIALE HOGESCHOOL VOOR VERTALERS EN TOLKEN

Brusselsepoortstraat 93

9000 Gent

Provincie Limburg

ECONOMISCHE HOGESCHOOL LIMBURG

Universitaire Campus

3590 Diepenbeek

KATHOLIEKE INDUSTRIELE HOGESCHOOL LIMBURG

Univ. Campus gebouw B

3590 Diepenbeek

PROVINCIAAL HOGER ARCHITECTUURINSTITUUT

Univ. Campus gebouw E

3590 Diepenbeek

INDUSTRIELE HOGESCHOOL VAN HET RIJK

Maastrichterstraat 100

3500 Hasselt

INSTELLING VOOR HOGER TECHNISCH ONDERWIJS
VANDEDERDEGRAAD

academiejaar 1990-1991

HOGER RIJKSINSTITUUT VOOR TONEEL EN CULTUURSPREIDING

Naamsestraat 54

1000 Brussel (Elsene)

BIJLAGE 9

Supplement wettelijke werkgeversbijdrage 1991 : VU Brussel

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Studentenaantal	5%	b 5%	T
A	2.222	3.662	1.289.024	6.847.940	8.136.964
B	7.751	1.574	862.552	11.337.522	12.200.074
C	14.644	1.541	1.266.702	21.299.702	22.566.404
D	10.682	46	37.812	453.560	491.372
Totaal			3.456.090	39.938.724	43.394.814
– 10 % vermindering K.B. nr. 434			– 9.151	– 120.290	– 129.441
			3.446.939	39.818.434	43.265.373
Afgerond op :					43.265.000

V.U.B. : 1991

Vermindering supplement artikel 34, wettelijke werkgeversbijdrage :

- 1) – 10 % fictieve studenten, K.B. nr. 434
 2) – 20 % bidders G & T, K.B. 31.08.1987

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Studentenaantal	a	b	T
1) Fictieve studenten					
A					
B	7.751	93	50.964	669.879	720.843
C					
T.			50.964	669.879	720.843
10 % vermindering			5.096	66.988	72.084
2) Bidders G & T					
B	7.751	37	20.276	266.511	286.787
20 % vermindering			4.055	53.302	57.357
Totaal in mindering te brengen van het supplement artikel 34 1) + 2)			9.151	120.290	129.441

Supplement wettelijke werkgeversbijdrage 1991 : KU Leuven

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Studentenaantal	a	b	T
A – 1e schijf	2.222	4.346	1.529.792	8.127.020	9.656.812
2e schijf	1.287	7.429	2.615.008	6.946.115	9.561.123
		11.775	4.144.800	15.073.135	19.217.935
B – 1e schijf	7.751	3.148	1.725.104	22.675.044	24.400.148
2e schijf	4.150	2.239	1.226.972	8.064.878	9.291.850
		5.387	2.952.076	30.739.922	33.691.998
C – 1e schijf	14.644	2.006	1.648.932	27.726.932	29.375.864
2e schijf	7.733	1.445	1.187.790	9.986.395	11.174.185
		3.451	2.836.722	37.713.327	40.550.049
D	10.682	492	404.424	4.851.120	5.255.544
		21.105	10.338.022	88.377.504	98.715.526
Vermindering KB dd. 31.8.1987			– 8.987	– 59.073	– 68.060
Totaal			10.329.035	88.318.431	98.647.466
Afgerond op					98.647.000

KUL 1991

Vermindering 20 % bisssers geneeskunde en tandheelkunde — KB dd. 31.08.1987

Supplement artikel 34

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Aantal bisssers	a	b	T
B	4.150	82	44.936	295.364	340.300
20 % vermindering			8.987	59.073	68.060

Supplement wettelijk werkgeversbijdrage 1991 : UFSIA

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Studentenaantal	a	b	T
A1 — 1e schijf	2.222	400	140.800	748.000	888.800
2e schijf	1.287	378	133.056	353.430	486.486
		778	273.856	1.101.430	1.375.286
A2 — 1e schijf	2.222	364	128.128	680.680	808.808
A3 — 1e schijf	2.222	1.200	422.400	2.244.000	2.666.400
2e schijf	1.287	1.100	387.200	1.028.500	1.415.700
		2.300	809.600	3.272.500	4.082.100
Art. 32bis — TEW					
1e schijf	372	(1.200)	70.800	375.600	446.400
2e schijf	216	(840)	49.560	131.880	181.440
		(2.040)	120.360	507.480	627.840
Totaal		3.442	1.331.944	5.562.090	6.894.034
Afgerond					6.894.000

Supplement wettelijke werkgeversbijdrage 1991 : UIA

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Studentenaantal	a	b	T
4 1					
2					
3					
•	580	1.330	468.160	303.240	771.400
B 4	1.427	380	208.240	334.020	542.260
c 9	2.509	760	624.720	1.282.120	1.906.840
		2.470	1.301.120	1.919.380	3.220.500
10 % vermindering KB nr. 434			— 53.067	— 81.284	134.351
Totaal			1.248.053	1.838.096	3.086.149
Afgerond					3.086.000

JIA : 1991

Vermindering supplement artikel 34, wettelijke werkgeversbijdrage : 434

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Fictieve studenten	a	b	T
A 1 2 3					
	580	519	182.688	118.332	301.020
B 4	1.427	80	43.840	70.320	114.160
c 9	2.509	370	304.140	624.190	928.330
Totaal A + B + C		969	530.668	812.842	1.343.510
10 % vermindering KB nr. 434			53.067	81.284	134.351

Supplement wettelijke werkgeversbijdrage 1991 : LUC

Studierichtingen	Supplementaire kostprijs per student	Studentenaantal	a	b	T
B - 4		289	158.372	254.031	412.403
B - 6		434	237.832	381.486	619.318
— 20 % bissers	1.427	723	396.204 — 4.713	635.517 — 7.559	1.031.721 — 12.272
Totaal Afgerond op			391.491	627.958	1.019.449 1.019.000

LUC : 1991

Vermindering 20 % bissers geneeskunde en tandheelkunde — KB dd 31.08.1987

Supplement artikel 34

Studierichting	Supplementaire kostprijs per student	Aantal bissers	a	b	T
B	1.427	43	23.564	37.797	61.361
20 % vermindering			4.713	7.559	12.272

Supplement wettelijke werkgeversbijdrage 1991 : UFSAL

Studierichting	Supplementaire kostprijs per student	Aantal bissers	a	b	T
A 1 2 3					
Totaal Afgerond op	2.222	837	294.624	1.565.190	1.859.814 1.860.000

BIJLAGE 10

Andere instellingen van academisch onderwijs en onderzoek (afdeling 7)

Basiswetgeving en financiering 1991

Nationaal Fonds voor wetenschappelijk onderzoek

Wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen

Krediet 1991 : initieel : 655,0
 aangepast : 655,0
 provisie : 5,7
 beschikbaar : 660,7

Geconcerteerde onderzoeksacties

KB van 7 juli 1976 betreffende de financiering van de geconcerteerde onderzoeksacties tussen de staat en de universitaire instellingen die gemachtigd zijn diploma's van de tweede en derde cyclus uit te reiken

Krediet 1991 : vastleggingskrediet :
 initieel : 335,7
 aangepast : 337,2
 provisie : 5,6
 beschikbaar : 337,2

Speciale onderzoeksfondsen

KB van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen

Krediet 1991 : initieel : 357,5
 aangepast : 357,5
 provisie : 2,0
 beschikbaar : 359,5

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel

Wet van 27 juli op de financiering en controle van de universitaire instellingen, art. 46

Krediet 1991 : initieel : 9,3
 beschikbaar : 9,3

Sociale toelage : 0,2 (facultatieve toelage)

Instituut voor Tropische Geneeskunde

Wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen, art. 46

Krediet 1991 : initieel : 247,9
 provisie : 2,2
 beschikbaar : 250,1
 sociale toelage : 1,5 (facultatieve toelage)

De bij het NFWO geassocieerde fondsen

KB van 18 januari 1965 betreffende de financiering van programma's van kollektief fundamenteel onderzoek

Interuniversitair instituut voor kernwetenschappen

Krediet 1991 : initieel : 300,2
 provisie : 2,3
 beschikbaar : 302,5

Fonds kollektief fundamenteel onderzoek

Krediet 1991 :	ministeriële initiatieven	
	initieel : 75,9	GVGK. init. : 0,0
	aangepast : 0,0	aangepast : 100,9
	provisie : 1,7	
	beschikbaar : 1,7	beschikbaar : 100,9

init. navorsers
initieel : 424,0
provisie : 2,8
beschikbaar : 426,8

Fonds Geneeskundig wetenschappelijk onderzoek

Krediet 1991 : initieel : 333,2 (begroting volksgezondheid)

College voor ontwikkelingsland

Wet van 27 juli 1971 op de financiering en controle van de universitaire instellingen

Krediet 1991 : initieel : 27,9
provisie : 0,8
beschikbaar : 28,7